

INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN
Koninklijk Instituut

Opgericht bij wet van 22 juli 1953

—
Arenbergstraat 13
1000 Brussel

Jaarverslag 2007

Overeenkomstig artikel 26 van de wet van 22 juli 1953,
gewijzigd via de wetten van 10 juli 1956 en 21 februari 1985
en via het koninklijk besluit van 21 april 2007
tot omzetting van bepalingen van de Auditrichtlijn,
heeft de Raad de eer u verslag uit te brengen
over zijn activiteiten gedurende het jaar 2007.

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Koninklijk Instituut
Arenbergstraat 13 • 1000 Brussel
tel.: 02 512 51 36 • fax: 02 512 78 86
e-mail: info@ibr-ire.be
www.accountancy.be

Un exemplaire français du présent rapport
peut être obtenu sur simple demande.

D/2007/0817/209

INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN

Koninklijk Instituut
(opgericht bij wet van 22 juli 1953)

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

(Gecoördineerde wet van 22 juli 1953, art. 21)

<i>Voorzitter</i>	Pierre P. BERGER (2007-2010)
<i>Ondervoorzitter</i>	Michel DE WOLF (2007-2010)
<i>Leden van de Nederlandse taalrol</i>	Lieven ACKE (2007-2010) Luc DE PUYSELEYR (2007-2010) <i>Secretaris</i> Philip MAEYAERT (2007-2010) Inge SAEYS (2007-2010) Dirk SMETS (2007-2010) Daniel VAN CUTSEM (2007-2010)
<i>Leden van de Franse taalrol</i>	Félix FANK (2007-2010) Hugues FRONVILLE (2007-2010) <i>Secretaris</i> Daniel KROES (2007-2010) Eric MATHAY (2007-2010) <i>Penningmeester</i> Raynald VERMOESEN (2007-2010) Vincent ETIENNE (2007-2010)

UITVOEREND COMITE

De Raad heeft het dagelijks bestuur toevertrouwd aan een Uitvoerend Comité, samengesteld uit de Voorzitter Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter Michel DE WOLF, de heer Raynald VERMOESEN en de Secretaris Hugues FRONVILLE.

COMMISSARISSEN

Mevrouw Joëlle BACQ en de heer Joris MERTENS.

INTERNE DIENSTEN

<i>Secretaris-generaal</i>	David SZAFRAN
<i>Directeur Kwaliteitscontrole en Toezicht</i>	Isabelle MEUNIER
<i>Adviseur</i>	Stéphane FOLIE
<i>Adviseur</i>	Ludwig POLFLIET
<i>Adjunct-adviseur</i>	Wouter DE BRABANDERE
<i>Attaché</i>	Julie BOGDAN
<i>Attaché</i>	Muriel LORGE
<i>Directeur Administratie</i>	Eric VAN MEENSEL
<i>Adviseur</i>	Christophe D'HONDT
<i>Boekhouder</i>	Sandrine DUQUENNE
<i>Verantwoordelijke Stage</i>	Olivier COSTA
<i>Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening</i>	Dries SCHOCKAERT
<i>Attaché</i>	Nathalie HOUYOUX
<i>Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen</i>	Sandrine VAN BELLINGHEN
<i>Verantwoordelijke Juridische Zaken en ICCI</i>	Erwin VANDERSTAPPEN
<i>Adjunct-adviseur</i>	Victor YANGANDI
<i>Informatiebebeerder</i>	Stéphane DUDART
<i>Adviseur Vorming</i>	Stéphanie QUINTART
<i>Adjunct-adviseur</i>	Ludivine VERBOGEN
<i>Communicatieverantwoordelijke – Adjunct-adviseur</i>	Caroline THIENPONDY

STAGECOMMISSIE

(K.B. *d.d.* 30 april 2007, art. 4)

<i>Voorzitter</i>	Daniel VAN CUTSEM
<i>Leden van de Raad</i>	Félix FANK Daniel KROES Inge SAEYS
<i>Externe leden</i>	Boudewijn CALLENS Georges HEPNER Vinciane MARICQ Jacques TISON Patrick VAN IMPE Luc VERRIJSEN
<i>Technisch deskundigen</i>	Martine BLOCKX René VAN ASBROECK Hans WILMOTS

COMMISSIE KWALITEITSCONTROLE

(K.B. *d.d.* 26 april 2007, art. 8)

<i>Voorzitter</i>	Raynald VERMOESEN
<i>Effectieve leden</i>	Lieven ACKE Bernard DE GRAND RY Jan DE LUYCK Piet DEMEESTER Pascal TYTGAT Luc VAN COUTER Jan VANDERHOEGHT
<i>Plaatsvervangende leden</i>	Alain DE CLERCQ Vincent ETIENNE Mark LUYTEN Tom WILLEMSE

COMMISSIE VAN TOEZICHT

(K.B. d.d. 26 april 2007, art. 3)

Voorzitter

Luc DE PUYSELEYR

Effectieve leden

Jean-François CATS

Peter COOX

Xavier DOYEN

Bernard GABRIËLS

Philip MAEYAERT

Dirk SMETS

Daniel VAN CUTSEM

Patrick VAN IMPE

Plaatsvervangende leden

Chantal BOLLEN

Charles DE MONTPELLIER

Vincent DEWULF

Philippe GOSSART

Marleen HOSTE

Luc JOOS

Michel TEFNIN

Geert VERSTRAETEN

COMMISSIE VAN BEROEP

(Gecoördineerde wet van 22 juli 1953, art. 63; K.B. *d.d.* 5 maart 2004)

[A] Voor dossiers ingeleid vóór 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Paul BLONDEEL (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof
van Beroep te Brussel

Koenraad MOENS (2003-2009)
Raadsheer bij het Hof van
Beroep te Brussel

Leden-Magistraten

Herman HELLENBOSCH (2003-2009)⁽¹⁾
Ere-Voorzitter bij de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Luc DE DECKER (2003-2009)
Voorzitter bij de Rechtbank van
Koophandel te Mechelen

Eduard NUYS (2003-2009)
Ere-Voorzitter bij de Arbeids-
rechtbanken te Kortrijk, Ieper
en Veurne

Lionel DELPORTE (2003-2009)
Voorzitter bij de Arbeids-
rechtbanken te Kortrijk, Ieper
en Veurne

Leden-Bedrijfsrevisoren

Luc DISCRY (2003-2009)
Ludo CARIS (2002-2008)

Hugo VAN PASSEL (2007-2013)
Freddy CALUWAERTS (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Jacques GODEFROID (2003-2009)
Ere-Kamervoorzitter bij het
Hof van Beroep te Luik

Martine CASTIN (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof van
Beroep te Bergen

(1) Tot 31 augustus 2007.

Leden-Magistraten

Richard RENTMEISTER † (2003-2009) Voorzitter bij de Rechtbanken van Koophandel te Dinant en Marche-en-Famenne	Françoise GERIN (2003-2009) Rechter bij de Rechtbank van Koophandel te Charleroi
Cécile LION, echtg. VAN DOOSSELAERE (2003-2009), Ererechter bij de Arbeidsrechtbank te Brussel	Nicole LEPOIVRE (2003-2009) Ererechter bij de Arbeids- rechtbank te Hoei

Leden-Bedrijfsrevisoren

Baudouin THEUNISSEN (2006-2012) Paul COMHAIRE (2006-2012)	Pol FIVEZ (2002-2008) Alexis PALM (2007-2013)
--	--

[B] Voor nieuwe dossiers ingeleid vanaf 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Paul BLONDEEL (2003-2009) Kamervoorzitter bij het Hof van Beroep te Brussel	Koenraad MOENS (2003-2009) Raadsheer bij het Hof van Beroep te Brussel
---	--

Leden-Magistraten

N.	Luc DE DECKER (2003-2009) Voorzitter bij de Rechtbank van Koophandel te Mechelen
N.	Lionel DELPORTE (2003-2009) Voorzitter bij de Arbeidsrecht- banken te Kortrijk, Ieper en Veurne

Leden-Bedrijfsrevisoren

Luc DISCRY (2003-2009) Ludo CARIS (2002-2008)	Hugo VAN PASSEL (2007-2013) Freddy CALUWAERTS (2005-2011)
--	--

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

N.

Martine CASTIN (2003-2009)
Kamervoorzitter bij het Hof van
Beroep te Bergen

Leden-Magistraten

N.

Françoise GERIN (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Charleroi

N.

N.

Leden-Bedrijfsrevisoren

Baudouin THEUNISSEN (2006-2012)

Pol FIVEZ (2002-2008)

Paul COMHAIRE (2006-2012)

Alexis PALM (2007-2013)

TUCHTCOMMISSIE

(Gecoördineerde wet van 22 juli 1953, art. 58; K.B. *d.d.* 5 maart 2004
en 22 maart 2006; K.B. *d.d.* 30 april 2007)

[A] Voor dossiers ingeleid vóór 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Joris DEGROOTE (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Kortrijk

Yolande VAN WEERT (2006-2012)
Ondervoorzitster in de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Leden-Bedrijfsrevisoren

Ludo DE KEULENAER (2006-2012)
André CLYBOUW (2003-2009)

Ludo RUYSEN (2006-2012)
Herman VAN IMPE (2005-2011)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Nicole DIAMANT (2003-2009)⁽¹⁾
Ere-Ondervoorzitster bij de
Rechtbank van Koophandel
te Brussel

Anne SPIRITUS, echtg. DASSESE⁽²⁾
(2003-2009), Voorzitster bij de
Rechtbank van Koophandel
te Brussel

Leden-Bedrijfsrevisoren

Robert PEIRCE (2005-2011)
Jean Pierre VINCKE (2003-2009)

Pierre ANCIAUX (2005-2011)
Denys LEBOUTTE (2007-2013)

(1) Tot 31 augustus 2007. Nieuwe Voorzitter nog niet gekend.

(2) Niet meer voor de dossiers ingeleid vanaf 31 augustus 2007.

[B] Voor nieuwe dossiers ingeleid vanaf 31 augustus 2007

A. De Nederlandstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

Joris DEGROOTE (2003-2009)
Rechter bij de Rechtbank van
Koophandel te Kortrijk

Yolande VAN WEERT (2006-2012)
Ondervoorzitster in de Rechtbank
van Koophandel te Antwerpen

Externe leden

Paul VAN GEYT
Adviseur Federale Overheidsdienst
Economie, KMO, Middenstand en
Energie

Christoph VAN DER ELST
Professor aan de Universiteiten
van Gent en Tilburg

Leden-Bedrijfsrevisoren

André CLYBOUW (2003-2009)

Ludo RUYSEN (2006-2012)
Herman VAN IMPE (2005-2011)
Ludo DE KEULENAER (2006-2012)

B. De Franstalige Kamer

Effectieve leden

Plaatsvervangende leden

Voorzitters

N.

N.

Externe leden

Philippe VERDONCK
Directeur Kabinet van de Minister
van Middenstand en Landbouw

Pierre NICAISE
Voorzitter van de Koninklijke
Federatie van het Belgisch
Notariaat

Leden-Bedrijfsrevisoren

Robert PEIRCE (2005-2011)

Pierre ANCIAUX (2005-2011)
Denys LEBOUTTE (2007-2013)
Jean Pierre VINCKE (2003-2009)

MARKANTE FEITEN

1. Omzetting van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen

1.1. 2007: de grootste revisorale hervorming sinds 1985

Het merendeel van de bepalingen van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (hierna de “Auditrichtlijn” genoemd) werd omgezet door de bijzondere koninklijke volmachtenbesluiten van april 2007 tot wijziging van in het bijzonder de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, die in werking zijn getreden op 31 augustus 2007.

De Raad van het Instituut heeft talrijke maatregelen getroffen die noodzakelijk zijn voor het toepassen van de nieuwe geldende bepalingen, zowel op het vlak van het overleg met de organen van publiek toezicht, waarbij de respectievelijke bevoegdheden worden nageleefd, als op het vlak van de interne organisatie van het Instituut, onder meer met betrekking tot het informaticasysteem, de vorming van de bedrijfsrevisoren en de communicatie met de sociale partners.

Deze ontwikkelingen in 2007 vormen, samen met de wet van 1985, de grootste revisorale hervorming sinds de oprichting van het Instituut in 1953.

1.2. Versterking van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

Het publiek toezicht op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor werd aanzienlijk versterkt en draagt de eindverantwoordelijkheid aangaande de toelating en registerinschrijving, de goedkeuring van normen, de permanente vorming, de kwaliteitscontrole en de onderzoeks- en tuchtregelingen.

De nieuwe wettelijke bepalingen bekrachtigen de vaste wil om een scheiding te maken tussen:

- enerzijds het toezicht uitgeoefend door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) op het verloop van het opstellen van normen en aanbevelingen met een algemene draagwijdte, evenals door de Minister van Economie;
- anderzijds het toezicht op de tuchtverwijzingen en de individuele dossiers uitgeoefend door de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI);
- en ten slotte de opdrachten van voorafgaand advies (*ruling*) en van toekenning van afwijkingen door het Advies- en Controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM).

Het systeem van publiek toezicht is samengesteld uit en wordt uitsluitend geleid door niet-bedrijfsrevisoren. Behalve de HREB, de KVI en het ACCOM, is het systeem van publiek toezicht ook samengesteld uit de Minister bevoegd voor Economie, de Procureur-generaal en de tuchtinstanties, onder de coördinatie van de HREB in België en op internationaal niveau.

1.3. Andere ontwikkelingen

De hervorming van 2007 heeft betrekking op alle aspecten die verbonden zijn met het organiseren en het beoefenen van het beroep.

Zo is het bijvoorbeeld mogelijk om de titel van bedrijfsrevisor te dragen zonder noodzakelijkerwijze revisorale opdrachten uit te voeren, zoals in andere landen het geval is.

Voortaan moet de meerderheid van de stemrechten van de bedrijfsrevisorenkantoren (niet meer 100%) in het bezit zijn van auditkantoren en/of wettelijke auditoren die in een Lidstaat van de Europese Unie zijn toegelaten.

Het publiek register, dat de ledenlijst vervangt, bestaat enkel nog op elektronische wijze en zal op permanente wijze moeten worden bijgewerkt door de bedrijfsrevisoren zelf en dus niet meer per 31 december van elk jaar. Hij zal duidelijk de netwerkenstructuur en de professionele samenwerkingsverbanden van elke revisor moeten vermelden.

De bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en bedrijfsrevisorenkantoren die wettelijke controles van de jaarrekening van organisaties van openbaar

belang uitvoeren (op een gereguleerde markt genoteerde vennootschappen, banken en verzekeringsmaatschappijen) maken op hun website uiterlijk drie maanden na het afsluiten van hun boekjaar een jaarlijks transparantieverslag bekend.

Iedere bedrijfsrevisor dient ten minste om de zes jaar aan een kwaliteitscontrole te worden onderworpen. De bedrijfsrevisoren die organisaties van algemeen belang als cliënten hebben, moeten ten minste om de drie jaar een kwaliteitscontrole ondergaan.

De kwaliteitscontroles worden uitgevoerd, overeenkomstig de normen die hierover zijn uitgevaardigd, hetzij door bedrijfsrevisoren natuurlijke personen, hetzij door aan het beroep extern zijnde inspecteurs.

In het kader van het publiek toezicht op de activiteiten van toezicht en kwaliteitscontrole wordt een nieuwe rechtspersoon opgericht, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, die beschikt over een eigen begroting en samengesteld is uit leden die extern aan het beroep en door de Koning benoemd zijn.

Deze kamer is als enige bevoegd om een dossier zonder gevolg te klasseren, dan wel om de bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties te verwijzen ingeval van een klacht, en is als enige bevoegd om te beslissen over de aan een kwaliteitscontrole voor te behouden gevolgen (klassering, aanbevelingen aan de bedrijfsrevisor, tuchtverwijzing, enz.).

De tuchtcommissie is nu in meerderheid uit niet-bedrijfsrevisoren samengesteld, zoals dit het geval was op niveau van de Commissie van Beroep waarvan een door de Koning benoemde magistraat het voorzitterschap waarneemt.

De toelichting bij de jaarrekening van iedere vennootschap die een commissaris heeft aangeduid – en niet langer uitsluitend de beursgenoteerde vennootschappen en de vennootschappen die ertoe gehouden zijn een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en te publiceren – moet de door de commissaris ontvangen honoraria vermelden. De honoraria van andere diensten moeten eveneens verder worden gepubliceerd.

2. Administratieve vereenvoudiging en kwaliteit van de financiële informatie

2.1. Doelstelling van de vereenvoudiging

Het Instituut stemt in met de doelstelling van administratieve vereenvoudiging, nagestreefd door de Europese Commissie in de Communicatie van 10 juli 2007, maar sluit zich aan bij het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven dat stelt dat deze doelstelling een vermindering van de kwaliteit van de financiële verslaggeving niet kan rechtvaardigen.

De resultaten van een universitaire studie⁽¹⁾ tonen aan dat de revisorale controle de kwaliteit van de financiële verslaggeving door vennootschappen van elke omvang verbetert en de continuïteit van kleine ondernemingen bevordert door aan de reductie van het risico aan faillissement bij te dragen en door deel te nemen aan de preventie en de strijd tegen fraude, meerbepaald inzake het witwassen.

Volgend op talrijke reacties vanwege openbare overheden en sociale partners in België heeft de Raad van de Europese Unie in zijn vergadering van 23 november 2007 de in voormelde mededeling voorgestelde maatregelen niet goedgekeurd en heeft hij beslist effectenstudies uit te voeren voorafgaand aan de goedkeuring van elke maatregel.

3. Normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris

De Raad van het Instituut heeft op 30 augustus 2007 de normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris aangenomen, na het volgen van alle bemerkingen die door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen werden geformuleerd.

Deze normen houden de omzetting in van de bepalingen van de Auditrichtlijn inzake de rotatie. In België is het vervangen van de permanente vertegenwoordiger(s) van het revisorenkantoor of, in het geval dat het commissarismandaat door een bedrijfsrevisor als natuurlijk persoon wordt uitgeoefend, het vervangen van deze revisor, verplicht na zes jaar (in de plaats van zeven jaar zoals voorzien in de Auditrichtlijn) voor de mandaten

(1) Prof. Dr. Marleen WILLEKENS, *Toegevoegde waarde van de audit*, Universiteit van Tilburg en KULeuven, 2008, nog niet gepubliceerd.

die worden uitgeoefend bij entiteiten van openbaar belang. De verplichtingen inzake rotatie treden in werking op 29 juni 2008, zijnde de uiterste datum voor de omzetting van de Auditrichtlijn.

De normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris bekrachtigen de conceptuele benadering inzake onafhankelijkheid, gebaseerd op het onderkennen van risico's die de onafhankelijkheid in het gedrang brengen en op het nemen van veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van deze risico's. Indien de veiligheidsmaatregelen niet voldoende blijken te zijn kan de opdracht niet worden uitgevoerd.

Bijzondere veiligheidsmaatregelen en bepaalde onverenigbaarheden werden geïntroduceerd wat betreft de non-auditdiensten die door een bedrijfsrevisor of zijn netwerk werden gepresteerd gedurende de twee jaren die aan de aanvaarding van het commissarismaandaat voorafgaan.

De term economische onafhankelijkheid wordt verduidelijkt door het beperken van de honoraria tot maximaal 20 % van de totale honoraria voortkomend van eenzelfde cliënt of groep van cliënten.

Er werd enerzijds voorzien in een verbod van resultaatgebonden honoraria voor de commissaris en zijn netwerk in het geval van een wettelijke controle van jaarrekeningen, en anderzijds in een beoordeling van de risico's van schending van de onafhankelijkheid, in voorkomend geval gevolgd door veiligheidsmaatregelen.

INHOUDSTAFEL

Samenstelling van de organen	3
Markante feiten	12
Inhoudstafel	17
<i>Executive Summary</i>	31
Lijst van de gebruikte afkortingen	46

HOOFDSTUK I HET BEROEP

1.1. Omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen ..	53
1.1.1. Inleiding	53
1.1.2. Voornaamste wijzigingen aan de reglementering van het beroep	54
A. Publiek Toezicht	54
B. Toegang tot het beroep	55
C. Toelatingsvoorwaarden voor natuurlijke personen	55
D. Toelatingsvoorwaarden voor bedrijfsrevisorenkantoren	56
E. Intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor	57
F. Openbaar register	57
G. Beroepsethiek en onafhankelijkheid	58
H. Afschaffing van de vereisten inzake middelvennootschappen of -verenigingen ..	58
I. Vormingstitel van bedrijfsrevisor	59
J. Opheffing van het systeem van tijdelijke weglating en politieke verhinderdng ..	59
K. Transparantieverslag voor bedrijfsrevisoren die een audit uitvoeren in organisaties van openbaar belang	60
L. Algemene vergadering – stemrecht	60
M. Normen en aanbevelingen	60
N. Permanente vorming	61
O. Toezicht en kwaliteitscontrole	61
P. Kamer van verwijzing en instaatstelling	62
Q. Terechtwijzing en voorlopige ordemaatregelen	63
R. Tuchtcommissie – meerderheid van niet-bedrijfsrevisoren	63
S. Tuchtprocedure	63
T. Tucht sancties	63
U. Beroepsgeheim	64
V. Verplichte vermelding van audithonoraria's in alle vennootschappen	65
W. Inwerkingtredingsmodaliteiten	65
X. Hangende punten	65
1.2. Andere Europese Richtlijnen	66
1.2.1. Nieuwe Tweede Europese Richtlijn	66
1.2.2. Prospectusrichtlijn	68

1.3.	Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen en beslissing van de Raad van de Europese Unie van 23 november 2007	69
1.3.1.	Inleiding	69
1.3.2.	Maatregelen voorgesteld door de Europese Commissie op 10 juli 2007	69
1.3.3.	Standpunt van de Raad van het Instituut	71
1.4.	Onafhankelijkheid van de commissaris in België	74
1.4.1.	Normen inzake de onafhankelijkheid	74
1.4.2.	Omzendbrief inzake de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake de <i>one to one</i> -regel	76
1.5.	Werkgroep Ethiek	76
1.6.	Geautoriseerde marktdeelnemer	78
1.7.	Norm voor permanente vorming	78
1.8.	Memorandum aan de Regering	82
1.8.1.	Ingrijpende wijzigingen binnen het beroep	82
1.8.2.	Europese en internationale ontwikkelingen	83
1.8.3.	Naar een vereenvoudigde en verbeterde wetgeving	83
1.8.4.	Groepsrecht en publieke sector	83
1.8.5.	Ethiek van het bedrijfsleven en transparantie	84
1.9.	Deontologie	84
1.9.1.	Vertegenwoordiging bij volmacht in een vennootschap door een bedrijfsrevisor	84
1.9.2.	Het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor in het kader van artikel 877 van het Gerechtelijk Wetboek	86
1.9.3.	Impact van de eventuele vervroegde invoering van de Internationale Standaard inzake Kwaliteitsbeheersing (ISQC 1)	87
1.9.4.	Beroepsgeheim en aanstelling van een sekwester	89
1.9.5.	Beroepsgeheim van commissarissen van Instellingen van Collectieve Belegging (ICB's)	89
1.9.6.	Beroepsgeheim van de commissaris ten aanzien van de commissaris inzake opschorting in het kader van een gerechtelijk akkoord	90
1.9.7.	Verbod om commissarismandaten te verhuren	91
1.9.8.	Onafhankelijkheid	92
1.10.	Fusies – Splitsingen	93

HOOFDSTUK II VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1.	Bijzonder koninklijk volmachtenbesluit van 25 april 2007 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen	97
2.1.1.	Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen	97
2.1.2.	Artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen	98
2.2.	Juridische Adviezen	99
2.2.1.	Geen kwalificatie van een verrichting als een partiële splitsing	99
2.2.2.	Toepassing van artikel 616 van het Wetboek van vennootschappen	100

2.2.3.	Vertrouwelijkheid van adviezen van de bedrijfsjuristen en onderzoeksbevoegdheden van de bedrijfsrevisor	101
2.2.4.	Bevoegde rechtbank ingeval van niet-benoeming van een commissaris in een vzw met ondernemingsraad	102
2.2.5.	Belangenconflict ingeval van quasi-inbreng	103
2.3.	De nieuwe wet op de openbare overnamebiedingen	105

HOOFDSTUK III JAARREKENINGRECHT

3.1.	Bekendmaking van de IAS en IFRS in het Publicatieblad van de Europese Unie	109
3.2.	Contactcomité CBN/IBR	110
3.2.1.	Samenstelling	110
3.2.2.	<i>IFRS for SME</i>	110
3.3.	Nieuwe regels voor de neerlegging van de jaarrekening vanaf 1 april 2007	111
3.4.	Aanbevelingen van de CBN inzake de gelijkwaardigheid van specifieke boekhoudregels van bepaalde vzw's	112
3.5.	Koninklijk besluit van 27 april 2007 met betrekking tot de vermelding van de erelonen van de commissaris in de toelichting bij de jaarrekening en met betrekking tot de neerlegging van de (geconsolideerde) jaarrekening	113
3.5.1.	Vermelding van de honoraria in de toelichting bij de jaarrekening	113
3.5.2.	Andere bepalingen	114
3.6.	Ontwerpadvies van de CBN inzake de boekhoudkundige verwerking van verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen	116
3.7.	Ontwerp van wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen in de non-profitsector	116

HOOFDSTUK IV BIJZONDERE WETGEVINGEN EN SECTORALE OPDRACHTEN

4.1.	Bank- en financieel recht	121
4.1.1.	Verplichtingen inzake periodieke informatie van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt	121
4.1.2.	Openbaarmaking van belangrijke deelnemingen	122
4.1.3.	Gemeenschappelijke werkgroep inzake de erkenning van de bedrijfsrevisoren bij de CBFA	122
4.1.4.	Erkenning van bedrijfsrevisoren bij verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen	122
4.1.5.	De bankwet	123
4.1.6.	Implementatie van de MiFID-Richtlijn	124
4.1.7.	Secretariaat IRECBF	124
4.2.	Verzekeringen en pensioenfondsen – Coördinatiefceel verzekeringen	125

4.3.	Publieke en non-profitsector	126
4.3.1.	Samenstelling	126
4.3.2.	Gelijkwaardigheid in de verenigingssector	126
4.3.3.	De bevestigingsbrief	126
4.3.4.	Coördinatieceel van gesubsidieerde Franstalige scholen	126
4.3.5.	Coördinatieceel politieke partijen	127
4.3.6.	Coördinatieceel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap	128
4.3.7.	Coördinatieceel Mutualiteiten	129
4.4.	Audit en <i>sustainability</i>	130
4.4.1.	Attesteringen	130
4.4.2.	Prijs voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen	130
4.5.	Informatie- en communicatietechnologieën – Commissie ICT	131
4.6.	Commissie SME/SMP	132
4.6.1.	<i>Mission Statement</i>	132
4.6.2.	Brochures en folders	133
4.6.3.	Deelname aan werkgroepen en externe evenementen	134
4.6.4.	Europees voorstel tot administratieve vereenvoudiging	135
4.6.5.	Project “ <i>IFRS for SME's</i> ”	135
4.7.	Commissie Anti-witwassen	135
4.8.	Koninklijk besluit van 23 mei 2007 met betrekking tot de private privak	136

HOOFDSTUK V TOEGANG TOT HET BEROEP EN STAGECOMMISSIE

5.1.	Markante feiten	139
5.1.1.	Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor	139
5.1.2.	Wijzigingen betreffende het toelatingsexamen	139
5.1.3.	Inachtneming van de beroepservaring	140
5.1.4.	Wijzigingen betreffende het verloop van de stage	140
5.1.5.	Wijzigingen betreffende het bekwaamheidsexamen	141
5.2.	Vademecum betreffende de toegang tot het beroep	141
5.3.	Analyse van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type in België	142
5.4.	Samenstelling van de Stagecommissie	142
5.5.	Toelatingsexamen tot de stage	143
5.6.	Analyse van het profiel van de stagemeester	143
5.7.	Goedkeuring van de stageovereenkomsten	144
5.7.1.	Nieuwe stageovereenkomsten	144
5.7.2.	Informatiezitting voor de toegang tot de stage	144
5.8.	Vermindering van de stageduur	144

5.9.	Wijzigingen tijdens de stage	144
5.9.1.	Schrapping	144
5.9.2.	Verandering van stagemeeester	145
5.9.3.	Opschorting van de stage en ontslag	145
5.9.4.	Stage in het buitenland	145
5.9.5.	Hervatting van de stage	145
5.10.	Stage-examens	146
5.11.	Bekwaamheidsexamen 2007 (twee zittijden)	146
5.11.1.	Resultaten	146
A.	Eerste zittijd	146
B.	Tweede zittijd	146
5.11.2.	Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen	148
A.	Nederlandstalige jury's	148
B.	Franstalige jury's	149
C.	Plaatsvervangende leden bedrijfsrevisoren	149
D.	Plaatsvervangende leden uit de economische en sociale wereld	149
E.	Plaatsvervangende voorzitters (belast met universitaire cursussen)	150
5.11.3.	Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef	150
5.11.4.	Informatieavond over het bekwaamheidsexamen	150
5.12.	Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2007	150
5.13.	Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen	151
5.13.1.	Voorafgaande opmerkingen	151
5.13.2.	Toelating van de stagiairs tot de eed	152
5.13.3.	Overstapregeling	152
A.	Overstap van het IAB naar het IBR	152
B.	Overstap van het IBR naar het IAB	153
5.13.4.	Wederzijdse erkenning van beroepsbeoefenaren in het buitenland	153
5.13.5.	Hereedaflegging	153
5.14.	Rechtspraakbeslissingen van de Stagecommissie	154
5.14.1.	Stagedagboek: diversificatie van de geleverde prestaties	154
5.14.2.	Verandering van stagemeeester	154
5.15.	Dankbetuigingen	154
5.15.1.	Toelatingsexamen	155
5.15.2.	Seminarie "Uitdieping basiskennis"	156
5.15.3.	Seminarie "Controle"	156
5.15.4.	Seminarie "Het Beroep"	156
5.15.5.	Seminarie " <i>Special topics</i> "	157
5.16.	Tucht	157

HOOFDSTUK VI COMMISSIE KWALITEITSCONTROLE

6.1.	Samenstelling	161
6.2.	Wettelijk kader	161

6.3.	Werkwijze van de Commissie Kwaliteitscontrole	162
6.3.1.	Jaarlijks controleprogramma	163
	A. Lijst van de te controleren bedrijfsrevisoren	163
	B. Lijst van inspecteurs	164
6.3.2.	Vormingssessie	164
6.3.3.	Standaardverslag	165
6.3.4.	Mededeling aan de inspecteurs	165
6.3.5.	Voorafgaand onderzoek van de verslagen door de diensten van het Instituut ("screening")	166
6.3.6.	Het onderzoek van de verslagen in de Commissie	167
	A. Aanduiding van een verslaggever	167
	B. Debat in de Commissie	167
	C. Onderzoeksbevoegdheden	167
	D. Uitnodigingen	168
	E. Plaatsbezoeken	169
	F. Besluit en mededeling aan de Raad van het Instituut	170
	G. Mededeling door het Instituut van de conclusies van de kwaliteitscontrole	170
6.4.	Communicatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling, publiek toezichtsorgaan	172
6.5.	Samenwerking met buitenlandse beroepsorganisaties	173
6.6.	"Jurisprudentie" van de Raad van het Instituut inzake de beslissing tot tuchtverwijzing en/of een tussentijdse kwaliteitscontrole ("vervroegde kwaliteitscontrole")	173
6.7.	Resultaten	174
6.7.1.	De resultaten van 2007	174
6.7.2.	Analyse over de laatste vijf jaar	175
6.8.	Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles	177
6.9.	Samenwerking met de Commissie van Toezicht	178

HOOFDSTUK VII COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1.	Samenstelling	181
7.2.	Wettelijk kader	182
7.3.	Werkwijze van de Commissie van Toezicht	182
7.3.1.	Organisatie	182
7.3.2.	De vergaderingen	183
7.3.3.	Aanduiding van de informateur en de onderzoeker	184
7.3.4.	Over het houden van dossiers en belangenconflicten	184
7.3.5.	De onderzoekswerkzaamheden en de werkzaamheden verbonden aan het verzamelen van informatie	185
	A. De informatiewerkzaamheden	185
	B. De toezichtsactiviteiten	186
7.3.6.	Verslag aan de Commissie van Toezicht en beraadslaging door de Commissie van Toezicht	189
7.3.7.	Verslag aan de Raad van het Instituut	191
7.3.8.	Redactie en goedkeuring van de notulen van de vergadering	191

7.4.	Analyse van de klachten	191
7.5.	Systematische analyses	191
7.5.1.	Systematische analyse van de commissarismandaten in vennootschappen die failliet werden verklaard	192
7.5.2.	<i>Prima facie</i> nazicht van de commissarisverslagen met betrekking tot verzekeringsmaatschappijen	192
7.5.3.	Systematische analyse van de persartikelen	193
7.5.4.	Analyse van de revisorale activiteiten in de non-profitsector	193
7.5.5.	Opvolging van de “one to one”-regel beoogd door artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen	194
7.5.6.	Analyse van de revisorale werkzaamheden bij vennootschappen die hun jaarrekeningen opgesteld volgens een verkort schema neerleggen	195
7.5.7.	Toezicht op het naleven van de “hoofdactiviteit”	195
7.6.	Opvolging van gerechtelijke, tuchtrechtelijke en administratieve procedures (art. 41, § 1 en § 2 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953)	196
7.7.	Analyse van de laattijdige inschrijving van bedrijfsrevisorenvennootschappen	197
7.8.	Uitwisseling van informatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling	197
7.9.	Resultaten van de toezichtswerkzaamheden	198
7.9.1.	Algemeenheden	198
7.9.2.	Overzicht van de in 2007 behandelde dossiers	199
7.9.3.	Grafisch overzicht van de statistieken over de laatste vijf jaren	200
7.9.4.	Opvolging van de besluiten van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht	200
7.9.5.	Oorsprong van de dossiers en de opvolging daarvan	201
	A. Oorsprong van de dossiers	201
	B. Opvolging van de dossiers	202
7.10.	Tucht	203
7.11.	Samenwerking met de Commissie Kwaliteitscontrole	204

HOOFDSTUK VIII NORMEN VOOR DE BEROEPSUITOEFENING

8.1.	Commissie Normen voor de beroepsuitoefening	207
8.2.	De evolutie van de ISA's (<i>International Standards on Auditing</i>)	207
8.2.1.	De Europese Richtlijn van 17 mei 2006	207
	A. De voorwaarden vastgelegd door artikel 26, § 2 van de Auditrichtlijn	208
	B. De Comitologieprocedure	208
8.2.2.	Standpunt van de Raad van het Instituut	209
8.2.3.	Reacties op de discussie-ontwerpen (<i>exposure drafts</i>) van de IAASB	211
	A. <i>Exposure draft</i> ISA 220 inzake kwaliteitsbeheersing voor controles van financiële overzichten en ISQC 1 inzake kwaliteitsbeheersing in auditkantoren	211
	B. <i>Exposure draft</i> ISA 230 inzake controledocumentatie	211
	C. <i>Exposure draft</i> ISA 260 inzake de communicatie van de auditor met het toezichthoudend orgaan	211

D.	<i>Exposure draft</i> ISA 320 inzake het materieel belang bij het plannen en uitvoeren van een controle en van ISA 450 inzake de evaluatie van afwijkingen die tijdens de controle zijn onderkend	212
E.	<i>Exposure draft</i> ISA 540 inzake controle van schattingen, inclusief schattingen tegen reële waarde en toelichtingen daarop	212
F.	<i>Exposure draft</i> ISA 550 inzake verbonden partijen	212
G.	<i>Exposure draft</i> ISA 560 inzake gebeurtenissen na de einddatum van de periode ..	213
H.	<i>Exposure draft</i> ISA 570 inzake continuïteit	213
I.	<i>Exposure draft</i> ISA 580 inzake schriftelijke bevestigingen van de leiding van de entiteit	213
J.	<i>Exposure draft</i> ISA 610 inzake het in aanmerking nemen van de interne auditfunctie	214
K.	<i>Exposure draft</i> ISA 700 inzake de verklaring van de onafhankelijke auditor over de financiële overzichten	214
L.	<i>Exposure draft</i> ISA 705 inzake omstandigheden die kunnen leiden tot een aanpassing van het oordeel van de auditor	214
M.	<i>Exposure draft</i> ISA 706 inzake paragrafen anders dan de oordeelsparagraaf in de controleverklaring	214
N.	<i>Exposure draft</i> ISA 720 inzake de verantwoordelijkheid van de auditor met betrekking tot andere informatie in documenten die gecontroleerde financiële overzichten bevatten	214
O.	<i>Exposure draft</i> ISA 800 inzake de controle van financiële overzichten met een bijzonder doel	215
P.	<i>Exposure draft</i> ISA 805 inzake een samenvatting van financiële overzichten	215
Q.	<i>Consultation Paper</i> over de voorgestelde strategie van de IAASB voor de jaren 2009 tot 2011	215
8.2.4.	Formeel vertaalproces van de ISA's	215
8.2.5.	Standpunt van IOSCO betreffende de ISA's	216
8.3.	De bevestigingsbrief	217
8.3.1.	De verplichte bevestigingsbrief	217
8.3.2.	Bijzonder bestek: hernieuwing van het mandaat van bedrijfsrevisoren bij de openbare instellingen van sociale zekerheid: Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KBSZ)	218
8.3.3.	Vergadering met het BGI en de AB	218
8.4.	Commissie Prospectus	225
8.5.	Andere werkzaamheden van de Commissie	225
8.6.	Mededeling aan de HREB van het normatieve kader	226
8.7.	Commissie Bijzondere Opdrachten	228
8.7.1.	<i>Mission Statement</i>	228
8.7.2.	Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan	228
8.7.3.	Werkzaamheden inzake aangaande de waarderingen van ondernemingen	229
8.7.4.	Ontbinding en vereffening	229
8.7.5.	Administratieve vereenvoudiging: fusies en splitsingen	230
8.7.6.	Nieuwe wetgeving betreffende het deskundigenonderzoek	232

HOOFDSTUK IX OPENBAAR REGISTER

9.1.	Analyse van de ledenlijst	235
9.1.1.	Natuurlijke personen	235
A.	Aantal bedrijfsrevisoren natuurlijke personen	235
B.	Regionale spreiding van de beroepsactiviteit	236
C.	De leeftijdspiramide	236
9.1.2.	Bedrijfsrevisorenvennootschappen	238
9.1.3.	Stagiairs	238
9.1.4.	Evolutie van het aantal bedrijfsrevisoren over de laatste tien jaar	239
9.2.	Analyse inzake de activiteit van de bedrijfsrevisoren	239
9.2.1.	Structuur van de bedrijfsrevisorenkantoren	239
9.2.2.	Activiteit van de bedrijfsrevisorenkantoren	241
9.3.	Het openbaar register van de bedrijfsrevisoren	241
9.3.1.	De instelling van een openbaar register	241
9.3.2.	Overgang naar het openbaar register	242
9.3.3.	Indeling van het openbaar register	243
9.3.4.	De gegevens die in het openbaar register worden getoond	244
9.3.5.	Actualisering van de gegevens opgenomen in het openbaar register	248
9.3.6.	Vermelding van de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de registratie, het toezicht, de kwaliteitscontrole, de sancties en het publiek toezicht	248
9.4.	Het vestigingsadres van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon	249
9.5.	Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die onder onverenigbaarheden vallen zoals bedoeld in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953	251
9.5.1.	Regelgevende context	251
9.5.2.	Implicaties ten aanzien van het openbaar register	252
9.5.3.	Verplichtingen	253
9.6.	Registratie door een bedrijfsrevisor van een domeinnaam verwijzend naar de beroepstitel	254
9.7.	Rechtsvormen van de rechtspersonen of entiteiten ingeschreven of in te schrijven in het openbaar register	254
9.8.	Statuten van een bedrijfsrevisorenkantoor na 31 augustus 2007	256
9.8.1.	Toelatingsvoorwaarden – principiële beslissing	256
9.8.2.	Reeds op de ledenlijst ingeschreven bedrijfsrevisorenvennootschappen	256
9.8.3.	Toelatingsdossier	257
9.8.4.	Opheffing van het exclusief karakter van de deelneming als vennoot natuurlijk persoon	257
A.	Hoedanigheid van vennoot in meerdere bedrijfsrevisorenkantoren	257
B.	Vermoeden van uitoefening van een mandaat voor rekening van het bedrijfsrevisorenkantoor	258
9.8.5.	Voorwaarden inzake uitoefening van revisorale opdrachten	258
9.8.6.	Facturatie van prestaties voor revisorale opdrachten via een middenvennootschap	259
9.8.7.	Benaming van een bedrijfsrevisorenkantoor – principiële beslissing	260
9.8.8.	Benaming van een éénpersoonsbedrijfsrevisorenkantoor	260
9.8.9.	Plaatsvervangende zaakvoerder in een éénpersoonsbedrijfsrevisorenkantoor	261
9.9.	Vormvereisten ten aanzien van het ontslag van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon en van het bedrijfsrevisorenkantoor	261
9.10.	Niet-ingeschreven rechtspersonen of andere entiteiten met om het even welke rechtsvorm	262

9.11. Kan de bedrijfsrevisor die verhinderd is om revisorale opdrachten uit te voeren optreden als venoot van een bedrijfsrevisorenkantoor?	262
9.12. Interpretatie van artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953	263
9.13. Wijzigingen in het register in 2007	263
9.13.1. Overlijdens	263
9.13.2. Ontslagnemingen	264
9.13.3. Schraping uit het register	264
9.13.4. Tijdelijke weglatingen uit de ledenlijst	264
9.13.5. Verlenging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	265
9.13.6. Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst	265
9.13.7. Doorhaling per einde tijdelijke weglating	265
9.13.8. Beëindiging van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst en van de verhindering wegens uitoefening van een politiek mandaat overeenkomstig artikel 21 van het erkenningsreglement	266
A. Beëindiging van de tijdelijke weglating door ontslagneming	266
B. Beëindiging van de tijdelijke weglating door inschrijving in het openbaar register	266
C. Beëindiging van de tijdelijke weglating met inschrijving in het openbaar register, doch met verhindering om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953	266
D. Beëindiging van de verhindering wegens uitoefening van een politiek mandaat door inschrijving in het openbaar register	267
E. Beëindiging van de verhindering wegens uitoefening van een politiek mandaat met inschrijving in het openbaar register, doch met verhindering om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953	267
F. Worden geacht ontslag te hebben genomen overeenkomstig artikel 21, § 3 van het erkenningsreglement	267
G. Dossiers ingediend na 30 augustus en vóór 31 december 2007, waarbij aanvullende inlichtingen werden gevraagd aan de betrokkenen om het dossier te kunnen beoordelen	268
9.13.9. Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die zich tijdelijk verhinderd verklaarden om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953	268
9.13.10. Inschrijvingen van bedrijfsrevisoren natuurlijke personen in het register	268
9.13.11. Inschrijvingen van bedrijfsrevisorenkantoren in het register	269
9.13.12. Doorhaling van bedrijfsrevisorenkantoren	270
9.13.13. Lijst van de erebedrijfsrevisoren	271

HOOFDSTUK X BEHEER EN WERKING VAN HET INSTITUUT

10.1. Algemene vergadering	275
10.2. Raad en Uitvoerend Comité	277
10.2.1. Algemeen	277
10.2.2. Vergaderingen	277
10.2.3. Taken die door de Raad aan het Uitvoerend Comité werden gedelegeerd	277

10.3. Juridische Commissie – samenstelling	278
10.4. Functionele verdeling van de kosten	279
10.5. Forfaitaire administratiekosten voor nalatigheid	279
10.6. Toekenning van de titel van erevoorzitter	280
10.7. De bijdragen in de werkingskosten van het Instituut	280
10.7.1. Wettelijke basis	280
10.7.2. Het vaststellen, het opvragen en het innen van de bijdragen in de werkingskosten ..	281
10.7.3. De terechtwijzing bij veronachtzaming van de bijdrageverplichtingen	283
10.8. Informatica: stand van zaken	285

HOOFDSTUK XI INSTITUTIONELE ACTIVITEITEN

11.1. Organen van publiek toezicht	289
11.1.1. Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)	289
A. Huidig normatief kader medegedeeld aan de HREB	289
B. Verslag over de activiteiten van het IBR medegedeeld aan de HREB	289
C. Adviezen van de HREB inzake de bedrijfsrevisoren	289
11.1.2. Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI)	290
11.1.3. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM) ..	290
11.1.4. Minister van Economie	291
11.1.5. College van Procureurs-generaal	291
11.1.6. Ontmoeting met de tuchtinstanties	291
11.2. Interinstutuencomité	292
11.2.1. Vergadering van het Interinstutuencomité	292
11.2.2. Voorstel tot organisatie van verschillende regionale namiddagontmoetingen over de toekomstige organisatie van kantoren	292
11.3. Gemeenschappelijke Raad IBR-IAB	293
11.4. Algemene vergaderingen van het IAB en het BIBF	293
11.5. Vergaderingen en rondetafelconferentie van de FVIB	294
11.6. Diverse contacten	295
11.6.1. IIA - IIA <i>Belgium</i>	295
11.6.2. <i>Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières</i>	296
11.6.3. XBRL België	297
11.6.4. Stichting <i>Corporate Governance</i>	297
11.6.5. Colloquium “Dubbele boekhouding voor de overheid”	297
11.6.6. <i>Belgian Governance Institute</i>	298
11.6.7. <i>Ordre de Barreaux Francophones et Germanophones de Belgique</i>	298
11.6.8. Salon Ondernemen 2007	299
11.6.9. Ontmoeting met de Voorzitter van het Hof van beroep van Antwerpen	299
11.6.10. UNIZO (Code BUYSSE)	299
11.6.11. Instituut voor het Familiebedrijf	300
11.6.12. Studiedag IAB - Bijzondere opdrachten	300
11.6.13. Ontmoeting met de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking met betrekking tot de controle van NGO's	300

HOOFDSTUK XII INTERNATIONALE RELATIES

12.1.	IFAC	305
12.1.1.	Forum van de IFAC en vergadering van de IAASB CAG van 28 en 29 juni 2007 te Brussel	305
12.1.2.	Vergadering met de IFAC <i>President</i> en CEO	305
12.1.3.	<i>Council meeting</i> in Mexico	306
12.1.4.	Verklaring inzake de verplichtingen van de ledenorganisaties van de IFAC	306
12.1.5.	Activiteiten van de IAASB	307
12.2.	<i>Fédération des Experts Comptables Européens (FEE)</i>	307
12.2.1.	Algemeenheden	307
12.2.2.	Een Belgische confrater als <i>Vice-President</i>	308
12.2.3.	Publicaties van de FEE	308
12.2.4.	Werkzaamheden van de <i>Council</i>	309
12.2.5.	<i>Accounting Working Party</i>	311
12.2.6.	<i>Auditing Working Party</i>	311
12.2.7.	<i>Ethics Working Party</i>	312
12.2.8.	<i>Liberalisation – Qualification Working Party</i>	313
12.2.9.	<i>Education Subgroup Working Party</i>	313
12.2.10.	<i>Banks Working Party</i>	314
12.2.11.	<i>Company Law and Corporate Governance Working Party</i>	314
12.2.12.	<i>Public Sector Working Party</i>	315
12.2.13.	<i>SME/SMP Working Party</i>	316
12.2.14.	<i>Direct Tax Working Party</i>	316
12.2.15.	<i>Regulatory Task Force on the New Directive on Statutory Audit</i>	316
12.2.16.	<i>Liability Forum</i>	317
12.2.17.	<i>Annual Seminar on EU Development</i>	317
12.2.18.	Europees congres van de FEE inzake KMO's	318
12.2.19.	Studiedag “ <i>Audit Regulation</i> ”	318
12.2.20.	Vergadering van de Voorzitters en de CEO's van de ledenorganisaties van de FEE ...	319
12.2.21.	Vergadering met de CEO van de FEE	319
12.3.	<i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones (FIDEF)</i>	321
12.4.	Belgisch-Nederlandse gespreksgroep	323
12.5.	Bilateraal Frans-Belgisch Comité	324
12.6.	<i>Transparency International</i>	324
12.7.	Relaties met de Democratische Republiek van Congo	325
12.8.	Diverse contacten	326
12.8.1.	Het Europees Hof van Justitie	326
12.8.2.	Europese Commissie	326
12.8.3.	<i>Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes (CNCC)</i>	326
12.8.4.	<i>European Forum of Accountants and Auditors 2007</i>	327
12.8.5.	Congres van de <i>Ordre des Experts-Comptables</i> van Marokko	327
12.8.6.	ICAEW	327
12.8.7.	Congres van de <i>Ordre des Experts-Comptables</i> van Frankrijk	328
12.8.8.	ICAS	329
12.8.9.	Hongaars instituut	329

12.8.10. UNCTAD/ISAR	329
12.8.11. <i>Instituto de Censores Jurados de Cuentas de Espana (ICJCE)</i>	329
12.8.12. <i>European Corporate Governance Institute (ECGI)</i>	330
12.8.13. <i>Securities and Exchange Commission (SEC)</i>	330
12.8.14. <i>Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)</i>	331
12.8.15. <i>World Bank Centre for Financial Reporting Reform</i>	331
12.9. <i>Consultation paper EC auditors liability</i>	331

HOOFDSTUK XIII VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming	335
13.2. Norm voor permanente vorming	335
13.3. Programma 2007	336
13.4. Evaluatie van het programma 2007	338
13.5. Werkzaamheden van de Commissie Vorming	338
13.6. Programma 2008	339
13.7. Ondernemerschapsportefeuille en opleidingscheques	340
13.8. Dankwoord	340

HOOFDSTUK XIV OVERIGE DIENSTVERLENING AAN DE LEDEN VAN HET IBR

14.1. IBR website en extranet	343
14.2. Publicaties	344
14.2.1. Vademecum	344
14.2.2. KMO- brochures	344
14.2.3. <i>Tax Audit & Accountancy</i>	344
14.3. Studiedagen	347
14.3.1. De boekhoudkundige aspecten van de social-profitsector	347
14.3.2. De wet van 1953 gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 2007 in het licht van de Auditrichtlijn	349
14.3.3. De rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad	349
14.3.4. Zorgt Europa voor een ontmanteling van de Belgische financiële informatie- verstrekking? Boekhoudkundige, fiscale en vennootschapsrechtelijke gevolgen	351
14.4. Informatiesessie inzake de omzetting in het Belgisch recht van de Auditrichtlijn en haar praktische gevolgen	352
14.5. Regionale ontmoetingen	352
14.6. Communicatie en relatie met de pers	353
14.7. Documentatiedienst	354
14.8. Stichting "Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat" (ICCI)	355
14.8.1. Raad van bestuur	355
14.8.2. Helpdesk	356

14.8.3.	Publicaties	357
	A. IFRS in een Belgische context	357
	B. Het statuut van de commissaris	357
	C. Het commissarisverslag	358
14.8.4.	Website	358
14.8.5.	Subcommissie Publicaties	359

HOOFDSTUK XV TUCHT

15.1.	Samenstelling van de tuchtinstanties	363
15.2.	Tuchtstatistieken	363
	15.2.1. Uitspraken in 2007	363
	15.2.2. Nieuwe dossiers	364
	15.2.3. Zittingen van de tuchtinstanties in 2007	365
15.3.	Openbaarmaking van de kalender van de tuchtinstanties	366
15.4.	Samenvatting van de tuchtbeslissingen	366
15.5.	Impact van een komende of nog niet afgesloten kwaliteitscontrole op het verloop van een tuchtprocedure	366
15.6.	Mogelijkheid voor de Raad van het Instituut om zicht voor de tuchtinstanties door een lid van de Commissie van Toezicht of de Commissie Kwaliteitscontrole te laten vertegenwoordigen	367
15.7.	Mogelijkheid voor een bedrijfsrevisorenkantoor om een schorsings sanctie in een geldboete om te zetten	368

Bijlagen

1.	Mededeling van 30 augustus 2007 betreffende de nieuwe normen van het IBR inzake bepaalde aspecten die verband houden met de onafhankelijkheid van de commissaris	373
2.	Mededeling van 31 augustus 2007 betreffende de nieuwe norm voor permanente vorming van het IBR	383
3.	Nieuwe opdrachten voor de bedrijfsrevisoren in 2007	393
4.	Overzicht van de tuchtrechtspraak van het Instituut 2007 (B. TILLEMANN)	398

EXECUTIVE SUMMARY

1. Omzetting van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen

1.1. Algemene voorstelling

Het merendeel van de bepalingen van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (hierna “Auditrichtlijn” genoemd) werd omgezet door de bijzondere koninklijke volmachtenbesluiten van 21 en 25 april 2007 tot wijziging van respectievelijk de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren en een aantal bepalingen van het Wetboek van vennootschappen. De nieuwe bepalingen van de wet van 1953 zijn op 31 augustus 2007 in werking getreden.

De nieuwe wetsbepalingen hebben het voorwerp uitgemaakt van koninklijke uitvoeringsbesluiten:

- a) koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren;
- b) koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren;
- c) koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register;
- d) koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren.

De bepalingen inzake het vervangen van de permanente vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsrevisorenkantoor werden omgezet via de normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris *d.d.* 30 augustus 2007, die in werking treden op 29 juni 2008, uiterste datum voor de omzetting van de Auditrichtlijn.

Andere bepalingen, in het bijzonder de bepalingen met betrekking tot de verklaring aan een toezichthoudend orgaan inzake het ontslag en de opzegging van de commissaris, alsmede de bepalingen met betrekking tot het auditcomité moeten nog worden omgezet.

De Raad van het Instituut heeft talrijke maatregelen getroffen die noodzakelijk zijn voor het toepassen van de nieuwe geldende bepalingen, zowel op het vlak van het overleg met de organen van publiek toezicht waarbij de respectievelijke bevoegdheden worden nageleefd, als op het vlak van de interne organisatie van het Instituut, onder meer met betrekking tot het informaticasysteem, de vorming van de bedrijfsrevisoren en de communicatie met de sociale partners.

1.2. Publiek toezicht

Het publiek toezicht op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor werd aanzienlijk versterkt en draagt de eindverantwoordelijkheid aangaande de toelating en registerinschrijving, de goedkeuring van normen, de permanente vorming, de kwaliteitscontrole en de onderzoeks- en tuchtregelingen.

De nieuwe wettelijke bepalingen bekrachtigen de vaste wil om een scheiding te maken tussen:

- enerzijds het toezicht uitgeoefend door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) op het verloop van het opstellen van normen en aanbevelingen met een algemene draagwijdte;
- anderzijds het toezicht op de tuchtverwijzingen en de individuele dossiers uitgeoefend door de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI);
- en, ten slotte, de opdrachten van voorafgaand advies (*ruling*) en van toekenning van afwijkingen door het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM).

Het systeem van publiek toezicht is samengesteld uit en wordt geleid door niet-bedrijfsrevisoren. Behalve de HREB, de KVI en het ACCOM, is het systeem van publiek toezicht ook samengesteld uit de Minister bevoegd voor Economie, de Procureur-generaal en de tuchtinstanties.

De HREB staat in voor de nationale samenwerking tussen de verschillende organen van publiek toezicht enerzijds en voor de internationale

samenwerking tussen de verschillende Lidstaten van de Europese Unie anderzijds.

1.3. Toegang tot het beroep

Stage

Eén derde van de stage dient in België te worden verricht en de overige twee derde kan worden verricht hetzij in een andere Lidstaat van de Europese Unie, hetzij in een derde land maar in het laatste geval ten belope van maximaal één derde van de stageduur. De onderwerpen ten behoeve van het toelatingsexamen werden aan de nieuwe bewoordingen van de Richtlijn aangepast, met inbegrip van de internationale standaarden voor jaarrekeningen en de internationale controlestandaarden.

Toelatingsvoorwaarden voor natuurlijke personen

Een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon moet zijn woonplaats in België hebben. Indien dit niet het geval is dient hij in België over een blijvende vestiging te beschikken teneinde de uitoefening van het toezicht en de kwaliteitscontrole mogelijk te maken. Om de hoedanigheid van bedrijfsrevisor te kunnen bekomen, dient een natuurlijke persoon in het bezit te zijn van een *master* diploma.

Toelatingsvoorwaarden voor bedrijfsrevisorenkantoren

De toelatingsvoorwaarden voor bedrijfsrevisorenkantoren werden ingrijpend gewijzigd, in het bijzonder inzake vertegenwoordiging, aandeelhouderschap en samenstelling van het bestuursorgaan.

In een bedrijfsrevisorenkantoor dient ten minste één bedrijfsrevisor handtekeningsbevoegdheid te hebben, zonder dat deze persoon *per se* aandeelhouder of bestuurder van dit bedrijfsrevisorenkantoor hoeft te zijn.

Voortaan moet de meerderheid van de stemrechten in het bezit zijn van auditkantoren en/of wettelijke auditors die in een Lidstaat van de Europese Unie zijn toegelaten. De meerderheid van de leden van het bestuursorgaan moet bestaan uit auditkantoren en/of wettelijke auditors.

Het doel mag niet langer noodzakelijk beperkt zijn tot enkel de uitoefening van controleopdrachten.

Overeenkomstig artikel 6, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 zijn voortaan alle rechtsvormen inzake de oprichting van een bedrijfsrevisorenkantoor toegelaten, op voorwaarde dat de aandelen op naam zijn.

Intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor

Er komt automatisch een intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor tot stand wanneer de natuurlijke persoon de leeftijd van 67 jaar heeft bereikt.

Een bijzondere vorm van automatische intrekking beoogt het in gebreke blijven van bedrijfsrevisoren, drie maanden na het versturen van een terechtwijziging inzake het betalen van het geheel of een deel van de bijdragen, inzake het indienen van de documenten tot vaststelling van de bijdrage, dan wel inzake de aan het Instituut mede te delen inlichtingen of documenten.

Openbaar register

Alle bedrijfsrevisoren moeten in het openbaar register worden opgenomen. Het openbaar register vervangt de ledenlijst en bestaat enkel in elektronisch formaat. Het zal door de bedrijfsrevisoren zelf op een permanente wijze moeten worden bijgewerkt en dus niet meer uitsluitend per 31 december van ieder jaar.

Het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register bepaalt de minimale gegevens die dit register dient te bevatten.

Afschaffing van de vereisten inzake middelenvennootschappen en -verenigingen

Aangezien andere personen dan wettelijke auditors in het kapitaal kunnen participeren en aan het bestuur van een bedrijfsrevisorenkantoor kunnen deelnemen, zijn de vereisten inzake de oprichtingsmodaliteiten, alsmede de voorafgaandelijke toelating van de Raad van het Instituut voor de oprichting van professionele of interprofessionele middelenvennootschappen en -verenigingen, overbodig geworden.

Vormingstitel van bedrijfsrevisor

Zoals in andere Lidstaten van de Europese Unie is het voortaan ook mogelijk de titel van bedrijfsrevisor te voeren zonder noodzakelijkerwijze revisorale opdrachten te verrichten. Dergelijke confrater is ertoe gehouden de algemene deontologische beginselen na te leven (waardigheid, rechtchapenheid en kiesheid). Dergelijke confrater zal tevens onder meer de verplichtingen inzake het bijwerken van het openbaar register en de vereisten inzake permanente vorming en kwaliteitscontrole naleven, alsmede de bijdragen betalen.

Opbeffing van het systeem van tijdelijke weglating en politieke verbinding

Omwille van de nieuwe onverenigbaarheidsregimes en de mogelijkheid om de titel van bedrijfsrevisor te voeren zonder noodzakelijkerwijze de functie uit te oefenen werd het systeem van de tijdelijke weglating opgeheven. Het statuut van verhinderung in het kader van de uitoefening van een politiek mandaat werd eveneens opgeheven.

1.4. Beroepsethiek en onafhankelijkheid

De nieuwe wet van 1953 verbiedt een bedrijfsrevisor revisorale opdrachten uit te voeren (maar houdt geen verbod meer in betreffende het voeren van de titel, zoals dit tevoren het geval was) in de volgende omstandigheden:

- a) het uitoefenen van de functie van bediende, behoudens bij een andere bedrijfsrevisor of een ander bedrijfsrevisorenkantoor, en behoudens een taak in het onderwijs;
- b) het op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze uitoefenen van een handelsactiviteit, onder meer in de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap; het uitoefenen van een mandaat van bestuurder in burgerlijke vennootschappen die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen wordt niet als onverenigbaar beschouwd;
- c) het bekleden van de functie van Minister of Staatssecretaris.

Wat punten a) en b) betreft kan evenwel een afwijking door de Raad van het Instituut, na het verkrijgen van een gunstig advies vanwege het ACCOM, worden toegekend.

De gecoördineerde wet van 1953 herneemt de regel die in het koninklijk besluit van 10 januari 1994 werd vastgesteld volgens dewelke iedere situatie die de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor in het gedrang brengt, tevens van toepassing is op zijn vennoten.

1.5. Transparantieverlag voor bedrijfsrevisoren die een audit uitvoeren in organisaties van openbaar belang

Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en bedrijfsrevisorenkantoren die wettelijke controles van de jaarrekening van organisaties van openbaar belang uitvoeren, maken uiterlijk drie maanden na het afsluiten van hun boekjaar op hun website een jaarlijks transparantieverlag bekend.

Onder organisaties van openbaar belang moet worden verstaan: beursgenoteerde vennootschappen in de zin van artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen, kredietinstellingen in de zin van artikel 1 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen in de zin van artikel 2 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle van de verzekeringsondernemingen.

1.6. Algemene vergadering – stemrecht

Alle bedrijfsrevisoren natuurlijke personen hebben op de algemene vergadering van het Instituut een beslissende stem (stemrecht), terwijl de bedrijfsrevisorenkantoren voortaan slechts een raadgevende stem hebben. Deze differentiatie wat het stemrecht betreft is ingegeven door het feit dat voortaan ook personen, anders dan wettelijke auditors of auditors van derde landen, deel van het bestuursorgaan van een bedrijfsrevisorenkantoor kunnen uitmaken.

1.7. Normen en aanbevelingen

Krachtens de nieuwe wetsbepalingen krijgen de normen en aanbevelingen slechts uitwerking na goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Minister bevoegd voor Economie. Deze tweevoudige goedkeuring maakt het voorwerp uit van een advies dat in het *Belgisch Staatsblad* wordt gepubliceerd.

Voor de specifieke bepalingen betreffende de organisaties van openbaar belang die in de normen of aanbevelingen zijn opgenomen, kan de Hoge Raad de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) raadplegen. Deze raadpleging is verplicht met betrekking tot de normen inzake kwaliteitscontrole.

De Raad van het Instituut kan onder de vorm van adviezen, mededelingen of omzendbrieven de doctrine ontwikkelen inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementerend en normatief kader dat de uitoefening van het beroep regelt.

1.8. Permanente vorming

De vereisten inzake permanente vorming hebben nu een wettelijke basis verkregen en de opvolging ervan is een verplicht aspect van de kwaliteitscontrole.

1.9. Toezicht en kwaliteitscontrole

Met het oog op het versterken van het toezicht op de goede uitvoering van de toegewezen opdrachten, wordt de omvang van de op te vragen informatie en van het voorwerp van de onderzoeken uitgebreid.

Iedere bedrijfsrevisor dient ten minste om de zes jaar aan een kwaliteitscontrole te worden onderworpen. De bedrijfsrevisoren die organisaties van algemeen belang als cliënten hebben, moeten ten minste om de drie jaar een kwaliteitscontrole ondergaan.

De kwaliteitscontroles worden uitgevoerd overeenkomstig de in deze materie uitgevaardigde normen, hetzij door bedrijfsrevisoren natuurlijke personen, hetzij door aan het beroep extern zijnde inspecteurs. Deze personen zullen aan het beroepsgeheim onderworpen zijn.

1.10. Kamer van verwijzing en instaatstelling

In het kader van het publiek toezicht op de activiteiten van toezicht en kwaliteitscontrole wordt een nieuwe rechtspersoon opgericht, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, die beschikt over een eigen begroting en is samengesteld uit leden die extern aan het beroep en door de Koning benoemd zijn.

Deze Kamer is onder meer bevoegd voor de instaatstelling van tucht-dossiers ingeleid door de Raad van het Instituut, voor de opvolging van klachten tegen een bedrijfsrevisor, voor het toezicht op de conclusies aangenomen door de Raad ten gevolge van uitgevoerde kwaliteitscontroles, en tevens om hetzij de Raad te verzoeken bijkomende onderzoeksdaden uit te voeren die deze nuttig acht, hetzij daartoe een deskundige aan te duiden.

1.11. Terechtwijzing en voorlopige ordemaatregelen

Een bedrijfsrevisor kan voortaan worden terechtgewezen door de Raad van het Instituut wanneer de feiten die hem kunnen worden ten laste gelegd vaststaan doch geen tuchtsanctie lijken te verantwoorden, onverminderd de bevoegdheid van de KVI om te besluiten tot een tuchtverwijzing.

Een systeem van voorlopige ordemaatregel werd ingevoerd, waardoor het Uitvoerend Comité van het Instituut een bedrijfsrevisor kan gelasten om zich tijdelijk van alle beroepshandelingen of een deel daarvan (bv. van alle of bepaalde revisorale opdrachten) te onthouden. Deze beslissing wordt door het Uitvoerend Comité, hetzij ambtshalve, hetzij op vraag van de Kamer van verwijzing en instaatstelling, genomen. De betrokken bedrijfsrevisor kan tegen deze beslissingen in beroep gaan voor de Commissie van Beroep.

1.12. Tuchtcommissie – meerderheid van niet-bedrijfsrevisoren

De Tuchtcommissie is nu in meerderheid uit niet-bedrijfsrevisoren samengesteld, met name uit een magistraat, die de voorzitter is, een lid dat onafhankelijk van het beroep van bedrijfsrevisor en door de Koning benoemd is, alsmede een bedrijfsrevisor die door de Raad van het Instituut is benoemd.

1.13. Tuchtprocedure

De procedure voor de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep is in het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren opgenomen.

De Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep kunnen de persoonlijke verschijning van de betrokken bedrijfsrevisor bevelen (art. 27, § 1, K.B. van 26 april 2007).

1.14. Tuchtsancties

In geval van verwijzing van een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon naar de Tuchtcommissie, kan het bedrijfsrevisorenkantoor dat door de bedrijfsrevisor wordt vertegenwoordigd, slechts wegens een onderscheiden fout worden doorverwezen. Dit is een bevestiging bij wet van een bestaande praktijk.

Artikel 73 van de gecoördineerde wet van 1953 voorziet in de mogelijkheid om, in geval van schorsing van maximaal één maand, het bedrijfsrevisorenkantoor toe te laten zijn beroepsactiviteiten voort te zetten op voorwaarde dat een bedrag aan het Instituut wordt overgemaakt ten belope van vijfhonderd euro per vennoot die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft, vermenigvuldigd met het aantal kalenderdagen van de schorsing.

Het Instituut neemt de nodige maatregelen met het oog op het op passende wijze openbaar maken van de tuchtsancties.

1.15. Beroepsgeheim

Er werd in een bijkomende uitzondering op het beroepsgeheim voorzien waardoor het toegelaten is dat de bedrijfsrevisor die het werk of de attestering van een andere bedrijfsrevisor in opspraak wil brengen, contact moet opnemen met laatstgenoemde, behalve in geval van verzet vanwege de persoon die hem de opdracht heeft gegeven.

Verder wordt het toepassingsgebied van de opheffing van het beroepsgeheim tussen de commissaris van de consoliderende rechtspersoon en de commissarissen van de geconsolideerde rechtspersonen in België uitgebreid tot het geval waarin een persoon die binnen een rechtspersoon naar het recht van een Lidstaat van de Europese Unie in het kader van een consolidatie een gelijkaardige functie als de commissaris uitoefent.

Ten slotte wordt, voor wat de opheffing van het beroepsgeheim betreft, de bedrijfsrevisor die zonder het mandaat van commissaris uit te oefenen, de controle over de geconsolideerde jaarrekening uitvoert, met de commissaris gelijkgesteld.

1.16. Verplichte vermelding van audithonoraria in alle vennootschappen

De toelichting bij de jaarrekening van *iedere* vennootschap die een commissaris heeft aangeduid – en niet langer uitsluitend de genoteerde vennootschappen en de vennootschappen die ertoe gehouden zijn een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en te publiceren – moet de door de commissaris ontvangen honoraria vermelden.

2. Administratieve vereenvoudiging en kwaliteit van de financiële verslaggeving

2.1. Doelstelling van de vereenvoudiging

Het Instituut is ten stelligste bezorgd over de voorstellen vervat in de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 die ten doel heeft het vennootschapsrecht, de financiële verslaggeving en de controle van jaarrekeningen in de Europese Unie te vereenvoudigen teneinde “Europese vennootschappen in staat te stellen doeltreffender te concurreren en meer succes te boeken in een mondiale omgeving die door scherpe concurrentie wordt gekenmerkt”.

Het Instituut stemt in met de doelstelling van administratieve vereenvoudiging maar sluit zich aan bij het advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven dat stelt dat deze doelstelling een vermindering van de kwaliteit van de financiële verslaggeving niet kan rechtvaardigen.

Het Instituut sluit zich tevens aan bij de analyse van de *Fédération des Experts Comptables Européens* (FEE) die stelt dat voormelde Mededeling voorrang lijkt te geven aan de behoefte aan vermindering van de lasten alsmede aan administratieve vereenvoudiging zonder rekening te houden met het belang van de bestaande marktregels en met de toegang tot een kwalitatieve financiële verslaggeving.

Talrijke openbare overheden (centrale banken, beursregulators, anti-witwascellen, enz.), vertegenwoordigers van sociale partners (werkgevers, vakbond, Middenstand) en beroepsorganisaties, zowel in België als op Europees vlak, hebben gereageerd gericht op het vrijmaken van de kwaliteit van de financiële verslaggeving te vrijwaren.

De Raad van de Europese Unie heeft op 23 november 2007 de in voor-
melde Mededeling voorgestelde maatregelen niet goedgekeurd, en heeft
beslist effectenstudies uit te voeren voorafgaand aan de goedkeuring van
iedere maatregel.

2.2. Toegevoegde waarde

De controle van jaarrekeningen dient niet te worden beschouwd als een
last maar eerder als een communicatiemiddel naar de *stakeholders* toe.

De resultaten van een universitaire studie⁽¹⁾ tonen aan dat de revisorale
controle de kwaliteit van de financiële verslaggeving door vennootschap-
pen van elke omvang verbetert en de continuïteit van kleine ondernemin-
gen bevordert.

De rol van de bedrijfsrevisor bevordert bovendien de strijd tegen het
witwassen van geld, het opsporen van ondernemingen in moeilijkheden en
het voorkomen van faillissementsrisico's.

Deze controle heeft belangrijke positieve gevolgen voor de financiële
situatie van de onderneming, voor de economie in het algemeen en voor
het openbaar belang. Bovendien betekent de controle van jaarrekeningen
een werkelijke toegevoegde waarde ten gunste van aandeelhouders, werk-
nemers, bankiers, leveranciers, klanten, vakbonden, de staatskas, enz.

Het Instituut is bovendien van mening dat de afschaffing van de Euro-
pese verplichtingen inzake financiële verslaggeving een ware stap terug
met betrekking tot de wens tot harmonisatie binnen de Europese Unie zou
inhouden.

Een kwalitatieve financiële verslaggeving draagt bij tot het verbeteren
van het vertrouwen van derden en stakeholders wat de financiële situatie
van de vennootschap betreft, hetgeen de overdracht van ondernemingen,
bankleningen tegen betere financiële voorwaarden, enz. bevordert.

2.3. Ontoereikende voorgestelde maatregelen

Het Instituut is van mening dat een vermindering van de verplichtingen
inzake financiële verslaggeving en inzake de controle van jaarrekeningen

(1) Prof. Dr. Marleen WILLEKENS, *Toegevoegde waarde van de audit*, Universiteit van Tilburg
en KULeuven, 2008, nog niet gepubliceerd.

onvermijdelijk zal leiden tot een aanzienlijke verhoging van de administratieve lasten voor de ondernemingen en de stakeholders die deze financiële gegevens gebruiken, vermits zij zullen moeten beroep doen op andere middelen om betrouwbare informatie te bekomen⁽¹⁾.

Het Instituut treedt de standpunten van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven⁽²⁾ en de FEE⁽³⁾ bij en maakt ernstig voorbehoud bij de door de Europese Commissie voorgestelde maatregelen.

Het Instituut is van mening dat de vereenvoudiging dient te gebeuren op basis van een ernstige effectenstudie van de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met de toegevoegde waarde van een kwalitatieve financiële verslaggeving.

Het Instituut vraagt bijgevolg aan de Europese Commissie om een wetenschappelijke studie te laten uitvoeren over de mogelijke gevolgen van de maatregelen die ze voorstelt.

2.4. Maatregelen voorgesteld met het oog op een ware administratieve vereenvoudiging

Het IBR, het IAB en het BIBF hebben, in overleg met de sociale partners, stappen ondernomen teneinde in 2008 alternatieve maatregelen te onderkennen met het oog op een ware administratieve vereenvoudiging.

3. Toezicht, kwaliteitscontrole en tucht

3.1. Wettelijke erkenning van de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole

Het jaar 2007 werd onder meer gekenmerkt door de inwerkingtreding op 31 augustus 2007 van de nieuwe wettelijke en reglementaire bepalingen

(1) Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, “*Advies betreffende de vereenvoudiging van de boekhoudkundige regels voor de KMO’s en betreffende de ontwerpen van herziening van de boekhoudkundige richtlijnen*”, 30 januari 2007, beschikbaar op www.ccecrb.fgov.be.

(2) *Ibidem*.

(3) FEE, *Press Release*, 11 juli 2007, “*Simplification should not be simplistic says FEE – European Accountants ready to contribute to reduction of real administrative burdens while preserving public interest*”, beschikbaar op www.fee.be.

die de samenstelling en de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole bepalen.

De Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole hebben nu een wettelijk bestaan.

Een ander nieuw element bestaat uit het feit dat de commissies nu uit effectieve en plaatsvervangende leden bestaan.

3.2. Oprichting van een nieuw onderdeel van de *public oversight*: de Kamer van verwijzing en instaatstelling

De gecoördineerde wet van 1953 heeft de Kamer van verwijzing en instaatstelling gecreëerd die gelast is met diverse bevoegdheden die verband houden met de controle over de toezichts- en kwaliteitscontrole-werkzaamheden.

4. Normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris

De Raad van het Instituut heeft op 30 augustus 2007 de normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris aangenomen. De Raad heeft alle bemerkingen opgevolgd die door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) werden geformuleerd.

De normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris bekrachtigen de conceptuele benadering inzake onafhankelijkheid, gebaseerd op het onderkennen van risico's die de onafhankelijkheid in het gedrang brengen en op het nemen van veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van deze risico's. Indien de veiligheidsmaatregelen niet voldoende blijken te zijn kan de opdracht niet worden uitgevoerd.

De normen stellen dat de feitelijke en de schijnbare onafhankelijkheid integrerend deel uitmaken van het meer algemene onafhankelijkheidsbeginsel.

Bijzondere veiligheidsmaatregelen en bepaalde onverenigbaarheden werden geïntroduceerd wat betreft de non-auditdiensten die door een bedrijfsrevisor of zijn netwerk werden gepresteerd gedurende twee jaren die aan de aanvaarding van het commissarismandaat voorafgaan.

De term economische onafhankelijkheid wordt verduidelijkt door het beperken van de honoraria tot maximaal 20 % van de totale honoraria voortkomend van eenzelfde cliënt of groep van cliënten.

De normen inzake de onafhankelijkheid omvatten tevens de bepalingen van de Auditrichtlijn inzake de rotatie. In België is het vervangen van de permanente vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsrevisorenkantoor of, in het geval dat het commissarismandaat door een bedrijfsrevisor als natuurlijk persoon wordt uitgeoefend, het vervangen van deze revisor, verplicht na zes jaar (in de plaats van zeven jaar zoals voorzien in de Auditrichtlijn) voor de mandaten die worden uitgeoefend bij entiteiten van openbaar belang.

Deze normen treden in werking op 29 juni 2008, de einddatum voor de omzetting van de Auditrichtlijn.

5. Norm inzake permanente vorming

De Raad van het Instituut heeft op 30 augustus 2007 een nieuwe norm inzake permanente vorming goedgekeurd. De Raad heeft alle bemerkingen opgevolgd die door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen werden geformuleerd in zijn advies dat werd uitgebracht onder het wetgevend regime dat aan de omzetting van de Auditrichtlijn voorafgaat.

De nieuwe norm laat onder meer toe de opleiding op afstand in een beperkte mate in aanmerking te nemen. Dit vloeit voort uit de *International Education Standard 7* en laat toe rekening te houden met nieuwe technieken van opleiding op afstand, onder meer via geïnformatiseerde systemen.

De activiteiten die zullen bijdragen tot de permanente vorming zijn de volgende:

- i. de opleiding op afstand (*e-learning*) en de deelname aan congressen;
- ii. de seminaries en studiedagen georganiseerd door het bedrijfsrevisorenkantoor ten behoeve van de bedrijfsrevisoren die daartoe behoren: de Raad van het Instituut heeft voor dit soort activiteiten rekening gehouden met het unaniem advies van de HREB met betrekking tot

het handhaven van het systeem van voorafgaandelijke controle (“*a priori*”) door de Raad, desgevallend bij volmacht. Er dient daarenboven voorrang te worden verleend aan de activiteiten die buiten de bedrijfsrevisorenkantoren worden georganiseerd;

- iii. de individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur ten belope van maximaal 30 % van de permanente vorming, zoals dit in het verleden het geval was.

Elke bedrijfsrevisor moet het naleven van het aantal in de norm voorgeschreven uren permanente vorming kunnen aantonen, zowel tijdens een kwaliteitscontrole als tijdens een toevallige controle. Elke bedrijfsrevisor moet jaarlijks de historiek van zijn vormingsactiviteiten, die hij tot op heden enkel in zijn kantoor bewaarde, aan het Instituut bezorgen.

Het nazicht van het vereiste aantal uren permanente vorming maakt voortaan een verplicht onderdeel uit van de kwaliteitscontrole.

De norm bepaalt dat de historiek van de activiteiten op het vlak van permanente vorming alsmede een periodiek verslag van de controlewerkzaamheden met betrekking tot het naleven van het aantal uren vorming, door de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling kan worden overgemaakt.

In geval van het niet naleven van de norm zijn sancties, meer bepaald tuchtsancties, voorzien: indien de activiteiten op het vlak van permanente vorming als onvoldoende en de historiek als onbestaand of onvoldoende gedocumenteerd worden beschouwd zal de Raad van het Instituut, desgevallend via afvaardiging en/of ter gelegenheid van de kwaliteitscontrole, de nodige maatregelen kunnen treffen.

Het beroep blijft aldus investeren in de permanente vorming teneinde een hoog niveau van bekwaamheid te handhaven en zich aan de internationale ontwikkelingen aan te passen.

LIJST VAN DE GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ACCOM	Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris
AFM	Autoriteit Financiële Markten (Nederland)
AICPA	<i>American Institute of Certified Public Accountants</i> (US)
AMF	<i>Autorité des Marchés Financiers</i> (Frankrijk)
BBP	Bruto binnenlands product
BIBF	Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten
BGI	<i>Belgian Governance Institute</i>
BVB	Belgische Vereniging van Banken en Beursvennootschappen
CAG	<i>Consultative Advisory Group</i>
CBFA	Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen
CBN	Commissie voor Boekhoudkundige Normen
CDZ	Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen
CEBS	<i>Committee of European Banking Supervisors</i>
CESR	<i>Committee of European Securities Regulators</i>
CFI	Cel voor financiële informatieverwerking
CIA	<i>Certified Internal Auditor</i>
CICA	<i>Canadian Institute of Certified Accountants</i> (Canada)
CNCC	<i>Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes</i> (Frankrijk)
CRB	Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
EC	Europese Commissie
ECTS	<i>European Credit Transfer System</i>
ED	<i>Exposure Draft</i>
EFRAG	<i>European Financial Reporting Advisory Group</i>
EGAOB	<i>European Group of Auditors' Oversight Bodies</i>
EIN	<i>European Innovation Network</i>
EU	Europese Unie
EVA	Europese Vrijhandelsassociatie

FATF	<i>Financial Action Task Force on Money Laundering</i>
FEE	<i>Fédération des Experts Comptables Européens</i>
FIDEF	<i>Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones</i>
FOD	Federale Overheidsdienst
FVIB	Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen
GAAP	<i>Generally Accepted Accounting Principles</i>
GAFI	<i>Groupe d'action financière sur le blanchiment de capitaux</i>
GPR	<i>Global Peer Review (TAC)</i>
H3C	<i>Haut Conseil du Commissariat aux Comptes (Frankrijk)</i>
HREB	Hoge Raad voor de Economische Beroepen
IAASB	<i>International Auditing and Assurance Standards Board</i>
IAB	Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten
IAPS	<i>International Auditing Practice Statement</i>
IAS	<i>International Accounting Standards (zie ook IFRS)</i>
IASB	<i>International Accounting Standards Board</i>
IBR	Instituut van de Bedrijfsrevisoren
ICB	Instellingen van Collectieve Belegging
ICCI	Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat
ICJCE	<i>Instituto de Censores Jurados de Cuentas de España (Spanje)</i>
ICT	<i>Information and Communication Technology</i>
IES	<i>International Education Standard</i>
IFA	Instituut van Forensische Auditoren
IFAC	<i>International Federation of Accountants</i>
IFB	Instituut voor het Familiebedrijf
IFRIC	<i>International Financial Reporting Interpretations Committee</i>
IFRS	<i>International Financial Reporting Standards (zie ook IAS)</i>
IIA	<i>Institute of Internal Auditors</i>
IIN	<i>International Innovation Network</i>
IOSCO	<i>International Organisation of Securities Commissions</i>
IPAO	<i>Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables (Frankrijk)</i>

IRECBF	Instituut der Revisoren Erkend door de Commissie voor Bank- en Financiewezen
ISA	<i>International Standards on Auditing</i>
ISACA	<i>Information Systems Audit and Control Association</i>
ISAR	<i>International Standards of Accounting and Reporting</i>
ISB	<i>Independence Standards Board (US)</i>
ISQC	<i>International Standard on Quality Control</i>
KBO	Kruispuntbank van Ondernemingen
KBSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
KMO	Kleine en middelgrote ondernemingen
KVBA	Koninklijke Vereniging van Belgische Actuarissen
KVI	Kamer van verwijzing en instaatstelling
NBB	Nationale Bank van België
NGO	Niet-gouvernementele organisaties
OEA	<i>Opérateur économique agréé</i>
OEC	<i>Ordre des Experts-Comptables (Frankrijk)</i>
OOB	Organisaties van openbaar belang
PCAOB	<i>Public Company Accounting Oversight Board</i>
SEC	<i>Securities and Exchange Commission (US)</i>
SeGEC	<i>Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique</i>
SIC	<i>Standing Interpretations Committee (IASC)</i>
SME	<i>Small and Medium-Sized Entities</i>
SMO	<i>Statement of Membership Obligations</i>
SMP	<i>Small and Medium Practices</i>
TAC	<i>Transnational Auditors Committee (IFAC)</i>
VBO	Verbond van Belgische Ondernemingen
XBRL	<i>eXtensible Business Reporting Language</i>

AFKORTINGEN VAN DE WETTEKSTEN VAN DE HERVORMING 2007 VAN HET AUDITBEROEP IN BELGIE

- Koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad = **koninklijk besluit tot omzetting van de Auditrichtlijn**
- Koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen met het oog op het omzetten van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad = **koninklijk besluit tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen**
- Koninklijk besluit van 25 april 2007 houdende benoeming van de leden van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris = **koninklijk besluit ACCOM**
- Koninklijk besluit van 30 april 2007 houdende coördinatie van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor en van het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad = **gecoördineerde wet van 1953**
- Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren = **reglement toegang tot het beroep**

- Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register = **erkenningsreglement**
- Koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huis-houdelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren = **huis-houdelijk reglement**

Hoofdstuk I
HET BEROEP

1.1. Omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen

1.1.1. Inleiding

De Europese richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controle van jaarrekeningen (hierna “de Auditrichtlijn”) legt het nieuwe wettelijk kader vast waarin het beroep van wettelijke auditor wordt uitgeoefend (cf. IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 39-45). De Auditrichtlijn beoogt een grotere harmonisatie van de bepalingen inzake de wettelijke controle van jaarrekeningen.

De omzetting van de Auditrichtlijn werd gedeeltelijk verwezenlijkt door twee koninklijke besluiten genomen in uitvoering van artikel 102 van de wet van 20 juli 2006 houdende diverse bepalingen. De koninklijke volmachtenbesluiten van 21 en 25 april 2007 bevatten respectievelijk de wijzigingen⁽¹⁾ aan de wet van 22 juli 1953 en aan het Wetboek van vennootschappen (*B.S.*, 27 april 2007). De machtiging aan de Koning verviel op 31 december 2007. Voormelde volmachtenbesluiten moeten vóór 1 augustus 2008 bij wet worden bekrachtigd.

Naar aanleiding van deze wijzigingen werden twee mededelingen gedaan aan de bedrijfsrevisoren ter verduidelijking van de voornaamste aanpassingen aan de wet van 1953 en aan het Wetboek van vennootschappen.

De door het koninklijk besluit van 30 april 2007 gecoördineerde wet van 22 juli 1953 (hierna “de gecoördineerde wet van 1953”) (*B.S.*, 24 mei 2007) werd aangevuld met verschillende uitvoeringsbesluiten⁽²⁾:

- a) het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren (*B.S.*, 27 april 2007);

(1) De wijzigingen aan de wet van 22 juli 1953 door het koninklijk besluit van 21 april 2007 maakten het voorwerp uit van een studiedag die plaatsvond op 12 oktober 2007 (cf. *infra*, § 14.3.2.).

(2) Op 13 februari 2007 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een advies uitgebracht omtrent de koninklijke besluiten die de Richtlijn beogen om te zetten evenals omtrent de koninklijke uitvoeringsbesluiten. Overeenkomstig het oude artikel 10 van de wet van 22 juli 1953 heeft de Raad van het Instituut op 9 februari 2007 zijn opmerkingen over de koninklijke uitvoeringsbesluiten geformuleerd.

- b) het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor en tot opheffing van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren (*B.S.*, 30 mei 2007);
- c) het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register (*B.S.*, 30 mei 2007);
- d) het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huiselijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (*B.S.*, 29 juni 2007).

1.1.2. Voornaamste wijzigingen aan de reglementering van het beroep

A. Publiek toezicht

Het publiek toezicht op de werkzaamheden van de bedrijfsrevisor wordt aanzienlijk versterkt. Het systeem van publiek toezicht heeft de eindverantwoordelijkheid in vijf domeinen: toelating en registerinschrijving, goedkeuring van normen, permanente vorming, kwaliteitscontrole en onderzoeks- en tuchtregelingen. Het systeem van publiek toezicht moet worden geleid door niet-beroepsbeoefenaren die de materies die betrekking hebben op de wettelijke controle beheersen.

Overeenkomstig artikel 43 van de gecoördineerde wet van 1953 is het systeem van publiek toezicht voortaan samengesteld uit de volgende instellingen:

- a) de Minister bevoegd voor Economie;
- b) de Procureur-generaal;
- c) de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB);
- d) het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM);
- e) de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI) (*cf. infra*, punt P.); enkel de KVI vormt een nieuw orgaan, de andere organen zien hun bevoegdheden versterkt;
- f) de tuchtinstanties.

De nieuwe wettelijke bepalingen houden de wens in om een scheiding te maken tussen:

- a) het toezicht op het verloop van het opstellen van normen en aanbevelingen met een algemene draagwijdte (HREB) enerzijds;

- b) het toezicht op de tuchtverwijzingen en de individuele dossiers (KVI) anderzijds;
- c) en tenslotte de opdrachten van voorafgaand advies (*ruling*) en van toekenning van afwijkingen (ACCOM).

De HREB en het ACCOM hebben daarenboven hun vroegere bevoegdheden inzake het adieren van tuchtinstanties behouden.

De HREB wordt belast met de nationale samenwerking tussen de verschillende organen van publiek toezicht enerzijds en met de internationale samenwerking tussen de verschillende Lidstaten anderzijds (art. 77 van de gecoördineerde wet van 1953).

B. Toegang tot het beroep

Wat de toegang tot het beroep betreft, dient één derde van de stage in België te worden verricht; de overige twee derden kunnen worden verricht hetzij in een andere Lidstaat van de Europese Unie, hetzij in een derde land maar in het laatste geval tot maximaal één derde van de duur (art. 3, § 2 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor). De vakken voorzien voor het toelatingsexamen werden aangepast aan de bewoordingen van de Auditrichtlijn. De internationale standaarden voor jaarrekeningen en de internationale controlestandaarden maken noodzakelijk deel uit van het toelatingsexamen (art. 13, § 2 van voormeld koninklijk besluit).

C. Toelatingsvoorwaarden voor natuurlijke personen

De toelatingsvoorwaarden van toepassing op natuurlijke personen met het oog op het bekomen van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor (art. 5 van de gecoördineerde wet van 1953) werden gewijzigd.

Indien een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon geen woonplaats in België heeft, dient hij niettemin in België over een vestiging te beschikken ten einde toe te laten dat het Instituut zijn opdrachten inzake toezicht en kwaliteitscontrole daadwerkelijk kan uitoefenen (art. 5, 1° van de gecoördineerde wet van 1953).

Om de hoedanigheid van bedrijfsrevisor te kunnen bekomen, dient een natuurlijke persoon in het bezit te zijn van een *master* diploma (art. 5, 3° van de gecoördineerde wet van 1953).

De plaats van eedaflegging voor alle bedrijfsrevisoren hangt niet langer af van de woonplaats van de persoon die de eed aflegt. Het Hof van Beroep van Brussel is bevoegd voor de eedaflegging van alle bedrijfsrevisoren in het Nederlands of in het Frans en het Hof van Beroep van Luik voor de eedaflegging in het Duits (art. 5, 6° van de gecoördineerde wet van 1953).

D. Toelatingsvoorwaarden voor bedrijfsrevisorenkantoren

De toelatingsvoorwaarden voor bedrijfsrevisorenkantoren zijn ingrijpend gewijzigd, in het bijzonder op het vlak van de vertegenwoordiging, het aandeelhouderschap en de samenstelling van het bestuursorgaan.

Op grond van artikel 3.4. a) van de Auditrichtlijn dienen de natuurlijke personen, die de wettelijke controle van de jaarrekeningen in opdracht van het auditkantoor uitvoeren, in die Lidstaat in de hoedanigheid van wettelijke auditors te zijn toegelaten (art. 6, § 1, 1° van de gecoördineerde wet van 1953).

Bijgevolg dient in een bedrijfsrevisorenkantoor tenminste één natuurlijke persoon bedrijfsrevisor de handtekeningsbevoegdheid te hebben, zonder dat deze persoon *per se* vennoot of bestuurder van dit kantoor moet zijn.

Voortaan moet slechts de meerderheid van de stemrechten in het bezit zijn van auditkantoren en/of wettelijke auditors die in een Lidstaat van de Europese Unie zijn toegelaten. Ook de meerderheid van de leden van het bestuursorgaan moet samengesteld zijn uit auditkantoren en/of wettelijke auditors (art. 6, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953).

Het doel mag niet langer noodzakelijkerwijs beperkt zijn tot enkel de uitoefening van revisorale opdrachten. Het doel mag echter geen aanleiding kunnen geven voor derden om zich te vergissen wat de hoedanigheid van bedrijfsrevisor of andere eigenschappen van het kantoor betreft (art. 6, § 2, 3° van de gecoördineerde wet van 1953).

Overeenkomstig artikel 6, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 zijn voortaan alle rechtsvormen inzake de oprichting van een bedrijfsrevisorenkantoor toegelaten, op voorwaarde dat de aandelen op naam zijn.

E. Intrekking van de hoedanigheid van bedrijfsrevisor

De hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt ingetrokken, indien niet meer aan de toelatingsvoorwaarden is voldaan of de betrouwbaarheid van de confrater of het kantoor ernstig in het gedrang is gekomen (art. 8, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953).

Er gebeurt een automatische intrekking van de hoedanigheid wanneer de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon de leeftijd van 67 jaar heeft bereikt (art. 8, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953).

Deze leeftijdsgrens bestaat zowel bij de notarissen als bij de magistraten. Er wordt evenwel in twee overgangsmaatregelen voorzien.

Een eerste overgangsbepaling (art. 102, § 1 van het koninklijk besluit van 21 april 2007) wordt ingevoerd voor confraters die de leeftijd van 64 jaar hebben bereikt maar die op datum van 31 augustus 2007 nog niet de leeftijd van 67 jaar zullen hebben overschreden. In hun geval wordt de 67^e verjaardag vervangen door de 70^e verjaardag.

Een tweede overgangsbepaling (art. 102, § 2 van het koninklijk besluit van 21 april 2007) heeft betrekking op confraters die de leeftijd van 67 jaar zullen hebben overschreden op datum van 31 augustus 2007. Hun hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt in dit geval automatisch op 31 augustus 2010 ingetrokken.

Een bijzondere vorm van automatische intrekking beoogt het in gebreke blijven, drie maanden na het versturen van een terechtwijzing (*cf. infra*, punt Q.) bij het niet betalen van het geheel of een deel van de bijdrage of van het indienen van de documenten tot vaststelling van de bijdrage of nog van het mededelen van inlichtingen of documenten die de bedrijfsrevisoren gehouden zijn aan het Instituut mede te delen (art. 8, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953).

F. Openbaar register

Alle bedrijfsrevisoren moeten in het openbaar register worden geregistreerd (art. 10 van de gecoördineerde wet van 1953). Het openbaar register, dat de ledenlijst vervangt, bestaat enkel elektronisch en zal permanent door de confraters zelf moeten worden bijgewerkt en dus niet meer uitsluitend op 31 december van ieder jaar.

De artikelen 9 tot 11 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register bevatten de minimale gegevens die het openbaar register dient te bevatten.

G. Beroepsethiek en onafhankelijkheid

Het is een bedrijfsrevisor verboden om revisorale opdrachten (maar verbiedt niet meer het voeren van de titel, zoals het tevoren het geval was) uit te voeren in de volgende omstandigheden (art. 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953):

- a) het uitoefenen van de functie van bediende, behoudens bij een andere bedrijfsrevisor of een ander bedrijfsrevisorenkantoor;
- b) rechtstreeks of onrechtstreeks een handelsactiviteit uitoefenen, onder andere in de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap; het uitoefenen van een mandaat van bestuurder in burgerlijke vennootschappen die de rechtsvorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen wordt niet bedoeld door deze onverenigbaarheid;
- c) het bekleden van de functie van Minister of Staatssecretaris.

Het punt a) is niet van toepassing op een taak in het onderwijs. Wat punten a) en b) betreft, kan evenwel een afwijking worden toegekend door de Raad van het Instituut, na gunstig advies van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris.

De Raad van het Instituut ontwikkelt thans een kader binnen hetwelk deze verzoeken om afwijking kunnen worden beoordeeld.

Artikel 14 van de gecoördineerde wet van 1953 bevat een tweede paragraaf die een wettelijke basis verschaft aan het principe dat thans reeds is opgenomen in artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 volgens hetwelk iedere situatie die de onafhankelijkheid van een bedrijfsrevisor in het gedrang brengt, wordt uitgebreid tot zijn vennoten.

H. Afschaffing van de vereisten inzake middelenvennootschappen of -verenigingen

Aangezien andere personen dan auditors in het kapitaal kunnen participeren en deelnemen aan het bestuur van een bedrijfsrevisorenkantoor, zijn de vereisten inzake de oprichtingsmodaliteiten, evenals de voorafgaande

toelating van de Raad van het Instituut voor de oprichting van professionele of interprofessionele middenvennootschappen en -verenigingen, opgeheven.

I. Vormingstitel van bedrijfsrevisor

Voortaan is het zoals in andere Lidstaten ook mogelijk dat een persoon de titel van bedrijfsrevisor voert zonder noodzakelijkerwijze revisorale opdrachten te verrichten.

Deze confrater is verplicht de algemene deontologische beginselen na te komen (waardigheid, rechtschapenheid en kiesheid). Deze confrater moet tevens de verplichtingen van het bijwerken van het openbaar register respecteren, alsook de vereisten inzake permanente vorming en kwaliteitscontrole en de bijdragen betalen.

J. Opheffing van het systeem van tijdelijke weglating en politieke vermindering

Gezien de versoepeling van de onverenigbaarheidsregimes in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 (*cf. supra*, punt G.) en de mogelijkheid om de titel van bedrijfsrevisor te voeren zonder noodzakelijkerwijze de functie uit te oefenen (*cf. supra*, punt I.), werd het systeem van de tijdelijke weglating opgeheven. Het statuut van vermindering in het kader van de uitoefening van een politiek mandaat werd eveneens opgeheven.

De confraters die genoten van de tijdelijke weglating of van het statuut van “verminderde bedrijfsrevisor” moesten vóór 31 december 2007, hetzij aan de Raad van het Instituut te kennen geven dat zij opnieuw in staat waren om de verplichtingen van bedrijfsrevisor na te komen, hetzij hun ontslag aan te bieden in de hoedanigheid van bedrijfsrevisor. Indien de bedrijfsrevisor bij het verstrijken van de termijn naliet om de Raad van het Instituut zijn keuze kenbaar te maken, werd hij geacht ontslag te nemen en verloor hij op die datum de hoedanigheid van bedrijfsrevisor (art. 21, § 3 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register).

Op 31 december 2007 waren er 56 tijdelijk verminderde bedrijfsrevisoren.

K. Transparantieverlag voor bedrijfsrevisoren die een audit uitvoeren in organisaties van openbaar belang

De bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en de bedrijfsrevisorenkantoren die wettelijke controles van de jaarrekeningen bij organisaties van openbaar belang uitvoeren, maken uiterlijk drie maanden na het afsluiten van hun boekjaar op hun websites jaarlijkse transparantieverlagen bekend (art. 15 van de gecoördineerde wet van 1953).

Onder organisaties van openbaar belang moet worden verstaan: genoteerde vennootschappen in de zin van artikel 4 van het Wetboek van vennootschappen, kredietinstellingen in de zin van artikel 1 van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen in de zin van artikel 2 van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle van de verzekeringsondernemingen (art. 2, 7° van de gecoördineerde wet van 1953).

Artikel 15 van de gecoördineerde wet van 1953 bepaalt de minimale informatie die in deze jaarlijkse transparantieverlagen moet worden opgenomen. De Raad van het Instituut zal na een periode van één jaar de concrete toepassing van dit wetsartikel evalueren. De Raad van het Instituut is van oordeel dat de resultaten van de laatst uitgevoerde kwaliteitscontrole niet in deze transparantieverlagen mogen worden opgenomen.

L. Algemene vergadering – stemrecht

Alle bedrijfsrevisoren natuurlijke personen hebben op de algemene vergadering van het Instituut een beslissende stem (stemrecht), terwijl de bedrijfsrevisorenkantoren voortaan slechts een raadgevende stem en dus geen stemrecht meer hebben (art. 19 van de gecoördineerde wet van 1953). Deze differentiatie wat het stemrecht betreft, is ingegeven door het feit dat voortaan ook personen anderen dan wettelijke auditors of auditors van derde landen deel kunnen uitmaken van het bestuursorgaan van een bedrijfsrevisorenkantoor.

M. Normen en aanbevelingen

De normen en aanbevelingen krijgen slechts uitwerking na goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Minister bevoegd voor Economie. Ze maken het voorwerp uit van een advies dat in

het *Belgisch Staatsblad* wordt gepubliceerd (art. 30 van de gecoördineerde wet van 1953).

Voor de specifieke bepalingen van de normen betreffende de organisaties van openbaar belang kan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) raadplegen. Deze raadpleging is verplicht voor de normen inzake kwaliteitscontrole, waarover de Raad van het Instituut een voorstel zal aannemen dat in het jaar 2008 aan de Hoge Raad zal worden overgemaakt.

Aangezien de Raad van het Instituut niet meer over de bevoegdheid beschikt inzake de definitieve goedkeuring van de normen en aanbevelingen, wordt voorzien dat de Hoge Raad voor de Economische Beroepen een vertegenwoordiger van de Raad van het Instituut moet horen alvorens over de ontwerpnormen of -aanbevelingen te delibereren.

Gelet op de toename van wetgevende en reglementerende teksten inzake de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor kan de Raad van het Instituut onder de vorm van adviezen, mededelingen of omzendingbrieven de doctrine ontwikkelen inzake de audittechnieken en alle adviezen formuleren die nuttig zijn voor de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementerend en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt.

In de loop van het kalenderjaar 2007 werden één advies, 12 mededelingen en 2 omzendingbrieven uitgebracht.

N. Permanente vorming

De vereisten inzake permanente vorming hebben nu een wettelijke basis (art. 14, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953) en de opvolging ervan is een verplicht aspect van de kwaliteitscontrole (art. 31 en 33, § 1, tweede lid van de gecoördineerde wet van 1953).

De normen inzake permanente vorming werden gemoderniseerd en goedgekeurd op 30 augustus 2007.

O. Toezicht en kwaliteitscontrole

Met het oog op een versterking van het toezicht op de goede uitvoering van de hun toevertrouwde opdrachten wordt de omvang van de op te

vragen informatie alsook van het voorwerp van de onderzoeken uitgebreid (art. 32 van de gecoördineerde wet van 1953).

Iedere bedrijfsrevisor dient ten minste om de zes jaar aan een kwaliteitscontrole te worden onderworpen. De bedrijfsrevisoren, die onder hun cliënten organisaties van algemeen belang hebben – vennootschappen die op een gereguleerde markt genoteerd zijn, kredietinstellingen en verzekeringsondernemingen – moeten ten minste om de drie jaar een kwaliteitscontrole ondergaan (art. 33, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953).

Artikel 34 van de gecoördineerde wet van 1953 geeft een juridische basis aan de werking van de Commissie van Toezicht en van de Commissie Kwaliteitscontrole. Wat het verschijnen voor de Commissie van Toezicht en voor de Commissie Kwaliteitscontrole betreft, zal de bedrijfsrevisor voortaan persoonlijk dienen te antwoorden op de uitnodigingen om gehoord te worden of persoonlijk zijn opmerkingen dienen te formuleren. Hij kan zich tijdens zijn verhoor of bij het formuleren van zijn opmerkingen niet laten vertegenwoordigen of bijstaan (art. 6, § 4 en 12, § 4 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren).

P. Kamer van verwijzing en instaatstelling

In het kader van het publiek toezicht op de activiteiten van toezicht en kwaliteitscontrole wordt een nieuwe rechtspersoon opgericht, de Kamer van verwijzing en instaatstelling, die beschikt over een eigen begroting en is samengesteld uit leden die extern zijn aan het beroep en door de Koning worden benoemd.

Deze Kamer is o.m. bevoegd voor de instaatstelling van tuchtdossiers ingeleid door de Raad van het Instituut, voor de opvolging van klachten tegen een bedrijfsrevisor, voor het toezicht op de conclusies aangenomen door de Raad van het Instituut ten gevolge van uitgevoerde kwaliteitscontroles en eveneens om, hetzij de Raad van het Instituut te verzoeken bijkomende onderzoeksdaten uit te voeren die deze nuttig acht, hetzij daartoe een deskundige aan te duiden.

Q. Terechtwijzing en voorlopige ordemaatregelen

Een bedrijfsrevisor kan voortaan worden terechtgewezen door de Raad van het Instituut wanneer de feiten die hem kunnen worden verweten vaststaan doch geen tuchtsanctie verantwoorden.

Bovendien werd een systeem van voorlopige ordemaatregelen ingevoerd. Het betreft de mogelijkheid om een bedrijfsrevisor te gelasten om zich tijdelijk van alle beroepshandelingen of een deel ervan (bv. alle of bepaalde revisorale opdrachten) te onthouden. Deze beslissing wordt door het Uitvoerend Comité genomen, hetzij ambtshalve, hetzij op vraag van de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

De betrokken bedrijfsrevisor beschikt over het recht om tegen deze beslissingen in beroep te gaan voor de Commissie van Beroep (art. 37 tot 40 van de gecoördineerde wet van 1953).

R. Tuchtcommissie – meerderheid van niet-bedrijfsrevisoren

De Tuchtcommissie is nu in meerderheid samengesteld uit niet-bedrijfsrevisoren, met name: een magistraat, die de voorzitter is, een lid onafhankelijk van het beroep van bedrijfsrevisor benoemd door de Koning en een bedrijfsrevisor benoemd door de Raad van het Instituut (art. 58 van de gecoördineerde wet van 1953).

S. Tuchtprocedure

De procedure voor de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep is opgenomen in het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren.

De Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep kunnen de persoonlijke verschijning van de betrokken bedrijfsrevisor bevelen (art. 27, § 1 van voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007).

T. Tuchtsancties

Voortaan zullen tekortkomingen die niet voortvloeien uit de eigenlijke uitoefening van revisorale opdrachten en tekortkomingen aan de rechtmatige achting die verschuldigd is ten overstaan van het Instituut of zijn organen

tuchtrechtelijk kunnen worden gesanctioneerd (art. 72 van de gecoördineerde wet van 1953).

In geval van verwijzing van een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon naar de Tuchtcommissie, kan het bedrijfsrevisorenkantoor dat door de bedrijfsrevisor wordt vertegenwoordigd, slechts worden doorverwezen wegens een onderscheiden fout. Dit is een wettelijke bevestiging van een bestaande praktijk.

Verder voorziet artikel 73 van de gecoördineerde wet van 1953 in de mogelijkheid om, in geval van schorsing van maximum één maand, het bedrijfsrevisorenkantoor toe te laten zijn beroepsactiviteiten voort te zetten op voorwaarde dat een bedrag aan het Instituut wordt overgemaakt van vijfhonderd euro per vennoot die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft, vermenigvuldigd met het aantal werkdagen van de schorsing.

Het Instituut neemt de nodige maatregelen met het oog op het op passende wijze openbaar maken van de tuchtsancties (art. 74 van de gecoördineerde wet van 1953). De tuchtsuitspraken zijn op een geanonimiseerde wijze beschikbaar op de website van het Instituut.

U. Beroepsgeheim

Er werd in een bijkomende uitzondering op het beroepsgeheim voorzien waardoor het is toegelaten dat de bedrijfsrevisor die het werk of de attestering van een andere bedrijfsrevisor in het gedrang wil brengen, contact kan opnemen met laatstgenoemde, behalve in geval van verzet van de persoon die hem met de opdracht heeft belast.

Verder wordt het toepassingsgebied van de opheffing van het beroepsgeheim tussen de commissaris van de consoliderende rechtspersoon en de commissarissen van de geconsolideerde rechtspersonen in België uitgebreid tot het geval waarin een persoon die in een rechtspersoon naar het recht van een land van de Europese Unie in het kader van een consolidatie een gelijkaardige functie als de commissaris uitoefent (art. 79, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953).

Ten slotte wordt, voor de opheffing van het beroepsgeheim, met de commissaris gelijkgesteld de bedrijfsrevisor die, zonder het mandaat van commissaris uit te oefenen, de controle over de geconsolideerde jaarrekening uitvoert.

V. Verplichte vermelding van audithonoraria's in alle vennootschappen

Overeenkomstig artikel 134, § 2 van het Wetboek van vennootschappen moet de toelichting bij de jaarrekening van *iedere* vennootschap die een commissaris heeft aangeduid – en niet alleen de genoteerde vennootschappen en de vennootschappen die gehouden zijn een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en bekend te maken – de door de commissaris ontvangen honoraria vermelden. De opgelegde schema's werden door de Nationale Bank van België (NBB) aangepast.

W. Inwerkingtredingsmodaliteiten

De nieuwe wettelijke en reglementaire bepalingen traden in werking op 31 augustus 2007.

X. Hangende punten

De bepalingen bedoeld in artikel 42.2. van de Auditrichtlijn in verband met de interne rotatie van (de) vaste vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsrevisorenkantoor of, bij gebrek aan een kantoor, van de commissaris natuurlijke persoon in de organisaties van openbaar belang werden omgezet via de normen inzake onafhankelijkheid (*cf. infra*, § 1.4.1.).

De bepalingen inzake zowel het ontslag van een wettelijke auditor als de aan de voor het publieke toezicht bevoegde autoriteit te verstrekken mededeling moeten nog worden omgezet (art. 38 van de Auditrichtlijn), meer bepaald in artikel 35 van het Wetboek van vennootschappen.

De bepalingen betreffende een auditcomité in een organisatie van openbaar belang (art. 41 van de Auditrichtlijn) moeten nog worden omgezet.

Ook het koninklijk besluit van 10 januari 1994 zal aangepast moeten worden aan de nieuwe bepalingen van de wet (*cf. infra*, § 1.5.).

1.2. Andere Europese Richtlijnen

1.2.1. Nieuwe Tweede Europese Richtlijn

Op 25 september 2006 verscheen in het Publicatieblad van de Europese Unie de nieuwe Tweede Richtlijn⁽¹⁾, ook wel “Kapitaalrichtlijn” genoemd. Deze Richtlijn bevat in essentie een aantal regels inzake het vergaren, de instandhouding en wijziging van het kapitaal.

De Tweede Richtlijn omvat bepalingen met betrekking tot beide functies van het maatschappelijk kapitaal. De onderwerpen die door de Richtlijn worden geregeld, zijn met name de volgende:

- de minimuminhoud van de statuten;
- het wettelijk minimumkapitaal;
- de regels inzake plaatsing en storting van het kapitaal, waaronder de regels inzake de inbreng anders dan in geld (inbreng in natura);
- de regels inzake (winst)uitkeringen;
- de alarmbelprocedure bij verlies van een belangrijk deel van het kapitaal;
- de verkrijging van eigen aandelen en aanverwante verrichtingen;
- de kapitaalverhoging en de kapitaalvermindering;
- de gedwongen intrekking van aandelen;
- het beginsel van de gelijke behandeling van de aandeelhouders.

Het nieuwe artikel 10 *bis*, 2° stelt:

“2. De lidstaten kunnen besluiten artikel 10, leden 1, 2 en 3, niet toe te passen wanneer bij een besluit van het bestuurs- of leidinggevend orgaan een inbreng anders dan in geld plaatsvindt in de vorm van andere vermogensbestanddelen dan de in lid 1 bedoelde effecten en geldmarktinstrumenten, welke reeds door een erkende onafhankelijke deskundige gewaardeerd zijn, en wanneer aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) de billijke waarde wordt bepaald op een datum die niet meer dan zes maanden aan de effectieve datum van de inbreng voorafgaat;*

(1) Richtlijn 2006/68/EG van 6 september 2006 tot wijziging van Richtlijn 77/91/EEG met betrekking tot de oprichting van de naamloze vennootschap, alsook de instandhouding en de wijziging van haar kapitaal, *PB. L.* 264, p. 32-36.

b) de waardering is uitgevoerd met inachtneming van de in de betrokken lidstaat algemeen aanvaarde normen en beginselen voor de waardering van de categorie vermogensbestanddelen die de inbreng vormen. (...)”

Het nieuwe artikel 10 bis, 3° stelt:

“3. De lidstaten behoeven artikel 10, leden 1, 2 en 3, niet toe te passen wanneer bij een besluit van het bestuurs- of leidinggevend orgaan een inbreng anders dan in geld in de vorm van andere vermogensbestanddelen dan de in lid 1 bedoelde effecten of geldmarktinstrumenten plaatsvindt, waarbij de billijke waarde van elk vermogensbestanddeel is afgeleid uit de jaarrekeningen van het voorgaande boekjaar, mits deze jaarrekeningen overeenkomstig Richtlijn 2006/43/EG van de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen aan een accountantscontrole worden onderworpen.”

De in de Nederlandse tekst genoemde term “billijke waarde” verwijst naar het begrip “reële waarde” (*fair value*). Uit deze tekst kan worden afgeleid dat, op Europees vlak, een deskundigenverslag niet meer vereist is indien voldoende informatie uit een gecontroleerde jaarrekening kan worden bekomen.

De Raad van het Instituut is voorstander van de verplichting van een minimumkapitaal en van het behoud van het kapitaal, hetgeen een garantie inhoudt voor de schuldeisers, alsmede van elke maatregel strekkende tot het waarborgen van een groter getrouw beeld van dit kapitaal, om de overwaardering te vermijden en de schuldeisers aldus te beschermen.

De Raad van het Instituut wenst evenwel dat de wettelijke waar-schuwingcriteria inzake “verlies van het kapitaal” (*cf.* art. 633 W. Venn.) worden verfijnd teneinde ze relevanter te maken ten aanzien van de grond-beginselen van het bedrijfsleven.

Ten slotte is de Richtlijn in Europese context enkel van toepassing op de “grote vennootschapsvormen”, met name de naamloze vennootschap en haar equivalent in de andere Lidstaten. Heel wat Lidstaten hebben in de praktijk de bepalingen van de Tweede Richtlijn geheel of gedeeltelijk ook toegepast op andere vennootschapsvormen. Aldus werden in België de meeste bepalingen van de Richtlijn stapsgewijs ook uitgebreid naar de andere vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, met name de BVBA en de CVBA.

I De Richtlijn dient door de Belgische wetgever te worden omgezet naar Belgisch recht vóór het einde van het eerste trimester van 2008.

1.2.2. Prospectusrichtlijn

In het kader van de wijziging van het “Comitologiebesluit”⁽¹⁾ werd een aanpassing doorgevoerd van de Richtlijn⁽²⁾ betreffende het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten, teneinde de nieuwe regelgevingsprocedure met toetsing hierin op te nemen (*cf. infra*, § 8.2.1.). Hierdoor wordt de Europese Commissie in staat gesteld beslissingen te nemen zoals de goedkeuring van de Verordening nr. 809/2004 die de Prospectusrichtlijn ten uitvoering brengt⁽³⁾.

Voor informatie over de werkzaamheden van de Commissie Prospectus wordt verwezen naar *infra*, § 8.4.

(1) Verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende het Besluit van de Raad van 17 juli 2006 tot wijziging van Besluit 1999/468/EG tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden (2006/512/EG), *PB.*, 21 oktober 2007, C 255/1, p. 1-3.

(2) Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad van 4 november 2003 betreffende het prospectus dat gepubliceerd moet worden wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG, *PB.*, 31 december 2007, L 345, p. 64.

(3) Verordening nr. 809/2004 van de Commissie van 29 april 2004 tot uitvoering van Richtlijn 2003/71/EG van het Europees Parlement en de Raad wat de in het prospectus te verstrekken informatie, de vormgeving van het prospectus, de opname van informatie door middel van verwijzing, de publicatie van het prospectus en de verspreiding van advertenties betreft, *PB.*, 30 april 2004, L 149, p. 1-137.

1.3. Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen en beslissing van de Raad van de Europese Unie van 23 november 2007⁽¹⁾

1.3.1. Inleiding

De Mededeling van 10 juli 2007 van de Europese Commissie heeft als doelstelling het vennootschapsrecht, de financiële verslaggeving en de controle van jaarrekeningen in de Europese Unie te vereenvoudigen teneinde *“Europese vennootschappen in staat te stellen doeltreffender te concurreren en meer succes te boeken in een mondiale omgeving die door scherpe concurrentie wordt gekenmerkt”*⁽²⁾.

Zij bevat onder meer vijf voorstellen. Volgens de betrokken spelers in België, zullen deze voorstellen een aanzienlijk negatief effect hebben op de kwaliteit van de financiële verslaggeving.

Deze voorstellen werden niet weerhouden door de Raad van de Europese Unie die op 23 november 2007 besloten heeft om effectenstudies te verwezenlijken.

1.3.2. Maatregelen voorgesteld door de Europese Commissie op 10 juli 2007

- a) De Europese Commissie is voornemens een nieuwe categorie van ondernemingen in te voeren, micro-entiteiten genoemd (entiteiten met minder dan tien werknemers, een balanstotaal van minder dan 500.000 euro en een omzet van minder dan 1.000.000 euro). Deze entiteiten zouden worden vrijgesteld van zowel de verplichtingen inzake financiële verslaggeving zoals voorzien door de Vierde en Zevende Richtlijn, als van de wettelijke controle van de jaarrekening.

(1) Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen, COM (2007) 394 definitief.

(2) *Op. cit.*, nr. 3.

Deze categorie van ondernemingen zou dus enkel nog worden onderworpen aan nationale verplichtingen, hetgeen zou leiden tot het zetten van een ware stap terug inzake de wens tot harmonisatie van de boekhoudkundige regels van de Europese Unie.

- b) In haar Mededeling stelt de Europese Commissie bovendien voor om de grootte-criteria van de ondernemingen te wijzigen. De artikelen 11 en 27 van de Vierde en Zevende Richtlijn voorzien in drempels die toelaten de omvang van een onderneming te bepalen. Artikel 12 van de Vierde Richtlijn stelt een periode van twee jaar voor om van categorie van vennootschap te veranderen, ongeacht of het een grotere of kleinere omvang betreft.

De Europese Commissie stelt voor dat in de toekomst een periode van vijf jaar zou worden voorzien om over te gaan tot een categorie van grotere vennootschap zodat de middelgrote ondernemingen die de drempels overschrijden gedurende minder dan vijf jaar, niet meer zouden worden onderworpen aan de verplichtingen inzake de financiële verslaggeving die gelden voor grote vennootschappen. Daarentegen zou slechts één jaar voldoende zijn om over te stappen naar een categorie van kleinere vennootschap.

Indien deze maatregel wordt aangenomen, zal dit leiden tot ongewenste gevolgen:

- ondernemingen die voldoen aan de criteria van grote vennootschappen zullen genieten van het stelsel van de KMO's gedurende vijf jaar; en
 - KMO's zullen worden beschouwd als micro-entiteiten en zullen dus worden vrijgesteld van elke verplichting inzake financiële verslaggeving gedurende vijf jaar.
- c) De Europese Commissie is van mening dat de kleine vennootschappen moeten worden vrijgesteld van de verplichting om hun jaarrekening openbaar te maken.

Deze maatregel zou, volgens de gegevens van de Balanscentrale van de Nationale Bank van België (NBB), tot gevolg hebben dat 94 % van de

ondernemingen die op vandaag hun jaarrekeningen bij de Balanscentrale neerleggen, deze formaliteit niet meer zouden moeten vervullen⁽¹⁾.

- d) De Europese Commissie stelt voor om de vrijstellingen die voorzien zijn voor kleine vennootschappen uit te breiden tot bepaalde middelgrote ondernemingen.

Aldus zouden laatstgenoemde entiteiten worden vrijgesteld van de verplichting om een jaarverslag op te stellen, hun jaarrekening neer te leggen en een commissaris te benoemen.

- e) Ten slotte wenst de Europese Commissie de Lidstaten de mogelijkheid te bieden dochtermaatschappijen van middelgrote omvang die samen met grotere ondernemingen een geconsolideerde jaarrekening opstellen, vrij te stellen van de wettelijke controle van de rekeningen. Deze vrijstelling zou verplicht zijn voor de kleine vennootschappen.

1.3.3. Standpunt van het Instituut

- a) Het Instituut stemt in met de doelstelling van administratieve vereenvoudiging maar sluit zich aan bij het advies van de CRB⁽²⁾ dat stelt dat deze doelstelling een vermindering van de kwaliteit van de financiële verslaggeving niet kan rechtvaardigen.
- b) Het Instituut is van mening dat het systeem van centralisering van de openbaarmaking van de jaarrekening bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België moet worden behouden. Dit systeem heeft immers als voordeel dat talrijke *stakeholders* (zaakvoerders, vennoten, bankiers, schuldeisers, investeerders, werknemers, vakbonden, openbare besturen, enz.) gemakkelijk en tegen beperkte kosten toegang kunnen hebben tot een betrouwbare financiële informatie. Indien deze centralisering niet meer plaatsvindt, zal elke vennootschap een beroep moeten doen op private ondernemingen, hetgeen de lasten voor kleine vennootschappen zal doen toenemen in plaats van verminderen.

(1) Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, "Advies over de Mededeling van de Europese Commissie over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen", 3 oktober 2007, beschikbaar op www.ccecrb.fgov.be.

(2) *Ibidem*.

De vermindering van de kwaliteit van de financiële verslaggeving en van de toegang hiertoe zou bovendien kunnen leiden tot strengere voorwaarden voor het verkrijgen van krediet, moeilijkheden in het kader van overdracht van ondernemingen en verwickelingen bij de berekening van de belasting.

Ten slotte zou de afschaffing van het gecentraliseerde openbaarmerkingssysteem een negatieve impact kunnen hebben op de kwaliteit van de nationale rekeningen, van het begrotings- en economisch beleid van de Lidstaten en, *in fine*, op de financiering van de Europese Unie zelf, die voor 70 % wordt gebaseerd op het BBP van de Lidstaten dat op een meer a-selecte manier zou worden berekend.

- c) De audit heeft een aanzienlijke toegevoegde waarde voor Belgische en Europese vennootschappen van elke omvang. De controle van jaarrekeningen dient niet te worden beschouwd als een last maar als een communicatiemiddel naar de *stakeholders* toe.

De resultaten van een universitaire studie⁽¹⁾ tonen aan dat de revisorale controle de kwaliteit van de financiële verslaggeving door vennootschappen ongeacht hun omvang verbetert en de continuïteit van kleine ondernemingen bevordert.

De rol van de bedrijfsrevisor bevordert bovendien de strijd tegen het witwassen van geld, het opsporen van ondernemingen in moeilijkheden en het voorkomen van faillissementsrisico's.

Deze controle heeft belangrijke positieve gevolgen voor de financiële situatie van de onderneming, voor de economie in het algemeen en voor het openbaar belang. Bovendien betekent de controle van jaarrekeningen een werkelijke toegevoegde waarde ten gunste van aandeelhouders, werknemers, bankiers, leveranciers, klanten, vakbonden, de staatskas, enz.

Verder is het Instituut van mening dat een vermindering van de verplichtingen inzake financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen onvermijdelijk zal leiden tot een aanzienlijke verhoging

(1) Prof. Dr. Marleen WILLEKENS, *Toegevoegde waarde van de audit*, Universiteit van Tilburg en KULeuven, 2008, nog niet gepubliceerd.

van de administratieve lasten voor de ondernemingen en de *stakeholders* die deze financiële gegevens gebruiken aangezien zij andere middelen zullen moeten zoeken teneinde betrouwbare informatie te bekomen.

Het Instituut is ten slotte van mening dat de afschaffing van de Europese verplichtingen inzake financiële verslaggeving een ware stap terug inzake de wens tot harmonisatie binnen de Europese Unie zou betekenen.

- d) Het Instituut heeft aan de Europese Commissie alternatieve maatregelen voorgesteld met het oog op een ware administratieve vereenvoudiging, met name:
- een vereenvoudiging van de inhoud van de financiële informatie die dient te worden openbaar gemaakt; zo zouden bijvoorbeeld de financiële gegevens die in de toelichting bij de jaarrekening dienen te worden opgenomen, kunnen worden beperkt;
 - vereenvoudigingsmaatregelen toegekend aan de ondernemingen waarvan de jaarrekening als betrouwbaar werd beschouwd; de ondernemingen waarvan de jaarrekening door een bedrijfsrevisor wordt gecontroleerd zouden kunnen genieten van administratieve vereenvoudigingsmaatregelen, onder meer in het kader van de controle van de belastingaangifte. Dit zou bijvoorbeeld de vorm kunnen aannemen van een vermindering van de periodiciteit van de door de belastingsadministratie uitgevoerde controles.
- e) Het Instituut heeft aan de Europese Commissie twee antwoorden laten geworden die de argumenten hernemen zoals uiteengezet in het voorgaande punt: een gezamenlijk antwoord van de drie Instituten van de economische beroepen op 12 oktober 2007 alsmede een individueel antwoord op 15 oktober 2007.

Het Instituut heeft de betrokken actoren bewust gemaakt van de ernst van de mogelijke gevolgen van de goedkeuring van de voorgestelde maatregelen.

Het IBR, het IAB en het BIBF hebben op 12 december 2007 gezamenlijk een studiedag georganiseerd teneinde alle betrokken sectoren over de vereenvoudigingsvoorstellen van de Europese Commissie in te lichten (*cf. infra*, § 14.3.4.).

De CRB, de HREB⁽¹⁾, de FEE⁽²⁾, de CBN, de NBB, evenals diverse instellingen van andere Lidstaten⁽³⁾ hebben standpunten verdedigd die in grote lijn stroken met het standpunt van het Instituut.

Het Instituut blijft samenwerken en overleggen met de betrokken Belgische en Europese instellingen zodat een impactstudie wordt uitgevoerd over de mogelijke gevolgen van de goedkeuring van de door de Europese Commissie aanbevolen maatregelen, volgens een onderzoek van zowel de kosten als de voordelen verbonden aan een kwalitatieve financiële verslaggeving.

1.4. Onafhankelijkheid van de commissaris in België

1.4.1. Normen inzake de onafhankelijkheid

De Raad van het Instituut heeft op 30 augustus 2007 de normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris aangenomen. De Raad van het Instituut heeft alle bemerkingen opgevolgd die door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) werden geformuleerd.

De normen inzake de onafhankelijkheid van de commissaris bekrachtigen de conceptuele benadering inzake onafhankelijkheid, gebaseerd op het onderkennen van risico's die de onafhankelijkheid in het gedrang

-
- (1) Hoge Raad voor de Economische Beroepen, "*Advies betreffende de mededeling van de Commissie over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen*", 12 oktober 2007, niet gepubliceerd.
 - (2) FEE, "*FEE Comment Letter*" gericht aan Europees Commissaris MCCREEVY, 16 oktober 2007, beschikbaar op www.fee.be/fileupload/upload/McCreevy%20071019%20Simplification%20Position1910200723143.pdf.
 - (3) European Committee of Central Balance-Sheet Data Offices, "*Opinion of ECCBSO to the Communication from the European Commission on Simplified business environment for companies in the areas of company law, accounting and auditing (COM 2007 394 final)*", 10 oktober 2007, niet gepubliceerd; Foreningen af Statsautoriserede Revisorer (Danish Institute), "*Announcement of simplified business terms for companies within company law, accounting and auditing. COM (2007) 394: Presentation of the Institute of State Authorized Public Accountants in Denmark (FSR)*", 16 oktober 2007, niet gepubliceerd; Institut der Wirtschaftsprüfer (German Institute) Presseinformation 11/2007, 23 oktober 2007, beschikbaar op www.idw.de/idw/; The Dutch Accounting Standards Board, "*Reactie Raad voor de jaarverslaggeving op de door de Commissie uitgebrachte mededeling de dato 10 juli 2007, kenmerk COM (2007) 394 definitief*", 16 oktober 2007, niet gepubliceerd.

brengen en het nemen van veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van deze risico's. Indien de veiligheidsmaatregelen niet voldoende blijken te zijn kan de opdracht niet worden uitgevoerd.

De extraterritoriale gevolgen door de relaties tussen het buitenlands netwerk en de buitenlandse entiteiten verbonden aan de gecontroleerde entiteit, op grond van het principe dat door de wet van 20 juli 2006 in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen werd ingevoerd, worden uit het toepassingsgebied uitgesloten.

De normen stellen dat de feitelijke en de schijnbare onafhankelijkheid integrerend deel uitmaken van het meer algemene onafhankelijkheidsbeginsel.

Bijzondere veiligheidsmaatregelen en bepaalde onverenigbaarheden werden geïntroduceerd wat betreft de non-auditdiensten die door een bedrijfsrevisor of zijn netwerk werden gepresteerd gedurende twee jaren die aan de aanvaarding van het commissarismandaat voorafgaan.

De term economische onafhankelijkheid wordt verduidelijkt door het beperken van de honoraria tot maximaal 20 % van de totale honoraria voortkomend van eenzelfde cliënt of groep van cliënten⁽¹⁾.

De normen inzake de onafhankelijkheid omvatten tevens de bepalingen van de Auditrichtlijn inzake de rotatie. In België is het vervangen van de vaste vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsrevisorenkantoor of, in het geval dat het commissarismandaat door een bedrijfsrevisor als natuurlijk persoon wordt uitgeoefend, het vervangen van deze revisor, verplicht na zes jaar (in de plaats van zeven jaar zoals voorzien in de Auditrichtlijn) voor de mandaten die worden uitgeoefend bij entiteiten van openbaar belang.

Deze normen treden in werking op 29 juni 2008, de einddatum voor de omzetting van de Auditrichtlijn. De tekst van de nieuwe normen kan worden geraadpleegd op de website van het Instituut, rubriek "documentatie"⁽²⁾ en werd in bijlage tot onderhavig jaarverslag opgenomen.

(1) Resultaatgebonden honoraria zijn voor de commissaris en zijn netwerk verboden.

(2) Cf. de website www.ibr-ire.be/ned/normen_nieuwenormen.aspx.

1.4.2. Omzendbrief inzake de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake de *one to one*-regel

Op 29 augustus 2007 werd aan de bedrijfsrevisoren een omzendbrief gestuurd met betrekking tot de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake de *one to one*-regel (D.019/07).

Op basis van de verzamelde informatie met betrekking tot de wettelijke bepalingen inzake de *one to one*-regel en de bijkomende onderzoeken die gevoerd werden binnen de Commissie van Toezicht, wensten de Raad van het Instituut en de Commissie van Toezicht de bedrijfsrevisoren te informeren over de vaststellingen.

De omzendbrief was er niet op gericht een antwoord te geven op de juridische aspecten van deze materie, maar eerder een advies uit te brengen naar de bedrijfsrevisoren die in de hoedanigheid van commissaris belast zijn met de controle van genoteerde ondernemingen en ondernemingen die deel uitmaken van een groep die verplicht is geconsolideerde jaarrekeningen op te stellen en deze te publiceren.

1.5. Werkgroep Ethiek

Voorzitter: de heer A. KILESE

Leden IBR: de heren P. P. BERGER, J.-F. CATS, D. SMETS en L. SWOLFS

Externe leden: mevrouw A. SPIRITUS-DASSESE (Erevoorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Brussel), de heren J.-L. DOYLE (CNCC Frankrijk), A. VANDEWEGEN (Magistraat), F. VANISTENDAEL (Erevoorzitter van de Hoge Raad voor het Bedrijfsrevisoraat) en H. OLIVIER (Secretaris-generaal van de FEE)

Secretariaat: de dames S. VAN BELLINGHEN, S. QUINTART (vanaf 1 juni 2007) en L. VERBOOGEN (vanaf 1 juni 2007) en de heer D. SZAFRAN

De op voorstel van confrater Jean-François CATS, Erevoorzitter van het Instituut, in 2006 opgerichte werkgroep heeft ten doel de ontwikkeling van het reglementaire en normatieve kader inzake ethiek in België (waaronder het koninklijk besluit van 10 januari 1994) te onderzoeken, evenals

de weerslag van de regels op dit kader zowel op Europees (Auditrichtlijn en Europese Aanbeveling van 16 mei 2002) als op internationaal vlak (de in 2006 en 2007 herwerkte Ethische Code van de IFAC) te bestuderen.

De werkgroep Ethiek heeft in de loop van 2007 herhaaldelijk vergaderd. Tijdens deze vergaderingen werden meer bepaald de volgende voorstellen besproken:

- het integreren van de beginselen van de ethische Code van de IFAC in de toekomstige deontologische Code;
- het opnemen van de principes uitgewerkt in de normen van het Instituut inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris, zoals goedgekeurd door de Raad van het Instituut op 30 augustus 2007, in de toekomstige deontologische Code;
- het actualiseren van het begrip “revisorale opdracht” in overeenstemming met de gecoördineerde wet van 1953;
- het opnemen van de begrippen “netwerk” (*network*) en “bedrijfsrevisor” zoals omschreven in de gecoördineerde wet van 1953;
- het integreren van een conceptuele benadering (geestelijke en schijnbare onafhankelijkheid) inzake het beginsel van onafhankelijkheid;
- het invoeren van het begrip “verslag voor beperkt gebruik” zoals voorzien door de ethische Code van de IFAC;
- het uitwerken van meer bepaald de begrippen “familiale en persoonlijke banden”, “financieel belang”, “vroegere tewerkstelling bij de gecontroleerde entiteit”, “honoraria”, “leningen” en “waarborgen” in de hoofdstukken met betrekking tot de revisorale opdrachten;
- het uitbreiden tot de leden van het netwerk van een aantal omstandigheden waar sprake is van onverenigbaarheid en die tot dan enkel van toepassing waren op de bedrijfsrevisor.

De werkzaamheden van de werkgroep Ethiek zullen worden voortgezet in 2008.

1.6. Geautoriseerde marktdeelnemer

De Europese Verordening nr. 648/2005 van 13 april 2005⁽¹⁾ die in werking is getreden op 13 mei 2005 voert de begrippen “geautoriseerde marktdeelnemer” en “gecentraliseerde inkleding” in. Deze nieuwe begrippen hebben ten doel de douane-uitwisselingen tussen de Europese Unie en derde landen te vereenvoudigen.

De status van “geautoriseerde marktdeelnemer” laat invoerende of uitvoerende vennootschappen van de Europese Unie toe in aanmerking te komen voor faciliteiten met betrekking tot veiligheidsgerelateerde douanecontroles en voor in de douanewetgeving vastgelegde vereenvoudigingen.

Deze status wordt enkel verleend aan marktdeelnemers die voldoen aan de criteria van een gezonde financiële toestand, beroepsintegriteit en bekwaamheid.

Het Instituut is van mening dat de bedrijfsrevisor en/of accountant kunnen worden belast met het nagaan of de toelatingscriteria met betrekking tot de financiële toestand van de geautoriseerde marktdeelnemer werden nageleefd.

1.7. Norm voor permanente vorming

Teneinde de huidige norm voor permanente vorming van het Instituut van 5 juli 1991 in overeenstemming te brengen met enerzijds de in mei 2004 door de *International Federation of Accountants* goedgekeurde *International Education Standard for Professional Accountants* (hierna IES 7) en anderzijds het koninklijk besluit tot omzetting van de Auditrichtlijn in het Belgisch recht, heeft de Raad van het Instituut op 30 augustus 2007, op voorstel van de Commissie vorming, een nieuwe norm inzake permanente vorming goedgekeurd (*cf. infra*, bijlage 2). Deze norm treedt in werking op 1 januari 2008.

(1) Verordening (EG) nr. 648/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 13 april 2005 houdende wijziging van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek, *PB. L.* 117, 4 mei 2007, p. 13-19.

Het in 2006 opgestelde ontwerp van norm werd tussen 28 september en 31 oktober 2006 ter advies voorgelegd aan de bedrijfsrevisoren. Na invoeging van de ontvangen opmerkingen in dit ontwerp heeft de Raad van het Instituut op 24 mei 2007 het aangepaste ontwerp voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB).

De nieuwe norm houdt rekening met het advies van de HREB van 29 juni 2007 (*cf. supra*, § 11.1.1.).

Het toepassingsgebied van de nieuwe norm werd aangepast aan de IES 7: deze is enkel van toepassing op de bedrijfsrevisor (artikel 1, § 1). De verwijzing naar de “professionele medewerkers” werd weggelaten, hetgeen inhoudt dat deze norm niet van toepassing is op de stagiairs.

Overeenkomstig IES 7 voorziet de nieuwe norm dat de bedrijfsrevisor gemiddeld 40 uren per jaar aan zijn permanente vorming moet wijden met een absoluut minimum van 20 uren per jaar (artikel 1, § 1). Het gemiddelde moet over drie kalenderjaren worden bereikt.

Betreffende het bewijs van het naleven van het aantal uren permanente vorming: op verzoek van de HREB moet elke bedrijfsrevisor het naleven van het aantal in de norm voorgeschreven uren permanente vorming kunnen aantonen, zowel tijdens een kwaliteitscontrole als tijdens een toevalige controle (artikel 1). Elke bedrijfsrevisor moet jaarlijks de historiek van zijn vormingsactiviteiten, die hij voorheen enkel in zijn kantoor bewaarde, aan het Instituut overmaken (artikel 6).

De nieuwe norm beschrijft het statuut en de taken van de Commissie vorming in overeenstemming met de wens van de HREB om op dat gebied een betere rechtszekerheid te voorzien (artikel 2).

De bedrijfsrevisor moet, zoals bij de vroegere norm, over een aangepaste beroepsdocumentatie beschikken (artikel 3).

De vakgebieden van de vorming: er werd een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de vakgebieden waarin de bedrijfsrevisor zich moet vervolmaken en waarin hij blijk moet geven van vakbekwaamheid en anderzijds de vakgebieden waarin hij blijk moet kunnen geven van een adequate kennis (artikel 4). De lijst met verschillende vormingsgebieden werd bij

wijze van voorbeeld opgenomen. Op vraag van de HREB werd punt 4 van dit artikel (“bedrijfseconomie en sociale vaardigheden”) onderverdeeld in twee afzonderlijke punten.

Tot de activiteiten die bijdragen tot de permanente vorming (artikel 5), behoren, in aanvulling tot seminars en studiedagen georganiseerd door het Instituut of door universiteiten, instellingen van hoger onderwijs, verenigingen of opleidingsdeskundigen, voortaan ook *e-learning*, en de deelname aan congressen. Deze activiteiten zullen voortaan ook kunnen bijdragen tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor ten belope van maximaal 30 % van het vereiste aantal uren.

Inzake de seminars en studiedagen georganiseerd door het bedrijfsrevisorenkantoor ten behoeve van de bedrijfsrevisoren die daartoe behoren en die een bijdrage leveren tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor heeft de Raad van het Instituut voor dit soort activiteiten rekening gehouden met het unaniem advies van de HREB inzake het handhaven van het systeem van voorafgaandelijke controle (*“a priori”*) door de Raad van het Instituut, desgevallend bij volmacht. Er dient daarenboven voorrang te worden verleend aan de activiteiten georganiseerd buiten de bedrijfsrevisorenkantoren (artikel 5, § 1, 2 en § 3).

Inzake individuele vorming door lectuur en persoonlijke studie die bijdraagt tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor heeft de Raad van het Instituut rekening gehouden met het unaniem advies van de HREB dat voorstelt om het percentage van 70 % dat sedert 1991 van toepassing is, te behouden voor de vormingen die kunnen worden gerechtvaardigd en gecontroleerd (artikel 5, § 3). Het betreft seminars en studiedagen georganiseerd door het Instituut, door het bedrijfsrevisorenkantoor of door universiteiten, instellingen van hoger onderwijs, verenigingen of opleidingsdeskundigen (deze activiteiten worden bedoeld in de punten 1, 2 en 3 van § 1 van artikel 5). Een minimum van acht uren per jaar (of twee halve dagen) zal in het kader van het vormingsprogramma van het Instituut moeten worden gevolgd.

De norm is tevens in overeenstemming met artikel 34 c) van IES 7 omdat ze voorziet in de bewaring door de bedrijfsrevisor van de documenten met betrekking tot de permanente vorming en in de verzending naar het Instituut van de historiek van de activiteiten op het vlak van permanente vorming (artikelen 5, § 2 en 6).

Inzake de controle van het naleven van het aantal uren permanente vorming: het nazicht van het vereiste aantal uren permanente vorming maakt voortaan een verplicht onderdeel uit van de kwaliteitscontrole. De bedrijfsrevisor kan echter ook vóór de kwaliteitscontrole door de Raad van het Instituut zelf dan wel, desgevallend, via afvaardiging worden gecontroleerd (artikelen 1 en 7). De controle zal betrekking hebben op alle door de bedrijfsrevisor gevolgde vormingsactiviteiten. Deze controle zal betrekking hebben op de in artikel 1, § 1 bedoelde periodes, die eindigen op 31 december van het afgelopen kalenderjaar (artikel 7). Zo zal bijvoorbeeld, indien een bedrijfsrevisor is onderworpen aan een kwaliteitscontrole in 2009, de controle betrekking hebben op het naleven van de artikelen 1 en 5 van de norm gedurende de kalenderjaren 2003 tot 2008. Indien deze bedrijfsrevisor de jaarrekening van entiteiten van openbaar belang controleert, zal deze regel van toepassing zijn maar zal de controle betrekking hebben op de kalenderjaren 2006 tot 2008. Ten slotte wordt op verzoek van de HREB duidelijk vermeld dat indien de controle op het niveau van het bedrijfsrevisorenkantoor wordt uitgevoerd en indien de bedrijfsrevisor die tot dit bedrijfsrevisorenkantoor behoort, niet het voorwerp van een onderscheiden controle heeft uitgemaakt, hij, overeenkomstig artikel 7 van de norm, opnieuw kan worden gecontroleerd (artikel 6).

Inzake de opneming van een procedure van overdracht van de informatie aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling teneinde rekening te kunnen houden met de bemerkingen van de HREB hieromtrent, heeft de Raad van het Instituut de verwijzing naar de gecoördineerde wet, evenals naar het huishoudelijk reglement, die beide in werking zijn getreden op 31 augustus 2007, opgenomen in de norm (woord vooraf en artikel 2 van de norm). In de norm wordt aldus voorzien dat de historiek van de activiteiten op het vlak van permanente vorming alsmede een periodiek verslag van de controlewerkzaamheden met betrekking tot het naleven van het aantal uren vorming door de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling kan worden overgemaakt (artikelen 6 en 7).

Inzake de sancties in geval van het niet naleven van de norm: indien de activiteiten op het vlak van de permanente vorming als onvoldoende en de historiek als onbestaand of onvoldoende gedocumenteerd worden beschouwd, zal de Raad van het Instituut, desgevallend via afvaardiging en/of ter gelegenheid van de kwaliteitscontrole, de nodige maatregelen kunnen treffen. Overeenkomstig de artikelen 37 en 38 tot 40 van de

gecoördineerde wet van 1953 kan deze maatregel bestaan uit een tot de orde roepen, een voorlopige maatregel of een verwijzing naar tucht (artikel 8). De sancties die worden bedoeld met de woorden “nodige maatregelen” werden op vraag van de HREB verduidelijkt.

Zoals hierboven vermeld, treedt de nieuwe norm in werking op 1 januari 2008. De berekeningen van de drempels en de controle van de vakgebieden bedoeld in de artikelen 1, 4 en 5 van de nieuwe norm gebeuren voor het eerst vanaf 1 januari 2008. Indien de bepalingen van de nieuwe norm strenger zijn dan de bepalingen van de vroegere norm, zullen deze berekeningen en controle gebeuren op basis van de bepalingen van de vroegere norm met betrekking tot de permanente vorming die vóór 1 januari 2008 werd gevolgd.

1.8. Memorandum aan de Regering

Het Instituut heeft in juni 2007 zijn Memorandum aan de Regering gepubliceerd, dat hij heeft gericht tot de Formateur van de Regering en tot de voornaamste leiders van de politieke en sociaal-economische wereld. Dit document verzamelt de actuele aandachtspunten die de leden van de Raad van het Instituut hebben gedefinieerd.

In het kader van de voortzetting van de modernisering van het beroep van bedrijfsrevisor, hebben de geformuleerde voorstellen tot doel alle betrokken partijen een nog betere financiële bescherming te bieden (aandeelhouders, werknemers, leveranciers en klanten van de onderneming, staatskas en sociale zekerheid, private, openbare en non-profitsector) alsmede het concurrentievermogen van de Belgische economie te vergroten. Meerdere van de voorstellen hebben tot doel de administratieve formaliteiten, waaraan de ondernemingen en verenigingen onderworpen zijn, te verlichten.

1.8.1. Ingrijpende wijzigingen binnen het beroep

De controle van de jaarrekeningen van ondernemingen en het beroep van bedrijfsrevisor zelf ondergaan ingrijpende wijzigingen, zowel op Belgisch als op Europees en internationaal vlak.

Concreet houdt dit in dat het Instituut heeft voorgesteld in het programma van de volgende federale Regering verschillende maatregelen op te nemen die een wettelijk kader instellen voor de activiteiten van de ondernemingen en van de non-profitentiteiten, die de financiële transparantie en zekerheid alsmede het internationaal concurrentievermogen en het voorkomen van moeilijkheden bevorderen.

1.8.2. Europese en internationale ontwikkelingen

Het Instituut heeft de wens uitgedrukt de Regering te steunen in de voltooiing van de omzetting van de Auditrichtlijn die in grote mate werd gerealiseerd door de koninklijke besluiten van 21 en 25 april 2007 tot omzetting van deze Richtlijn. Deze wetgeving beoogt een hogere kwaliteit van de wettelijke controle van de rekeningen, evenals een grotere onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisoren. Daardoor kunnen zij hun rol volledig uitoefenen in de schoot van de ondernemingen, hetgeen wenselijk is om het concurrentievermogen van deze in de Europese markt te verbeteren.

1.8.3. Naar een vereenvoudigde en verbeterde wetgeving

Het Instituut heeft de aandacht van de Regering gevestigd op de noodzaak om maatregelen ter vereenvoudiging en verbetering van de wetgeving te treffen. Na de herziening van de wetgeving inzake (i)vzw's en stichtingen (2002) wenst het Instituut dat de specifieke reglementeringen worden gelijkgesteld met het gemeen boekhoudrecht van de (i)vzw's.

Het Instituut beklemtoont dat andere maatregelen verdienen te worden aangenomen, zoals het invoeren van een alarmprocedure voor de verenigingen in moeilijkheden, het vereenvoudigen van de modaliteiten inzake de benoeming van een vereffenaar of het controleren van de jaarrekening van de beheerders en mede-eigenaars van gebouwen.

1.8.4. Groepsrecht en publieke sector

Enkele punten die in het Memorandum werden toegelicht hebben betrekking op het groepsrecht. Het Instituut is voorstander van het onderzoeken, op termijn, van een aangepast kader voor vennootschapsgroepen. Het Instituut heeft de aandacht willen vestigen op de noodzaak om de taak van de commissaris in genoteerde vennootschappen te definiëren

betreffende de controle van de verklaringen van het bestuursorgaan inzake interne controle in genoteerde vennootschappen, alsmede de toepassing van een code voor deugdelijk bestuur zoals voorzien in het Europees recht.

1.8.5. Ethiek van het bedrijfsleven en transparantie

De Raad van het Instituut heeft de Regering verzocht strikte regels te handhaven op het vlak van de bescherming van schuldeisers en dus van het kapitaal van de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Het Instituut is tevens voorstander van het deelnemen aan een reflectie met betrekking tot het moderniseren van de aan de ondernemingsraad te verstrekken economische en financiële inlichtingen, zoals dit onder meer blijkt uit de studiedag gezamenlijk georganiseerd door het IBR, de CRB en de HREB inzake de rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad.

Ten slotte zou het verlichten van een aantal administratieve formaliteiten, met name op fiscaal vlak, voor de ondernemingen waarvan de jaarrekening zonder voorbehoud is gecertificeerd door een bedrijfsrevisor een zekere vooruitgang zijn voor ondernemingen en verenigingen.

1.9. Deontologie

1.9.1. Vertegenwoordiging bij volmacht in een vennootschap door een bedrijfsrevisor

De Raad van het Instituut heeft de volgende vraag bestudeerd.

Een confrater wordt gecontacteerd door een minderheidsaandeelhouder van een naamloze vennootschap (bepaalde aandelen behoren toe aan een natuurlijk persoon en anderen aan de vennootschap).

Deze natuurlijke persoon wenst dat een bedrijfsrevisor, die niet het mandaat van commissaris uitoefent, deelneemt aan de algemene vergadering om hem bij te staan.

De raad van bestuur/de meerderheidsaandeelhouders hebben al te kennen gegeven dat ze niemand buiten de aandeelhouders zullen toelaten.

Teneinde toch aanwezig te kunnen zijn en de nodige vragen te kunnen stellen (als bijstand van de cliënt) stelt de natuurlijke persoon voor om de

bedrijfsrevisor een volmacht te geven voor een deel van zijn aandelen. De bedrijfsrevisor zou lasthebber zijn van een natuurlijk persoon, aandeelhouder.

De statuten bevatten evenwel geen enkele bepaling inzake het recht van een aandeelhouder om een algemene of bijzondere volmacht te verlenen.

De betrokken bedrijfsrevisor is van mening dat dit een gewone “burgerlijke activiteit” betreft (hij vertegenwoordigt geen vennootschap en maakt als lasthebber van een aandeelhouder in de algemene vergadering ook geen deel uit van het bestuur van de onderneming). Volgens hem kan iedere persoon toch aandelen aanhouden, zonder daarom handelaar te zijn.

Verder heeft hij geen uitstaans met de vennootschap. In de vennootschap is er wel een commissaris; ten opzichte van hem zal de bedrijfsrevisor de verplichte meldingen maken.

Volgens de Juridische Commissie dient er een onderscheid te worden gemaakt naargelang de statuten al dan niet een verbod bevatten inzake het recht van een aandeelhouder om een algemene of bijzondere volmacht te verlenen.

Indien het verlenen van een volmacht niet in de statuten werd verboden, is de Raad van het Instituut, op voorstel van de Juridische Commissie, van oordeel dat het een bedrijfsrevisor is toegelaten om bij volmacht een handelsvennootschap of een niet-handelsvennootschap te vertegenwoordigen op een algemene vergadering. De vertegenwoordiging is immers geen daad van koophandel in de zin van artikel 2 van het Wetboek van Koophandel. Het is anders wanneer zo'n vertegenwoordiging meer dan occasioneel wordt.

Aangezien de bedrijfsrevisor op die manier deelneemt aan de algemene vergadering, bestaan er risico's. Zo zou er bijvoorbeeld een klacht kunnen worden ingediend tegen hem wanneer de aandelen niet aan zijn volmachtgever zouden toebehoren.

Op voorstel van de Juridische Commissie, is de Raad van het Instituut van mening dat een bedrijfsrevisor bij volmacht een handelsvennootschap, niet-handelsvennootschap en natuurlijke persoon mag vertegenwoordigen op een algemene vergadering, mits inachtneming van de volgende twee beperkingen:

- de vertegenwoordiging mag geen gebruikelijke activiteit zijn, zoniet oefent de bedrijfsrevisor een onderneming van zaakbezorging uit in de zin van artikel 2 van het Wetboek van Koophandel;
- indien de vertegenwoordiging een permanent karakter heeft, bestaat het gevaar dat de bedrijfsrevisor als een “feitelijke bestuurder” wordt gekwalificeerd.

1.9.2. Het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor in het kader van artikel 877 van het Gerechtelijk Wetboek

De Raad van het Instituut heeft de volgende vraag bestudeerd: een confrater wenst te weten of de rechtbank van koophandel in toepassing van artikel 877 van het Gerechtelijk Wetboek een bedrijfsrevisor kan verplichten om stukken voor te leggen.

Artikel 877 van het Gerechtelijk Wetboek stipuleert: *“Wanneer er gewichtige, bepaalde en met elkaar overeenstemmende vermoedens bestaan dat een partij of een derde een stuk onder zich heeft dat het bewijs inhoudt van een ter zake dienend feit, kan de rechter bevelen dat het stuk of een eensluitend verklaard afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging wordt gevoegd.”*

Bovendien bepaalt artikel 878 van het Gerechtelijk Wetboek: *“Indien een derde het stuk onder zich heeft, verzoekt de rechter deze vooraf het origineel of een afschrift ervan bij het dossier van de rechtspleging te voegen op de wijze en binnen de termijn die hij bepaalt.*

De derde kan zijn opmerkingen bij geschrifte of in raadkamer voordragen.

De partijen mogen er inzage van nemen en er op antwoorden.

Het verzoek van de rechter wordt door de griffier aan de derde gezonden bij gerechtsbrief.”

Op grond van artikel 878, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek heeft de betrokken bedrijfsrevisor opmerkingen inzake het beroepsgeheim geformuleerd.

Op voorstel van de Juridische Commissie stelt de Raad van het Instituut vast dat de rechtbank van koophandel op grond van artikel 877 van het Gerechtelijk Wetboek de voorlegging van documenten vraagt die volgens de betrokken bedrijfsrevisor onder het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor vallen.

Een bedrijfsrevisor schendt het beroepsgeheim niet indien hij als getuige op burgerlijk en strafrechtelijk gebied voor het gerecht wordt gedaagd en spreekt⁽¹⁾.

Aangezien het niet om een eigenlijke getuigenis in rechte gaat, mag de bedrijfsrevisor de documenten die onder het beroepsgeheim vallen bijgevolg niet overmaken.

1.9.3. Impact van de eventuele vervroegde invoering van de Internationale Standaard inzake Kwaliteitsbeheersing (ISQC 1)

Het standpunt van de Juridische Commissie omtrent de volgende problematiek werd gevraagd.

De standaard inzake kwaliteitsbeheersing ISQC 1 is internationaal in werking getreden op 15 juni 2005.

Een van de belangrijkste problemen inzake de invoering ervan in België betreft de eventuele schending van het beroepsgeheim bij het laten inkijken door een bedrijfsrevisor van een ander auditkantoor van de eigen documentatie van een auditdossier in het kader van een *quality review* zoals vereist door ISQC 1.

Een punt van bijzonder belang betreft de auditkantoren van kleine omvang in België. ISQC 1 vereist dat een kwaliteitsbeheersingsonderzoeker per auditkantoor dient te worden aangesteld. Voor de auditkantoren van beperktere omvang bestaat de mogelijkheid dat een bedrijfsrevisor van een ander auditkantoor hiervoor wordt gecontracteerd.

Meer in het bijzonder:

- a) het beoordelen van dossiers binnen het kantoor stelt geen probleem, voor zover het kantoor benoemd is voor de controleopdracht. De vraag verbonden met de situatie waarin een vennoot van het auditkantoor is benoemd voor de controleopdracht zou moeten worden onderzocht.
- b) conform ISQC 1 dient een voor de opdracht verantwoordelijke vennoot beroep te doen op deskundigen voor complexe materies waarin het kantoor zelf niet over de nodige bekwaamheden beschikt. Er kan zich

(1) Cf. IBR, *Vademecum*, Deel I, 2005, p. 337.

eventueel een probleem stellen voor zover deze deskundigen inzage hebben in (bepaalde delen van) het controledossier.

- c) wat gebeurt er ingeval van een kwaliteitscontrole (*quality control*) door bedrijfsrevisoren hiertoe aangesteld door het Instituut?
- d) wat gebeurt er ingeval van een kwaliteitscontrole door externe (bv. SEC) inspecteurs?
- e) wat gebeurt er ingeval van een kwaliteitscontrole door commissarissen (auditors) in het buitenland?

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat:

- a) de kwaliteitscontrole van een bedrijfsrevisorenkantoor door een vennoot van dit kantoor inderdaad geen schending van het beroepsgeheim vormt, ongeacht of het kantoor dan wel een andere vennoot van het kantoor benoemd is voor een controleopdracht. De situatie is anders wanneer het gaat om de kwaliteitscontrole van een éénpersoonskantoor. Een kwaliteitscontrole door een andere bedrijfsrevisor is niettemin wenselijk. Ook hier is er naar de mening van de Raad van het Instituut geen schending van het beroepsgeheim. Die andere bedrijfsrevisor is immers ook onderworpen aan het beroepsgeheim (gedeeld beroepsgeheim);
- b) er geen schending van het beroepsgeheim is wanneer een bedrijfsrevisorenkantoor beroep doet op een deskundige voor complexe materies waarin het kantoor zelf niet over de nodige bekwaamheden beschikt;
- c) er geen schending van het beroepsgeheim is wanneer de kwaliteitscontrole gebeurt door bedrijfsrevisoren die door het Instituut hiertoe zijn aangesteld;
- d) in de huidige stand van de wetgeving artikel 79 van de gecoördineerde wet van 1953 niet toestaat dat externe inspecteurs van derde landen de kwaliteitscontrole van individuele dossiers van een bedrijfsrevisor ingeschreven in het openbaar register in België uitvoeren. Een externe inspecteur kan wel de kwaliteitscontrole van de organisatie van het kantoor uitvoeren, hetgeen geen schending van het beroepsgeheim is;

- e) in de huidige stand van de wetgeving het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor niet de kwaliteitscontrole verhindert door buitenlandse auditors die daartoe op grond van artikel 139 van het Wetboek van vennootschappen een opdracht zouden hebben ontvangen van de Belgische bedrijfsrevisor (gedeeld beroepsgeheim).

1.9.4. Beroepsgeheim en aanstelling van een sekwester

Het Instituut werd tweemaal in 2007 op de hoogte gebracht van de inbezitneming van werkdocumenten van een bedrijfsrevisor via de aanstelling van een sekwester ingevolge de beschikking op eenzijdig verzoekschrift van de rechtbank van koophandel.

De Raad van het Instituut beschouwde dat deze werkwijze hoogst ongebruikelijk was en dat de principes van het beroepsgeheim van een bedrijfsrevisor hierdoor geweld werden aangedaan. De betrokken bedrijfsrevisor werd erop gewezen dat hij er goed aan doet zich tegen deze handelswijze te verzetten door derdenverzet aan te tekenen.

1.9.5. Beroepsgeheim van commissarissen van Instellingen van Collectieve Belegging (ICB's)

De Juridische Commissie werd geconfronteerd met de vraag of de commissarissen van service-organisaties van Instellingen van Collectieve Belegging (ICB's), voor zover zij aan het prudentieel toezicht van de CBFA zijn onderworpen, een kopie van hun verslag aan de CBFA mogen overmaken aan de commissarissen van de ICB's.

Op voorstel van de Juridische Commissie stelt de Raad van het Instituut vast dat in de huidige stand van de wetgeving de commissaris van de service-organisatie onderworpen is aan het beroepsgeheim.

De Raad van het Instituut stelt zich de vraag of het verslag van de commissaris van de ICB aan de service-organisatie mag worden overgemaakt.

Een praktische oplossing voor deze problematiek zou erin kunnen bestaan dat het verslag van de commissaris, dat aan de CBFA wordt verzonden, wordt ondertekend door een persoon die de service-organisatie kan verbinden en dat vervolgens de commissaris van de service-organisatie dit verslag bevestigt. Op die manier wordt het verslag een attestering.

Een andere mogelijke oplossing is dat het verslag over de administratieve en boekhoudkundige organisatie en de interne controle aan de service-organisatie wordt gericht en dat de commissaris op vraag van de service-organisatie het verslag bevestigt.

Bij wijze van conclusie is de Raad van het Instituut van oordeel dat het beroepsgeheim van toepassing is, doch dat het wenselijk is dat de wetgeving in die zin wordt aangepast dat er geen beroepsgeheim geldt tussen de commissaris van een service-organisatie van een ICB en de commissaris van een ICB.

1.9.6. Beroepsgeheim van de commissaris ten aanzien van de commissaris inzake opschorting in het kader van een gerechtelijk akkoord

De Raad van het Instituut heeft de volgende vraag bestudeerd: een confrater stelt de vraag of het hem als commissaris overeenkomstig zijn beroepsgeheim verboden is om gewichtige en overeenstemmende feiten die de continuïteit van een onderneming bedreigen ter kennis te brengen van de commissaris inzake opschorting.

Artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat “*De commissarissen die ter gelegenheid van hun controlewerkzaamheden gewichtige en overeenstemmende feiten vaststellen die de continuïteit van de onderneming in het gedrang kunnen brengen, moeten het bestuursorgaan hiervan schriftelijk en op een omstandige wijze op de hoogte brengen.*”.

Volgens de Juridische Commissie dient de commissaris, ingeval hij gewichtige en overeenstemmende feiten vaststelt, de procedure zoals voorzien in artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen te volgen.

De wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord heeft de ontheffing van het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor niet voorzien ten aanzien van de commissaris inzake opschorting⁽¹⁾. Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat de commissaris deze informatie niet kan verstrekken aan de commissaris inzake opschorting.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 1997, p. 113.

De Raad van het Instituut stelt vast dat geen enkele bepaling in de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord de commissaris inzake opschorting toegang verleent tot de notulen van de raad van bestuur.

De Raad van het Instituut is zich ervan bewust dat onderhavig advies strenger is dan bepaalde vroegere standpunten, maar brengt in herinnering dat er in de loop van de laatste jaren is overgegaan, zowel in de schoot van het Instituut als bij de wetgevende instanties, tot een grondige analyse van het vraagstuk van het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor. Deze analyse heeft geleid tot wetgevende aanpassingen inzake de uitzonderingen op het beroepsgeheim: het Instituut kan aan deze lijst van uitzonderingen, die aldus werd opgesteld en herzien door de wetgever, geen uitzonderingen toevoegen.

1.9.7. Verbod om commissarismandaten te verhuren

De tuchtinstanties werden geconfronteerd met een tenlastelegging gebaseerd op het oude artikel 29 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 dat voorschreef dat een bedrijfsrevisor die vennoot is in een bedrijfsrevisorenkantoor het beroep enkel uitoefent in de hoedanigheid van vennoot.

In onderhavig geval werd de bedrijfsrevisor vennoot in een bedrijfsrevisorenkantoor verweten dat hij persoonlijk een overeenkomst van verhuur van mandaten had gesloten met het bedrijfsrevisorenkantoor, waarbij hij in de hoedanigheid van titularis van het mandaat, hun beheer toevertrouwde aan het bedrijfsrevisorenkantoor.

In een advies van 21 september 2005 heeft de Juridische Commissie formeel afgekeurd dat de titularis van een vrij beroep zijn mandaten verhuurd aan een bedrijfsrevisorenkantoor overwegende dat deze praktijk een commerciële aanpak inhoudt die strijdig is met het beroep van bedrijfsrevisor.

De Tuchtcommissie heeft geoordeeld dat deze houding strijdig is met artikel 29 van voormeld koninklijk besluit⁽¹⁾.

Tegen deze beslissing werd er beroep aangetekend.

(1) Franstalige Kamer van de Tuchtcommissie van het IBR, 23 januari 2007, nr. 0331/06/E.

Artikel 29 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 werd door het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren opgeheven. Niettemin beschouwt de Commissie van Beroep⁽¹⁾ in de overwegingen van de beslissing dat de uitoefening van een commissarismandaat in het kader van een contract van verhuur van het beheer ervan strijdig is met de waardigheid van de bedrijfsrevisor en met artikel 132, eerste lid van het Wetboek van vennootschappen⁽²⁾.

1.9.8. Onafhankelijkheid

De Raad van het Instituut heeft kennis gehad van gevallen waarin de echtgenoot of partner van een bedrijfsrevisor die tot commissaris van een vennootschap werd benoemd, onder meer tussenkomt in de hoedanigheid van bestuurder van een fiduciaire die boekhoudkundige prestaties verleent ten bate van de gecontroleerde vennootschap.

Dergelijke gevallen zijn strijdig met de regels inzake de onafhankelijkheid van de commissaris en zullen derhalve het voorwerp uitmaken van een verzoek tot verwijzing van de commissaris voor de tuchtorganen⁽³⁾.

Er dient te worden opgemerkt dat het verbod geldt ongeacht het huwelijksvermogensstelsel dat tussen de echtgenoten van kracht is⁽⁴⁾.

Gelet op het feit dat het gaat om het naleven van de regels inzake de onafhankelijkheid van de commissaris, die één van de grondslagen van het beroep vormen, evenals op de gerechtvaardigde verwachting van derden ten opzichte van het beroep, zal de Raad van het Instituut in het bijzonder aandacht voor deze problematiek blijven hebben.

(1) Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep van het IBR, 13 september 2007, nr. 0331/06/E.

(2) Zoals gewijzigd door artikel 2 van het koninklijk besluit van 25 april 2007 (inwerkingtreding op 31 augustus 2007)

(3) Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep van het IBR, 7 september 2007, nr. 0296/05/N en nr. 0302/05/N.

(4) Cf. bijlage, B. TILLEMANS, Overzicht van de tuchtrechtspraak van het IBR 2007.

1.10. Fusies-Splitsingen

De Derde Europese Richtlijn betreffende fusies⁽¹⁾ en de Zesde Europese Richtlijn betreffende splitsingen⁽²⁾ (hierna “Derde en Zesde Richtlijn” genoemd) kennen beide het monopolie van het opstellen van het verslag over het voorstel tot fusie of splitsing van vennootschappen toe aan onafhankelijke deskundigen⁽³⁾.

De artikelen 695 en 731 van het Wetboek van vennootschappen bepalen dat het opstellen van voormeld verslag een monopolie is dat wordt gedeeld door de commissaris (dan wel de in het bijzonder hiertoe aangewezen bedrijfsrevisor wanneer er geen commissaris werd benoemd) en een externe accountant.

De Europese Commissie heeft op 6 maart 2007 een voorstel voor een Richtlijn⁽⁴⁾ tot wijziging van de Derde en Zesde Richtlijn bekendgemaakt dat op 13 november 2007 werd aangenomen.

De aangenomen wijziging bestaat erin de aandeelhouders toe te laten om bij unanimiteit van stemmen afstand te doen van het verslag van een deskundige bij fusies en splitsingen van vennootschappen. Met andere woorden, de keuze van de opportuniteit van het deskundigenverslag zou toebehoren aan de aandeelhouders. Bijgevolg houdt dit voorstel enkel rekening met het belang van de aandeelhouders of van de houders van stemrechten en niet met het belang van de andere *stakeholders*.

(1) Derde Richtlijn 78/855/EEG van de Raad van 9 oktober 1978 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g) van het Verdrag betreffende fusies van naamloze vennootschappen, *PB. L.* 295, 20 oktober 1978, p. 36-43.

(2) Zesde Richtlijn 82/891/EEG van de Raad van 17 december 1982 op de grondslag van artikel 54, lid 3, sub g) van het Verdrag betreffende splitsingen van naamloze vennootschappen, *PB. L.* 378, 31 december 1982, p. 47-54.

(3) *Cf.* artikel 10 van de Derde Richtlijn en artikel 8 van de Zesde Richtlijn.

(4) Voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 78/855/EEG van de Raad betreffende fusies van naamloze vennootschappen en Richtlijn 82/891/EEG van de Raad betreffende splitsingen van naamloze vennootschappen, wat betreft de verplichte opstelling van een verslag van een onafhankelijke deskundige bij fusies of splitsingen (COM(2007) 91 def., nog niet verschenen in het Publicatieblad).

Deze Europese Richtlijn dient te worden beschouwd in samenspraak met de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007⁽¹⁾ die onder meer een grondige wijziging van de Derde en Zesde Europese Richtlijn voorstelt.

(1) Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen (COM (2007) 394 definitief).

III

Hoofdstuk II

VENNOOTSCHAPSRECHT

2.1. Bijzonder koninklijk volmachtenbesluit van 25 april 2007 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen

2.1.1. Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen

Het koninklijk besluit van 25 april 2007⁽¹⁾ heeft in het bijzonder artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen met betrekking tot de openbaarmaking in de toelichting bij de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van de honoraria van de commissaris gewijzigd.

De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende⁽²⁾:

- a) De audithonoraria van alle vennootschappen die een commissaris hebben benoemd moeten openbaar worden gemaakt in de toelichting bij de jaarrekening. Deze verplichting is derhalve niet meer beperkt tot de genoteerde vennootschappen en de vennootschappen die verplicht zijn een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en openbaar te maken.
- b) De honoraria voor audit- en non-auditdiensten op groepsniveau worden openbaar gemaakt:
 - in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening;
 - in de toelichting bij de jaarrekening voor de vennootschappen die aan het hoofd van de groep staan en die gebruik maken van de vrijstelling van de consolidatieverplichting (art. 113 W. Venn.);
 - in toelichting bij de jaarrekening voor de vennootschappen die automatisch zijn vrijgesteld van de consolidatieverplichting (“kleine groep”, art. 112 W. Venn.).

Voor de niet-genoteerde vennootschappen en de vennootschappen die niet verplicht zijn een geconsolideerde jaarrekening op te stellen en te

(1) Koninklijk besluit van 25 april 2007 tot wijziging van het Wetboek van vennootschappen met het oog op het omzetten van de bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van de jaarrekening en geconsolideerde jaarrekening, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van de Richtlijn 84/253/EEG van de Raad, *B.S.* 27 april 2007, p. 22946.

(2) Voor meer precieze informatie wordt verwezen naar de Mededeling aan de bedrijfsrevisoren van 27 april 2007 “Omzetting van de Europese Richtlijn van 17 mei 2006: wijzigingen aan het Wetboek van vennootschappen”, www.ibr-ire.be/ned/download.aspx?type=3&id=3160&file=6971.

publiceren wordt de verplichting om de honoraria van de commissaris openbaar te maken in de toelichting bij de jaarrekening voor het eerst toegepast op de jaarrekeningen afgesloten vanaf 30 juni 2007.

II

De honoraria voor audit- en non-auditdiensten op groepsniveau moeten openbaar worden gemaakt in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening, met uitzondering van de vennootschappen die gebruikmaken van de vrijstelling van de consolidatieverplichting (art. 113 W. Venn.) en diegene die automatisch van de consolidatieverplichting zijn vrijgesteld (“kleine groep” art. 112 W. Venn.). Deze vennootschappen zijn verplicht de “geconsolideerde” honoraria te vermelden voor het eerst in de toelichting bij de jaarrekening afgesloten vanaf 30 juni 2007. Over dit thema werd aan de bedrijfsrevisoren een Mededeling toegezonden op 27 april 2007.

2.1.2. Artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen

Het koninklijk besluit van 25 april 2007 heeft tevens artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen verduidelijkt met betrekking tot de afwijkingen op de “one to one”-regel, in het bijzonder § 6 die voorziet in de verplichte vermelding van de afwijking op de “one to one”-regel en de motivering hiervan in de toelichting bij de jaarrekening. De afwijking en de motivering hiervan dienen te worden vermeld:

- a) wat de moedervennootschappen betreft:
 - in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening;
 - in de toelichting bij de jaarrekening voor de vennootschappen die aan het hoofd van de groep staan en die gebruik maken van de vrijstelling van de consolidatieverplichting (art. 113 W. Venn.);
 - in de toelichting bij de jaarrekening voor de vennootschappen die zijn vrijgesteld van de consolidatieverplichting (“kleine groep”, art. 112 W. Venn.).
- b) wat de vennootschappen betreft die geen moedervennootschappen zijn, in de toelichting bij de jaarrekening, met uitzondering van:
 - de dochtervennootschappen van een Belgische vennootschap die gebruik maakt van de vrijstelling van de consolidatieverplichting (art. 113 W. Venn.);

- de dochtervennootschappen van een Belgische vennootschap die vrijgesteld zijn van de consolidatieverplichting (“kleine groep”, art. 112 W. Venn.).

Deze verplichting is voor het eerst van toepassing op de jaarrekening afgesloten vanaf 30 juni 2007 (*cf.* Mededeling aan de bedrijfsrevisoren van 27 april 2007).

Teneinde de samenhang van de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen te waarborgen, heeft het koninklijk besluit van 27 april 2007⁽¹⁾ het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen gewijzigd (*cf. infra*, § 3.5.).

2.2. Juridische adviezen

2.2.1. Geen kwalificatie van een verrichting als een partiële splitsing

Een confrater legt de Juridische Commissie de volgende situatieschets voor:

- moedervennootschap A: activiteit 1;
- 100 % dochtervennootschap B: activiteiten 1 en 2;
- dochter B wordt partieel gesplitst door inbreng van activiteit 1 in moedervennootschap A;
- doordat B 100 % dochtervennootschap is, volgt er bij de moedervennootschap A geen kapitaalverhoging;
- op basis van dit laatste is men van oordeel dat er geen verslag van inbreng in natura nodig is bij moedervennootschap A.

In zijn documentatie heeft de confrater geen pasklaar antwoord gevonden op de hierboven gestelde problematiek. De confrater vraagt de Juridische Commissie of in onderhavig geval sprake is van een partiële splitsing en er derhalve zowel in de partieel gesplitste vennootschap als in de ontvangende vennootschap een verslag inzake inbreng in natura moet worden opgesteld.

(1) B.S., 14 mei 2007.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat er in onderhavig geval geen sprake is van een partiële splitsing. *In casu* gebeurt er een inbreng van een activiteit van dochtervennootschap B in moedervenootschap A zonder kapitaalverhoging en zonder uitgifte van aandelen. In geval van een partiële splitsing is er immers steeds een uitgifte van aandelen.

Naar de mening van de Raad van het Instituut, op voorstel van de Juridische Commissie, zou de beschreven situatie wel als een partiële fusie kunnen worden aangezien. Echter, volgens de Parlementaire voorbereiding bij de wet van 16 juli 2001 houdende wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen, en van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 is de concrete invulling van het concept “partiële fusie” in België niet gekend, en kon er derhalve nog geen vrijstellingsregime terzake worden uitgewerkt⁽¹⁾. Bijgevolg zou de operatie van een partiële fusie zowel fiscaalrechtelijke (taxatie als abnormaal goedgeunstig voordeel (art. 344 W.I.B. '92)) als vennootschapsrechtelijke (bestuurdersaansprakelijkheid risico's inhouden).

De Raad van het Instituut concludeert dat het juridisch niet mogelijk is om in onderhavig geval gebruik te maken van de figuur van de partiële splitsing.

2.2.2. Toepassing van artikel 616 van het Wetboek van vennootschappen

Een derde merkt op dat het Instituut van oordeel is dat een getrouwer beeld van de situatie van het eigen vermogen van de vennootschap wordt gegeven indien een verlies wordt aangezuiverd met de beschikbare reserves van zodra het werd vastgesteld⁽²⁾.

Hij gaat ervan uit dat dit nochtans geen verplichting met zich meebrengt om verliezen dadelijk aan te zuiveren.

(1) *Parl. St. Kamer* 2000-01, nr. 1052/003, p. 8.

(2) *IBR, Jaarverslag*, 1984, p. 66.

Voor de toepassing van artikel 616 van het Wetboek van vennootschappen maakt het namelijk een verschil uit of deze verliezen al dan niet dadelijk worden aangezuiverd.

Indien een verlies in een gegeven boekjaar onmiddellijk wordt aangezuiverd uit beschikbare reserves, en dit verlies dus niet als “overgedragen verlies” uitgedrukt blijft op de balans, zal de dotatie aan het reservefonds over een volgend boekjaar berekend worden op het geheel van de winst van dat boekjaar.

Indien het verlies daarentegen niet onmiddellijk wordt aangezuiverd, maar als overgedragen verlies op de balans van het daarop volgende boekjaar blijft uitgedrukt, zal dit de “nettowinst”, waarop de dotatie aan het reservefonds in dat volgende boekjaar wordt berekend, verminderen zodat de dotatie aan het reservefonds kleiner zal zijn.

Gelet op het feit dat de uitkeerbare winst niet alleen uit de nettowinst van het boekjaar, maar ook uit de beschikbare reserves en de overgedragen winst kan worden geput, zal in de tweede hypothese bovendien meer winst kunnen worden uitgekeerd.

De vraag die zich stelt is of dergelijke onmiddellijke aanzuivering een verplichting is.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat het standpunt van het Instituut dat werd verwoord in het *Jaarverslag*, 1984 (p. 66) niet gebaseerd is op enige wettelijke verplichting. Het is gewoon de uitdrukking van een voorkeur. De Raad van het Instituut heeft trouwens geen kennis van een latere bevestiging van bedoeld standpunt, noch door het Instituut noch door andere auteurs. De Raad kan dus slechts bevestigen dat de gewone algemene vergadering die zich uitspreekt over de resultaatsbestemming vrij kan beslissen het “te bestemmen verlies” onmiddellijk af te boeken tegen de reserves of over te dragen naar volgend boekjaar.

2.2.3. Vertrouwelijkheid van adviezen van de bedrijfsjuristen en onderzoeksbevoegdheden van de bedrijfsrevisor

Een confrater wenst te weten of de vertrouwelijkheid van de adviezen van de bedrijfsjuristen, overeenkomstig artikel 5 van de wet van 1 maart 2000 tot oprichting van een Instituut voor bedrijfsjuristen, al dan niet primeert

op de zoals door artikel 137 van het Wetboek van vennootschappen voorziene onderzoeksbevoegdheden van de bedrijfsrevisor.

Artikel 137 van het Wetboek van vennootschappen laat de commissaris toe om toegang tot alle documenten van de betrokken vennootschap te hebben en ophelderingen en inlichtingen van de aangestelden van de vennootschap te vorderen.

Op voorstel van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van oordeel dat de commissaris een orgaan van de vennootschap is⁽¹⁾.

Naar de mening van de Raad van het Instituut zal de commissaris zijn controleopdracht niet kunnen uitvoeren voor zover hij gevraagde informatie niet ontvangt of geen toegang tot de adviezen van de bedrijfsjuristen van de gecontroleerde vennootschap heeft. Meer in het bijzonder wat de adviezen van de bedrijfsjuristen betreft, kan hij niet nakijken of er inbreuken op het Wetboek van vennootschappen zijn. Bij gebrek aan mededeling van deze adviezen en rekening houdend met de strafrechtelijke aansprakelijkheid krachtens artikel 170 van het Wetboek van vennootschappen, zal de commissaris een verslag met voorbehoud opstellen.

2.2.4. Bevoegde rechtbank ingeval van niet-benoeming van een commissaris in een vzw met ondernemingsraad

Het oude artikel 15^{quater}, tweede lid van de wet van 20 september 1948 bepaalde dat voor ondernemingen die, zoals blijkt uit hun doel, geen koopman zijn, bijvoorbeeld de vzw's, inzake de voordracht, de benoeming, de vernieuwing van het mandaat en het ontslag van de bedrijfsrevisor niet de voorzitter van de rechtbank van koophandel, doch wel de voorzitter van de arbeidsrechtbank bevoegd was.

Door de introductie van het Wetboek van vennootschappen werd voormeld artikel 15^{quater}, tweede lid overgeheveld naar artikel 162 van het Wetboek van vennootschappen. Artikel 162 van het Wetboek van vennootschappen is echter alleen van toepassing op vennootschappen met rechtspersoonlijkheid.

(1) Het controleorgaan, cf. T. TILQUIN et V. SIMONART, *Traité de sociétés*, Tome 1, Kluwer, Diegem, 1996, p. 702-703, nr. 928.

Aan de Juridische Commissie wordt gevraagd of bij ontstentenis van de benoeming van een commissaris in een vzw met ondernemingsraad de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is, dan wel zoals vóór de inwerkingtreding Wetboek van vennootschappen de voorzitter van de arbeidsrechtbank.

Bij gebrek aan een uitdrukkelijke wettelijke bepaling kan, enerzijds, op basis van artikel 17, § 7 van de vzw-wet dat naar artikel 131 van het Wetboek van vennootschappen verwijst, worden geargumenteed dat de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bevoegd is of anderzijds dat de voorzitter van de arbeidsrechtbank bevoegd is⁽¹⁾.

Op voorstel van de Juridische Commissie deelt de Raad van het Instituut deze analyse en is hij van oordeel dat, bij gebrek aan een uitdrukkelijke wetsbepaling welke rechtbank bevoegd is ingeval van niet-benoeming van een commissaris in een vzw met ondernemingsraad, de rechtbank van eerste aanleg de volstrekte bevoegdheid heeft. De arbeidsrechtbank heeft daarentegen enkel specifiek toegewezen bevoegdheden die door de wet worden bepaald.

Bovendien merkt de Raad van het Instituut op dat artikel 17, § 7 van de wet van 27 juni 1921 verwijst naar artikel 131 van het Wetboek van vennootschappen inzake de benoeming van een commissaris door de rechtbank van koophandel bij ontstentenis aan benoeming, waarbij in een vzw de rechtbank van koophandel als rechtbank van eerste aanleg moet worden begrepen.

2.2.5. Belangenconflict ingeval van quasi-inbreng

In een artikel in *Accountancy fiscaliteit*⁽²⁾ stellen de advocaten Tim BAART en Lars RAEDSCHELDERS:

“Uitsluiting van belangenconflictprocedure in geval van quasi-inbreng

(...) In het jaarverslag van het IBR van 1992 wordt benadrukt dat in artikel 29quater Venn.W. te lezen staat dat de tussenkoms van de algemene vergadering slechts een voorafgaande goedkeuring betreft.

(1) Zie wat deze laatste interpretatie betreft: B. TILLEMANS, *Het statuut van de commissaris*, ICCI, 2007, nr. 96, p. 50.

(2) *Accountancy fiscaliteit*, nr. 35, 18 oktober 2007, p. 4-5.

De vraag kan dan volgens het IBR worden gesteld of het bestuursorgaan, nadat de algemene vergadering haar toestemming heeft gegeven, niet over de beslissing zelf moet beraadslagen. De Juridische Commissie van het IBR is wat dat betreft van mening dat de belangenconflictprocedure niet kan worden uitgesloten zonder dat de wet uitdrukkelijk in deze uitzondering voorziet. Zij wijkt hiermee dus af van het hierboven aangehaalde standpunt in de rechtsleer dat stelt dat de belangenconflictprocedure enkel van toepassing is op beslissingen die binnen de bevoegdheid van de raad van bestuur of het college van zaakvoerders vallen.

Doordat de raad van bestuur of het college van zaakvoerders wettelijk verplicht is om de beslissing tot quasi-inbreng voor te leggen aan de algemene vergadering, ontnemt de wet het bestuursorgaan in feite de beslissingsbevoegdheid op dit vlak. Indien de algemene vergadering het voorstel tot quasi-inbreng verwerpt, is de raad van bestuur of het college van zaakvoerders immers niet bevoegd om alsnog de quasi-inbreng te laten plaatsvinden. De belangenconflictprocedure zal bijgevolg dan ook niet van toepassing zijn.

Het feit dat het IBR er in het verleden een andere mening op nagehouden heeft, kan er echter toe leiden dat commissarissen van vennootschappen in de praktijk toch zullen aandringen op de toepassing van de belangenconflictprocedure. De niet-naleving ervan door de vennootschap kan dan mogelijk leiden tot een opmerking in het commissarisverslag, of zelfs tot een onthoudende verklaring.

In het licht van de verschillende publicaties in de rechtsleer na het jaarverslag van het IBR van 1992, is het daarom misschien aangewezen dat het IBR haar visie over de samenloop tussen de procedure van belangenconflict en deze van quasi-inbreng herziet?”.

Op voorstel van de Juridische Commissie stelt de Raad van het Instituut vast dat overeenkomstig artikel 447, derde lid van het Wetboek van vennootschappen de verrichting inzake quasi-inbreng vooraf de goedkeuring van de algemene vergadering vereist.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat artikel 523 van het Wetboek van vennootschappen niet tegelijk van toepassing is in het kader van een quasi-inbreng. Het doel van de belangenconflictenprocedure bestaat er immers in om informatie te verschaffen aan de algemene vergadering. Ingeval van een quasi-inbreng is dit overbodig, vermits de algemene vergadering zelf vooraf de quasi-inbreng toestaat.

Bijgevolg herziet de Raad van het Instituut haar vroeger standpunt betreffende de samenloop tussen de procedure inzake quasi-inbreng en de belangenconflictenprocedure. Deze wijziging van standpunt is in overeenstemming met de huidige tendens om voorrang te geven aan een pragmatische aanpak en een teleologische interpretatie van het vennootschapsrecht.

2.3. De nieuwe wet op de openbare overnamebiedingen

Gericht op het omzetten van de Europese Richtlijn 2004/25/EG van 21 april 2004 inzake de openbare overnamebiedingen (hierna “de OBA-Richtlijn” genoemd)⁽¹⁾, heeft de Belgische wetgever op 1 april 2007 een wet aangenomen inzake de openbare overnamebiedingen (hierna “de OBA-wet” genoemd).

De OBA-wet brengt een vernieuwing aan de procedure van openbare overnamebiedingen aan en geeft een antwoord op bepaalde moeilijkheden die zich naar aanleiding van de toepassing van de vroegere wet hebben gesteld.

De OBA-wet voorziet meerbepaald in wijzigingen aangebracht aan de organisatie van de vrijwillige OBA's, een radicaal nieuw systeem voor de verplichte OBA's, de totstandkoming van een procedure inzake een gedwongen verkoop aanbod alsmede in de omkadering van de OBA door de CBFA alsmede door de hoven en rechtbanken.

De basis van het nieuwe regime voor de verplichte OBA's wordt uitgemakt door het artikel 5 van de OBA-wet (ter omzetting van het artikel 5.1. van de OBA-richtlijn⁽²⁾) dat stelt dat:

“Wanneer een persoon, ten gevolge van een eigen verwerving of een verwerving door in onderling overleg met hem handelende personen of personen die handelen voor rekening van deze personen, rechtstreeks of onrechtstreeks meer dan 30 % van de effecten met stemrecht houdt in een vennootschap met statutaire zetel in België en waarvan minstens een gedeelte van de effecten met stemrecht is toegelaten tot de handel op een gereguleerde markt of een door de Koning aangeduide multilaterale

(1) Richtlijn 2004/25/EG van 21 april 2004 betreffende het openbaar overnamebod, *PB.*, 30 april 2004, L 142, p. 12-123.

(2) *Ibidem.*

handelsfaciliteit, dient hij, onder de Koning gestelde voorwaarden, een openbaar overnamebod uit te brengen op het geheel van de effecten met stemrecht of die toegang geven tot stemrecht uitgegeven door deze vennootschap en geeft hij hiervan kennis aan de CBFA.”

II

Deze nieuwe bepaling zal meer aanpassingen in het eigenaarschap en herstructureringen in genoteerde vennootschappen met zich meebrengen dan voorheen. De bedrijfsrevisor zal in het bijzonder rekening moeten houden met deze wijzigingen naar aanleiding van het onderzoek van de interne controle van de vennootschap die een verplichte OBA heeft opgestart.

III
Hoofdstuk III
JAARREKENINGRECHT

3.1. Bekendmaking van de IAS en IFRS in het Publicatieblad van de Europese Unie

In 2007 heeft de Europese Commissie goedgekeurd (*endorsement*):

- bij Verordening nr. 610/2007 van 1 juni 2007, Interpretatie 10 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC) inzake “Tussentijdse financiële verslaggeving en bijzondere waardevermindering”⁽¹⁾;
- bij Verordening nr. 611/2007 van 1 juni 2007, Interpretatie 11 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC) inzake “IFRS 2-Transacties in groepsaandelen en ingekochte eigen aandelen”⁽²⁾;
- bij Verordening nr. 1347/2007 van 16 november 2007 tot wijziging van Verordening 1725/2003 wijzigend Norm IFRS 8 inzake Operationele segmenten⁽³⁾;
- bij Verordening nr. 1358/2007 van 21 november 2007 tot wijziging van Verordening 1725/2003 wijzigend Norm IFRS 8 inzake Operationele segmenten⁽⁴⁾.

(1) Verordening (EG) nr. 610/2007 van de Commissie van 1 juni 2007 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad met het oog op de invoeging van Interpretatie 10 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC), *PB.*, L. 141, 2 juni 2007, p. 46-48.

(2) Verordening (EG) nr. 611/2007 van de Commissie van 1 juni 2007 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad met het oog op de invoeging van Interpretatie 11 van het *International Financial Reporting Interpretations Committee* (IFRIC), *PB.*, L. 141, 2 juni 2007, p. 49-52.

(3) Verordening (EG) nr. 1347/2007 van de Commissie van 16 november 2007 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad met het oog op de invoeging van *International Financial Reporting Standard* (IFRS) 8, *PB.*, L. 300, 17 november 2007, p. 32-43.

(4) Verordening (EG) nr. 1358/2007 van de Commissie van 21 november 2007 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1725/2003 tot goedkeuring van bepaalde internationale standaarden voor jaarrekeningen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad met het oog op de invoeging van *International Financial Reporting Standard* (IFRS) 8, *PB.*, L. 304, 22 november 2007, p. 9-20.

3.2. Contactcomité CBN/IBR

3.2.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer D. VAN CUTSEM

Raadslid: de heer M. DE WOLF

Leden: de heren J. CHRISTIAENS, H. VAN IMPE, B. THEUNISSEN,
H. VAN PASSEL, G. BOMBAERTS, H. EVERAERTS, J.P. VINCKE,
L. BOXUS, H. OPSOMER

3.2.2. IFRS for SME

Op 15 februari 2007 heeft de *International Accounting Standards Board* (IASB) het discussie-ontwerp gepubliceerd inzake een IFRS-norm voor KMO's (*ED IFRS for SMEs*)⁽¹⁾.

Op 19 april 2007 heeft de *European Financial Reporting Advisory Group* (EFRAG) zijn opmerkingen over dit discussie-ontwerp van de IASB gepubliceerd⁽²⁾. EFRAG is voorstander van de ontwikkeling van een set van normen die gebaseerd is op beginselen vergelijkbaar met de grondbeginselen van de IFRS-normen. Toch heeft EFRAG verzocht om sommige punten te verduidelijken.

Het Contactcomité Commissie voor Boekhoudkundige Normen (CBN)/IBR, is samengekomen teneinde zijn opmerkingen op de commentaren van de EFRAG aan de Raad van het Instituut voor te stellen.

De Raad van het Instituut ondersteunt, op advies van de Commissie, de commentaren van EFRAG, meer bepaald dat een IFRS-norm voor KMO's mag worden gezien als een bron van convergentie in Europa op voorwaarde dat de norm een document uitmaakt dat op zichzelf begrijpelijk is en dat het een meer geschikte titel krijgt toegewezen.

Op dezelfde wijze ondersteunt de Raad van het Instituut het voorstel van EFRAG om het document grondig te herwerken wat de structuur en de inhoud betreft teneinde onder meer, een grotere mate van vereenvoudiging wat het boekhouden en de waardebepaling betreft, alsmede eerder de voordelen van de gebruikers van jaarrekeningen van KMO's in overweging te nemen.

(1) www.iasb.org/News/Press+Releases/IASB+publishes+draft+IFRS+for+SMEs.htm.

(2) www.efrag.org/news/detail.asp?id=80.

3.3. Nieuwe regels voor de neerlegging van de jaarrekening vanaf 1 april 2007

Vanaf 1 april 2007 kan de neerlegging van de jaarrekening op slechts twee manieren geschieden: ofwel op papier, aan de NBB bezorgd met de post of afgegeven aan loketten van de vestigingen van de NBB, ofwel aan de hand van een bestand verzonden via het internet. Voortaan is de neerlegging op diskette niet meer mogelijk.

De ondernemingen die geen gestandaardiseerde jaarrekeningen opstellen kunnen hun (geconsolideerde) jaarrekening elektronisch neerleggen. Dit is mogelijk vanaf april 2007 via de webtoepassing die door de NBB werd gecreëerd, op voorwaarde dat de neerlegging in een pdf-bestandsformaat tot stand komt.

Voor de gestandaardiseerde jaarrekeningen (98 % van de neerleggingen), die sinds april 2007 via het internet worden neergelegd, wordt voortaan het XBRL-formaat gehanteerd. Dit formaat biedt als voordeel een grotere flexibiliteit in de presentatie van de jaarrekening. De neerlegging kan zowel gebeuren aan de hand van de door privé-ondernemingen ontwikkelde (en XBRL-compatibele) software als via de door de NBB ter beschikking gestelde software “SOFISTA 2007”.

De overstap naar het XBRL-formaat maakt verschillende wijzigingen aan het volledig en het verkort schema noodzakelijk:

- het volledig model van jaarrekening dient voortaan in euro en niet meer in duizenden euro te luiden;
- in het volledig model van jaarrekening is enkel de resultatenrekening in staffelvorm voorzien;
- er werd een nieuwe rubriek 19 “Voorschot aan de vennoten op de verdeling van het netto-actief” gecreëerd.

De nieuwe modellen zijn beschikbaar op de website van de Nationale Bank van België (NBB), deel “Balanscentrale”⁽¹⁾, samen met een toelichting. De nieuwe versie van de door de NBB opgestelde standaarddocumenten “Volledig model van jaarrekening” en “Verkort model van jaarrekening” werd eveneens bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 27 maart 2007.

(1) Cf. www.balanscentrale.be; rubriek “XBRL”, subrubriek “Taxonomie”.

Dankzij deze wijzigingen zullen jaarrekeningen gemakkelijker kunnen worden geraadpleegd en zullen de erin opgenomen gegevens gemakkelijker kunnen worden geanalyseerd.

Voor bijkomende informatie hieromtrent wordt verwezen naar de omzendbrief D. 018/07 van 26 maart 2007 betreffende wijzigingen in de neerlegging van jaarrekeningen op 1 april 2007 (cf. *Jaarverslag*, 2006, p. 135).

3.4. Aanbevelingen van de CBN inzake de gelijkwaardigheid van specifieke boekhoudregels van bepaalde vzw's

De CBN heeft in januari 2007 de aanbevelingen inzake de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels opgelegd door sectorale regelgevingen met de gemeenrechtelijke boekhoud- en jaarrekeningregels voor vzw's, ivzw's en stichtingen (januari 2007)⁽¹⁾ gepubliceerd.

Deze aanbevelingen hebben tot doel voor de bestuursorganen van vzw's, ivzw's en stichtingen een hulpmiddel te zijn bij het beoordelen of de gevoerde boekhouding en de jaarrekening opgesteld overeenkomstig de geldende sectorale boekhoudregels, gelijkwaardig zijn aan de boekhoudregels opgelegd door de nieuwe wettelijke en reglementaire bepalingen.

Het ontwerp van aanbevelingen werd verwezenlijkt door de permanente werkgroep "*Not-for profit and public sector accounting*" van de CBN.

De Raad van het Instituut had opmerkingen geformuleerd met betrekking tot het ontwerp van aanbevelingen⁽²⁾. De CBN heeft met deze opmerkingen rekening gehouden voor zover deze relevant en gegrond waren.

Bovendien heeft het Instituut aan de CBN een ontwerp van Mededeling met betrekking tot deze aanbevelingen toegezonden (cf. *infra*, § 4.3.2.).

(1) Aanbevelingen inzake de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels opgelegd door sectorale regelgevingen met de gemeenrechtelijke boekhoud- en jaarrekeningregels voor vzw's, ivzw's en stichtingen (januari 2007), 8 p., www.cnc-cbn.be/NL/New/2007/NL_New12-02-2007.pdf.

(2) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 139-140.

De Raad van het Instituut ondersteunt het initiatief om een gemeen boekhoudrecht te creëren teneinde een vergelijkbaarheid van de jaarrekening en de financiële overzichten in de non-profitsector te waarborgen.

Daartoe hebben de drie Instituten, het BIBF, het IAB, het IBR en de CBN, op 14 juni 2007 een studiedag georganiseerd waarvan het thema betrekking had op de boekhoudkundige aspecten van de non-profitsector (*cf. infra*, § 14.3.1.).

3.5. Koninklijk besluit van 27 april 2007 met betrekking tot de vermelding van de erelonen van de commissaris in de toelichting bij de jaarrekening en met betrekking tot de neerlegging van de (geconsolideerde) jaarrekening

3.5.1. Vermelding van de honoraria in de toelichting bij de jaarrekening

Het koninklijk besluit van 27 april 2007⁽¹⁾ heeft de verplichting ingevoerd om in de toelichting bij de volledige jaarrekening (art. 91 van het K.B. van 30 januari 2001) en de verkorte jaarrekening (art. 94 van het K.B. van 30 januari 2001), evenals in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening (art. 165 van het K.B. van 30 januari 2001) aanvullende gegevens over de commissaris en over de personen met wie hij verbonden is, toe te voegen.

De gegevens die in de toelichting dienen te worden toegevoegd zijn de volgende:

- de bezoldiging van de commissaris;
- de bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door de commissaris, volgens de volgende categorieën: andere controle-opdrachten, belastingadviesopdrachten, en andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten;
- de bezoldiging voor uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten uitgevoerd binnen de vennootschap door personen met

(1) *B.S.*, 14 mei 2007.

wie de commissaris verbonden is, volgens de volgende categorieën: andere controle-opdrachten, belastingadvies-opdrachten, en andere opdrachten buiten de revisorale opdrachten;

- de vermeldingen vereist in toepassing van artikel 133, § 6 van het Wetboek van vennootschappen.

III

De nieuwe artikelen 91 en 94 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 geven niet aan welke vennootschappen door deze verplichting worden beoogd, aangezien het toepassingsgebied is voorzien door artikel 134, § 2 van het Wetboek van vennootschappen (*cf. supra*, § 2.1.).

Bijgevolg moeten voortaan alle vennootschappen die over een commissaris beschikken de bezoldigingen van de commissaris in de toelichting bij de jaarrekening vermelden.

Het nieuwe artikel 91 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 geeft niet de manier aan waarop de vermelding van de “geconsolideerde honoraria” moet worden aangegeven in de toelichting bij de jaarrekening van de vennootschappen die gebruikmaken van de vrijstelling van de consolidatieverplichting (art. 113 W. Venn.) alsmede van de vennootschappen die automatisch zijn vrijgesteld van de consolidatieverplichting (“kleine groep”, art. 112 W. Venn.).

Bijgevolg moet de vermelding van de “geconsolideerde” honoraria in de toelichting bij de jaarrekening van de bovenvermelde vennootschappen worden geformuleerd onder de vorm van vrije tekst.

In het geval van vzw’s, ivzw’s en stichtingen moet de gepaste vermelding worden ingevoerd onder de vorm van vrije tekst voor het eerst in de toelichting bij de jaarrekening afgesloten vanaf 30 juni 2007.

3.5.2. Andere bepalingen

Dit koninklijk besluit voorziet niet meer in de mogelijkheid om het bedrag in de jaarrekening uit te drukken in duizenden euro.

Artikel 174 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 wordt aangevuld. Naast de vermeldingen die voorheen bestonden, moeten de neergelegde jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening derhalve voortaan onder meer het voorwerp van de openbaarmaking en de munteenheid van de uitgedrukte bedragen vermelden.

Er wordt bovendien verduidelijkt dat de jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening alsmede de stukken die samen hiermee het voorwerp van een neerlegging vormen, in éénzelfde taal moeten worden opgemaakt.

Het koninklijk besluit verduidelijkt tevens dat voor de rechtspersonen die een jaarrekening moeten opmaken, de neerlegging hiervan dient te gebeuren volgens het model dat door de Nationale Bank van België (NBB) wordt opgesteld en dat op haar website ter beschikking wordt gesteld.

Bovendien voert het koninklijk besluit de verplichting in om de jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening langs elektronische weg neer te leggen. De neerlegging op papier wordt evenwel in bepaalde omstandigheden toegestaan.

De neerlegging langs elektronische weg vereist dat de jaarrekeningen en de geconsolideerde jaarrekeningen, alsook de ermee neer te leggen stukken, worden opgemaakt in de vorm van een pdf-bestand.

Bovendien dient de neerlegging te gebeuren door de *upload* van een informaticabestand via de voorziene toepassing op de website van de Nationale Bank van België. De toegang tot deze toepassing is enkel mogelijk door middel van een door de NBB erkend digitaal certificaat.

De jaarrekening wordt door de NBB onderworpen aan rekenkundige en logische controles (art. 182 van het K.B. van 30 januari 2001). Deze controles beogen de samenhang van de bedragen van de rubrieken na te gaan. Deze bedragen zijn opgenomen in een lijst opgesteld door de NBB na advies van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

In geval van fouten, brengt de NBB de rechtspersoon en, in voorkomend geval, de commissaris, hiervan op te hoogte.

Het koninklijk besluit van 27 april 2007 is van toepassing sinds 14 mei 2007, met uitzondering van de verplichting om de jaarrekening of geconsolideerde jaarrekening via elektronische weg neer te leggen.

Het koninklijk besluit voorziet immers in een overgangsperiode, waarvan de vervaldag is vastgelegd op 28 februari 2009, gedurende dewelke de neerlegging nog op papier zal kunnen totstandkomen.

3.6. Ontwerpadvies van de CBN inzake de boekhoudkundige verwerking van verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen

Reeds op 23 april 2003 had de werkgroep opgericht binnen de CBN zijn verslag met betrekking tot de boekhoudkundige verwerking van de verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen aan de leden van de CBN voorgesteld.

Dit verslag behandelt verschillende thema's zoals de integratie-, eliminatie- en waarderingsmethoden, evenals de publicatie van gegevens.

Op 20 juni 2007 heeft de CBN haar ontwerpadvies over het verslag voorgesteld⁽¹⁾.

De Raad van het Instituut, die actief werd betrokken bij dit ontwerp middels de door confraters Dirk SMETS en Hugo VAN PASSEL verrichte werkzaamheden, verheugt zich over dit advies.

3.7. Ontwerp van wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen in de non-profitsector

Eind 2007 werd een ontwerp opgesteld tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen.

Dit ontwerp heeft onder meer ten doel het koninklijk besluit van 19 december 2003 aan te passen wat betreft de vorm, de inhoud en de

(1) www.cnc-cbn.be/NL/New/2007/NL_New20-06-2007.pdf. Op 31 januari 2008 heeft de CBN op zijn website het definitief advies gepubliceerd inzake de boekhoudkundige verwerking van verrichtingen van tijdelijke handelsvennootschappen. Bovendien heeft de CBN de volgende adviezen gepubliceerd:

- NFP-4: “Negatieve fondsen en de beginbalans van een vereniging zonder winstoogmerk”, 23 januari 2008, 3 p.
- NFP-3: “Boekhoudkundige behandeling van goederenvoorraden in kringloopcentra opgericht als vereniging zonder winstoogmerk”, 12 december 2007, 3 p.

openbaarmaking van de jaarrekening, rekening houdend met de nieuwe modaliteiten inzake de neerlegging op elektronische wijze van de jaarrekening (XBRL) zoals voorzien voor de vennootschappen (*cf. supra*, § 3.3.).

Andere meer technische aanpassingen aan de bestaande bepalingen werden eveneens voorzien. Zo zullen bijvoorbeeld bepaalde technische aanpassingen worden aangebracht aan of verduidelijkingen worden gegeven over de rubrieken van het schema van de jaarrekening.

III

Hoofdstuk IV

BIJZONDERE WETGEVINGEN
EN SECTORALE OPDRACHTEN

4.1. Bank- en financieel recht

4.1.1. Verplichtingen inzake periodieke informatie van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt

De Raad van het Instituut werd, in samenspraak met het IRECBF, door de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen (CBFA) geraadpleegd inzake het voorontwerp van koninklijk besluit betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt.

Dit voorontwerp van koninklijk besluit maakt de tweede stap uit van de omzetting van de zogenaamde “Transparantierichtlijn”⁽¹⁾.

Dit voorontwerp van koninklijk besluit is erop gericht artikel 10, § 2 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2007 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten waarvan aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt en houdende diverse bepalingen, uit te voeren.

Artikel 10, § 2, van de wet van 2 augustus 2002 geeft immers aan de Koning de bevoegdheid om meer bepaald de verplichtingen vast te leggen voor de emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt, inzake de periodieke informatie die aan het publiek moet worden verschaft over hun activiteiten en resultaten.

Het koninklijk besluit betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt werd goedgekeurd op 14 november 2007 (*B.S.*, 3 december 2007, p. 59762) en treedt in werking op 1 januari 2008.

De CBFA heeft in december 2007 het Instituut ingelicht over de publicatie van een omzendbrief over de verplichtingen van op een gereglementeerde markt genoteerde emittenten (Omsendbrief FMI/2007-02).

(1) Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereglementeerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG.

4.1.2. Openbaarmaking van belangrijke deelnemingen

De Raad van het Instituut werd door de CBFA geraadpleegd met betrekking tot het voorontwerp van koninklijk besluit inzake de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen maar heeft hij geen specifieke commentaren geleverd.

Dit voorontwerp van koninklijk besluit maakt de derde stap uit van de omzetting van de Transparantierichtlijn.

IV

Dit voorontwerp van koninklijk besluit is erop gericht de artikelen van titel II van de wet van 2 mei 2007 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in emittenten waarvan aandelen zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt en houdende diverse bepalingen, uit te voeren.

4.1.3. Gemeenschappelijke werkgroep inzake de erkenning van de bedrijfsrevisoren bij de CBFA

Confraters Michel DE WOLF, Ondervoorzitter, en Philippe PIRE werden aangeduid om het Instituut te vertegenwoordigen binnen de gemeenschappelijke werkgroep inzake de erkenning van de bedrijfsrevisoren bij de CBFA (*cf. supra*, § 3.7.).

4.1.4. Erkenning van bedrijfsrevisoren bij verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen

De gemeenschappelijke Raden van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het Instituut der Revisoren Erkend door de Commissie voor het Bank- en Financiewezen (IRECBF) hebben in november 2007 de wens geuit om de bedrijfsrevisoren erkend door de CBFA binnen het IRECBF op te nemen voor het uitoefenen van de functies van commissaris bij verzekeringsondernemingen en instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening. Deze erkenning zou moeten plaatsvinden in 2008.

Deze ontwikkelingen zijn het resultaat van besprekingen die sinds meer dan twee jaar tussen het IRECBF, het IBR en de CBFA worden gevoerd. Het opnemen van de bedrijfsrevisoren erkend voor verzekeringsondernemingen en instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (de bedrijfsrevisoren “verzekeringen”) vereiste zowel een onderzoek van de statuten van het IRECBF, gericht op het beoordelen van de uitvoerbaar-

heid en van de voorwaarden voor een dergelijke uitbreiding, als de bekendmaking door de CBFA van een definitieve lijst van bedrijfsrevisoren die aan alle erkenningsvoorwaarden voldoen zoals voorzien in haar reglement van 21 februari 2006, dat trouwens een termijn van één jaar verleende aan de bedrijfsrevisoren “verzekeringen” om aan de CBFA dat zij een revisoraal mandaat in een onderneming bedoeld in haar reglement hebben uitgevoerd aan te tonen.

Aangezien het onderzoek van de statuten overtuigend is gebleken en de hiervoor vermelde lijst van de CBFA onlangs op haar website werd gepubliceerd, heeft het voorstel om te beslissen om nieuwe bedrijfsrevisoren binnen het IRECBF op te nemen, het licht gezien.

Deze belangrijke ontwikkeling zal veranderingen met zich meebrengen op het vlak van de organisatie van het IRECBF en zal leiden tot een heronderzoek van de werkingwijze, de statuten, het huishoudelijk reglement en zelfs van de samenstelling van de Raad van het IRECBF teneinde deze zo goed mogelijk aan de nieuwe omkadering aan te passen.

In 2008 zullen tussen het IRECBF, de vertegenwoordigers van de verzekeringssector en de leden van de Coördinatiecel Verzekeringen van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren besprekingen worden aangevat over de wijzigingen met betrekking tot de statuten, het huishoudelijk reglement en de Raad van het IRECBF.

4.1.5. De bankwet

De amendementen aan de bankwet hebben geleid tot het verdwijnen van de aansprakelijkheid van de erkende bedrijfsrevisor inzake de geschiktheid van de interne controle en van de administratieve organisatie van de financiële instellingen, het verdwijnen van het opstellen van het organisatiehandboek, een nieuwe formulering van de periodieke bevestigingen afgestemd op de internationale controlestandaarden en kennen de aansprakelijkheid in eerste lijn voor de kwaliteit van de interne controle toe aan de leiding van de instellingen en aan hun auditcomités.

4.1.6. Implementatie van de MiFID-Richtlijn

De MiFID-Richtlijn⁽¹⁾ en haar uitvoeringsmaatregelen⁽²⁾ werden in 2007 omgezet in Belgisch recht. Deze omzetting gebeurde in de vorm van de toevoeging in de Bankwet van een artikel *20bis*, alsmede van de goedkeuring onder meer van het koninklijk besluit van 27 april 2007 tot omzetting van de Europese richtlijn betreffende de markten voor financiële instrumenten (*B.S.*, 31 mei 2007) dat in werking is getreden op 1 november 2007. Dit koninklijk besluit wijzigt onder meer de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten, de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en beleggingsadviseurs, alsmede de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen.

Bovendien komt deze omzetting tot uiting in diverse principes uiteengezet in de Bijlage aan de circulaire PPB-2007-7-CPB over de administratie van financiële instrumenten, van de CBFA. Volgens de Europese Richtlijn vereist deze omzetting een jaarverslag van de erkende bedrijfsrevisor over de deugdelijkheid van de interne organisatie van de diensten en effectenbeleggingstransacties⁽³⁾.

4.1.7. Secretariaat IRECBF

De Raad van het IBR verleent, voor het tweede opeenvolgende jaar, zijn steun aan het wetenschappelijk secretariaat van het IRECBF teneinde de behoeften van het IRECBF te ondersteunen. Te dien einde verzekert confrater Virgile NIJS, met wie een samenwerkingsakkoord werd gesloten door het IBR, de functie van wetenschappelijk adviseur bij het IRECBF.

(1) Richtlijn 2004/39/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende markten voor financiële instrumenten, tot wijziging van de Richtlijnen 85/611/EEG en 93/6/EEG van de Raad en van Richtlijn 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 93/22/EEG van de Raad.

(2) Richtlijn 2006/73/EG en Verordening (EG) nr. 1287/2006 van de Commissie van 10 augustus 2006 tot uitvoering van Richtlijn 2004/39/EG.

(3) *Cf.* punt 11, Erkende revisoren, van de Bijlage aan de circulaire, evenals de artikelen 55, eerste lid, 5° van de wet van 6 april 1995 en 101, eerste lid, 5° van de wet van 22 maart 1993.

De werkzaamheden van het IRECBF zullen tevens betrekking hebben op de verzekeringsmaatschappijen en de pensioenfondsen.

De Raad van het IBR is voorstander van een groter overleg tussen het IRECBF en het IBR en wenst ten opzichte van bevoorrechte onderhandelingspartners op een gemeenschappelijke manier naar buiten te kunnen treden.

4.2. Verzekeringen en pensioenfondsen – Coördinatieceel verzekeringen

IV

Voorzitter: de heer R. VANDERSTICHELE
Raadsleden: de heren P.P. BERGER en F. FANK
Leden: mevrouw I. BOETS, de heren L. CARIS, R. NECKEBROECK, M. LANGE en J. TISON
Secretariaat: mevrouw L. VERBOOGEN

De CBFA heeft een ontwerp van circulaire gepubliceerd inzake winstdelingen. Hierin wordt voorzien dat er een “waarmerking” gebeurt door de erkende revisor. Er wordt beslist om de aandacht van de CBFA te vestigen op de noodzaak deze “waarmerking” nauwkeuriger te definiëren zodat de rol en de verantwoordelijkheid van de erkende commissaris beter zou worden gedefinieerd.

Elke verzekeringsonderneming moet elk jaar opnieuw een vrijstellingsdossier bij de CBFA indienen. Zoniet, wordt ervan uitgegaan dat de verzekeringsonderneming niet langer beschikt over een adequaat risico-beheermodel, en moet zij de aanvullende voorziening waarvoor ze eerder een vrijstelling heeft verkregen, opnieuw samenstellen. Gezien de vrijstelling zal worden bepaald in functie van de punten, die de verzekeringsondernemingen op hun vrijstellingsdossier behalen, is het van belang te weten of de verslagen van de erkende commissarissen in de voorbije jaren hierover voldoening gaven. Met de CBFA zal worden afgesproken dat aangelegenheden die aanleiding geven tot problemen met de betrokken erkende commissaris worden besproken.

4.3. Publieke en non-profitsector

4.3.1. Samenstelling

Voorzitter: de heer M. DE WOLF

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDET, M. PIRET, C. VANDEN BOSCH, C. WEYMEERSCH, en de heren J.-F. CATS, J. CHRISTIAENS, J. CLOCQUET, A. CLYBOUW, P. COMHAIRE, F. MAILLARD, R. SEFFER, Y. STEMPIERWSKY, B. THEUNISSEN, P. VAN CAUTER, H. J. VAN IMPE, J.P. VINCKE en L. VLECK

Secretariaat: mevrouw L. VERBOOGEN

4.3.2. Gelijkwaardigheid in de verenigingssector

De CBN heeft in januari 2007 aanbevelingen gepubliceerd inzake de gelijkwaardigheid van boekhoud- en jaarrekeningregels opgelegd door sectorale regelgevingen met de gemeenrechtelijke boekhoud- en jaarrekeningregels voor vzw's, ivzw's en stichtingen (*cf. supra*, § 3.4.).

Het Instituut heeft gereageerd door aan de CBN een ontwerp van Mededeling met betrekking tot deze aanbevelingen voor te bereiden.

4.3.3. De bevestigingsbrief

De Commissie non-profit is begonnen met het aanpassen aan de verenigingssector van het voorbeeld van bevestigingsbrief.

4.3.4. Coördinatiecel van gesubsidieerde Franstalige scholen

Voorzitter: de heer F. MAILLARD

Leden: de dames M.-C. DEBROUX-LEDDET, M. PIRET en B. NEUVILLE, de heren M. DE WOLF, P. DELWARDE, L. SOHET, B. THEUNISSEN, P. BOGAERTS, C. DE MONTPELLIER D'ANNEVOIE, P. LERUSSE en G. DOCHEN

De Coördinatiecel werd opgericht in 2005. De leden hebben in 2007 negenmaal vergaderd, waaronder driemaal met het secretariaat-generaal van het katholiek onderwijs in het Franstalige landsgedeelte, *Secrétariat Général de l'Enseignement Catholique* (SeGEC).

De Coördinatieceel is begonnen met het opstellen van een werkprogramma (in de vorm van een vragenlijst) met het oog op het aanbieden van een hulpmiddel aan de confraters betrokken bij de controle van gesubsidieerde Franstalige scholen.

De Coördinatieceel heeft bovendien een model van bevestigingsbrief opgesteld dat aangepast is aan de scholen en dat in het kader van de werkzaamheden van de Stichting in 2008 zal kunnen worden gebruikt.

Op 30 maart 2007 werd een brief verstuurd naar de Minister van onderwijs van de Franstalige gemeenschap met het oog op het aanpassen van de “jaarlijkse rekening” van de scholen, rekening houdend met de nieuwe boekhoudkundige regels.

De Coördinatieceel heeft in september een vraag aan de Stichting gesteld met betrekking tot de voorstelling van de jaarrekening aan de algemene vergadering.

Bovendien werden talrijke thema’s besproken met betrekking tot onder meer de boekhoudkundige kring van de scholen, de problematiek van de gebonden entiteiten, de vorming van economen van de scholen, het verslag van de bedrijfsrevisor, enz.

Een informatiesessie werd voorzien op 15 januari 2008 teneinde de confraters die in de sector actief zijn in te lichten over de werkzaamheden, bedenkingen en modellen van de Coördinatieceel.

4.3.5. Coördinatieceel politieke partijen

Coördinatie van de werkzaamheden: de heer J.-F. CATS

Leden van de Coördinatieceel: alle confraters die een mandaat uitoefenen in de politieke partijen worden uitgenodigd om deel te nemen aan de werkzaamheden van deze Coördinatieceel. De Voorzitter van het Instituut wordt eveneens voor elke vergadering uitgenodigd.

Secretariaat: mevrouw L. VERBOOGEN en de heer O. COSTA

De Coördinatieceel politieke partijen heeft in 2007 éénmaal vergaderd.

De Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van politieke partijen heeft het Instituut ondervraagd teneinde te

weten of het verslag van de bedrijfsrevisoren voldoende beantwoordde aan de bepalingen van punt 4.c. van de bijlage bij de wet van 4 juli 1989. Deze werkwijze is het gevolg van de vraag die het Rekenhof⁽¹⁾ in zijn advies van 7 juni 2006 aan de Controlecommissie heeft gesteld.

De Coördinatieceel heeft tevens kennis genomen van de opmerkingen geformuleerd door het Rekenhof in zijn verslag over de rekeningen van de politieke partijen van het boekjaar 2006.

Teneinde een antwoord te geven op de vragen en opmerkingen van het Rekenhof, heeft de Coördinatieceel nieuwe documenten opgesteld. Het gaat om een model van financieel verslag, een model van verslag van de bedrijfsrevisor en een jaarrekeningenschema aangepast aan de vzw die met de politieke partijen verbonden zijn.

Het doel van de werkwijze van de Coördinatieceel politieke partijen is het vergemakkelijken van de redactie van de verslagen van de raden van bestuur en van de bedrijfsrevisoren door hen volledige modellen te verschaffen die zijn aangepast aan de specificiteiten van de vzw die met de politieke partijen verbonden zijn.

4.3.6. Coördinatieceel hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap

Voorzitter: De heer H. VAN IMPE

Leden: Alle confraters die een opdracht uitoefenen in de hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap worden uitgeoefend om deel te nemen aan de werkzaamheden van de coördinatieceel.

De coördinatieceel “hogescholen van de Vlaamse Gemeenschap” wordt geleid door confrater Herman VAN IMPE en is samengesteld uit bedrijfsrevisoren die de controle van de financiële overzichten van de hogescholen uitvoeren, de regeringscommissarissen bij de hogescholen, een aantal financiële verantwoordelijken van hogescholen, alsook een vertegenwoordiging van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs – afdeling Hogescholen.

(1) Advies van 7 juni 2006 van het Rekenhof betreffende de financiële verslagen over de boekhouding van de politieke partijen en hun componenten (boekjaar 2005), p. 4-5; *Parl. St. Kamer*, nr. 51-2454/003 en *Senaat*, nr. 3-1676/3, p. 23.

De coördinatieceel heeft zes maal vergaderd in de loop van 2007.

De volgende thema's werden behandeld:

- de onderzoeksprojecten in uitvoering;
- BTW-problematiek voor hogescholen;
- boekhoudkundige verwerking van erfpachtcontracten.

4.3.7. Coördinatieceel Mutualiteiten

Voorzitter: M. B. THEUNISSEN

Leden: De dames D. FISCHER, M.-L. MOREAU, R. VAN MAELE en de heren P. ANCIAUX, P. CAMMARATA, P. DEMEESTER, V. DE WULF, W. VAN AERDE, H. VAN IMPE en F. VERHAEGEN

Secretariaat: Mevrouw N. HOUYOUX

In 2007 heeft de coördinatieceel mutualiteiten een vergadering georganiseerd met de Controledienst voor de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen (CDZ), waarop de volgende onderwerpen werden behandeld:

- a) een voorbeeld van bevestigingsbrief aangepast aan de sector van de ziekenfondsen, vrije en verplichte verzekeringen;
- b) ontwerp van omzendbrief 07/06/D1/A die de wijzigingen integreert met betrekking tot het criterium van de beheerprestaties bedoeld in artikel 2, 7°, van het koninklijk besluit van 28 augustus 2002, volgend op de publicatie van het KB van 21 december 2006;
- c) evaluatiecriterium bedoeld bij artikel 2, 5°, van het koninklijk besluit van 28 augustus 2002 – resultaten van het onderzoek van het door de Raad van het Instituut weerhouden nieuwe aspect met betrekking tot de “aanwezigheid van oude bedragen in de saldi van de rekeningen van de verplichte verzekering bij de afsluiting van een bepaald boekjaar”;
- d) evaluatiecriterium bedoeld bij artikel 2, 5°, van het koninklijk besluit van 28 augustus 2002 – beoordeling van het onderzoek naar de “eerbiediging van de bijzondere terugbetalingsmodaliteiten voor de prestaties”.

4.4. Audit en *sustainability*

Voorzitter: mevrouw R. VAN MAELE (tot april 2007), mevrouw P. KINDT (vanaf november 2007)

Lid van de Raad: de heer D. KROES (tot april 2007)

Leden: de heren Ph. PIRE en P. VAN DEN EYNDE (tot april 2007), de heer A. PALM, evenals mevrouw I. MOENS en de heren D. CLEYMANS en H. EVERAERTS (vanaf mei 2007)

Secretariaat: de heer O. COSTA

IV

De belangrijkste doelstelling van de werkgroep is de bedrijfsrevisor een actieve rol te laten spelen bij de ontwikkelingen op het gebied van milieu en duurzaam ondernemen, die een impact kunnen hebben op de boekhouding en jaarrekening van ondernemingen. Deze werkgroep beoogt meer in het bijzonder de afzonderlijke attesteringen inzake milieu en duurzaam ondernemen van ondernemingen en organisaties in het algemeen.

In de loop van 2007 kwam de werkgroep “Audit en *Sustainability*” viermaal samen.

4.4.1. Attesteringen

De werkgroep is gestart met een ontwerp van aanpassing van de bestaande technische nota's (bv. FOST PLUS, VAL-I-PAC, BEBAT) en van redactie van technische nota's op andere gebieden (bv. CO₂-emissies, Oud papier, RECYBAT, VALORFRIT).

Deze technische nota's zullen als referentiekader de ISAE 3000-standaard “*Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information*” hebben. De bedrijfsrevisor voert in deze context een *limited assurance*-opdracht uit.

4.4.2. Prijs voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen

Het Instituut heeft in samenwerking met ICHEC ENTREPRISES en BUSINESS & SOCIETY BELGIUM op 20 november 2007 een evenement georganiseerd met als thema “Transparantie inzake Duurzaam Ondernemen: voor wie en door wie?”.

Deze ontmoeting werd ingeleid door de heer Jean-Paul VOTRON, CEO van FORTIS.

Een discussiepanel heeft vertegenwoordigers uit de bedrijfswereld, uit de publieke en non-profitsector samengebracht.

BUSINESS & SOCIETY BELGIUM heeft de resultaten van de werkzaamheden geleid door 20 Belgische bedrijven inzake de rapporten Duurzaam Ondernemen voorgesteld.

De Prijs voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen 2007 werd ter deze gelegenheid uitgereikt aan FORTIS vertegenwoordigd door de heer Jean-Paul VOTRON.

Het juryverslag is op de website van het Instituut beschikbaar.

De Raad van het Instituut dankt BUSINESS & SOCIETY BELGIUM en ICHEC ENTREPRISES voor de kwaliteit van hun samenwerking.

4.5. Informatie- en communicatietechnologieën – Commissie ICT

Voorzitter: de heer E. VERCAMMEN (tot september 2007), de heer M. VANTHOURNOUT (vanaf september 2007)

Leden IBR: de heren L. CARIS, K. DE BAERE, K. DE BRABANDER (tot september 2007), H. HERRIJGERS (vanaf september 2007), S. LELEUX en D. SMETS

Leden IAB: de heren O. DE BONHOME, R. LASSAUX, E. STEGHERS en H. VAN DEN KEYBUS (tot september 2007), de heren E. DEGRÈVE en J.-M. HILLEWAERE (vanaf september 2007)

Leden BIBF: de heren P. DELEU en P. HUYSMANS (tot september 2007), de heren F. DONCKELS, Ph. HUYSMANS en K. WINKELMANS (vanaf september 2007)

Secretariaat: de heren O. COSTA en C. D'HONDT

De Commissie ICT is een gemengde commissie van het IBR, IAB en BIBF.

De Commissie ICT heeft in het afgelopen jaar driemaal vergaderd.

Tijdens deze vergaderingen hebben de drie Instituten van gedachten kunnen wisselen onder meer inzake XBRL, de gemeenschappelijke website van het IBR en van het IAB en de contacten met de Nationale Bank van België (NBB).

4.6. Commissie SME/SMP

Voorzitter: mevrouw I. SAEYS

Lid van de Raad: de heer D. SMETS

Leden: de heren B. DE GRAND RY (tot juni 2007), T. DUPONT, Ph. PIRE (tot juni 2007), J.-P. VANDAELE, L.R. VAN DEN ABEELE, P. WEYERS, L. VLECK (vanaf juni 2007) en J. NICOLET (vanaf juni 2007), mevrouw M. HOSTE (vanaf juni 2007)

Secretariaat: de dames V. VAN DE WALLE (tot augustus 2007), S. QUINTART (vanaf juni 2007) en C. THIENPOND (vanaf september 2007)

De Commissie SME/SMP is in 2007 verschillende malen samengekomen. Haar werkzaamheden hadden hoofdzakelijk betrekking op het uitwerken van een *mission statement* evenals op het finaliseren en het uitgeven van een brochure en van verschillende folders gewijd aan de bijzondere opdrachten. De Commissie is ook actief geweest door de deelname aan nationale en internationale werkgroepen.

4.6.1. *Mission Statement*

De Commissie SME/SMP, aldus hernoemd met de toestemming van de Raad (voorheen Commissie KMO), heeft aan de Raad van het Instituut haar *Mission Statement* 2007-2010 voorgelegd, gebaseerd op twee hoofdthema's:

1. de promotie van een communicatie omtrent het beroep van bedrijfsrevisor naar het maatschappelijk verkeer en in het bijzonder naar het KMO-cliënteel; en
2. de ondersteuning van een specifieke dienstverlening aan kleine en middelgrote bedrijfsrevisorenkantoren door een samenwerking tussen de kleine en grote bedrijfsrevisorenkantoren.

Dit *Mission Statement* 2007-2010 werd door de Raad van het Instituut goedgekeurd.

4.6.2. Brochures en folders

De Commissie heeft een vierde brochure met als titel “*Hoe neem ik een onderneming over? Over het belang van overname-audits*” afgerond. De vierde brochure, die in september 2007 werd verspreid, vormt het sluitstuk van een reeks KMO-brochures die door het Instituut aan diverse doelgroepen van ondernemers en andere geïnteresseerde instanties (bv. Kamers van koophandel, banken, advocaten, enz.) werden overgemaakt. Net zoals de KMO-brochure 1 “*Hoe stel ik financiële vooruitzichten voor mijn KMO op*”, de KMO-brochure 2 “*Hoe financier ik de groei van mijn KMO*” en de KMO-brochure 3 “*Hoe kan men zijn personeel vergoeden op basis van de resultaten of het kapitaal van de onderneming*”, is de vierde KMO-brochure eveneens beschikbaar op de website van het Instituut.

Deze laatste brochure werd, voor het eerst, per e-mail verstuurd naar de bedrijfsrevisoren en de stagiairs evenals naar de bedrijfsleiders.

Bovendien had de Commissie in 2006 de redactie afgerond van drie populair-wetenschappelijke folders met betrekking tot opdrachten die geen verband houden met de wettelijke controle van de rekeningen:

- Inbreng in natura: een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor;
- Quasi-inbreng: een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor;
- Omzetting van vennootschappen: een specifieke taak, bij wet toevertrouwd aan uw bedrijfsrevisor of externe accountant.

De publicatie van deze folders werd in 2007 besproken, tegelijkertijd met de afwerking van een vierde folder die betrekking heeft op het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

De Commissie heeft beslist dat deze vier folders tegelijkertijd en elektronisch zouden worden verstuurd in 2008, op dezelfde wijze als de vierde KMO-brochure.

4.6.3. Deelname aan werkgroepen en externe evenementen

De Commissie is ook op Europees en nationaal niveau actief geweest door de deelname aan werkgroepen over KMO's die worden georganiseerd door verschillende instanties.

Op Europees vlak is binnen de FEE de werkgroep SME-SMP (*SME-SMP Working Party*) samengesteld uit diverse vertegenwoordigers van verschillende internationale Instituten, onder het voorzitterschap van de heer José BOVE (Spanje) (*cf. infra*, § 12.2.13.). Confrater Inge SAEYS, Voorzitter van de Commissie SME/SMP en Raadslid van het Instituut, vertegenwoordigt het Instituut in deze werkgroep.

In de loop van het jaar werden verschillende vergaderingen georganiseerd te Brussel. Bijzondere aandacht werd besteed aan de mogelijke invoering van de IAS/IFRS in de KMO, alsmede aan de ISA's en aan de vereenvoudigingsvoorstellen. Het verslag van de vergaderingen is beschikbaar op de website www.fee.be.

Verder heeft confrater Inge SAEYS, Voorzitter van de Commissie SME/SMP, deelgenomen aan het FEE-Congres dat op 6 en 7 september 2007 in Scheveningen werd georganiseerd.

Op nationaal vlak volgt de IBR-Commissie SME/SMP de werkzaamheden op die binnen UNIZO worden georganiseerd inzake de Code BUYSSE. Confrater Inge SAEYS, Voorzitter van de Commissie SME/SMP, vertegenwoordigt het Instituut in deze werkgroep.

Confrater Inge SAEYS heeft eveneens deelgenomen aan de werkzaamheden van de binnen het Instituut opgerichte werkgroep die ten doel heeft de op de markt beschikbare hulpmiddelen in het kader van de toepassing van de ISA's te waarderen en het werkprogramma m.b.t. de ISA's vast te leggen.

De Commissie SME/SMP was eveneens actief op nationaal niveau door de deelname aan de Beurs "Entreprendre – Ondernemen" in maart 2007 tijdens dewelke de volgende conferenties en *workshops* werden georganiseerd:

- Confrater Philip MAEYAERT heeft het Instituut vertegenwoordigd in het panel dat werd georganiseerd tijdens de conferentie "*Collaboration*

entre les Instituts des Professions économiques et le SPF Finances: Avancées
geleid door de heer Staatssecretaris Henri JAMAR;

- Confrater Thierry DUPONT heeft de *workshop* “*Comment reprendre une PME*” geleid;
- Confrater Wim VAN DE WALLE en mevrouw Vicky COESSENS hebben de *workshop* “*Waardering van ondernemingen*” geleid.

4.6.4. Europees voorstel tot administratieve vereenvoudiging

De Commissie SME/SMP heeft kennis genomen van de brief van 19 maart 2007 (met bijlagen) van de Voorzitter van de CBN die de Raad van het Instituut inlicht over de antwoorden van de Minister van Economie op de vragenlijst van de Europese Commissie (op basis van de antwoorden van de Instituten van de economische beroepen).

De Commissie SME/SMP heeft eveneens kennis genomen van de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over de administratieve vereenvoudiging.

4.6.5. Project “*IFRS for SME's*”

De Commissie SME/SMP heeft kennis genomen van de deelname van het Contactcomité van de CBN aan de redactie van een brief houdende de commentaren van het IBR teneinde vóór 31 augustus 2007 te antwoorden op de door de EFRAG aan de IASB gerichte brief met betrekking tot het project “*IFRS for SME's*” (cf. *supra*, § 3.2.). Confraters Peter WEYERS en Benedikt JOOS hebben de vergaderingen van dit Contactcomité, belast met de redactie van deze brief, bijgewoond.

4.7. Commissie Anti-witwassen

Voorzitter: de heer Ph. MAEYAERT

Leden IBR: de heren J.-M. BOES, P. COOX, P. HEMSCHOOTE en Y. MERLIN

Externe leden: mevrouw L. VAN EYCKEN, de heren R. HOSKENS, S. SACRÉ en F. STAELENS

Secretariaat: de heer O. COSTA

De Raad van het Instituut heeft naar aanleiding van zijn zitting van 9 november 2007 beslist om de Commissie Normen voor de Beroepsuitoefening te gelasten met het analyseren van de de technische nota anti-witwassen en deze in een norm of een aanbeveling te integreren.

4.8. Koninklijk besluit van 23 mei 2007 met betrekking tot de private privak

IV

Dit nieuwe koninklijk besluit voorziet in artikel 3 een belangrijke vereenvoudiging met betrekking tot de inschrijving als private privak bij de FOD Financiën door slechts één bepaling te hernemen die letterlijk in de statuten van de privak moet worden opgenomen.

Deze bepaling wordt immers in verband gebracht met de artikelen 140 en 144 van het Wetboek van vennootschappen enerzijds en artikel 121, § 5 van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles anderzijds, die de commissaris verplichten alle gevallen van niet naleven van statuten in zijn verslag te melden en hem vervolgens hoofdelijk aansprakelijk maken jegens de vennootschap en derden indien hij deze vermeldingen nalaat.

Bovendien verduidelijkt artikel 10, § 1 van het koninklijk besluit met betrekking tot de private privak deze verplichting voortvloeiende uit artikel 121, § 5 van de wet van 20 juli 2004 op grond waarvan de commissaris verplicht is een voor éénsluitend verklaard afschrift van zijn verslag aan de CBFA te zenden wanneer het melding maakt van een inbreuk op de bepalingen met betrekking tot de statuten van een private privak die is opgericht onder de vorm van instelling voor collectieve belegging (artikel 119 van de wet van 20 juli 2004).

Hoofdstuk V

**TOEGANG TOT HET BEROEP
EN STAGECOMMISSIE**

5.1. Markante feiten

5.1.1. Koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor

Het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor werd bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 30 mei 2007. Het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 betreffende de stage van de kandidaat-bedrijfsrevisoren werd opgeheven.

De regering heeft de wens uitgedrukt, na het advies te hebben ingewonnen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en in het licht van de bepalingen van de Auditrichtlijn en van de in België verworven ervaring gedurende bijna 20 jaar onder het systeem van de oude regeling, om nieuwe bepalingen goed te keuren inzake de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor.

Het koninklijk besluit is in werking getreden op 31 augustus 2007 met uitzondering van de bepalingen betreffende het toelatingsexamen die in werking zijn getreden op 1 januari 2008.

5.1.2. Wijzigingen betreffende het toelatingsexamen

Het toelatingsexamen werd in oktober 2007 voor het laatst georganiseerd met naleving van de bepalingen van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 (17 examenvakken).

De bepalingen van het koninklijk besluit van 30 april 2007 die betrekking hebben op het toelatingsexamen, namelijk de oprichting van een van de Stagecommissie onafhankelijke Examencommissie en een toelatingsexamen bestaande uit 23 examenvakken zijn belangrijke wijzigingen.

De vakken internationale boekhoudkundige normen (IFRS) en internationale controlestandaarden (ISA's) maken delen uit van de nieuwe examenvakken.

Verschillende initiatieven werden genomen om de betrokkenen in te lichten over de wijzigingen hieromtrent.

Deze aangelegenheid zal meer in detail worden behandeld in het *Jaarverslag* 2008 vermits de bepalingen betreffende het toelatingsexamen op 1 januari 2008 in werking zullen treden en dus pas vanaf deze datum van kracht zullen worden.

5.1.3. Inachtneming van de beroepservaring

Teneinde de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor te bevorderen, voert artikel 23 van het koninklijk besluit de mogelijkheid tot inachtneming van de beroepservaring in. Concreet kan deze inachtneming van de beroepservaring aanleiding geven tot een vermindering van de duur van de stage. De bepalingen inzake het toelatingsexamen en het bekwaamheidsexamen laten geen uitzonderingen toe.

De beroepservaring kan in acht worden genomen in vier gevallen:

- gedurende zeven jaar beroepswerkzaamheden hebben verricht op het gebied van de wettelijke controle van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening;
- 15 jaar ervaring op financieel, juridisch en boekhoudkundig vlak;
- de hoedanigheid van accountant of stagiair accountant bezitten en houder zijn van een masterdiploma;
- de stage gelijkwaardig met die van de bedrijfsrevisor volledig of gedeeltelijk in een Lidstaat van de Europese Unie of in een derde Staat hebben volbracht.

De inwerkingtreding van artikel 23 van het koninklijk besluit heeft tot gevolg gehad dat het in 1998 tussen het IBR en het IAB gesloten overstapakkoord verouderd is geworden en opnieuw zal worden onderzocht in het licht van de nieuwe bepalingen.

5.1.4. Wijzigingen betreffende het verloop van de stage

Aan elke stagiair wordt de mogelijkheid geboden om twee derde van de duur van zijn stage te volbrengen in elke Lidstaat van de Europese Unie en zelfs een deel in een derde Staat voor zover ten minste één derde van de duur van de stage in België wordt volbracht. Voorheen kon slecht één derde van de stage buiten België worden volbracht.

Het nieuwe koninklijk besluit was de gelegenheid om nader in te gaan op een bepaling die reeds van kracht was onder het oude koninklijk besluit, nl. het feit dat de stage jaarlijks ten minste 1.000 uren revisorale opdrachten moet bedragen.

5.1.5. Wijzigingen betreffende het bekwaamheidsexamen

Met betrekking tot de samenstelling van de jury van het bekwaamheidsexamen, heeft de regering gekozen voor een jury samengesteld uit twee personen die niet het beroep van bedrijfsrevisor uitoefenen, namelijk een universiteitsprofessor of professor van het hoger onderwijs van het lange type in de hoedanigheid van Voorzitter van de jury en een vertegenwoordiger van de economische en sociale wereld.

De stagiair beschikt, zoals voorheen, over vijf kansen om het bekwaamheidsexamen af te leggen. Niettemin kan hij voortaan vrij de sessies kiezen waaraan hij wenst deel te nemen met naleving van de termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de deliberatie waarbij hij tot het bekwaamheidsexamen wordt toegelaten.

V

5.2. Vademecum betreffende de toegang tot het beroep

Deel III van het Vademecum van de bedrijfsrevisor is gewijd aan de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor in België.

Deze publicatie is een vervolg van de drie uitgaven van de Brochure “Toegang tot het Beroep” die eerder door de Stagecommissie werden opgesteld.

Deel III van het Vademecum is een bijwerking van de bepalingen inzake de toegang tot het beroep ingevolge de wijzigingen aangebracht aan de wet van 22 juli 1953 en de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor.

De papieren versie van het Vademecum werd eind 2007 verstuurd naar alle bedrijfsrevisoren en stagiairs. Een elektronische versie is beschikbaar op de website van het Instituut onder de rubriek Stage.

5.3. Analyse van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type in België

De Stagecommissie heeft het in 2006 opgestarte analyseproces van de programma's van de cursussen van de universiteiten en de hogescholen van het lange type met economische oriëntatie voortgezet.

Elke instelling (in totaal 18 onderwijsinstellingen) werd uitgenodigd om aan het Instituut een gedetailleerde omschrijving van de onderwezen cursussen te bezorgen.

De Stagecommissie heeft, rekening houdend met de minimumvereisten uitgedrukt in ECTS (*European Credit Transfer System*) en zoals goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, vastgelegd welke cursussen volledig of gedeeltelijk in aanmerking komen voor het toekennen van een vrijstelling voor het toelatingsexamen van het Instituut.

Deze analyse vond plaats in overleg met de onderwijsinstellingen.

De conclusies van de werkzaamheden van de Stagecommissie werden, in de vorm van een samenvattende tabel van de cursussen die volledig of gedeeltelijk aanleiding kunnen geven tot de toekenning van vrijstellingen voor het toelatingsexamen van het Instituut, aan de betrokken onderwijsinstellingen bezorgd. De Stagecommissie zal de dialoog met deze instellingen voortzetten teneinde rekening te houden met eventuele aanpassingen van de cursussenprogramma's alsmede met de impact hiervan op de toekenning van vrijstellingen.

5.4. Samenstelling van de Stagecommissie

De Stagecommissie is als volgt samengesteld:

- de Voorzitter, de heer Daniel VAN CUTSEM (1988);
- drie leden van de Raad, mevrouw I. SAEYS (2007), de heren Félix FANK (2007) en Daniel KROES (2005);
- zes leden bedrijfsrevisoren extern aan de Raad, mevrouw Vinciane MARICQ (1994), de heren Georges HEPNER (1992), Boudewijn CALLENS (1986), Jacques TISON (1998), Patrick VAN IMPE (1998) en Luc VERIJSSSEN (2002);

- drie technische deskundigen bedrijfsrevisoren, mevrouw Martine BLOCKX (2007), de heren René VAN ASBROECK (1993) en Hans WILMOTS (2007).

De Commissie heeft in 2007 tien keer vergaderd.

5.5. Toelatingsexamen tot de stage

311 nieuwe kandidaten hebben in de loop van 2007 een dossier tot inschrijving tot het toelatingsexamen ingediend.

Overeenkomstig de procedure bepaald in artikel 15 van het koninklijk besluit van 13 oktober 1987 werd het toelatingsexamen tot de stage in de loop van het tweede semester van 2007 ingericht.

De examens vonden plaats op zaterdag 13 oktober, maandag 15 oktober en zaterdag 20 oktober 2007 te Brussel.

372 kandidaten hadden zich in 2007 voor het toelatingsexamen ingeschreven.

2007	Deelnemers	Geslaagd
F	79	49 (62 %)
N	293	161 (55 %)
Totaal	372	210 (56 %)

Naast de 210 kandidaten die slaagden voor het toelatingsexamen, bekwamen 34 personen een totale vrijstelling voor het toelatingsexamen op basis van hun universitair of gelijkwaardig diploma.

5.6. Analyse van het profiel van de stagemeester

In het kader van de analyse van het profiel van de stagemeester heeft de Stagecommissie beslist om in de toekomst de resultaten van de laatste kwaliteitscontrole in aanmerking te nemen. Dit zal de jaarlijkse mededeling van de kandidaat stagemeester aanvullen in het kader van de analyse van het profiel van de stagemeester.

Deze bepaling betreft zowel de analyse van het profiel van de stage-meester in geval van nieuwe toelatingen tot de stage, van herneming van de stage of van verandering van stagemester.

5.7. Goedkeuring van de stageovereenkomsten

5.7.1. Nieuwe stageovereenkomsten

In 2007 keurde de Stagecommissie 124 overeenkomsten goed (87 Nederlandstalige en 37 Franstalige).

Per 31 december 2007 zijn er 412 stagiairs ingeschreven bij het Instituut (297 Nederlandstalige en 115 Franstalige).

5.7.2. Informatiezitting voor de toegang tot de stage

De heer Olivier COSTA leidt jaarlijks een informatiezitting. In 2007 vond deze zitting plaats op woensdag 25 april.

De introductievoormiddag tot de stage heeft ten doel de nieuwe stagiairs vertrouwd te maken met de werking van het Instituut en met de organisatie van de stage van bedrijfsrevisor.

Het is ten zeerste aanbevolen dat de nieuwe stagiairs op deze zitting aanwezig zijn.

5.8. Vermindering van de stageduur

Aan twee stagiairs werd in 2007 een verkorte stage toegestaan.

5.9. Wijzigingen tijdens de stage

5.9.1. Schrapping

Artikel 24, § 4 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 luidt als volgt:

“De opschorting of de opeenvolgende opschortingen van de stage mogen niet meer dan vijf jaar bedragen. Indien deze termijn overschreden wordt, beveelt de Stagecommissie de schrapping van de stagiair.”

Overeenkomstig dit artikel, werden 52 stagiairs die sinds meer dan vijf jaar hun stage hadden opgeschort, geschrapt nadat zij ten minste een maand op voorhand van deze schrapping op de hoogte werden gesteld.

Twee stagiairs werden geschrapt nadat zij vijf maal aan het bekwaamheidsexamen hadden deelgenomen zonder te slagen.

5.9.2. Verandering van stagemeester

In 2007 werden 31 aanvragen van verandering van stagemeester goedgekeurd.

In het kader van een verandering van stagemeester vraagt de Stagecommissie, indien zij dit nodig acht, bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.9.3. Opschorting van de stage en ontslag

In de loop van het voorbije jaar hebben 135 stagiairs hun stage onderbroken ofwel voor het beëindigen van een stageovereenkomst (93) ofwel voor een bepaalde duur (42). Vier personen hebben hun ontslag als stagiair gegeven.

5.9.4. Stage in het buitenland

In de loop van het voorbije jaar werd aan drie stagiairs toelating gegeven om een deel van hun stage in het buitenland te volbrengen en dit conform artikel 3 van het koninklijk besluit van 30 april 2007.

5.9.5. Hervatting van de stage

47 stagiairs werden opnieuw tot de stage toegelaten na een opschorting voor een bepaalde duur.

Eén stagiair werd opnieuw tot de stage toegelaten na een opschorting van minder dan vijf jaar.

In het kader van een herneming van de stage vraagt de Stagecommissie, indien zij dit nodig acht, bijkomende inlichtingen en vooruitzichten inzake de evolutie van het bedrijfsrevisorenkantoor.

5.10. Stage-examens

De stage-examens vonden plaats op dinsdag 25 september (het beroep), donderdag 27 september (controle) en zaterdag 29 september 2007 (uitdieping basiskennis).

De resultaten van de stage-examens voor 2007 worden hierna weergegeven:

2007		Deelnemers	Geslaagd
T1 (Basiskennis)	F	34	20 (59 %)
	N	83	49 (59 %)
	Totaal	117	69 (59 %)
T2 (Controle)	F	18	13 (72 %)
	N	75	43 (57 %)
	Totaal	93	56 (60 %)
T3 (Beroep)	F	35	25 (71 %)
	N	62	46 (74 %)
	Totaal	97	71 (73 %)

5.11. Bekwaamheidsexamen 2007 (twee zittingen)

5.11.1. Resultaten

A. Eerste zitting

De schriftelijke proef vond plaats op zaterdag 5 mei 2007. De mondelinge proef vond plaats van 11 tot 15 juni 2007. 55 kandidaten hebben deelgenomen; 19 kandidaten slaagden.

B. Tweede zitting

De schriftelijke proef vond plaats op zaterdag 10 november 2007. De mondelinge proef vond plaats van 10 tot 14 december 2007. 56 kandidaten waren ingeschreven; 27 kandidaten slaagden.

De resultaten van het bekwaamheidsexamen 2007 zijn hierna samengevat:

2007		Aantal afgelegde examens	Kandidaten die het examen voor de eerste maal afleggen	Geslaagd
Mei/Juni	F	21	19	8 (38 %)
	N	34	29	11 (32 %)
	Totaal	55	48	19 (35 %)
Nov./Dec.	F	16	0	11 (69 %)
	N	40	8	16 (40 %)
	Totaal	56	8	27 (47 %)
Totaal van de twee zittijden	F	37	19	19 (51 %)
	N	74	37	27 (36 %)
	Totaal	111	56	46 (41 %)

2007	Aantal kandidaten	Geslaagd	Niet geslaagd
Kandidaten die het examen voor de eerste keer aflegden	56	17	39
Kandidaten die het examen voor de tweede keer aflegden	31	18	13
Kandidaten die het examen voor de derde keer aflegden	16	9	7
Kandidaten die het examen voor de vierde keer aflegden	6	2	4
Kandidaten die het examen voor de vijfde keer aflegden	2	0	2
Totaal	111	46	65

5.11.2. Samenstelling van de jury's van het bekwaamheidsexamen

Artikel 33, § 2 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 bepaalt het volgende:

“§ 2. Elke kamer bestaat uit vijf leden, namelijk:

- a) een voorzitter, professor van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs van universitair niveau, die één van de vakken voorzien in artikel 13, § 2 doceert en die het beroep van bedrijfsrevisor niet uitoefent;
- b) drie bedrijfsrevisoren of erebedrijfsrevisoren, waaronder hoogstens één erebedrijfsrevisor;
- c) één persoon die het beroep van bedrijfsrevisor niet uitoefent, gekozen omwille van zijn bijzondere bekendheid met het economisch en sociaal leven.”.

De Raad van het Instituut dankt de personen die hebben aanvaard om als jurylid van het bekwaamheidsexamen te zetelen.

De jury's zijn in 2007 als volgt samengesteld:

A. Nederlandstalige jury's

NL 1: de heren K.M. VAN OOSTVELDT (2010), Voorzitter, S. RABAËY (2009), D. J. VAN CUTSEM (2008) en J. VANDERHOEGHT (2008), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw B. VAN DEN BOSSCHE, extern lid (2008).

NL 2: de heren C. VAN DER ELST (2010), Voorzitter, J. DE BOM VAN DRIESSCHE (2010), L. VERRIJSSSEN (2008) en P. VAN STAAIJ (2009), bedrijfsrevisoren.

De heer R. VAN RIET, extern lid (2008).

NL 3: Mevrouw M. WILLEKENS (2009), Voorzitter, de heren J. BRANSON (2010), R. VAN ASBROECK (2010) en L. HELLEBAUT (2008), bedrijfsrevisoren.

De heer F. VAN THILLO, extern lid (2008).

NL 4: de heren H. BRAECKMANS (2009), Voorzitter, R. NECKEBROECK (2009), B. CALLENS (2010) en J. BOEYE (2010), bedrijfsrevisoren.

De heer P. VAN GEYT, extern lid (2010).

NL 5: de heren C. REYNS (2009), Voorzitter, J. KESSELAERS (2008), L. TOELEN (2009) en P. VAN IMPE (2009), bedrijfsrevisoren.

Mevrouw A. JACOBS, extern lid (2010).

B. Franstalige jury's

FR 1: de heren P.-A. FORIERS (2009), Voorzitter, J. LENOIR (2009), E. MATHAY (2008) en D. J. VAN CUTSEM (2009), bedrijfsrevisoren.
De heer J.-L. STRUYF, extern lid (2008).

FR 2: de heer M. MASSART (2008), Voorzitter, mevrouw Ch. BOLLEN (2009), de heren G. HEPNER (2010) en D. LEBOUTTE (2010), bedrijfsrevisoren.
De heer M. VENTURI, extern lid (2008).

FR 3: de heer Y. DE CORDT (2010), Voorzitter, mevrouw V. MARICQ (2010), de heren M. GRIGNARD (2008) en M. VAN DOREN (2009), bedrijfsrevisoren.
De heer M. FLAGOTHIER, extern lid (2008).

FR 4: de heer O. CAPRASSE (2009), Voorzitter, mevrouw P. TYTGAT (2009), de heren M. DENAYER (2009) en J. TISON (2009), bedrijfsrevisoren.
Mevrouw C. DENDAUW, extern lid (2008).

C. Plaatsvervangende leden bedrijfsrevisoren

De heren L. DE PUYSELEYR, Ph. MAYAERT, D. SMETS, H. VAN PASSEL, G. BATS, J. BEDDEGENOODTS, L. DE KEULENAER, J. DE LANDSHEER, P. DE WEERDT, F. DEGEEST, L. DELTOUR, Ph. DESOMBERE, L. DISCRY, G. HOF, A. HUBERT, B. MEYNENDONCKX, Ph. DE MEYER, G. DE VOOGHT, D. ROUX, P. VAN CAUTER, H. J. VAN IMPE, L. VAN STEENBERGE, M. VAN STEENVOORT, R. VANDER STICHELE, D. VERMUSSCHE, H. WILMOTS, B. VAN USSEL, H. VAN DONINK, F. DE CLERQ, W. BLOMME, L. VAN COPPENOLLE, B. DE MEULEMEESTER, H. EVERAERTS, L. BOXUS, A. KILESE, H. FRONVILLE, D. KROES, R. VERMOESEN, Ph. BARTHÉLEMY, P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ, B. DE GRAND RY, G. DELVAUX, P. DEPRAETERE, A. PALM, R. PEIRCE, Ph. PIRE, B. VAN ROOST, J. VANDERNOOT, M. TEFNIN en de dames S. BRABANTS, I. BOETS en E. PAUWEN, bedrijfsrevisoren.

D. Plaatsvervangende leden uit de economische en sociale wereld

De dames A. VAN DEN RIJSE, V. VAN UYTVEN, G. VANPEBORGH en de heren J. RIGO, D. VAN DAELE en M. VERBRUGGEN, externe leden.

E. Plaatsvervangende Voorzitters (belast met universitaire cursussen)

Mevrouw K. CERRADA en de heren W. AERTS, M.J. DE SAMBLANX, H. OLIVIER, M. RENOUPREZ en K. VAN HULLE.

5.11.3. Modaliteiten voor het afleggen van de schriftelijke proef

De Stagecommissie heeft sinds 2005 de wens uitgedrukt dat in het kader van het afleggen van de schriftelijke proef van het bekwaamheidsexamen de informatica als hulpmiddel zou worden gebruikt. De kandidaten worden uitgenodigd om hun examen met een hen ter beschikking gestelde computer af te leggen. Deze maatregel laat een efficiëntere behandeling toe van de examenkopijen door enerzijds de jury's en anderzijds het Instituut.

5.11.4. Informatieavond over het bekwaamheidsexamen

Op dinsdag 13 februari 2007 werd er een informatieavond over het bekwaamheidsexamen georganiseerd.

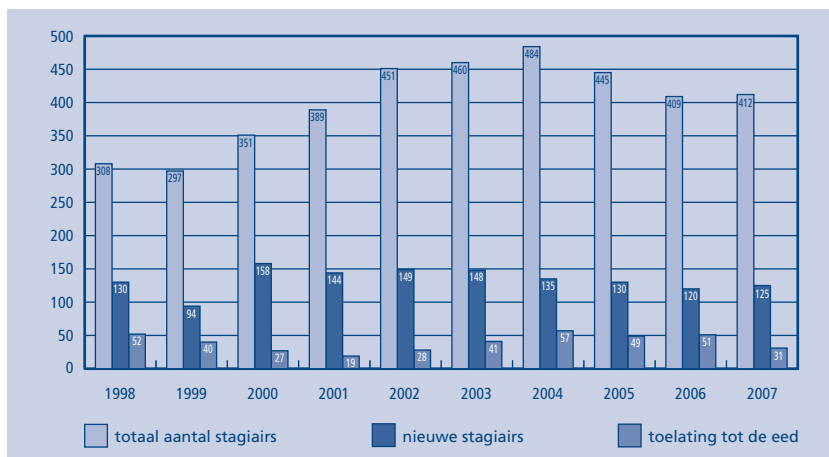
De stagiairs die werden beraadslaagd om het bekwaamheidsexamen af te leggen hebben de mogelijkheid gehad om jonge bedrijfsrevisoren te ontmoeten.

De heren Gonzague LEPINE en Philippe VENKEN hebben de aanwezigen geïnformeerd over hun ervaringen met het bekwaamheidsexamen.

5.12. Evolutie van het aantal stagiairs gedurende 2007

	2005	2006	2007
Aantal stagiairs bij het begin van het jaar	484	445	409
Nieuwe stagiairs (+)	+130	+120	125
Hernemingen van de stage (+)/opschortingen (-)	-115	-143	-87
Toelatingen tot de eed (-)	-49	-51	-31
Ontslagen (-)	-5	-2	-4
Aantal stagiairs op het einde van het jaar	445	409	412

Het detail van de bewegingen bevindt zich in het hoofdstuk toegang tot het beroep.

Aanvullende statistieken zijn voorzien *infra*, § 9.1.3.

Het Instituut maakt zich zorgen over de vermindering van het aantal nieuwe stagiairs en legt de nadruk op de moeilijkheid om nieuwe stagiairs tot het beroep aan te trekken. Het aantal eedafleggingen is relatief laag in vergelijking met de globale bevolking van stagiairs.

5.13. Toegang tot het beroep voor natuurlijke personen

5.13.1. Voorafgaande opmerkingen

De cijfergegevens die hierna volgen kunnen betrekking hebben op dossiers die zijn ingediend in de loop van een bepaald burgerlijk jaar maar waarvoor de kandidaten de examens hebben afgelegd tijdens een ander burgerlijk jaar.

Eventuele verschillen tussen de diverse cijfergegevens kunnen desgevallend worden verklaard door het feit dat bekwaamheidsexamens worden afgelegd tijdens een bepaald burgerlijk jaar maar waaromtrent de beslissingen voor de toelating tot de eed slechts worden genomen tijdens het daaropvolgende burgerlijk jaar.

5.13.2. Toelating van de stagiairs tot de eed

In 2007 hebben 31 kandidaten hun stage beëindigd, waarna zij door de Raad van het Instituut, op voorstel van de Stagecommissie, tot de eed werden toegelaten.

5.13.3. Overstapregeling

In toepassing van het op 30 maart 1998 tussen het IBR en het IAB gesloten akkoord inzake de overstapregeling, hebben verschillende kandidaten hun dossier ingediend om van de overstapregeling gebruik te maken.

Dit akkoord werd opgeheven vanaf 31 augustus 2007, datum van inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 30 april 2007. De hierna weergegeven gegevens hebben derhalve slechts betrekking op een gedeelte van 2007.

A. Overstap van het IAB naar het IBR

- a. In 2007 zijn er op het Instituut geen dossiers van accountants binnengekomen.

Volgens het overstapakkoord worden de kandidaten uitgenodigd voor een examen voor een jury, samengesteld uit bedrijfsrevisoren en één lid van het IAB.

De Nederlandstalige jury is als volgt samengesteld: de heer B. CALLENS, Voorzitter (plaatsvervangend Voorzitter: Ph. MAEYAERT), mevrouw M. HOSTE, de heren L. OSTYN, J. VANDERHOEGHT (plaatsvervangende leden: P.P. BERGER, L. DE PUYSELEYR, H. EVERAERTS, D. SMETS, R. VAN ASBROECK, H. VAN PASSEL, P. VALCKX en K. VANDELANOTTE), bedrijfsrevisoren en A. BERT, extern lid.

De Franstalige jury is als volgt samengesteld: de heren H. FRONVILLE, Voorzitter (plaatsvervangend Voorzitter: M. DE WOLF), F. FANK, Ph. GIGOT, V. ETIENNE, R. VERMOESEN (plaatsvervangende leden: M. DELBROUCK, M. GRIGNARD, E. MATHAY), bedrijfsrevisoren en M. CLAES, extern lid (plaatsvervangend extern lid: R. KROCKAERT).

Eén kandidaat heeft het examen in 2007 afgelegd.

De Raad van het Instituut verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

- b. Eén stagiair van het IAB, die aan de diplomavereisten voldeed, heeft, overeenkomstig artikel 2.1. van het akkoord inzake de overstapregeling, de wens uitgedrukt om van de overstapregeling tussen het IAB en het IBR te genieten.

B. Overstap van het IBR naar het IAB

- a. In 2007 heeft de Raad van het Instituut de dossiers onderzocht van zes bedrijfsrevisoren die hun kandidatuur bij het IAB willen indienen. zes dossiers werden aan het IAB doorgestuurd voor verdere afhandeling.

De Raad van het Instituut herinnert eraan dat enkel dossiers worden onderzocht van personen die reeds de titel van bedrijfsrevisor hebben op het ogenblik van de indiening van het dossier.

- b. Vier stagiairs-bedrijfsrevisoren hebben, overeenkomstig artikel 2.1. van het akkoord inzake de overstapregeling, gebruik gemaakt van de overstapregeling tussen het IBR en het IAB.

De dossiers werden met gunstig advies aan het IAB overgemaakt.

5.13.4. Wederzijdse erkenning van beroepsbeoefenaren in het buitenland

In de loop van het voorbije jaar heeft geen enkele nieuwe buitenlandse beroepsbeoefenaar met een hoedanigheid die gelijkwaardig is met die van bedrijfsrevisor zich gemeld om het examen zoals bepaald in artikel 37 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de toegang tot het beroep van bedrijfsrevisor af te leggen.

De Raad van het Instituut verduidelijkt dat de kandidaten over maximum drie mogelijkheden beschikken om het examen af te leggen.

5.13.5. Hereedaflegging

Twee bedrijfsrevisoren, die minder dan vijf jaar geleden ontslag namen, hebben de wens uitgedrukt om opnieuw in het openbaar register te worden ingeschreven, krachtens artikel 18 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register.

Eén bedrijfsrevisor die meer dan vijf jaar geleden ontslag nam, heeft gevraagd om opnieuw in het openbaar register te worden ingeschreven.

De Raad van het Instituut herinnert eraan dat enkel de dossiers van hereedaflegging van personen die aan artikel 18 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register beantwoorden op het ogenblik van de indiening van de aanvraag nagekeken zullen worden. Het feit dat een kandidaat een arbeidsovereenkomst heeft in een ander entiteit dan een bedrijfsrevisorenkantoor, laat aan de Raad van het Instituut niet toe om deze persoon tot de eed toe te laten. Over de toelating tot de eed kan enkel worden beslist vanaf het ogenblik dat deze onverenigbaarheid niet meer bestaat.

V

5.14. Rechtspraakbeslissingen van de Stagecommissie

5.14.1. Stagedagboek: diversificatie van de geleverde prestaties

Iedere stagiair dient erover te waken om binnen de volledige stageduur 600 uren inzake opdrachten in de handel of industrie, alsmede 100 uren inzake bijzondere opdrachten tot stand te brengen.

5.14.2. Verandering van stagemeeester

Naar aanleiding van een verzoek tot verandering van stagemeeester dient de kandidaat, in aanvulling tot de nieuwe stageovereenkomsten en een *comfort letter* vanwege zijn stagemeeester, een kopie van zijn tewerkstellingsovereenkomst of van zijn overeenkomst voor zelfstandigen toe te zenden.

5.15. Dankbetuigingen

De Raad van het Instituut dankt alle personen die hun medewerking hebben verleend aan de voorbereiding van de examens, aan de verbetering ervan en aan het geven van de stageseminaries.

De voorbereiding en de verbetering van de proeven worden aan professoren of docenten van het universitair onderwijs of van het hoger onderwijs op universitair niveau toevertrouwd.

5.15.1. Toelatingsexamen

- *Algemene boekhouding:*
de heren professoren J. ANTOINE en Ch. LEFEBVRE
- *Balansanalyse:*
de heren professoren J.M. BERWART en Ch. LEFEBVRE
- *Analytische boekhouding:*
mevrouw A. VANSTRAELEN en de heer D. HELBOIS, professoren
- *Vennootschapsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Fiscaal recht:*
de heer professor P. MINNE
- *Burgerlijk recht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Handelsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en F. HELLEMANS
- *Sociaal recht:*
mevrouw V. PERTRY, professor
- *Informatica:*
de heren professoren L. GOLVERS en R. PAEMELEIRE
- *Bedrijfseconomie, politieke economie en financiële economie:*
De heren professoren Ch. VAN WYMEERSCH en L. KEULENEER
- *Wiskunde en Statistiek:*
de heer professor D. JUSTENS
- *Financieel beheer:*
de heren professoren Ch. VAN WYMEERSCH en L. KEULENEER
- *Externe controle:*
mevrouw C. DENDAUW en de heer I. DE BEELDE, professoren
- *Consolidatie:*
de heren A. VAN BAVEL en K.M. VAN OOSTVELDT, professoren
- *Interne controle:*
de heren P. DEPRAETERE en I. DE BEELDE, professoren
- *Boekhoudrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en K. VAN HULLE
- *Plichtenleer:*
mevrouw D. HERMANS en de heer M. J. DE SAMBLANX, professoren.

5.15.2. Seminarie “Uitdieping basiskennis”

De uitdiepingsseminaries over boekhoudrecht, boekhoudtechnieken, consolidatie, vennootschapsrecht en financiële analyse werden georganiseerd in mei en juni 2007. Ze hebben ten doel de belangstellenden de mogelijkheid te bieden hun persoonlijk werk aan te vullen met besprekingen in deze belangrijke vakgebieden met specialisten en tot een begeleide analyse van praktijkgevallen over te gaan.

- *Boekhoudrecht:*
de heren P. VERSCHULDEN en J.-L. SERVAIS
- *Boekhoudtechnieken:*
mevrouw S. PODEVIJN en de heer M. VAN DOREN
- *Consolidatie:*
de heren A. VAN BAVEL en E. SEEUWS
- *Vennootschapsrecht:*
de heren professoren H. OLIVIER en J.-Ph. BONTE
- *Financiële analyse:*
de heer D. SMETS.

5.15.3. Seminarie “Controle”

Het seminarie “Controle” spitste zich toe op de drie volgende thema’s die in de maanden mei en juni 2007 hebben plaatsgevonden:

- *Externe controle:*
de heren H. HERIJGERS en J.-L. SERVAIS
- *Interne controle:*
mevrouw Ch. WEYMEERSCH en de heer A. WILIAUME
- *Externe controle van de geconsolideerde rekeningen:*
de heren P.-H. BONNEFOY-CUDRAZ en F. DE CLERCQ.

5.15.4. Seminarie “Het beroep”

Het seminarie “Het beroep” handelt hoofdzakelijk over een meer diepgaande analyse van de bijzondere revisorale opdrachten, de opdracht t.a.v. de ondernemingsraad en het opmaken van het controleverslag. Dit seminarie behandelt ook een reeks problemen die de stagiairs moeten toelaten hun kennis bij te schaven in de domeinen die de bedrijfsrevisor rechtstreeks aanbelangen.

Dit seminarie dat plaats vond in de maanden mei en juni 2007 spitste zich toe op de volgende drie onderwerpen:

- *Het controleverslag:*
de heren B. WETS en H. SALAETS
- *De bijzondere opdrachten:*
de heren M. TEFNIN en G. BATS
- *De ondernemingsraden:*
de heren L. VAN HOYWEGHEN en L. WEERTS.

5.15.5. Seminarie “*Special topics*”

De stagiairs werden twee bijkomende studiedagen aangeboden:

- een studiedag betreffende de plichtenleer (georganiseerd op vrijdag 8 juni 2007). Dit seminarie werd geleid door mevrouw D. HERMANS en de heer M.J. DE SAMBLANX;
- een studiedag betreffende de *International Financial Reporting Standards* (georganiseerd op donderdag 31 mei 2007). Deze studiedag werd geleid in het Engels door de dames C. AMEYE en C. CAULLIEZ.

5.16. Tucht

In de loop van het jaar 2007 werden drie stagiairs door de Stagecommissie, zetelend als tuchtinstantie, opgeroepen. Volgende tuchtstraffen werden in 2007 uitgesproken: één waarschuwing en twee beslissingen van opschorting van de stage.

Overeenkomstig artikel 76, § 2 van de wet van 22 juli 1953, hebben de stagemesters de mogelijkheid gehad om door de Stagecommissie te worden gehoord.

Hoofdstuk VI

COMMISSIE
KWALITEITSCONTROLE

6.1. Samenstelling

Tot en met 30 augustus 2007

<i>Voorzitter:</i>	de heer R. VERMOESEN
<i>Ondervoorzitter:</i>	de heer B. DE GRAND RY
<i>Leden:</i>	de dames P. TYTGAT en M.-Ch. DEBROUX-LEDDÉ, de heren P.P. BERGER, A. DE CLERCQ, J. DE LUYCK, P. DEMEESTER, M. LUYTEN, E. MATHAY, L. VAN COUTER en J. VANDERHOEGHT
<i>Secretariaat:</i>	de dames I. MEUNIER en J. BOGDAN en de heer W. DE BRABANDERE

Vanaf 31 augustus 2007

<i>Voorzitter:</i>	de heer R. VERMOESEN
<i>Plaatsvervangend voorzitter:</i>	de heer L. ACKE
<i>Effectieve leden:</i>	de dame P. TYTGAT, de heren B. DE GRAND RY, J. DE LUYCK, P. DEMEESTER, L. VAN COUTER en J. VANDERHOEGHT
<i>Plaatsvervangende leden:</i>	de heren V. ETIENNE, A. DE CLERCQ, M. LUYTEN en T. WILLEMSE
<i>Secretariaat:</i>	de dames I. MEUNIER, J. BOGDAN en M. LORGE (vanaf 17 september 2007) en de heer W. DE BRABANDERE

VI

6.2. Wettelijk kader

Voorafgaandelijk aan de omzetting van de Auditrichtlijn in Belgisch recht, was de kwaliteitscontrole vervat in de toezichtsfunctie van de Raad van het Instituut die een deel van haar bevoegdheden aan de Commissie Kwaliteitscontrole had gedelegeerd⁽¹⁾.

Sinds 31 augustus 2007, datum van inwerkingtreding van de artikelen 8 en volgende van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren, genomen in uitvoering van artikel 33 van de

(1) Bevoegdheidsdelegatie van de Raad van het Instituut aan de Commissie Kwaliteitscontrole *d.d.* 8 november 2002, IBR, *Jaarverslag*, 2002, p. 326-329; IBR, *Vademecum*, deel I, 2005, p. 205-209.

gecoördineerde wet van 22 juli 1953, beschikt de Commissie Kwaliteitscontrole over een eigen wettelijk statuut en een grotere autonomie ten aanzien van de Raad van het Instituut.

De Commissie Kwaliteitscontrole is samengesteld uit maximaal 12 leden die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor hebben. Er kunnen zoveel plaatsvervangers worden benoemd als er effectieve leden zijn. De Commissie handelt in naam en voor rekening van de Raad van het Instituut en zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling (*cf. supra*, § 1.1.2,P.). De Commissie Kwaliteitscontrole staat in voor de organisatie van de kwaliteitscontrole en de controle op het naleven van de desbetreffende normen.

De laatste normen inzake de kwaliteitscontrole werden door de Raad van het Instituut⁽¹⁾, na positief advies⁽²⁾ van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB), op 8 november 2002 goedgekeurd. Deze normen zijn van toepassing vanaf het boekjaar 2003.

In 2007 heeft de Raad van het Instituut aanvang genomen met de actualisering van de normen inzake kwaliteitscontrole. Het ontwerp van deze nieuwe normen zal begin 2008, met het oog op goedkeuring, aan de HREB en aan de Minister van Economie worden voorgelegd.

6.3. Werkwijze van de Commissie Kwaliteitscontrole

De Commissie Kwaliteitscontrole bestaat sinds 31 augustus 2007 uit acht effectieve leden en vier plaatsvervangende leden, allen bedrijfsrevisoren, die door de Raad van het Instituut werden benoemd.

De Commissie Kwaliteitscontrole vergadert tenminste tien volledige dagen per jaar op de zetel van het Instituut. Indien nodig kan ze steeds beslissen om bijkomende vergaderingen te houden. De Commissie Kwaliteitscontrole kan tevens één of meerdere strategische vergaderingen organiseren met het oog op het ontwikkelen van projecten bedoeld voor de verbetering van de controles en de kwaliteit van het beroep van de bedrijfsrevisor.

(1) IBR, *Vademecum*, 2002, p. 437-445.

(2) Advies van de HREB van 17 mei 2002, beschikbaar op de website: www.cspe-hreb.be.

In principe, zonder afbreuk te doen aan de mogelijkheid om uitnodigingen op andere data te organiseren, wordt de voormiddag van elke vergadering voorbehouden voor het nazicht van dossiers en het uitvoeren van onderhouden terwijl de namiddagen voor plenaire vergaderingen worden voorbehouden.

6.3.1. Jaarlijks controleprogramma

Op basis van de actuele normen inzake kwaliteitscontrole legt de Commissie Kwaliteitscontrole vóór 31 maart van elk jaar de lijst met bedrijfsrevisoren die dienen te worden onderworpen aan een kwaliteitscontrole in het lopende jaar voor aan de Raad van het Instituut en bepaalt daarnaast voor elke uit te voeren controle tevens een lijst met drie inspecteurs (controleurs). In 2007 zijn er enkel bedrijfsrevisoren opgetreden als inspecteur. Vanaf 2008 zal de jaarlijkse lijst van uit te voeren controles door de Kamer van verwijzing en instaatstelling moeten worden goedgekeurd. Bovendien zullen er ook aan het beroep externe personen (waaronder vroegere bedrijfsrevisoren) als inspecteur kunnen worden aangeduid.

VI

A. Lijst van de te controleren bedrijfsrevisoren

De lijst van de te controleren bedrijfsrevisoren wordt opgesteld bij de aanvang van elk jaar door de Commissie op basis van een termijnplanning en van de beslissingen tot vervroegde controle zoals beslist door de Raad van het Instituut (*cf. infra*, § 6.3.6., G. en § 6.7.).

Rekening houdend met de toenemende graad van complexiteit die bepaalde organisaties vertonen en met de noodzaak om een zekere mate van homogeniteit te behouden bij de samenstelling van de jaarlijkse selectie van de te controleren bedrijfsrevisoren, werd er geen rekening gehouden met het bestaan van samenwerkingsverbanden tussen bedrijfsrevisorenkantoren⁽¹⁾, behalve als het gaat om exclusieve samenwerkingsverbanden. Omdat sommige bedrijfsrevisoren, natuurlijke personen, hun beroep uitoefenen in de schoot van een bedrijfsrevisorenkantoor zonder evenwel een exclusief samenwerkingsakkoord te hebben afgesloten, verzoekt de Commissie Kwaliteitscontrole de betrokkenen om een verklaring over te

(1) Die samenwerkingsverbanden zijn weergegeven in de jaarlijkse mededeling (tabel C) en in de tabel interprofessionele relaties van de bedrijfsrevisor in het kader van de onafhankelijkheid (*cf. Omzendbrief D.014/05* van 19 december 2005).

maken waarin zij aangeven in de afgelopen vijf jaar geen mandaten noch wettelijke opdrachten ten persoonlijke titel te hebben ondertekend. Op basis van die verklaring beslist de Commissie in elk individueel geval of een kwaliteitscontrole, in hoofde van de betrokken fysieke persoon (bovenop de uit te voeren controle van het bedrijfsrevisorenkantoor), al dan niet plaats dient te vinden.

De Commissie Kwaliteitscontrole heeft vastgesteld dat bepaalde kwaliteitscontroles dienden te worden onderbroken ten gevolge van een ontslag of een tijdelijke weglating. In die gevallen gaat de Raad van het Instituut ervan uit dat, in geval van latere wederinschrijving als bedrijfsrevisor, de betrokkene binnen de drie jaar volgend op de hervatting van zijn activiteiten aan een kwaliteitscontrole wordt onderworpen.

VI

B. Lijst van inspecteurs

Op basis van de huidige normen inzake kwaliteitscontrole dienen de te controleren bedrijfsrevisoren die opgenomen zijn op de door de Raad van het Instituut goedgekeurde lijst, hun keuze te maken uit een lijst van drie voorgestelde inspecteurs, met eerbied voor de principes van onafhankelijkheid ten overstaan van de gecontroleerde bedrijfsrevisor.

Indien de gecontroleerde bedrijfsrevisor binnen de 30 dagen zijn keuze aan het Instituut niet mededeelt, duidt de Raad van het Instituut iemand aan.

De Commissie Kwaliteitscontrole beschikt momenteel over een lijst van 78 ervaren kandidaat-inspecteurs, allen actieve bedrijfsrevisoren, waarvan er 56 werden weerhouden om in 2007 controles uit te voeren.

De Commissie Kwaliteitscontrole waakt er over dat zij onder de controleurs kan beschikken over bedrijfsrevisoren met een bijzondere sectorale erkenning (banken, verzekeringen en ziekenfondsen) zodat men met de vereiste bekwaamheid controledossiers van ondernemingen uit die specifieke sectoren, kan nazien.

6.3.2. Vormingssessie

De Commissie Kwaliteitscontrole nodigt elk jaar de inspecteurs uit op een vormingssessie, waarvan de belangrijkste doelstelling is, op een gedetailleerde wijze, de bij het vervullen van de controles na te leven

principes en procedures (*cf.* Normen inzake de kwaliteitscontrole) toe te lichten.

Tijdens de vormingssessie die dit jaar op 8 juni 2007 werd georganiseerd, heeft de Commissie de nieuwe Algemene controlenormen van 15 december 2006, evenals de nieuwe controlenormen inzake de bevestigingen van de leiding van de entiteit en de controle van het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening, de nieuwe tabel interprofessionele relaties, de bijgewerkte versie van de controleleidraden, evenals de specifieke controleleidraden voor de kredietinstellingen, de verzekeringsmaatschappijen, de verenigingen en stichtingen en de ziekenfondsen overlopen. De Commissie Kwaliteitscontrole heeft tevens de volledige procedure met betrekking tot het uitvoeren van een kwaliteitscontrole (in één of in twee fases) overlopen.

6.3.3. Standaardverslag⁽¹⁾

De Commissie Kwaliteitscontrole heeft in 2006 beslist de verslagen, die door de inspecteurs worden geschreven naar aanleiding van de kwaliteitscontroles waarmee ze werden belast werden bij bedrijfsrevisoren, te standaardiseren.

De standaardisatie heeft toegelaten dat de inspecteurs zich concentreren op de factuele analyse van de organisatie van het gecontroleerde bedrijfsrevisorenkantoor en van de uitvoering van de opdrachten conform de wetten en normen. Ze is erop gericht te vermijden dat het verslag melding maakt van subjectieve beoordelingen en/of van beweringen die – ten onrechte – als definitieve conclusies over de controle kunnen worden beoordeeld. Integendeel, het verslag van de inspecteur moet worden opgevat als het meest adequate en objectieve middel tot analyse voor de Commissie Kwaliteitscontrole om haar finale conclusies te nemen die voorgesteld worden aan de Raad van het Instituut; conclusies die sinds 31 augustus 2007 ter goedkeuring aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling worden overgemaakt (*cf. infra*, § 6.4.).

6.3.4. Mededeling aan de inspecteurs

De Commissie is van oordeel dat de mededeling van bepaalde pertinente informatie aan de inspecteurs, voorafgaandelijk aan hun tussenkomst,

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 204-205

toelaat de doelmatigheid en de samenhang van de kwaliteitscontroles te bevorderen. Aldus verstrekken de diensten van het Instituut aan de inspecteurs een kopie van de lijst van mandaten, overgemaakt door de te controleren bedrijfsrevisor aan het Instituut, een kopie van het eindverslag van de inspecteur opgesteld bij de vorige kwaliteitscontrole (vergezeld van de eventuele commentaren van de gecontroleerde bedrijfsrevisor), een kopie van de brief van de Voorzitter waarmee de laatste kwaliteitscontrole werd afgesloten en, in voorkomend geval, een samenvatting van de redenen die ertoe hebben geleid om de betrokkene aan een tussentijdse controle te onderwerpen (“vervroegde controle”).

6.3.5. Voorafgaand onderzoek van de verslagen door de diensten van het Instituut (“*screening*”)

VI

De diensten van het Instituut gaan over tot een grondig onderzoek van de eindverslagen, zoals deze werden overgemaakt door de inspecteurs. Dit onderzoek gaat vooraf aan het onderzoek van de verslagen door de Commissie.

Dit onderzoek is er hoofdzakelijk op gericht zekerheid te verwerven aangaande:

- a) het naleven van de controleprocedures overeenkomstig de Algemene controlenormen (*timing* van de controle, nazicht van het standaard verslag en de goedkeuring ervan – of eventueel mededeling van opmerkingen – door de gecontroleerde bedrijfsrevisor, enz.);
- b) de relevantie en de samenhang van de punten opgenomen in het standaard eindverslag zoals die onmiddellijk dienen voort te vloeien uit de gedetailleerde werkzaamheden zoals weergegeven in de controleleidraden;
- c) de overeenstemming van het standaard eindverslag met de normen⁽¹⁾, in het bijzonder voor wat betreft de volledigheid van de inhoud;
- d) de volledigheid van de vereiste documenten in bijlage (tabel interprofessionele relaties, jaarrekening, jaarverslag en commissarisverslag van de gecontroleerde vennootschap(pen), enz.);
- e) de prioritaire behandeling in de Commissie van gevoelige dossiers waarvan de afloop mogelijk een ingewikkeld karakter krijgt.

(1) Normen inzake de kwaliteitscontrole, paragraaf 9.1. a) tot g).

Bij gebreke hieraan nemen de diensten van het Instituut contact met de inspecteur, zodat deze kan tegemoetkomen aan de tekortkomingen die naar aanleiding van het voorafgaand onderzoek werden gemaakt.

6.3.6. Het onderzoek van de verslagen in de Commissie

A. Aanduiding van een verslaggever

Na voorafgaand onderzoek door de diensten van het Instituut worden de standaard eindverslagen op het niveau van de Commissie onderzocht, samen met de werkpapieren van de inspecteur en de ingevulde controleleidraden. Het gedetailleerd onderzoek wordt uitgevoerd door één of meerdere verslaggever(s) (bij de aanstelling wordt rekening gehouden met strenge onafhankelijkheidscriteria ten overstaan van de gecontroleerde bedrijfsrevisor), die lid is (zijn) van de Commissie Kwaliteitscontrole en die, bovenop de lijst van de mandaten van de gecontroleerde bedrijfsrevisor en zijn meest recente jaarlijkse mededeling, eveneens beschikt (beschikken) over het eindverslag van de vorige kwaliteitscontrole en de brief van de Voorzitter waarmee deze kwaliteitscontrole werd beëindigd. Het behoort aan de aangeduide verslaggever(s) toe om de Commissie Kwaliteitscontrole te informeren over een eventueel belangenconflict met de gecontroleerde bedrijfsrevisor.

De dossiers worden door de onderzoekers voorbereid en naderhand in de plenaire vergadering voorgesteld. De onderzoekers kunnen alle handelingen stellen die nuttig zijn voor het goede onderzoek van een dossier.

De leden van de Commissie Kwaliteitscontrole zijn gehouden aan de toepassing van het beroepsgeheim en het onderzoeksgeheim ten aanzien van feiten waarvan ze in het kader van de activiteiten van de Commissie Kwaliteitscontrole kennis nemen.

B. Debat in de Commissie

Nadat hij zijn onderzoek heeft beëindigd, legt de verslaggever zijn vaststellingen voor, waaromtrent dan een debat plaatsvindt in plenaire vergadering van de Commissie Kwaliteitscontrole.

C. Onderzoeksbevoegdheden

Zonder uitzonderingen voorzien door de wet en zonder afbreuk te doen aan de bevoegdheden van de Kamer van verwijzing en instaatstelling,

beschikt de Commissie Kwaliteitscontrole over de meest uitgebreide onderzoeksbevoegdheden om haar opdracht te vervullen.

De Commissie kan in het kader van haar activiteiten alle informatie, inzake de wettelijke en reglementaire verplichtingen die de bedrijfsrevisor gehouden is te respecteren, en ter beschikking op het Instituut, gebruiken.

Bovendien reiken de onderzoeksbevoegdheden van de Commissie Kwaliteitscontrole tot alle professionele domeinen waarin de bedrijfsrevisor zijn wettelijk beschermde titel aanwent of waarin hij kan geacht worden te zijn gebruikt.

Als ze het opportuun acht, kan de Commissie Kwaliteitscontrole ofwel aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor ofwel aan de aangeduide inspecteur, bijkomende vragen stellen.

Als ze het nodig acht, kan de Commissie Kwaliteitscontrole de gecontroleerde bedrijfsrevisor en/of de aangeduide inspecteur horen. De Commissie Kwaliteitscontrole kan eveneens plaatsbezoeken verrichten aan het kantoor van de gecontroleerde bedrijfsrevisor.

D. Uitnodigingen

De Commissie Kwaliteitscontrole kan beslissen hetzij de gecontroleerde bedrijfsrevisor hetzij de inspecteur uit te nodigen, teneinde deze te horen. In 2007 werden 45 gecontroleerde bedrijfsrevisoren en twee inspecteurs gehoord. De bedrijfsrevisor en/of inspecteur worden hierover ten minste 15 dagen voor de datum van het onderhoud ingelicht. Overeenkomstig artikel 12, § 4 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren, zijn de uitgenodigde bedrijfsrevisoren gehouden persoonlijk te verschijnen en kunnen ze zich niet laten bijstaan noch laten vertegenwoordigen.

Wanneer een gecontroleerde bedrijfsrevisor wordt gehoord zal in voorkomend geval tevens een kopie van de uitnodiging worden verzonden aan het bedrijfsrevisorenkantoor waartoe de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon behoort. Het bestuursorgaan kan aldus een tweede bedrijfsrevisor natuurlijke persoon afvaardigen om dit onderhoud bij te wonen. Deze procedure is niet toepasbaar als het bedrijfsrevisorenkantoor wordt uitgenodigd om te verschijnen.

De gesprekken georganiseerd met de gecontroleerde bedrijfsrevisor zijn er in essentie op gericht om hetzij bijkomende informatie te vernemen, hetzij zijn reactie te vernemen op min of meer belangrijke onvolkomenheden, die door de inspecteur werden vastgesteld, zonder dat deze enige reactie of een onvoldoende duidelijke reactie bij de gecontroleerde bedrijfsrevisor hebben teweeggebracht. In dit verband stelt de Commissie Kwaliteitscontrole vast dat nogal wat bedrijfsrevisoren helaas nalaten om van hun recht op antwoord gebruik te maken, niettegenstaande hen dat door de normen⁽¹⁾ is toegekend. In dit laatste geval is het onderhoud met de bedrijfsrevisor onontbeerlijk alvorens het dossier definitief te kunnen afsluiten.

De gesprekken met de inspecteurs zijn er tevens op gericht na te gaan of de vaststellingen zoals zij naar aanleiding van de controlewerkzaamheden werden gedaan, kunnen worden bevestigd, indien bijvoorbeeld de verwoording in het verslag mogelijks interpretatieproblemen oplevert of wanneer er tegenstrijdigheden worden geïdentificeerd tussen de inhoud van het eindverslag en deze van de controleleidraden en de werkdocumenten.

De samenvatting van het onderhoud zal aan de betrokken bedrijfsrevisor worden overgemaakt. Deze laatste beschikt over een termijn van 15 dagen om zijn eventuele opmerkingen schriftelijk mede te delen en/of om het verslag voor akkoord te ondertekenen.

Op basis van de samenvatting van de delegatie die het gesprek met de bedrijfsrevisor heeft gevoerd, wordt het dossier voor een tweede onderzoek aan de Commissie voorgelegd.

Indien de bedrijfsrevisor op de vastgelegde datum niet verschijnt, kan de procedure door de Commissie Kwaliteitscontrole worden verdergezet.

E. Plaatsbezoeken

In uitzonderlijke gevallen kan de Commissie ertoe beslissen om een bezoek ter plaatse bij de bedrijfsrevisor te organiseren. Dit wordt meestal uitgevoerd door twee leden van de Commissie en een vertegenwoordiger van het Instituut.

(1) Normen inzake de kwaliteitscontrole, paragraaf 9.5.b.

In de loop van 2007 werd er één plaatsbezoek bij een gecontroleerde bedrijfsrevisor uitgevoerd.

De te volgen procedure voor plaatsbezoeken is dezelfde als deze voor de uitnodigingen (*cf. supra*, § 6.3.6.,D.).

F. Besluit en mededeling aan de Raad van het Instituut

De Commissie Kwaliteitscontrole kan slechts geldig beraadslagen bij aanwezigheid van ten minste de helft van haar leden. De leden van de Commissie onthouden zich van te zetelen tijdens elke beraadslaging of beslissing voor dewelke hun onafhankelijkheid of objectiviteit in vraag zou kunnen worden gesteld. De desbetreffende leden worden voor de behandeling van de betreffende dossiers door de plaatsvervangende leden, volgens anciënniteit in het openbaar register, vervangen.

De beslissingen van de Commissie Kwaliteitscontrole worden in plenaire vergadering, met meerderheid van stemmen, genomen. In geval van gelijkheid van stemmen is de stem van de Voorzitter van de Commissie beslissend. De aangeduide verslaggevers onthouden zich bij het nemen van de uiteindelijke beslissing door de Commissie Kwaliteitscontrole.

De beslissingen met betrekking tot elke kwaliteitscontrole worden door de Voorzitter van de Commissie tijdens de eerstvolgende vergadering van de Raad van het Instituut medegedeeld.

Sinds 31 augustus 2007 worden de beslissingen van de Raad van het Instituut vervolgens ter goedkeuring aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling bezorgd (*cf. infra*, § 6.4.).

G. Mededeling door het Instituut van de conclusies van de kwaliteitscontrole

Op basis van de voorstellen, gedaan door de Commissie, neemt de Raad van het Instituut een definitieve beslissing met betrekking tot het gevolg dat aan elke individuele controle moet worden gegeven. Sinds 31 augustus 2007 dient deze beslissing, alvorens aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor te kunnen worden medegedeeld, door de Kamer van verwijzing en instaatstelling te worden goedgekeurd.

Naargelang de aard van de gedane vaststellingen kunnen de volgende situaties zich voordoen:

- a) over het algemeen eindigt de kwaliteitscontrole met een brief van de Voorzitter van het Instituut die de bemerkingen en aanbevelingen die door de inspecteur werden geformuleerd bevestigt;
- b) wanneer problemen, die geen tuchtverwijzing verantwoorden, worden vastgesteld, kan een tussentijdse kwaliteitscontrole (“vervroegde controle”) worden georganiseerd⁽¹⁾, dit wil zeggen dat de eerstvolgende controle naar voren wordt geschoven. Het gaat dan om een nieuwe volledige controle, overeenkomstig de toepasselijke normen, die zich niet laat herleiden voor de inspecteur tot de eenvoudige bevestiging dat de gecontroleerde bedrijfsrevisor inderdaad de nodige procedures heeft geïnstalleerd die ertoe moeten bijdragen te verhelpen aan de onvolkomenheden die bij de vorige kwaliteitscontrole werden vastgesteld, maar een volledige nieuwe controle inhoudt. In het geval van bedrijfsrevisorenkantoren kan de kwaliteitscontrole globaal zijn (kantoor als geheel) of gedeeltelijk (één of meerdere bedrijfsrevisoren, natuurlijke personen) indien de vastgestelde tekortkomingen niet kenmerkend zijn voor het kantoor als geheel;
- c) wanneer belangrijke onvolkomenheden of gebreken worden vastgesteld kan de Commissie Kwaliteitscontrole tevens – en dit nadat de bedrijfsrevisor werd gehoord – aan de Raad van het Instituut voorstellen om de Kamer van verwijzing en instaatstelling te adiëren met het oog op een verwijzing naar de tuchtinstanties. In deze gevallen, vertrekkende van het principe dat een tuchtverwijzing op zich de betrokken bedrijfsrevisor niet kan helpen met de verbetering van zijn werkprocedures, wordt deze beslissing gevolgd door een vervroegde kwaliteitscontrole in het jaar of het tweede jaar volgend op de controle die de ernstige gebreken aan het licht hebben gebracht.

(1) De algemene vergadering van 30 april 2004 heeft de beslissing van de Raad van het Instituut, om voor de goede afwikkeling van dit type van controle, de betaling van een som van de betrokken bedrijfsrevisor te eisen, goedgekeurd. De algemene vergadering van 27 april 2007 heeft het bedrag van de tussenkomst op 1.000 EUR gebracht. De uitvoering van een gewone individuele kwaliteitscontrole bedraagt 1.200 EUR en wordt volledig door het Instituut gedragen.

6.4. Communicatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling, publiek toezichtsorgaan

De gecoördineerde wet van 1953 voorziet niet in een procedure die de uitwisseling van informatie tussen het Instituut en de Kamer van verwijzing en instaatstelling regelt. De Raad van het Instituut heeft beslist om de contacten tussen het Instituut en de Kamer van verwijzing en instaatstelling schriftelijk te laten verlopen en dit via de Raad van het Instituut of de Voorzitter.

Vanaf 2008 zal de lijst van de kwaliteitscontroles, zoals die in het komende jaar moeten worden uitgevoerd, jaarlijks door de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling worden medegedeeld. Deze kan de Raad van het Instituut ermee gelasten om tot een vervroegde kwaliteitscontrole over te gaan bij elke bedrijfsrevisor die niet op de voormelde lijst voorkomt.

Sinds 31 augustus 2007 worden de door de Raad van het Instituut goedgekeurde besluiten van de kwaliteitscontroles, andere dan voorstellen tot tuchtverwijzing voor de Tuchtcommissie, op driemaandelijks basis aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling medegedeeld. Indien deze de door de Raad van het Instituut goedgekeurde besluiten niet aanvaardt, stuurt zij de betrokken dossiers naar de Raad terug door middel van een gemotiveerde beslissing. Dit impliceert dat de Raad van het Instituut een nieuwe beslissing zal dienen te nemen die niet noodzakelijk andersluidend moet zijn, maar een verschillende motivatie meekrijgt.

Nog steeds sinds 31 augustus 2007 zal, als het besluit van een kwaliteitscontrole een tuchtverwijzing inhoudt, de Raad van het Instituut aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling een verslag bezorgen waarin de aan de betrokken bedrijfsrevisor verweten feiten, met verwijzing naar de wettelijke, reglementaire en tuchtrechterlijke bepalingen, worden uiteengezet. De wetgever laat voortaan aan de Raad van het Instituut toe om, als ze het nuttig acht, in het verslag een beschrijving van het niet gewiste tuchtrechtelijke verleden van de betrokken bedrijfsrevisor en zelfs een voorstel van sanctie in te voegen.

Alvorens de Tuchtcommissie te adiëren kan de Kamer van verwijzing en instaatstelling aan de Raad van het Instituut vragen om het haar initieel overgemaakte verslag aan te passen teneinde het met haar beslissing in overeenstemming te brengen.

6.5. Samenwerking met buitenlandse beroepsorganisaties

Zoals vermeld in het Jaarverslag 2006⁽¹⁾ is de Raad van het Instituut van oordeel dat bedrijfsrevisoren die in het buitenland werkzaam zijn en die in de afgelopen vijf jaar in België geen mandaten hebben uitgeoefend worden geacht aan te tonen dat zij aan een kwaliteitscontrole van toepassing in het buitenland onderworpen zijn.

De Auditrichtlijn voorziet in de organisatie van een doeltreffende samenwerking met de beroepsorganisaties van de Europese Unie en derde landen. Artikel 77 van de gecoördineerde wet van 1953 zet deze bepaling om in Belgisch recht en stelt onder meer dat het Instituut, wanneer het nodig is voor de vervulling van de taken, samenwerkt met de bevoegde autoriteiten van de Lidstaten van de Europese Unie. Dit geldt ook ten aanzien van de bevoegde autoriteiten van een derde land in geval van een internationaal akkoord dat een clause van wederkerigheid bevat.

VI

6.6. “Jurisprudentie” van de Raad van het Instituut inzake de beslissing tot tuchtverwijzing en/of een tussentijdse kwaliteitscontrole (“vervroegde kwaliteitscontrole”)

Onder de gelding van de oude wet van 22 juli 1953 was de Raad van het Instituut van oordeel dat wanneer belangrijke tekortkomingen aan het licht werden gebracht naar aanleiding van een kwaliteitscontrole er een vervroegde kwaliteitscontrole kon worden voorgesteld teneinde de bedrijfsrevisoren de mogelijkheid te bieden zich te verbeteren. Het werd echter door de Commissie Kwaliteitscontrole nuttig geacht om in de ergste gevallen die belangrijke inbreuken aan het licht brengen de mogelijkheid om een onmiddellijke tuchtverwijzing te behouden⁽²⁾ zonder het resultaat van een vervroegde kwaliteitscontrole af te wachten.

De Raad van het Instituut heeft zich in 2007 over de vraag gebogen of elke tuchtverwijzing die zijn oorsprong vindt in een problematische kwaliteitscontrole niet door een vervroegde kwaliteitscontrole zou moeten worden voorafgegaan.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2006, pp. 210-211.

(2) IBR, *Jaarverslag*, 2006, pp. 211-212.

De vraag vindt zijn oorsprong in de interpretatie door de Raad van het Instituut van artikel 14 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren, volgens dewelke een tuchtverwijzing pas kan worden overwogen nadat aan de bedrijfsrevisor de kans werd geboden om aan de naar aanleiding van een eerste controle geformuleerde aanbevelingen gevolg te geven. Het nazicht kan slechts worden verricht na uitvoering van een vervroegde kwaliteitscontrole.

De Raad van het Instituut heeft beslist dat de betrokken bedrijfsrevisor voortaan, voorafgaandelijk aan een voorstel van tuchtverwijzing, aan een vervroegde kwaliteitscontrole zal worden onderworpen.

6.7. Resultaten

6.7.1. De resultaten van 2007

In 2007 heeft de Commissie Kwaliteitscontrole 12 keer vergaderd.

150 kwaliteitscontroles werden uitgevoerd door de inspecteurs in de loop van 2007.

De door de Commissie in 2007 behandelde kwaliteitscontroles hebben het Instituut ertoe gebracht een doorgedreven opvolging te organiseren in 70 gevallen, te weten:

	Vóór 31/08	Vanaf 31/08
Uitnodigingen om voor de Commissie te verschijnen		
– Gecontroleerde bedrijfsrevisoren	31	14
– Inspecteurs	2	0
Vraag om inlichtingen aan de gecontroleerde bedrijfsrevisor	19	3
Plaatsbezoeken	0	1
Totaal	52	18

Een specifieke administratieve of disciplinaire opvolging werd in 61 gevallen beslist:

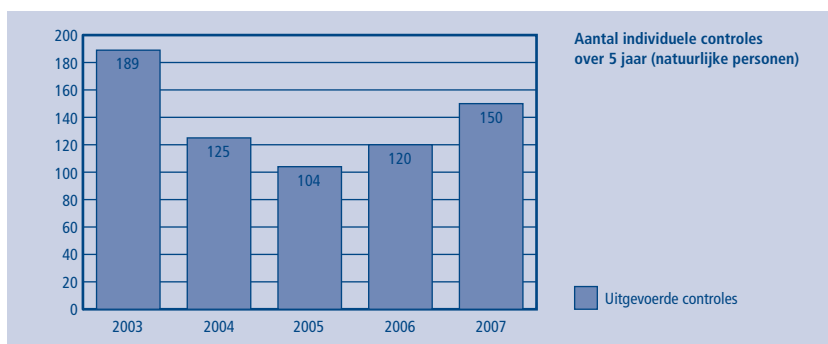
	Vóór 31/08	Vanaf 31/08
Beslissingen tot vervroegde controle	16	25
Injunctie	1	1
Gesprekken tussen de gecontroleerde bedrijfsrevisor en de Voorzitter van het Instituut	5	0
Doorverwijzing naar de Tuchtcommissie	10	1
Terechtwijzingen	NVT	2
Totaal	32	29

De beslissingen die na 31 augustus 2007 werden genomen zijn nog niet door de Kamer van verwijzing en instaatstelling goedgekeurd.

VI

6.7.2. Analyse over de laatste vijf jaar

De analyse van het aantal kwaliteitscontroles die sinds 2003 werden uitgevoerd door inspecteurs vertoont de volgende evolutie:

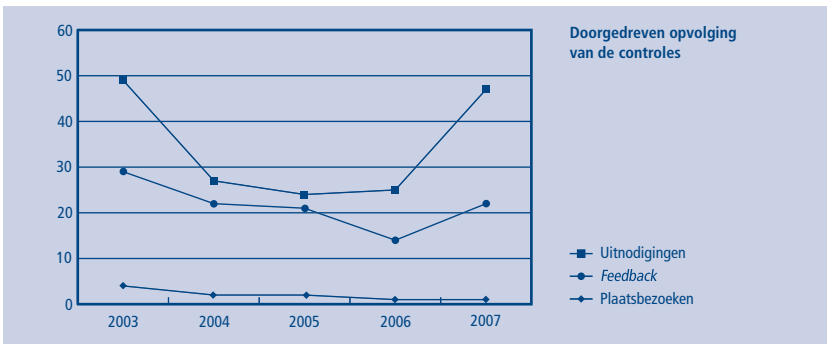

De vermindering van de individuele kwaliteitscontroles die in 2004 werd vastgesteld vloeit voort uit de toepassing van de nieuwe normen inzake de kwaliteitscontrole goedgekeurd in 2002. De normen van 2002 hebben de mogelijkheid ingevoerd om bedrijfsrevisorenkantoren met tenminste tien personen die ze kunnen vertegenwoordigen te onderwerpen aan een gedetailleerde controle met betrekking tot hun interne organisatie.

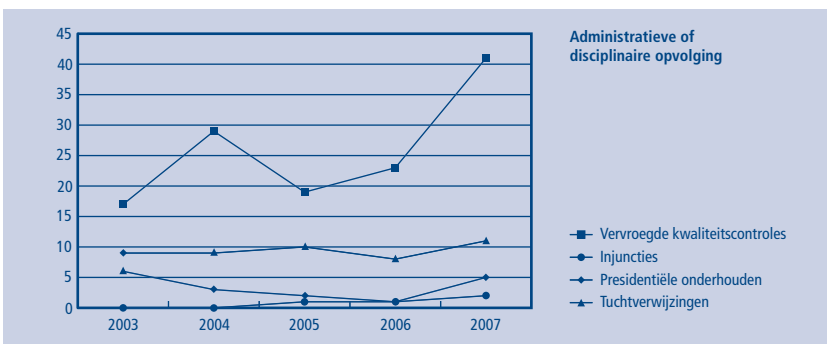
Gelijktijdig met de invoering van deze nieuwe eisen, is het aantal controles van individuele dossiers verminderd.

De stijging van het aantal kwaliteitscontroles in 2007 is voornamelijk het gevolg van het systematiseren van de organisatie van vervoegde kwaliteitscontroles wanneer tuchtverwijzingen werden beslist⁽¹⁾.

De kwaliteitscontroles die de laatste vijf jaar door de Commissie Kwaliteitscontrole werden behandeld, hebben het Instituut ertoe geleid diepgaande opvolgingen te organiseren, volgens de volgende evolutie:

De beslissingen tot tuchtverwijzing, vervoegde kwaliteitscontroles, presidentiële onderhouds en injuncties hebben gedurende de afgelopen vijf jaren een volgende evolutie gekend⁽²⁾:

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 187.

(2) Teneinde de vergelijkbaarheid van de statistieken te behouden, worden ook de in 2007 genomen beslissingen weergegeven die nog niet door de Kamer van verwijzing en instaatstelling werden goedgekeurd.

6.8. Voornaamste vaststellingen bij de kwaliteitscontroles

De voornaamste door de kwaliteitscontroles aan het licht gebrachte gebreken die een specifieke opvolging vereisen, hebben betrekking op één of meer van de volgende punten (*cf. supra*, § 6.7.1.):

- a) probleem van hoofdactiviteit in de zin van het oud artikel 3 van de wet van 22 juli 1953;
- b) probleem van onafhankelijkheid;
- c) onvoldoende opvolging door de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen, van de werkmethodes die in het kantoor waartoe zij behoren, worden toegepast;
- d) onvoldoende identificatie van de bestuurders (anti-witwaswetgeving);
- e) onvoldoende aangepast karakter van het algemeen controleprogramma aan de bijzonderheden van de gecontroleerde entiteit;
- f) onbestaande of ontoereikende risico-analyse;
- g) ontoereikende of voor verbetering vatbare analyse van het systeem van interne controle van de onderneming;
- h) onvoldoende beroep op externe confirmatieprocedures;
- i) ontbreken van formalisme en van documentatie aangaande de uitgevoerde controleprocedures;
- j) ontoereikende substantieve controleprocedures;
- k) niet-systematisch gebruik van een aangepaste referentiëring van de werkdocumenten ("*cross reference check*");
- l) het niet naleven van bepaalde wettelijke verplichtingen (bedrag van de uitzonderlijke werkzaamheden of bijzondere opdrachten zoals die in het jaarverslag dienen te worden weergegeven, vermelding van de honoraria in het proces-verbaal van de algemene vergadering waarin de commissaris werd benoemd, enz.);
- m) het niet in acht nemen van de Algemene controlenormen met betrekking tot het controleverslag (bijvoorbeeld ontbreken van de uitdrukkelijke vermelding dat het verslag werd afgeleverd met of zonder voorbehoud);
- n) niet in acht nemen van de norm voor permanente vorming;
- o) het ontbreken van opvolging van de neerlegging van de jaarrekening bij de NBB.

6.9. Samenwerking met de Commissie van Toezicht

Het overlegcomité tussen de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole is in 2007 verscheidene malen samengekomen teneinde informatie uit te wisselen, om de activiteiten van de twee Commissies te coördineren en om pragmatische antwoorden voor te stellen op vragen van gemeenschappelijke dossiers.

De Voorzitters en de Plaatsvervangende voorzitters van de twee Commissies maken deel uit van het comité. De betrokken personeelsleden van het Instituut nemen eveneens aan de vergaderingen deel.

VII

Hoofdstuk VII

COMMISSIE VAN TOEZICHT

7.1. Samenstelling

Tot en met 30 augustus 2007

Voorzitter: De heer H. FRONVILLE

Ondervoorzitter: De heer Ph. MAEYAERT

Leden: De dames Ch. BOLLEN en M. HOSTE en de heren P. COOX, Ch.-M. DE MONTPELLIER D'ANNEVOIE, L. DE PUYSSSELEYR, M. DE WOLF, V. DE WULF, X. DOYEN, B. GABRIELS, L. JOOS, D. SMETS, D. VAN CUTSEM, P. VAN IMPE, G. VERSTRAETEN en H. WILMOTS.

Secretariaat: De dames I. MEUNIER, E. LAMIROY (tot en met 12 januari 2007) en J. BOGDAN en de heren W. DE BRABANDERE, S. FOLIE en L. POLFLIET.

Vanaf 31 augustus 2007

Voorzitter: De heer L. DE PUYSSSELEYR

Plaatsvervangend voorzitter: De heer Ph. MAEYAERT

Effectieve leden: De heren J.-F. CATS, P. COOX, X. DOYEN, B. GABRIELS, D. SMETS (secretaris), D. VAN CUTSEM, P. VAN IMPE.

Plaatsvervangende leden: De dames Ch. BOLLEN en M. HOSTE en de heren Ch.-M. DE MONTPELLIER D'ANNEVOIE, V. DE WULF, Ph. GOSSART, L. JOOS, M. TEFNIN en G. VERSTRAETEN.

Secretariaat: De dames I. MEUNIER, J. BOGDAN en M. LORGE (vanaf 17 september 2007) en de heren W. DE BRABANDERE, S. FOLIE en L. POLFLIET.

Sinds 31 augustus 2007 is de Commissie samengesteld uit negen effectieve leden en acht plaatsvervangende leden. De Raad van het Instituut heeft de voorzitter van de Commissie verkozen en de Commissie verkoos zelf haar secretaris.

De commissieleden moeten gedurende meer dan vijf jaar in het openbaar register zijn ingeschreven (*cf.* artikel 3 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren). De leden zijn voor drie jaar benoemd en het mandaat is hernieuwbaar.

7.2. Wettelijk kader

De wettelijke hervorming zoals die in 2007 werd doorgevoerd heeft het bestaansrecht van de Commissie van Toezicht bezegeld.

Het wettelijk kader dat de toezichtsoopdrachten van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren regelt, wordt beschreven in de artikelen 32 tot 34 van de gecoördineerde wet van 1953 en in de artikelen 3 tot 7 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren.

7.3. Werkwijze van de Commissie van Toezicht

7.3.1. Organisatie

De organisatie en de werking van de Commissie van Toezicht werden gewijzigd ingevolge de inwerkingtreding op 31 augustus 2007 van de gecoördineerde wet van 1953 en van het voornoemde koninklijk besluit *d.d.* 26 april 2007.

Terwijl onder de bepalingen van de oude wet van 22 juli 1953 de Commissie van Toezicht haar activiteiten uitoefende binnen de bevoegdheidsdelegatie die ze had ontvangen van de Raad van het Instituut op 8 november 2002⁽¹⁾, wordt de huidige werking geregeld door de nieuwe wettelijke en reglementaire bepalingen.

De Commissie van Toezicht oefent haar bevoegdheden uit overeenkomstig de artikelen 3 en volgende van voornoemd koninklijk besluit van 26 april 2007. Zij helpt de Raad van het Instituut bij het vervullen van de opdracht zoals toegewezen door artikel 32 van de gecoördineerde wet van 1953.

De Commissie van Toezicht onderzoekt zowel of de wettelijke als de reglementaire bepalingen werden nageleefd alsook elke andere regel die op het beroep van toepassing is, maar ook de technische kwaliteiten van de werkzaamheden van de bedrijfsrevisoren, en dit hetzij op eigen initiatief, hetzij op initiatief van de Raad van het Instituut, hetzij na klacht.

(1) IBR, *Vademecum*, Deel I, 2005, p. 209.

Met het oog op het vervullen van deze opdracht kan de Commissie alle inlichtingen aanwenden waarover het Instituut beschikt en betreffende de wettelijke en reglementaire verplichtingen die de bedrijfsrevisor geacht wordt na te leven.

Overeenkomstig artikel 4 van voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007 vindt de Commissie de aanleiding voor haar controlewerkzaamheden in twee bronnen. Het betreft enerzijds het technisch onderzoek van dossiers en klachten waarover zij door de Raad van het Instituut werd gevat. Het betreft anderzijds onderzoeken opgestart op eigen initiatief, op basis van een doelgerichte onderzoeksmethode of via administratieve opvolging die door de Commissie wordt verzorgd (bijvoorbeeld dank zij de openbaar gemaakte gegevens in de *Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad*, de openbaar gemaakte jaarrekeningen, de jaarlijkse mededeling, de pers, enz.).

De werkzaamheden van de Commissie van Toezicht strekken ertoe om voorstellen van beslissing ten behoeve van de Raad van het Instituut te formuleren waartoe deze kan worden geroepen in uitvoering van zijn wettelijke en reglementaire verplichtingen.

Een onderscheid wordt gemaakt in de Commissie tussen de effectieve leden en de plaatsvervangende leden. Zo beschikken enkel de effectieve leden over stemrecht in geval de Commissie een beslissing neemt. In geval van afwezigheid, onverenigbaarheid of belangenconflict zal het verhinderde lid door een plaatsvervangend lid worden vervangen die dan over stemrecht zal beschikken.

De Commissie wordt voor het vervullen van haar opdrachten door de medewerkers van het Instituut bijgestaan.

7.3.2. De vergaderingen

In beginsel komt de Commissie van Toezicht eenmaal per maand samen op de zetel van het Instituut, maar zij kan altijd beslissen om bijkomende vergaderingen te houden. De Commissie kan tevens een of meer strategische vergaderingen beleggen die erop gericht zijn een activiteit of een plan te ontwikkelen dat gericht is op de globale toezichtsuitoefening over het beroep.

De medewerkers van het Instituut bereiden, in samenspraak met de Voorzitter en de Secretaris-generaal, de dagorde voor van de vergaderingen van de Commissie van Toezicht.

7.3.3. Aanduiding van de informateur en de onderzoeker

De Commissie past een onderscheid toe tussen de informatiewerkzaamheden en de onderzoekswerkzaamheden die verlopen volgens de vormvereisten zoals voorzien in voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007.

De Commissie van Toezicht moet bepaalde werkzaamheden kunnen volbrengen die er op gericht zijn informatie te verzamelen aangaande een feit of een specifieke aangelegenheid zonder dat die noodzakelijkerwijs moeten onderworpen worden aan de vormvereisten zoals opgenomen in voormeld koninklijk besluit. Derhalve zal het informatiewerkzaamheden betreffen.

De informatiewerkzaamheden die worden gepresteerd door de Commissie van Toezicht zijn deze die in het raam van systematische onderzoeken worden uitgevoerd. Tevens gaat het om individuele dossiers waarin vermoedelijk onderzoekshandelingen moeten worden gesteld maar die gelet op de tot dan toe verzamelde gegevens, onvoldoende elementen bevatten die de opening van een toezichtsdossier rechtvaardigen omdat nog onvoldoende aanwijzingen voor een mogelijke inbreuk bestaan.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat in het geval de feiten die het voorwerp van onderzoek door de Commissie van Toezicht uitmaken, een inbreuk zouden kunnen uitmaken op de op het beroep van toepassing zijnde regels, een toezichtsdossier moet worden geopend en de bij koninklijk besluit voorgeschreven regels nauwgezet dienen te worden gevolgd zodat vanaf de onderzoeksfase de bedrijfsrevisor over een reeks rechten zou beschikken.

De informateur of de onderzoeker wordt in de schoot van de Commissie onder haar leden aangesteld. De aangeduide onderzoeker kan, als hij het noodzakelijk acht en om te voldoen aan de vereisten van het onderzoek, de Commissie verzoeken om een tweede onderzoeker aan te stellen.

7.3.4. Over het houden van dossiers en belangenconflicten

De Commissie van Toezicht houdt een afzonderlijke lijst bij met enerzijds de inventaris van de informatiewerkzaamheden en anderzijds de toezichtsdossiers.

De informatie- en de toezichtsdossiers worden op objectieve en neutrale wijze voorbereid door de onderzoeker(s) die onafhankelijk moeten zijn en zich niet in een belangenconflict met de betrokken bedrijfsrevisor mogen bevinden.

Bijgevolg onthoudt elk lid van de Commissie zich om deel te nemen in het bijzonder aan enig onderzoek, aan de discussie, aan de beslissing en aan de goedkeuring van de verslaggeving over een onderzoek of van een geheel van inlichtingen telkens wanneer de feiten betrekking hebben op:

- hem- of haarzelf, het kantoor, een vennoot, een stagiair of een medewerker van het kantoor;
- een gewezen vennoot tot het verstrijken van een termijn van vijf jaar na het beëindigen van de banden die hen verenigden;
- een familielid tot in de vierde graad waarin eveneens de personen begrepen zijn waarmee een verwantschapsband bestaat alsook de samenwonenden en de gewezen echtgenoten die met echtpartners worden gelijkgesteld;
- een andere bedrijfsrevisor waarmee hij of zij een professionele relatie heeft onderhouden met betrekking tot het aan de orde zijnde punt;
- een andere bedrijfsrevisor waarmee hij of zij in de afgelopen tien jaar een betekenisvol meningsverschil heeft gehad in een andere hoedanigheid dan deze verbonden aan een functie binnen het Instituut;

7.3.5. De onderzoekswerkzaamheden en de werkzaamheden verbonden aan het verzamelen van informatie.

A. De informatiewerkzaamheden

De informatiewerkzaamheden komen meer bepaald tot stand in het kader van de systematische onderzoeken die in de schoot van de Commissie van Toezicht worden uitgevoerd.

In 2007 heeft de Commissie de volgende systematische analyses doorgevoerd: systematische analyse van de commissarismandaten in vennootschappen die failliet werden verklaard, *prima facie* nazicht van de commissarisverslagen met betrekking tot verzekeringsmaatschappijen, systematische analyse van de persartikelen, analyse van de revisorale activiteiten in de non-profit sector, opvolging van de “one to one”-regel, analyse van revisorale activiteiten uitgevoerd in vennootschappen die een

jaarrekening volgens het verkort schema neerleggen en toezicht op het naleven van de “hoofdactiviteit”.

De Commissie van Toezicht voert systematische onderzoeken uit m.b.t. bepaalde sectoren of beroepsactiviteiten. Daartoe onderzoekt zij de inlichtingen die voortkomen uit in het bijzonder de jaarlijkse mededelingen, de officiële publicaties en informatie, het onderzoek van persartikelen, het onderzoek van websites, het onderzoek naar een bepaalde sector (vzw, verzekeringsmaatschappijen, enz.).

Indien de systematische analyses elementen aan het licht brengen die bijkomende informatie vergen, gaat de Commissie van Toezicht over tot de aanstelling van een informateur.

De aangeduide informateur verzamelt de nuttige elementen bestemd voor de informatiewerkzaamheden. Hij kan, indien hij het wenselijk oordeelt, de betrokken bedrijfsrevisor voor een onderhoud uitnodigen. Bij dit onderhoud kan hij zich laten vergezellen door een lid van de Commissie en door een medewerker van het Instituut.

De elementen van deze analyses zullen geen voorwerp uitmaken van een individueel toezichtsdossier zolang geen mogelijke professionele of deontologische fout wordt vermoed die het opleggen van één van de sancties zoals voorzien in de artikelen 36, 37, 38 en 73 van de gecoördineerde wet van 1953 zou kunnen meebrengen. Het al dan niet openen van toezichtsdossiers is dus de enige doelstelling van de informatiewerkzaamheden.

Bij het beëindigen van de informatiewerkzaamheden brengt het aangeduid Commissielid verslag uit bij de Commissie die, desgevallend, de beslissing kan nemen om een toezichtsdossier te openen. De Commissie van Toezicht stelt de bedrijfsrevisor er per brief van in kennis.

B. De toezichtsactiviteiten

Elke klacht die rechtstreeks aan het Instituut of via de Kamer van verwijzing en instaatstelling wordt bezorgd maakt het voorwerp uit van een toezichtsdossier.

Overeenkomstig artikel 4, § 1 van voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007 wordt elke mededeling, op naam, gedateerd en onder-

tekend, die aan het Instituut is gericht, van verwijten aan een bedrijfsrevisor, beschouwd als een klacht, voor zover deze expliciet en uitdrukkelijk als een klacht wordt voorgesteld.

Nochtans zal de Commissie van Toezicht de afzender van de brief ondervragen wanneer een redelijke twijfel bestaat aangaande de kwalificatie die de afzender aan zijn mededeling heeft willen geven (mededeling van inlichtingen of een klacht).

Zoals in het verleden zal de Commissie van Toezicht aan anonieme klachten of aangiftes geen gevolg geven.

Bij de opening van een individueel toezichtsdossier wordt een (of meerdere) onderzoeker(s) aangeduid, bij voorkeur onder de effectieve of de plaatsvervangende leden van de Commissie doch mogelijk ook onder de andere bedrijfsrevisoren. De aanduiding van een tweede onderzoeker komt tot stand rekening houdend met de werklast die het dossier lijkt te vertegenwoordigen dan wel met de complexiteit die het dossier vertoont. Het moet worden opgemerkt dat het mogelijk is dat, in navolging van de informatiewerkzaamheden, dezelfde effectieve of plaatsvervangende leden als onderzoeker worden aangeduid.

De beslissing om een toezichtsdossier te openen en de naam van de door de Commissie aangeduide onderzoeker worden aan de betrokken bedrijfsrevisor betekend overeenkomstig de bepalingen van artikel 5 van voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007.

De procedureregels en de termijnen vastgelegd door voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007 dienen onverkort toepassing te vinden vanaf de datum van de betekening aan de bedrijfsrevisor van de beslissing om over te gaan tot de opening van een toezichtsdossier. Een gedeelte van deze regels is er op gericht de rechten van de verdediging te versterken en bekrachtigt de vroegere rechtspraak van de Commissie van Toezicht die sedert verscheidene jaren systematisch overgaat tot het organiseren van een tegensprekelijk onderhoud alvorens een voorstel van verwijzing naar de tuchtinstanties te formuleren.

De betrokken bedrijfsrevisor kan dus steeds door de Commissie van Toezicht worden opgeroepen als de onderzoeker dit aangewezen acht. Overigens kan de betrokken bedrijfsrevisor zelf verzoeken om door de onderzoeker(s) te worden gehoord (artikel 6, § 1 van voormeld koninklijk

besluit van 26 april 2007). Het gaat om een nieuw recht dat aan de bedrijfsrevisor wordt toegekend.

Indien zij dit nodig acht kan de Commissie van Toezicht beslissen om over te gaan tot een plaatsbezoek bij de betrokken bedrijfsrevisor. Tot een plaatsbezoek wordt enkel overgegaan in het kader van een toezichtsdossier.

De notulen van deze gesprekken worden door de medewerkers van het Instituut opgesteld en verstuurd aan de betrokken bedrijfsrevisor die over een termijn van 15 dagen beschikt om zijn opmerkingen te laten gelden.

Desgevallend dient te worden opgemerkt dat overeenkomstig artikel 6, § 6 van voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007, wanneer een bedrijfsrevisor wordt uitgenodigd om te verschijnen, een afschrift van de oproepingsbrief wordt verstuurd aan het bedrijfsrevisorenkantoor waarvan de opgeroepen bedrijfsrevisor ten tijde van de uitvoering van de revisorale opdracht de vaste vertegenwoordiger was. Het bestuursorgaan van het bedrijfsrevisorenkantoor kan, als zij dit wenst, een bedrijfsrevisor afvaardigen om eveneens te verschijnen volgend op de uitnodiging.

Artikel 6, § 3 van het voormelde koninklijk besluit van 26 april 2007 verplicht de betrokken bedrijfsrevisor ertoe om het als een beroepsverplichting te beschouwen om persoonlijk op de vragen van de Commissie van Toezicht te antwoorden en daartoe alles in het werk te stellen.

Het toezicht heeft uiteindelijk ten doel de degelijke uitoefening van het beroep te verzekeren, de beoefening ervan te beschermen tegen interne misbruiken⁽¹⁾ en de reputatie van de beroepsgroep naar buitenuit onaangestast te bewaren⁽²⁾. Daarom heeft de Raad van het Instituut steeds gewenst dat het onderzoek van het dossier, meerbepaald in dit stadium van de procedure, op een serene wijze zou verlopen en gericht zou zijn op de beoordeling van technische aspecten van het dossier zonder te zeer op louter procedurele problemen geconcentreerd te zijn.

Te noteren valt dat, overeenkomstig artikel 6, § 4 van het voormelde koninklijk besluit van 26 april 2007, in dit stadium van het onderzoek de

(1) DU JARDIN, J., "*Principes généraux*", in "*Le droit disciplinaire des ordres professionnels*", Larcier, Brussel, 2004, p. 11.

(2) GEENS, K., uiteenzetting ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van het IJB, Brussel, 28 februari 2005.

bedrijfsrevisor zich bij deze onderhouden niet kan laten bijstaan. Dit beginsel is in overeenstemming met de rechtspraak van het Hof van Cassatie en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waarin wordt gesteld dat de artikelen 6 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens geen toepassing dienen te krijgen tijdens het voorbereidend onderzoek van een dossier⁽¹⁾⁽²⁾ (cf. *Jaarverslag* 2006, p. 234). Het is vanzelfsprekend dat in het geval van een verwijzing naar de tuchtinstanties, de bedrijfsrevisor, zoals elke andere burger, over het recht beschikt om zich door een advocaat te laten bijstaan.

Het lijkt gepast hieraan nog toe te voegen dat in het kader van het onderzoek van een tuchtrechtelijk dossier binnen de beroepsorden, de heersende rechtspraak bevestigt dat de betrokken beroepsbeoefenaar gehouden is tot het respecteren van een verplichting tot medewerking en tot loyaliteit bij het zoeken naar de waarheid⁽³⁾.

7.3.6. Verslag aan de Commissie van Toezicht en beraadslaging door de Commissie van Toezicht

VII

Bij het beëindigen van de toezichtswerkzaamheden brengt de onderzoeker verslag uit in plenaire zitting over zijn activiteiten en stelt daartoe een nota op ten behoeve van de Commissie van Toezicht waarin de feiten worden weergegeven, de onderzoekswerkzaamheden worden samengevat als ook de argumenten die ter verdediging naar voor werden geschoven, eventueel samen met het aanstippen van aanwijzingen die verwijzen naar de voornaamste overtredingen zoals die kunnen worden weerhouden.

De debatten voor de Commissie van Toezicht worden aangevat op basis van het verslag van de onderzoeker en de Commissie van Toezicht neemt een beslissing die wordt geformuleerd als een voorstel aan de Raad van het Instituut. De beslissingen van de Commissie van Toezicht worden in plenaire zitting genomen en de Commissie van Toezicht beraadslaagt slechts geldig voor zover vijf leden met stemrecht aanwezig zijn. In de

-
- (1) DU JARDIN, J., “*Le contrôle de légalité exercé par la Cour de Cassation sur la justice disciplinaire au sein des des ordres professionnels*”, J.T., 2000, p. 641.
 - (2) LAMBERT P., “*La procédure disciplinaire et ses exigences au regard de la Convention européenne des droits de l’homme*”, p. 6, Communication présentée au colloque organisé par l’Association européenne pour le droit bancaire et financier, le 30 septembre 1999.
 - (3) DU JARDIN, J., “*Principes généraux*”, in “*Le droit disciplinaire des ordres professionnels*”, Larcier, Brussel, 2004, p. 24.

mate waarin plaatsvervangende leden beschikbaar zijn, vervangen zij de afwezige effectieve leden in de Commissie van Toezicht en beschikken zij over stemrecht.

Naast de klassering van het dossier, kan de Commissie van Toezicht aan de Raad van het Instituut voorstellen om de Kamer van verwijzing en instaatstelling te vatten met het oog op een mogelijk latere verwijzing naar de tuchtinstanties. De Commissie van Toezicht kan tevens aan de Raad van het Instituut voorstellen om een terechtwijzing, een injunctie of een voorlopige ordemaatregel te bevelen overeenkomstig de artikelen 36, 37 en 38 van de gecoördineerde wet van 1953.

De Raad van het Instituut is altijd al erg attent geweest aangaande de gevolgen die een eventuele tuchtrechtelijke veroordeling tot schorsing kan meebrengen voor de (andere) vennoten die mogelijk geen enkele fout hebben begaan, alsook voor de personeelsleden van dat bedrijfsrevisorenkantoor.

VII

De Raad van het Instituut had het principiële standpunt ingenomen dat de vaste vertegenwoordiger, tevens natuurlijke persoon, op tuchtrechtelijk vlak aansprakelijk was voor de begane fouten gedurende de periode dat de revisorale opdracht werd uitgevoerd.

Er bestaan nochtans hypothesen waarbij de Raad van het Instituut van oordeel is dat aan bepaalde gedragingen van een bedrijfsrevisorenkantoor een tuchtrechtelijk gevolg moet worden gegeven. Het gaat in het bijzonder over situaties waarin de aangeklaagde gedragswijze het karakter van een gewoonte heeft of waarin de vastgestelde fout het gevolg is van een gegeven richtlijn of van een procedure die werd opgelegd door het bedrijfsrevisorenkantoor zelf.

Het nieuwe artikel 72, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 preciseert dat in geval een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon naar de Tuchtcommissie wordt verwezen, het bedrijfsrevisorenkantoor dat hij of zij vertegenwoordigt, zelf slechts het voorwerp kan uitmaken van verwijzing op grond van een afzonderlijke fout van het bedrijfsrevisorenkantoor. Dit is de wettelijke bevestiging van een bestaande praktijk die eerder door de Raad van het Instituut was aangenomen.

Nog steeds met het oog op het vermijden van sociale repercussies van de schorsing voorziet het artikel 72, § 3 van de gecoördineerde wet

van 1953 in een mechanisme dat het mogelijk maakt voor een tot een schorsing van maximum een maand veroordeeld bedrijfsrevisorenkantoor, om de schorsing te vervangen door de betaling van een boete (*cf. infra*, § 15.7.).

7.3.7. Verslag aan de Raad van het Instituut

Buiten de voorstellen die de Commissie van Toezicht formuleert aan de Raad van het Instituut bij het beëindigen van het vooronderzoek van de specifieke en individuele dossiers, brengt zij ook verslag uit aan de Raad van het Instituut over haar activiteiten met betrekking tot richtlijnen of meer algemene initiatieven die met het beroep van bedrijfsrevisor verband houden.

7.3.8. Redactie en goedkeuring van de notulen van de vergadering

Na elke vergadering worden notulen opgesteld. Deze maken het voorwerp uit van goedkeuring door de Commissie van Toezicht en worden nadien ter beschikking gesteld van de leden van de Raad van het Instituut gedurende de vergaderingen van de Raad van het Instituut.

VII

7.4. Analyse van de klachten

De klachten die aan de het Instituut worden gezonden door cliënten, bedrijfsrevisoren of derden hebben hoofdzakelijk betrekking op gedragingen die strijdig zijn met wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de onafhankelijkheid, op technische gebreken m.b.t. wettelijke en beroepsnormen alsook op onwaardig gedrag van de bedrijfsrevisor.

Wanneer een klacht aan het Instituut wordt overgemaakt, vangt de Commissie van Toezicht onmiddellijk aan met een onderzoek overeenkomstig voormelde procedure (*cf. supra* § 7.3.5.B.)

7.5. Systematische analyses

Zoals hiervoor vermeld kaderen de informatiewerkzaamheden van de Commissie van Toezicht binnen systematische analyses.

Er wordt aan herinnerd dat de tijdens deze systematische analyses vastgestelde feiten slechts het voorwerp van een individueel toezichtsdossier kunnen uitmaken voor zover er een professionele of tuchtrechtelijke fout, die aan de basis kan liggen van een maatregel of sanctie opgesomd in de artikels 36, 37, 38, en 73 van de gecoördineerde wet van 1953, aan het licht zou kunnen worden gebracht.

7.5.1. Systematische analyse van de commissarismandaten in vennootschappen die failliet werden verklaard

De vennootschappen die failliet werden verklaard vormen een blijvend aandachtspunt van de Commissie van Toezicht (IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 201). In 2007 heeft de Commissie van Toezicht de systematische analyse van de door de commissaris afgeleverde controleverslagen met betrekking tot de laatst neergelegde jaarrekening van een naderhand failliet verklaarde vennootschap en die een commissaris hadden benoemd in de vier jaar voorafgaand aan het faillissement, voortgezet. Het eerste doel van deze analyse, die sinds meerdere jaren door de Commissie wordt uitgevoerd, is gericht op het onderzoeken van het niet naleven van wettelijke en normatieve bepalingen teneinde te vermijden dat derden zouden worden geschaad door tekortkomingen voortvloeiend uit ontoereikende revisorale werkzaamheden. In 2007 werden de jaarrekening en de commissarisverslagen van 61 vennootschappen aan een grondig onderzoek onderworpen.

7.5.2. *Prima facie* nazicht van de commissarisverslagen met betrekking tot verzekeringsmaatschappijen

In 2006 heeft de Commissie van Toezicht een systematische analyse met betrekking tot de controle van de organisaties van openbaar belang uitgevoerd, hetgeen een bijzonder aandachtspunt uitmaakt van de Europese Commissie en van verscheidene publieke regelgevers.

Op verzoek van de Raad van het Instituut bestond de eerste taak van de Commissie van Toezicht erin om het geheel van de verzekeringsmaatschappijen en de pensioenfondsen naar Belgisch recht te identificeren, evenals hun commissarissen en het bedrag van de honoraria ontvangen per mandaat.

Tot op heden heeft de in de schoot van de Commissie van Toezicht gevormde werkgroep kennis genomen van 111 commissarisverslagen met

betrekking tot jaarrekeningen van verzekeringsmaatschappijen en van 191 commissarisverslagen met betrekking tot jaarrekeningen van pensioenfondsen. Deze commissarisverslagen werden systematisch vanuit een formele invalshoek onderzocht alvorens deze te toetsen aan de jaarrekening, evenals aan de informatie vervat in het jaarverslag.

Op basis van de in 2007 door de werkgroep gemaakte vaststellingen heeft de Commissie van Toezicht een aantal tekortkomingen aan het licht gebracht. De werkgroep zal in 2008 de werkzaamheden in de sector van de verzekeringsmaatschappijen verderzetten en zal de besluiten aan de Commissie van Toezicht verder blijven bezorgen. De analyse uitgevoerd in de sector van de pensioenfondsen heeft met betrekking tot de vorm en de inhoud van de commissarisverslagen een grote ongelijkheid aan het licht gebracht. In de schoot van een werkgroep, bestaande uit bedrijfsrevisoren die een bijzondere kennis hebben over deze sector, dient te worden nagedacht over het opstellen van een model van standaardverslag.

7.5.3. Systematische analyse van de persartikelen

De Commissie van Toezicht heeft in 2007 de systematische analyse van de persartikelen die betrekking hebben, of kunnen hebben op één of meerdere bedrijfsrevisoren, verder gezet. De Commissie van Toezicht besteedt bijzondere aandacht aan de indicaties van fraude die door de pers aan het licht kunnen worden gebracht alsook aan indicaties van inbreuken op professionele en deontologische normen.

Naar aanleiding van deze analyse werden in 2007 20 dossiers geopend.

7.5.4. Analyse van de revisorale activiteiten in de non-profitsector

Naar aanleiding van acties in 2005 ondernomen door de Raad van het Instituut en de Commissie van Toezicht (IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 203) en de eerste vaststellingen gedaan in 2006 (IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 233), heeft de Commissie van Toezicht de analyse van de revisorale werkzaamheden in de non-profitsector verder gezet en uitgebreid.

Op basis van de jaarlijkse mededelingen die in 2005 aan het Instituut werden overgemaakt, heeft de in de schoot van de Commissie van Toezicht aangeduide werkgroep in een eerste tijd 552 permanente opdrachten in non-profitentiteiten onderkend, waarvan 56 permanente opdrachten met

betrekking tot de controle van de rekeningen van vzw's met een ondernemingsraad.

Door de analyse te richten op permanente controleopdrachten waarvan de honoraria lager zijn dan 500 EUR – of lager dan 5.000 EUR in vzw's met een ondernemingsraad – heeft de werkgroep een meer diepgaand onderzoek van 181 permanente opdrachten verricht. Om dit te doen heeft de werkgroep kennis genomen van de financiële overzichten en de revisorale verslagen opgesteld in de periode waarop de overgemaakte jaarlijkse mededeling betrekking had. Vervolgens heeft de werkgroep de door de betrokken bedrijfsrevisoren, op vraag van de Commissie van Toezicht, overgemaakte memo's geanalyseerd. Bepaalde bedrijfsrevisoren werden daarenboven verzocht om hun werkdoSSIERS aan de Commissie van Toezicht over te maken.

Sinds 2005 werden in het kader van deze analyse 78 dossiers in de schoot van de Commissie van Toezicht geopend, waarvan 59 dossiers werden geklasseerd, één dossier nog lopende is en twee dossiers werden overgemaakt aan de Tuchtcommissie. In 16 dossiers werd een aanbevelingsbrief, die rekening hield met de vastgestelde opmerkingen en tekortkomingen, gericht aan de betrokken bedrijfsrevisor, waarna de dossiers werden afgesloten. De Commissie van Toezicht heeft bovendien 12 bedrijfsrevisoren uitgenodigd op de zetel van het Instituut voor een onderhoud.

Herhaaldelijk heeft de Commissie van Toezicht, ter gelegenheid van het afsluiten van voornoemde dossiers, de aandacht van de bedrijfsrevisoren gevestigd op het gebruik van een aangepast werkprogramma, de formalisering van de controlewerkzaamheden en de opmaak van het controleverslag in overeenstemming met de Algemene controlenormen.

Het blijkt duidelijk uit de door de werkgroep uitgevoerde analyse dat in de dossiers van de non-profitsector het gemiddeld aantal gepresteerde uren een zwak punt uitmaakt.

7.5.5. Opvolging van de “one to one”-regel beoogd door artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen

De Commissie van Toezicht is in 2006 op verzoek van de Raad van het Instituut van start gegaan met het opstellen van een omzendbrief gericht

aan de bedrijfsrevisoren ter verduidelijking van de bepalingen inzake de “one to one”-regel.

Deze omzendbrief werd op 29 augustus 2007 aan de bedrijfsrevisoren verzonden (*cf. supra*, § 1.4.2.).

7.5.6. Analyse van de revisorale werkzaamheden bij vennootschappen die hun jaarrekeningen opgesteld volgens een verkort schema neerleggen

Een externe leverancier heeft aan de Commissie van Toezicht een lijst medegedeeld met vennootschappen die, overeenkomstig het artikel 93 van het Wetboek van vennootschappen, hun jaarrekeningen, opgesteld volgens het verkort schema, neerleggen en die de verplichting opgelegd door artikel 100, 4° van het Wetboek van vennootschappen om het commissarisverslag neer te leggen, niet hebben nageleefd.

Aan de hand van deze lijst heeft de Commissie van Toezicht in 2007 schriftelijk alle betrokken bedrijfsrevisoren gecontacteerd (in 288 gevallen), ten einde inlichtingen met betrekking tot de in de bedrijfsrevisorenkantoren gebruikte procedures om de correcte neerlegging van het commissarisverslag na te gaan en een kopie van het niet-neergelegde commissarisverslag te verkrijgen.

In de schoot van de Commissie van Toezicht werd een werkgroep aangesteld ten einde systematisch de commissarisverslagen vanuit een formele invalshoek na te zien en dit alvorens deze te vergelijken met de jaarrekeningen en in voorkomend geval met de inlichtingen die in het jaarverslag zijn opgenomen. De werkgroep zal in 2008 de werkzaamheden verderzetten.

7.5.7. Toezicht op het naleven van de “hoofdactiviteit”

In 2007 heeft de Commissie van Toezicht op permanente wijze toegezien of bedrijfsrevisoren het beroep als hoofdactiviteit uitoefenen. Dit nazicht werd voornamelijk uitgevoerd aan de hand van de jaarlijkse mededelingen, zoals door de bedrijfsrevisoren aan het Instituut overgemaakt.

Deze controle kadert in het vervullen van de rechtmatige verwachting dat de bedrijfsrevisor een technisch en kwalitatief hoogstaande dienstverlening verstrekt die, in het geval de tijd die aan het beroep wordt

besteed, beperkt is, in vraag kan worden gesteld. 25 dossiers in verband met een probleem van hoofdactiviteit werden in 2007 behandeld.

7.6. Opvolging van gerechtelijke, tuchtrechtelijke en administratieve procedures (artikel 41, § 1 en § 2 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953)

De Commissie van Toezicht houdt een permanente lijst bij van de lopende gerechtelijke, tuchtrechtelijke en administratieve procedures en van de vorderingen tegen bedrijfsrevisoren, medegedeeld door laatstgenoemden in toepassing van artikel 41, § 1 en § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

Artikel 41, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 stelt dat de bedrijfsrevisor die het voorwerp is van een gerechtelijke, tuchtrechtelijke of administratieve procedure die betrekking heeft op de uitoefening van zijn beroep, hiervan de Raad van het Instituut dient in kennis te stellen binnen de maand die volgt op de inleiding van de procedure of van zodra hij in staat van beschuldiging is gesteld in het geval van een strafrechtelijke procedure.

12 bedrijfsrevisoren hebben in de loop van 2007 aan het Instituut gemeld dat zij in een gerechtelijke procedure betrokken zijn.

Artikel 41, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 stelt dat de bedrijfsrevisor eveneens aan het Instituut de tuchtsancties, administratieve sancties en strafsancties dient mede te delen die hem werden opgelegd door een autoriteit of beroepsorganisatie die in België, in een Lidstaat van de Europese Unie of een derde land, wat zijn beroepsactiviteiten betreft, gelijkaardige functies uitoefent als deze van de Belgische Staat of het Instituut. Deze mededeling heeft plaats uiterlijk een maand nadat de bedoelde beslissingen definitief zijn geworden.

De Commissie vraagt de betrokken bedrijfsrevisoren om haar op de hoogte te houden van de evolutie die deze procedures kennen, onverminderd de mogelijkheid om de bedrijfsrevisoren door te verwijzen naar de tuchtinstanties indien daartoe aanleiding bestaat.

De betrokken bedrijfsrevisoren worden geacht jaarlijkse de evolutie van de procedure mede te delen aan de Commissie van Toezicht, meer bepaald in de loop van de maand juni 2007.

7.7. Analyse van de laattijdige inschrijving van bedrijfsrevisorenvennootschappen

De vraag tot inschrijving in het openbaar register van een vennootschap die opgericht is om het beroep van bedrijfsrevisor uit te oefenen, dient onmiddellijk te worden gericht aan het Instituut, en dit ten laatste drie maanden na het verlijden van de oprichtingsakte⁽¹⁾. Deze regel is van toepassing welke ook de juridische vorm is die de rechtspersoon aanneemt.

Het afgelopen jaar heeft de Commissie van Toezicht kunnen vaststellen dat drie vennootschappen reeds operationeel waren vooraleer de vraag om inschrijving bij het Instituut ingediend en behandeld werd.

VII

7.8. Uitwisseling van informatie met de Kamer van verwijzing en instaatstelling

Op het einde van het vooronderzoek legt de Raad van het Instituut haar beslissing aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling voor. In het geval de beslissing een verwijzing naar de tuchtinstanties beoogt, richt de Raad van het Instituut een verslag aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling. In dit verslag zullen de aan de betrokken bedrijfsrevisor verweten feiten worden uiteengezet met verwijzing naar de wettelijke, reglementaire en tuchtrechtelijke bepalingen.

Er moet op gewezen worden dat de elementen die op de voorgrond treden in het kader van systematische analyses die door de Commissie van Toezicht worden verricht, niet het voorwerp uitmaken van mededeling aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling naarmate deze zich nog in een informatiestadium bevinden. De individuele toezichtsdossiers daarentegen worden in het kader van de supervisie medegedeeld aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

(1) IBR, *Vademecum*, Deel I, 2005, p. 100-102; IBR, *Jaarverslag*, 2004, p. 231, IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 204.

Overeenkomstig de gecoördineerde wet van 22 juli 1953 is de Raad van het Instituut ertoe gehouden haar beslissingen inzake klachten aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling mede te delen.

De wet heeft aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling de mogelijkheid geboden om aan de Raad van het Instituut bijkomende inlichtingen op te vragen aangaande de overgemaakte dossiers.

De gecoördineerde wet van 1953 voorziet niet in een procedure die de uitwisseling van informatie tussen het Instituut en de Kamer van verwijzing en instaatstelling regelt. De Raad van het Instituut heeft beslist om de contacten tussen het Instituut en de Kamer van verwijzing en instaatstelling schriftelijk te laten verlopen en dit via de Raad van het Instituut of de Voorzitter.

Voor wat betreft de uitwisseling van informatie tussen de bedrijfsrevisor en de Kamer van verwijzing en instaatstelling daarentegen voorziet voormeld koninklijk besluit van 26 april 2007 dat de rechtspleging voor de Kamer van verwijzing en instaatstelling uitsluitend schriftelijk kan gebeuren. Daarom zullen de bedrijfsrevisoren, de Raad van het Instituut of de bij de rechtspleging betrokken derden niet door de Kamer van verwijzing en instaatstelling worden gehoord.

De Kamer van verwijzing en instaatstelling kan op elk ogenblik kennis nemen van de stand waarin het onderzoek in een of meerdere dossiers zich bevindt. De Voorzitter zal de gevraagde informatie binnen de vijf werkdagen mededelen aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling.

De andere nieuwigheden inzake de Kamer van verwijzing en instaatstelling worden uiteengezet in *infra*, § 11.1.2.

7.9. Resultaten van de toezichtswerkzaamheden

7.9.1. Algemeenheden

In 2007 is de Commissie van Toezicht 12 keer samengekomen.

Er werden in 2007 285 nieuwe dossiers geopend, waarvan 83 met betrekking tot bedrijfsrevisorenkantoren en 202 met betrekking tot natuurlijke personen.

7.9.2. Overzicht van de in 2007 behandelde dossiers

a) naargelang de aard

	Aantal dossiers		
	Informatie	Toezicht	TOTAAL
“Hoofdvactiviteit”	15	10	25
Juridische procedure	26	62	88
Technische tekortkoming	154	212	366
Onafhankelijkheid	3	30	33
Deontologie	2	28	30
Honoraria	3	5	8
Administratief	0	5	5
Varia	0	4	4
TOTAAL	203	356	559

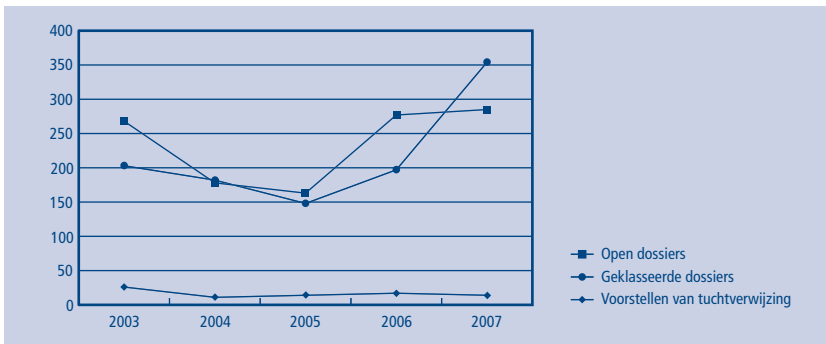
b) per boekjaar

De dossiers die werden geopend in 1999, 2000, 2001 en 2002 en nog werden behandeld in 2007 hebben alle betrekking op gerechtelijke procedures – burgerlijk of strafrechtelijk – die nog niet werden beëindigd.

VII

Jaar van opening	Behandeld in 2007	Afgesloten in 2007	Nog open op 31/12/2007
1999	2	0	2
2000	4	0	4
2001	3	0	3
2002	5	2	3
2003	21	7	14
2004	19	6	13
2005	27	9	18
2006	193	110	83
2007	285	229	56
TOTAAL	559	363	196

7.9.3. Grafisch overzicht van de statistieken over de laatste vijf jaren

De Commissie van Toezicht heeft gedurende 2007 285 dossiers geopend (95 informatiedossiers en 190 toezichtsdossiers), een aantal dat voorheen nooit bereikt werd. Per 31 december 2007 waren 196 dossiers nog hangende voor de Commissie.

VII

Er kan worden vastgesteld dat het aantal dossiers dat het voorwerp is geweest van klassering zonder gevolg door de Commissie van Toezicht, gestegen is in 2007. Dit laat zich voornamelijk verklaren door de beslissing van de Raad van het Instituut om vele op naam van bedrijfsrevisorenkantoren geopende dossiers te klasseren, bij gebreke aan afzonderlijke fout.

Over een periode van vijf jaar is het aantal door de Commissie van Toezicht aan de Raad van het Instituut voorgestelde dossiers voor verwijzing naar de Tuchtcommissie relatief stabiel gebleven.

7.9.4. Opvolging van de besluiten van de werkzaamheden van de Commissie van Toezicht

Na afloop van haar werkzaamheden over specifieke dossiers, heeft de Commissie van Toezicht in de 559 behandelde dossiers (waaronder 285 nieuw geopende dossiers in 2007) ondermeer besloten:

- om 335 dossiers definitief te klasseren omdat deze geen aanleiding gaven tot belangrijke opmerkingen (221 in 2007 geopende dossiers werden afgesloten, alsook 101 dossiers die in 2006 werden geopend);
- om in 15 dossiers een brief met aanbevelingen aan de bedrijfsrevisor te richten, rekening houdend met de door hem geformuleerde

opmerkingen of de vastgestelde tekortkomingen, waarmee het dossier tevens kon worden afgesloten;

- om per dossier, waarvan de tekortkomingen voldoende ernstig werden bevonden, een uitgewerkt voorstel over te maken aan de Raad van het Instituut die over de eventuele verwijzing naar de Tuchtcommissie kan beslissen. In 2007 gebeurde dat in 13 gevallen (12 volgens de vroegere procedure en een volgens de nieuwe procedure).

7.9.5. Oorsprong van de dossiers en de opvolging daarvan

A. Oorsprong van de dossiers

In onderstaande tabel wordt een systematisch overzicht gegeven van het aantal geopende dossiers volgens hun oorsprong voor de jaren 2005 tot en met 2007.

	2005	2006	2007		Totaal
			Voor 31/08/07	Na 31/08/07	
Externe bronnen					
Publieke autoriteiten (HREB, ACCOM, KVI, Parket en Rechtbanken)	11	11	10	1	11
Klachten en mededelingen (cliënten, revisoren)	31	39	18	10	28
Toezichthoudende organen/Beroepsinstututen	–	1	–	–	–
<i>Subtotaal</i>	42	51	28	11	39
Eigen bronnen van het Instituut					
Commissie Kwaliteitscontrole	–	–	–	1	1
Aangifte gerechtelijke procedure door de bedrijfsrevisor (art. 18 <i>quinquies</i> van de wet van 22 juli 1953)	8	14	10	2	12
Jaarlijkse mededeling van de revisoren	13	101	134	–	134
Interne informatie van het IBR	15	24	2	1	3
<i>Subtotaal</i>	36	139	146	4	150
Andere bronnen					
Bijlagen bij het <i>Belgisch Staatsblad</i>	7	14	10	5	15
Pers	16	31	19	1	20
Balanscentrale van de NBB	62	42	52	9	61
Diverse oorsprong	–	–	–	–	–
<i>Subtotaal</i>	85	87	81	15	96
Algemeen totaal	163	277	255	30	285

B. Opvolging van de dossiers

Zoals in het verleden heeft de Commissie van Toezicht kennis genomen van de persartikels die bedrijfsrevisoren in opspraak brengen. Indien ze van mening is dat de vermelde feiten een onderzoek of nadere informatie vereisen, dan voert de Commissie van Toezicht conform de voormelde procedure (cf. *supra*, § 7.5.3.) een onderzoek uit. De Commissie van Toezicht stelt niettemin slechts een tuchtverwijzing voor aan de Raad van het Instituut in de hypothese dat ze op basis van objectieve en gecontroleerde elementen zelf een inbreuk heeft kunnen vaststellen.

Van de dossiers “*hoofdactiviteit*” die in 2003, 2004 en 2005 geopend werden, worden er nog respectievelijk 8, 5 en 5 opgevolgd door de Commissie van Toezicht (cf. *supra*, § 7.5.7.).

Over het gehele jaar werden in 52 dossiers oproepingsbrieven verstuurd door de Commissie van Toezicht. Deze gesprekken laten dikwijls toe om snel een mening over het dossier te vormen (de bedrijfsrevisor wordt telkens ook verzocht zijn werkdossiers ter beschikking te stellen van de Commissie). De bedrijfsrevisor heeft de gelegenheid om tijdens dit eerste gesprek de juiste context te schetsen waarin het dossier is ontstaan.

In totaal bracht de Commissie van Toezicht in 2007 een bezoek aan de kantoren van drie bedrijfsrevisoren. Telkens wanneer er aanwijzingen bestaan dat de kantoororganisatie niet adequaat is of dat de principes inzake onafhankelijkheid door het bedrijfsrevisorenkantoor niet zouden nageleefd zijn, kan een plaatsbezoek veel opheldering bieden.

In 11 gevallen werd het Instituut door het Parket op de hoogte gebracht van een onderzoek waarin een bedrijfsrevisor betrokken is. Er werd beslist om systematisch een dossier te openen, zelfs daar waar de bedrijfsrevisor zelf niet het voorwerp is van enige verdenking, maar op zijn kantoor of in zijn woonplaats een huiszoeking en/of inbeslagname van dossiers had plaatsgevonden. In elk geval wordt de bedrijfsrevisor verzocht om naderhand het Instituut stipt op de hoogte te blijven houden van de evolutie die het dossier dat op hem of haar betrekking heeft nog zou kunnen kennen.

In overeenstemming met het artikel 41, § 1 en § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 hebben 12 bedrijfsrevisoren het Instituut ingelicht over hun betrokkenheid in een gerechtelijke procedure. De Commissie van

Toezicht vraagt aan de bedrijfsrevisoren om haar jaarlijks op de hoogte te stellen van de evolutie van deze procedures zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan de mogelijkheid om het dossier naar de Kamer van verwijzing en instaatstelling door te verwijzen met het oog op een mogelijke verwijzing naar de tuchtinstanties indien dit aangewezen is.

De Commissie van Toezicht heeft een dossier geopend met het oog op het onderzoek van feiten die door de Commissie Kwaliteitscontrole werden ontdekt in het kader van haar werkzaamheden. De feiten hadden geen betrekking op een bedrijfsrevisor die onderworpen was aan een kwaliteitscontrole.

7.10. Tucht

De voornaamste inbreuken die aanleiding hebben gegeven tot een gemotiveerd voorstel van de Commissie van Toezicht aan de Raad van het Instituut, strekkende tot verwijzing naar de tuchtinstanties, hebben betrekking op:

- het niet in acht nemen van de wettelijke en reglementaire normen m.b.t. de onafhankelijkheid van de commissaris omwille van een verwantschapsband met een bestuurder van de gecontroleerde entiteit, omwille van de overtreding van specifieke regels van onverenigbaarheid uitgevaardigd door de wetgever, van economische afhankelijkheid ten aanzien van een vennootschap of een groep van vennootschappen, van een gebrek aan feitelijke onafhankelijkheid omwille van banden met een bestuurder van de gecontroleerde entiteit;
- het niet in acht nemen van de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen van toepassing op de commissaris (alarmbelprocedure, toepassing van de regels inzake continuïteit, afwezigheid van geldige benoeming, enz.);
- het niet in acht nemen van de Algemene controlenormen inzake het revisoraal verslag doordat bijvoorbeeld de uitdrukkelijke vermelding ontbreekt dat het verslag werd uitgebracht met of zonder voorbehoud, gebreken vastgesteld in het bijhouden en samenstellen van de dossiers, gebrek aan formalisering van de controlewerkzaamheden, gebrek aan opvolging van de gebeurtenissen na het houden van de algemene vergadering;

- een gebrek aan confraterniteit, onwaardig gedrag;
- een gebrek aan eerbied voor het Instituut en voor zijn organen;
- een gebrek aan opvolging van de neerlegging van de jaarrekening bij de Balanscentrale van de Nationale Bank.

In de meerderheid van de gevallen is er een samenloop van meerdere overtredingen.

7.11. Samenwerking met de Commissie Kwaliteitscontrole

Het overlegcomité tussen de Commissie van Toezicht en de Commissie Kwaliteitscontrole is in 2007 enkele malen samengekomen teneinde informatie uit te wisselen, om de activiteiten van de twee Commissies te coördineren en om pragmatische antwoorden voor te stellen op vragen in gemeenschappelijke dossiers.

VII

De Voorzitters en de Ondervoorzitters van de twee Commissies maken deel uit van het comité. De betrokken personeelsleden van het Instituut nemen eveneens aan de vergaderingen deel.

Hoofdstuk VIII

**NORMEN VOOR DE
BEROEPSUITOEFENING**

8.1. Commissie Normen voor de beroepsuitoefening

Voorzitter: de heer D. KROES

Leden: de dames L. HAUSTERMANS (tot juni 2007), M.-N. GODEAU (sinds juni 2007) en P. LELEU, de heren J. BRANSON, F. CALUWAERTS, J. CAYTAN, G. DOCHEN (tot juni 2007), T. DUPONT (sinds juni 2007), H. EVERAERTS, F. FANK, H. FRONVILLE (sinds juni 2007), L. LAPERAL (sinds juni 2007), P. PAUWELS, J. VANDERNOOT, W. VAN DE WALLE, M. VAN DOREN (tot juni 2007), J.P. VINCKE en L. VLECK.

Extern lid: de heer H. OLIVIER

Secretariaat: mevrouw N. HOUYOUX en de heer D. SCHOCKAERT

Technisch deskundige: de heer J. DELMOTTE

8.2. De evolutie van de ISA's (*International Standards on Auditing*)

8.2.1. De Europese Richtlijn van 17 mei 2006

De Auditrichtlijn van 17 mei 2006⁽¹⁾ verduidelijkt dat binnen de Europese Unie wettelijke auditors en auditkantoren hun wettelijke controles van de jaarrekeningen moeten uitvoeren met inachtneming van de internationale controlestandaarden (*International Standards on Auditing*, ISA's) die door de Europese Commissie zijn aangenomen. De Richtlijn heeft echter geen specifieke ingangsdatum hiervoor bepaald.

De Europese Commissie beschikt over de bevoegdheid om de internationale controlestandaarden aan te nemen, voorgenomen dat wordt in acht genomen:

- a) de voorwaarden vastgelegd door artikel 26, § 2 van de Auditrichtlijn;
- b) de Comitologieprocedure voorzien door de Beslissing van 28 juni 1999⁽²⁾ ("Comitologiebesluit" genoemd).

(1) Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad.

(2) Besluit 1999/468/EG van de Raad van 28 juni 1999 tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden, *PB. L* 148, 17.07.1999, p. 23-26.

A. De voorwaarden vastgelegd door artikel 26, § 2 van de Auditrichtlijn

De Europese Commissie zal de internationale controlestandaarden enkel kunnen aannemen, voorgenomen dat deze standaarden:

- a) volgens geijkte procedures, onder publiek toezicht en op transparante wijze zijn opgesteld en internationaal algemeen aanvaard zijn; en
- b) bijdragen tot een grote geloofwaardigheid en hoge kwaliteit van jaarrekeningen of geconsolideerde jaarrekeningen in overeenstemming met het beginsel dat de (geconsolideerde) jaarrekening een getrouw beeld moet geven van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de vennootschap; en
- c) bevorderlijk zijn voor het Europees algemeen belang.

B. De Comitologieprocedure

De Auditrichtlijn verduidelijkt dat de Europese Commissie een regelgevingsprocedure voorziet door voornoemd Comitologiebesluit (artikel 48, § 2).

Intussen werd het Comitologiebesluit gewijzigd door een Besluit van de Raad van de Europese unie *d.d.* 17 juli 2006⁽¹⁾. Deze wijziging houdt de invoeging in van een nieuwe Comitologieprocedure (artikel *5bis*).

Deze nieuwe procedure, “regelgevingsprocedure met controle” genoemd, voorziet in een controlerecht in hoofde van het Europees Parlement dat bijna identiek is aan dat van de Raad van de Europese unie, daar waar voorheen het Europees Parlement slechts over geen inzagerecht beschikte.

Deze nieuwe procedure zal van toepassing zijn voor de ‘quasi-wettelijke’ maatregelen inzake de inwerkingtreding van een akte die via een medebeslissing werden aangenomen. Opdat deze nieuwe procedure van toepassing is op reeds inwerkinggetreden akten die via medebeslissing werden aangenomen, werd de Beslissing van de Raad van de Europese

(1) Besluit 2006/512/EG van de Raad van 17 juli 2006 tot wijziging van Besluit 1999/468/EG tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden, *PB. L* 200, 22.07.2006, p. 11-13.

Unie *d.d.* 17 juli 2006 gevolgd door een Verklaring van de drie Europese instellingen⁽¹⁾ waarbij de lijst van Richtlijnen die het voorwerp uitmaakt van wijzigingen wordt opgenomen. De Auditrichtlijn maakt deel uit van deze lijst evenals de Verordening van 19 juli 2002 met betrekking tot de toepassing van de IFRS normen⁽²⁾.

Op 14 november 2007 heeft het Europees Parlement een Resolutie⁽³⁾ aangenomen inzake een ontwerp van Richtlijn ter aanpassing van de Auditrichtlijn. In deze Resolutie steunt het Europees Parlement het in de Auditrichtlijn opnemen van de nieuwe “regelgevingsprocedure met controle”.

8.2.2. Standpunt van de Raad van het Instituut

Het Instituut heeft op 31 augustus 2007 de principiële beslissing genomen om aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) en de Minister van Economie voor te stellen om de ISA's en eventueel ISQC 1 in het normatieve kader op te nemen.

De Raad van het Instituut heeft in zijn Mededeling aan de leden van 10 april 2007 herinnerd aan het belang om de door de ISQC 1 voorziene beleidslijnen en -procedures toe te passen IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 252-253).

Sinds 31 augustus 2007 is het nieuwe zorgvuldig proces (*due process*) van toepassing wat betreft het opstellen en goedkeuren van de normen en aanbevelingen in het Belgische auditberoep (*cf. supra*, § 8.6.). De normen en aanbevelingen van het IBR zullen voortaan worden opgesteld door het IBR en, teneinde hun uitwerking te krijgen, door de HREB en de Minister van Economie moeten worden goedgekeurd.

(1) Verklaring van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie betreffende het Besluit van de Raad van 17 juli 2006 tot wijziging van Besluit 1999/468/EG tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitoefening van de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden, *PB. C* 255, 21.10.2006, p. 1-3.

(2) Verordening 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen, *PB. L* 243, 11.09.2002, p. 1.

(3) Wetgevingsresolutie van het Europees Parlement van 14 november 2007 over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, wat de aan de Commissie verleende uitvoeringsbevoegdheden betreft (COM(2006)0903 – C6-0024/2007 – 2006/0285(COD)).

Het wordt in het algemeen onderlijnd dat de introductie van de ISA's in België zal bijdragen tot een verhoogde kwaliteit van de externe auditwerkzaamheden, in overeenstemming met de doelstellingen van de Auditrichtlijn. De normen en aanbevelingen waren reeds in het verleden op de ISA's gebaseerd, doch de op vandaag bestaande internationale controlestandaarden zullen ongetwijfeld meer aandacht vragen voor aangelegenheden zoals risico-inschatting, met inbegrip van de inschatting van het risico van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of van het maken van fouten, alsmede voor aangelegenheden inzake documentatie.

De Raad van het Instituut heeft een aparte werkgroep opgericht met als doel een voorstel te formuleren wat betreft een concrete datum van invoering van de ISA's die aan de HREB zal dienen te worden gecommuniceerd, alsmede een begeleidingsplan aangaande de implementatie van deze standaarden in de praktijk (vertaling, vormingsinspanningen enz.).

De Raad van het Instituut neemt er kennis van dat momenteel de internationale controlestandaarden geen onderscheid maken tussen de *Public Interest Entities* (PIE's) en de *Small and Medium Sized Entreprises* (SME's).

De Raad van het Instituut steunt de positie van de FEE en de IAASB (cf. *supra*, § 8.2.3.), met name dat de controlestandaarden niet verschillend moeten zijn al naargelang de rechtsvorm en de specifieke eigenschappen van de gecontroleerde entiteit ("*An audit is an audit*"). Deze normen zouden van toepassing moeten zijn op alle opdrachten inzake (wettelijke) controle van de jaarrekening zoals voorzien door het Belgisch recht.

De Raad van het Instituut wenst de aandacht van de confraters te vestigen op de noodzaak om te beschikken over een geactualiseerde kennis van de ISA's. De Raad verwijst naar de vormingsseminaries van het Instituut waarbinnen sinds 2004 een aparte module "ISA's" werd ontwikkeld. De aandacht dient ook te worden gevestigd op de in 2008 te organiseren vormingsseminaries over de praktische toepassingen van de ISA's, met aandacht voor bijvoorbeeld de risico-analyse, de fraude-indicatoren en de controledocumentatie.

De tekst van de vertalingen van de ISA's is sinds eind september 2006 beschikbaar op de website van het Instituut (rubriek Documentatie).

8.2.3. Reacties op de discussie-ontwerpen (*exposure drafts*) van de IAASB

In het jaarverslag 2006 (p. 246-248), werd het “*clarity*” project van de IAASB voorgesteld.

In 2007 heeft de Raad van het Instituut, op voorstel van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening, zowel aan de IAASB als aan de FEE zijn commentaar bezorgd inzake de discussie-ontwerpen van de IAASB. Deze commentaren kunnen op de website van de IFAC⁽¹⁾ worden geraadpleegd:

A. *Exposure draft* ISA 220 inzake kwaliteitsbeheersing voor controles van financiële overzichten en ISQC 1 inzake kwaliteitsbeheersing in auditkantoren

De Raad van het Instituut heeft aan de IAASB voorgesteld om speciale overwegingen voor de auditor van kleine entiteiten en voor eenpersoonskantoren in te voegen.

De Raad van het Instituut acht het nodig meer flexibiliteit te voorzien betreffende de overeenstemming met de vereiste werkzaamheden van ISQC 1, in het bijzonder voor de kleine auditkantoren en voor de eenmanspraktijken.

B. *Exposure draft* ISA 230 inzake controledocumentatie

De Raad van het Instituut heeft de IAASB verzocht in deze standaard te verduidelijken dat het onnodig is voor de auditor in zijn documentatie vast te leggen dat alle vereiste werkzaamheden (*all requirements*) van de ISA's werden nageleefd.

C. *Exposure draft* ISA 260 inzake de communicatie van de auditor met het toezichthoudend orgaan

De Raad van het Instituut is van mening dat de doelstelling zoals geformuleerd in ED ISA 260 dient te worden aangepast. Het discussieontwerp legt terecht de nadruk op het belang van een communicatie die in twee richtingen verloopt: van de auditor aan het toezichthoudend orgaan

(1) Cf. www.ifac.org/IAASB.

maar evenzeer van het toezichthoudend orgaan aan de auditor (wat wordt gesuggereerd via het gebruik van de uitdrukking “*communication with*” i.p.v. “*communication to*”). Het is echter onredelijk van de auditor te verwachten dat hij ook de laatstgenoemde communicatie kan garanderen.

Voor het overige heeft de IAASB rekening gehouden met de bemerkingen van de Raad van het Instituut, in het bijzonder met de vraag van de Raad naar een allesomvattende definitie van de term “*those charged with governance*”.

D. *Exposure draft* ISA 320 inzake het materieel belang bij het plannen en uitvoeren van een controle en van ISA 450 inzake de evaluatie van afwijkingen die tijdens de controle zijn onderkend

De Raad van het Instituut is verheugd te constateren dat de IAASB rekening heeft gehouden met zijn bemerkingen, meer bepaald met betrekking tot de gebruikers van de gecontroleerde financiële informatie, het ontwikkelen van *benchmarks* inzake materieel belang en met betrekking tot de link tussen het begrip “*tolerable error*” en “*materiality*”.

VIII

Tevens kan worden genoteerd dat de IAASB de belangrijkste vraag van de Raad, namelijk het voorzien van een duidelijke definitie van het begrip “*misstatement*” in de ISA, in aanmerking heeft genomen.

E. *Exposure draft* ISA 540 inzake controle van schattingen, inclusief schattingen tegen reële waarde en toelichtingen daarop

De Raad van het Instituut heeft aan de IAASB gesuggereerd om de inhoud van de paragraaf die van de auditor vereist dat hij bij de uitvoering van controlewerkzaamheden inzake schattingen telkens moet nagaan of hij al dan niet een deskundige moet inschakelen (dit moet worden verduidelijkt in zijn documentatie), opnieuw in overweging te nemen.

F. *Exposure draft* ISA 550 inzake verbonden partijen

De Raad van het Instituut steunt de IAASB in haar opzet om de ISA 550 te herwerken onder de vorm van een standaard die zich voornamelijk baseert op de risico-inschatting van de auditor. Hierbij is de Raad van mening dat ISA 550 verder moet uitdiepen hoe de auditor dient te bepalen of het risico dat de financiële overzichten een van materieel belang

zijnde afwijking bevatten met betrekking tot verbonden partijen, een significant risico is.

Verder stelt de Raad dat voldoende aandacht moet worden besteed aan de situatie van *small audits* waarbij de leiding (*management*) van de gecontroleerde entiteit en het toezichthoudend orgaan doorgaans uit dezelfde personen zijn samengesteld.

G. *Exposure draft* ISA 560 inzake gebeurtenissen na de einddatum van de periode

De Raad van het Instituut is van oordeel dat de ontwerp tekst als geheel goed geschreven is, doch dat hij niet duidelijk maakt dat er een verschil is tussen:

- de datum waarop door de auditor de controleverklaring wordt ondertekend en aan de entiteit wordt afgegeven; en
- de datum waarop de controleverklaring wordt uitgebracht (publicatie ten behoeve van het brede publiek).

Daarom werd aan de IAASB voorgesteld de paragrafen die handelen over de “*date the auditor’s report is issued to the entity*”, te herdenken .

VIII

H. *Exposure draft* ISA 570 inzake continuïteit

De Raad van het Instituut is verheugd dat de IAASB het verschil bespreekt tussen de situatie waarin het stelsel inzake financiële verslaggeving de verplichting aan de leiding van de gecontroleerde entiteit (*management*) oplegt om een evaluatie te maken van het vermogen van de entiteit om haar continuïteit te waarborgen, en de situatie waarin dit niet is vereist door het stelsel.

I. *Exposure draft* ISA 580 inzake schriftelijke bevestigingen van de leiding van de entiteit

De Raad van het Instituut heeft de aandacht van de IAASB gevestigd op het feit dat het discussieontwerp niet voldoende flexibiliteit biedt in geval van weigering van de leiding van de entiteit om de schriftelijke en vereiste bevestigingen te ondertekenen. Het discussieontwerp voorziet immers dat een dergelijke weigering een onthoudende verklaring van de auditor met zich meebrengt.

J. *Exposure draft* ISA 610 inzake het in aanmerking nemen van de interne auditfunctie

De Raad van het Instituut heeft de aandacht van de IAASB gevestigd op de doelmatigheid en effectiviteit van de interne auditfunctie alsmede op de vertaling van de term “*internal audit function*”.

K. *Exposure draft* ISA 700 inzake de verklaring van de onafhankelijke auditor over de financiële overzichten

De Raad van het Instituut heeft de IAASB om een grotere mate van overeenstemming verzocht tussen de ISA's 200, 210 en 580 en ISA 700, meerbepaald betreffende de verantwoordelijkheid van de leiding en de doelstellingen van bovengenoemde standaarden.

L. *Exposure draft* ISA 705 inzake omstandigheden die kunnen leiden tot een aanpassing van het oordeel van de auditor

De Raad van het Instituut heeft de aandacht van de IAASB getrokken op het feit dat de standaard niet weergeeft wat auditoren moeten uitvoeren wanneer omstandigheden kunnen leiden tot een afkeurend oordeel dan wel een onthoudende verklaring.

M. *Exposure draft* ISA 706 inzake paragrafen anders dan de oordeelsparagraaf in de controleverklaring

De Raad van het Instituut heeft de IAASB verzocht de criteria te definiëren of uiteen te zetten die de auditor in staat stellen te bepalen in welk deel van zijn verklaring (eerste of tweede deel) en voor welke redenen een bijkomende paragraaf aan de oordeelparagraaf zou kunnen worden toegevoegd.

N. *Exposure draft* ISA 720 inzake de verantwoordelijkheid van de auditor met betrekking tot andere informatie in documenten die gecontroleerde financiële overzichten bevatten

Het Instituut heeft aan de IAASB gesuggereerd om de definitie van de doelstelling op te nemen in ten minste één ISA, bij voorkeur in de later goed te keuren ISA 200, zodat de link tussen de doelstelling (*objective*) en de vereiste werkzaamheden (*requirements*) wordt verduidelijkt. Bovendien sluit het standpunt van het Instituut aan bij de wensen van de Europese

Commissie om in de latere ISA 200 een allesomvattende benadering te hebben van de doelstelling van een controle.

O. *Exposure draft* ISA 800 inzake de controle van financiële overzichten met een bijzonder doel

De Raad van het Instituut ondersteunt het discussie-ontwerp van de IAASB dat de actuele standaard verduidelijkt. De Raad heeft echter aan de IAASB voorgesteld te verduidelijken dat het concept van het getrouw beeld niet van toepassing is wanneer niet aan een volledig set van financiële overzichten wordt gerefereerd.

P. *Exposure draft* ISA 805 inzake een samenvatting van financiële overzichten

De Raad van het Instituut heeft de IAASB meer helderheid en flexibiliteit aanbevolen voor de gebruikte terminologie in de paragraaf omtrent het oordeel van de auditor inzake de samenvatting van financiële overzichten, teneinde verwarring te vermijden met de oordeelsparagraaf betreffende de financiële overzichten voor algemene doeleinden waarbij een oordeel over het getrouw beeld van de financiële overzichten tot uitdrukking wordt gebracht.

Q. *Consultation Paper* over de voorgestelde strategie van de IAASB voor de jaren 2009 tot 2011

De Raad van het Instituut heeft eveneens zijn commentaar overgemaakt betreffende de door de IAASB voorgestelde strategie. De Raad acht het belangrijk het conceptueel kader van de controleopdrachten goed te definiëren.

Bovendien is de Raad een voorstander van het gebruik op Europees vlak van een standaard betreffende de controleverklaring die gebaseerd is op ISA 700.

8.2.4. Formeel vertaalproces van de ISA's

In de *Jaarverslagen*, 2006 (p. 249-252), 2005 (p. 221-222) en 2004 (p. 219-220), werd reeds verwezen naar de *Policy Statement* van de IFAC

inzake “*Translation of Standards and Guidance Issued by the International Federation of Accountants*”⁽¹⁾.

Voor het NIVRA wordt de rol van *principal translator* vervuld door de heer Hans VERKRUIJSE, Voorzitter van de Commissie voor Controle-Richtlijnen en vraagstukken (CCR) van het NIVRA, voor de CNCC is dat de heer Claude CHARRON, lid van het *Comité des Normes Professionnelles* van de CNCC, en voor het IBR wordt deze rol vervuld door de heer Dries SCHOCKAERT, wetenschappelijk secretaris van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening van het IBR.

De vertaalde teksten staan in pdf-formaat vanaf 25 september 2006 ter beschikking via de website van het Instituut (rubriek Documentatie, cf. de pagina van onze website: www.ibr-ire.be/fra/documentatie_vertalingen_ISA.aspx)⁽²⁾.

8.2.5. Standpunt van IOSCO betreffende de ISA's

Op 9 november 2007 heeft de *International Organization of Securities Commissions* (IOSCO) een perscommuniqué gepubliceerd⁽³⁾ over het belang van het bevorderen van een hoge kwaliteit voor de controle van financiële overzichten van genoteerde vennootschappen. IOSCO is van mening dat een volledige set van controlestandaarden die op internationaal vlak wordt geaccepteerd, voordelig is voor de wereldmarkt. Om deze reden volgt IOSCO de ontwikkeling op van de “verduidelijkte” ISA's en ondersteunt hij de werkzaamheden die door de IAASB worden uitgevoerd. Tevens levert hij commentaren op onder meer de kwaliteit van de ontwerpstandaarden.

IOSCO is tevens actief aan het evalueren onder welke voorwaarden hij de ISA's zou kunnen erkennen voor gebruik in het kader van grensoverschrijdende transacties.

(1) Cf. www.ifac.org.

(2) In het geval er later eventuele wijzigingen aan de vertaalde teksten zouden zijn aangebracht, zal de datum waarop het document in pdf-formaat is opgesteld, worden aangeduid in de titel van het pdf-bestand zodat de confrater steeds kan nagaan of hij over de meest recente versie van het betreffende document beschikt.

(3) www.iosco.org/news/pdf/IOSCONEWS109.pdf.

8.3. De bevestigingsbrief

8.3.1. De verplichte bevestigingsbrief

De Voorzitter van het Instituut heeft in zijn mededeling van 15 januari 2007 herinnerd aan de verplichting voor de bedrijfsrevisor om van de leiding van de entiteit de vereiste schriftelijke bevestigingen te verkrijgen (*representation letter*) alsmede de bijkomende bevestigingen die hij noodzakelijk of aangewezen beschouwt.

Bovendien vestigt de mededeling de aandacht op het feit dat de controlenorm “Bevestigingen van de leiding van de entiteit” van 15 december 2006⁽¹⁾ voorziet dat een weigering door de leiding van de entiteit tot het ondertekenen van een brief voor wat betreft de *vereiste* bevestigingen, automatisch een beperking in de uitvoering van de controle (*scope limitation*) met zich meebrengt, wat leidt tot het tot uitdrukking brengen van een voorbehoud in het commissarisverslag dan wel tot een onthoudende verklaring.

Wanneer de leiding weigert om de door de commissaris als noodzakelijk of aangewezen beschouwde *bijkomende* bevestigingen te verstrekken, dan zal de commissaris overwegen of deze situatie al dan niet een beperking in de uitvoering van zijn controle met zich meebrengt.

Ter informatie werd in bijlage bij de norm een voorbeeld van bevestigingsbrief opgenomen; deze illustreert hoe de tekst met betrekking tot de *vereiste* bevestigingen kan worden opgesteld. Tot de vereiste bevestigingen behoren deze met betrekking tot de 21 in paragraaf 1.1. van de nieuwe norm opgesomde punten. De bedrijfsrevisor moet in functie van de omstandigheden beoordelen welke de *bijkomende* bevestigingen zijn die hij als noodzakelijk of aangewezen beschouwt.

De Stichting Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat (ICCI) heeft beslist in 2008 een publicatie tot stand te brengen over de bevestigingsbrief waarin verschillende voorbeelden van brieven zijn opgenomen in functie van specifieke sectoren (bv. vzw, mutualiteiten, Franstalige scholen (*cf. supra*, § 4.3.)).

(1) *Cf. IBR, Jaarverslag, 2006, p. 256-257.*

8.3.2. Bijzonder bestek: hernieuwing van het mandaat van bedrijfsrevisoren bij de openbare instellingen van sociale zekerheid: Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KBSZ)

In april 2007 heeft de Federale Overheidsdienst Sociale Zekerheid een aanbesteding uitgeschreven teneinde het mandaat van bedrijfsrevisor bij de openbare instellingen van sociale zekerheid te hernieuwen.

Op 18 september 2007 heeft de Voorzitter van het Instituut aan de bedrijfsrevisoren een Mededeling gericht teneinde de aandacht van de leden te vestigen op paragraaf 2.3.3. van het bestek inzake de toewijzingscriteria en meer bepaald het derde punt zoals hieronder weergegeven (vrije vertaling van de tekst naar het Nederlands):

“De bedrijfsrevisor verbindt zich uitdrukkelijk tot het niet overlaten van verantwoordelijkheden aan de KBSZ die de volgende verplichtingen zouden te buiten gaan – meer bepaald door aan de KBSZ te vragen een bevestigingsbrief te ondertekenen die steeds meer bindende regels oplegt –: (...).

Deze verbintenis zal uitdrukkelijk vermeld staan op het antwoord van de inschrijver en vormt een voorwaarde voor de ontvankelijkheid van zijn offerte.”

Deze paragraaf legt als voorwaarde van ontvankelijkheid van het bod op dat de bedrijfsrevisoren de bevestigingsbrief niet ter ondertekening van de KBSZ voorleggen.

De Voorzitter van het Instituut heeft overleg gepleegd met de FOD Sociale Zekerheid teneinde de verenigbaarheid te waarborgen van paragraaf 2.3.3. van het bestek met de gecoördineerde wet van 1953 aangezien de bedrijfsrevisor, op grond van artikel 30, § 3 van deze wet, er wettelijk toe gehouden is de normen na te leven die door het Instituut worden opgesteld, overeenkomstig de procedure ingesteld door de wetgever en onderworpen aan een openbaar toezicht.

8.3.3. Vergadering met het BGI en de AB

De Erevoorzitter André KILESE, de Secretaris-generaal David SZAFRAN en de Verantwoordelijke Standaarden voor de beroepsuitoefening, Dries SCHOCKAERT, hebben op 28 februari 2007 een vergadering bijgewoond met de vertegenwoordigers van het *Belgian Governance Institute* (BGI) en de Associatie van Bestuurders in België (AB).

Deze vergadering had ten doel de door het Instituut op 15 december 2006 opgestelde nieuwe normen en in het bijzonder de nieuwe norm betreffende de bevestigingsbrief nader te verklaren. Er werd in herinnering gebracht dat krachtens het nieuwe artikel 30, § 3 van de wet van 22 juli 1953 de normen bindend zijn voor de bedrijfsrevisoren⁽¹⁾.

Bijgevolg moeten de commissarissen de normen van het Instituut naleven en zijn zij onder meer verplicht zich te richten naar de situaties waarin de normen voorzien in het tot uitdrukking brengen van een oordeel met voorbehoud of in het formuleren van een onthoudende verklaring. Paragraaf 4.2. van voormelde norm stelt dat de weigering door de leiding om de bevestigingsbrief te tekenen een beperking in de uitvoering van de controle met zich meebrengt, wat de bedrijfsrevisor brengt tot het opnemen van een voorbehoud in zijn verslag of tot het formuleren van een onthoudende verklaring.

Tijdens deze vergadering werden verschillende vragen gesteld met betrekking tot de aansprakelijkheid van de bestuurders in verhouding tot de nieuwe verplichting van de bedrijfsrevisor om van de leiding van de entiteit de vereiste schriftelijke bevestigingen in een bevestigingsbrief te bekomen.

Met de eerste vraag wenste men te weten of de bevestigingsbrief (in verhouding tot de toepasselijke wetsbepalingen) al dan niet de aansprakelijkheid van de ondertekenaars van deze brief (bestuurders, zaakvoerders, algemeen en /of financieel directeur, andere personen die de gcontroleerde vennootschap kunnen verbinden in handelingen die verder gaan dan het dagelijks bestuur overschrijden, enz.) ten aanzien van de commissaris verhoogt ingeval van een burgerrechtelijke aansprakelijkheidsvordering ingesteld door deze laatste of door een derde tegen de ondertekenaars van de brief.

(1) Het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad, heeft de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren gewijzigd. Dit koninklijk besluit is in werking getreden op 31 augustus 2007, *B.S.* 27 april 2007, p. 22868-22945.

In dit opzicht heeft de Raad van het Instituut in herinnering gebracht dat de bestuurders, overeenkomstig artikel 92 van het Wetboek van vennootschappen, verplicht zijn een jaarrekening op te stellen die een getrouw beeld moet geven van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de vennootschap (art. 24 van het K.B. van 30 januari tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen). Bovendien zijn de bestuurders, behoudens uitzondering, overeenkomstig artikel 95 van het Wetboek, verplicht een verslag op te stellen waarin zij rekenschap geven van hun beleid. Zij zijn eveneens verplicht hun medewerking te verlenen aan de door de commissaris verrichte controle van de jaarrekening en van het jaarverslag (cf. onder meer de artikelen 137 en 143 van het Wetboek van vennootschappen).

Bijgevolg is de Raad van het Instituut van mening dat de bevestigingsbrief, die dient te bevestigen dat de bestuurders zich bewust zijn van deze aansprakelijkheden en dat zij de elementen die relevant zijn voor het opstellen van een betrouwbare jaarrekening en jaarverslag behoorlijk in overweging hebben genomen, de aansprakelijkheid van de bestuurders van rechtswege niet verhoogt.

VIII

Het is echter mogelijk dat de aansprakelijkheid van de bestuurders *in concreto* strenger wordt beoordeeld op basis van de verklaring die in de bevestigingsbrief wordt verstrekt met betrekking tot de precieze grondslagen op basis waarvan deze aansprakelijkheid zou kunnen worden toegepast. De aansprakelijkheid van de bestuurders neemt op zich niet toe omdat zij bestaat op grond van verplichtingen waartoe de bestuurders bij wet zijn gehouden.

De tweede vraag had betrekking op dezelfde problematiek als de eerste vraag, zij het in het kader van de aansprakelijkheid van de gecontroleerde vennootschap.

Overeenkomstig artikel 526 van het Wetboek van vennootschappen⁽¹⁾ is de vennootschap verbonden door de handelingen van de raad van bestuur, van de bestuurders⁽²⁾, van de leden van het directiecomité of van de personen aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, zelfs indien die

(1) Artikel 407 van het Wetboek van vennootschappen voor de CVBA.

(2) Bestuurders die overeenkomstig artikel 522, § 2 van het Wetboek van vennootschappen de bevoegdheid hebben om handelingen te stellen.

handelingen het doel overschrijden, tenzij de vennootschap bewijst dat de derde daarvan op de hoogte was of, in het licht van de omstandigheden, het niet mogelijk is dat hij daar geen kennis had van genomen; bekendmaking van de statuten alleen is echter geen voldoende bewijs.

De Raad van het Instituut is derhalve van oordeel dat hieruit voortvloeit dat, indien een bestuurder of een lid van het directiecomité of een persoon aan wie het dagelijks bestuur is opgedragen, een handeling verricht zoals de schriftelijke bevestiging van verkeerde inlichtingen opgenomen in de bevestigingsbrief, de vennootschap door deze handeling zal zijn verbonden, ongeacht of deze handeling al dan niet de bevoegdheden van het betrokken orgaan overschrijdt.

Bijgevolg verhoogt de bevestigingsbrief de aansprakelijkheid van de gecontroleerde vennootschap in verhouding tot de toepasselijke wetsbepalingen niet, maar kan zij wel aan de grondslag liggen van een eventuele toepassing daarvan.

De derde vraag had betrekking op het beroepsgeheim. Kan de commissaris gebruik maken van de bevestigingsbrief om zijn aansprakelijkheidsvordering tegen de gecontroleerde vennootschap en/of de leiding (in geval van een fout van laatstgenoemden) te ondersteunen in een aansprakelijkheidsvordering ingesteld door een minderheidsaandeelhouder?

De Raad van het Instituut heeft positief op de vraag geantwoord; hij is immers van oordeel dat de commissaris gebruik kan maken van de bevestigingsbrief in een rechtsvordering die tegen hem of tegen de vennootschap werd ingesteld.

De wettelijke basis van het beroepsgeheim van de bedrijfsrevisor is voorzien in artikel 79 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren:

“§ 1. Artikel 458 van het Strafwetboek is van toepassing op de bedrijfsrevisoren, de stagiairs en de personen voor wie ze instaan. Buiten de uitzonderingen op de geheimhoudingsplicht waarin dit artikel voorziet, geldt deze plicht tevens niet voor:

- a) de mededeling van een attest of van een bevestiging verricht met de schriftelijke toestemming van de onderneming waarbij zij hun taak uitoefenen; (...).”*

Uit de gecombineerde lezing van artikel 79, § 1 van de wet van 22 juli 1953 en artikel 458 van het Strafwetboek volgt dat de commissaris in bepaalde gevallen moet spreken omdat de wet hem ertoe verplicht⁽¹⁾. Hij kan dan niet strafrechtelijk worden veroordeeld wegens overtreding van het beroepsgeheim.

Uit de gecombineerde lezing van artikel 79, § 1 van de wet van 22 juli 1953 en artikel 458 van het Strafwetboek volgt ook dat onder de uitzonderingen op het beroepsgeheim, anders dan de wettelijke spreekplicht, er uitzonderingen bestaan die op een gerechtelijke procedure betrekking hebben. Er dient een onderscheid te worden gemaakt tussen het geval waarin de commissaris in rechte getuigt en het geval waarin de commissaris verdachte is⁽²⁾.

Bij een getuigenis in rechte schendt de commissaris het beroepsgeheim niet, indien hij als getuige op burgerrechtelijk en op strafrechtelijk gebied voor het gerecht wordt gedaagd en spreekt. Er dient te worden beklemtoond dat de commissaris in dit geval niet verplicht is te spreken: hij heeft de keuze. Indien de commissaris echter spreekt, zal hij niet strafrechtelijk kunnen worden veroordeeld. Er weze in herinnering gebracht dat indien de commissaris ervoor opteert te spreken, hij aan de partijen alle elementen waarover hij beschikt, dient kenbaar te maken.

Ingeval een commissaris als verdachte wordt gehoord en in toepassing van de rechten van de verdediging, kan de commissaris spreken zonder het beroepsgeheim te schenden. Hij kan alle elementen inroepen die hij nuttig acht voor zijn verdediging, zelfs indien zijn cliënt hem vraagt het geheim te bewaren. Bijgevolg heeft de commissaris ook in dit geval de keuze tussen hetzij spreken, hetzij zwijgen.

Artikel 79, § 1 a) voorziet uitdrukkelijk in de uitzondering op het beroepsgeheim wanneer de vennootschap haar schriftelijke toestemming verleent voor de mededeling van attesten of bevestigingen⁽³⁾.

(1) De commissaris dient bijvoorbeeld in zijn verslag over de jaarrekening te vermelden dat hij geen kennis had van verrichtingen gedaan of beslissingen genomen met overtreding van de statuten of van het Wetboek van vennootschappen (artikel 144, 8° van het Wetboek van vennootschappen).

(2) IBR, *Vademecum*, I, 2005, p. 337.

(3) IRE, *Vademecum*, I, 2005, p. 338.

Het ondertekenen van de bevestigingsbrief houdt geen schriftelijke toestemming van de vennootschap in waarbij aan de commissaris de toestemming wordt verleend gebruik te maken van de inhoud van de brief zonder het beroepsgeheim te schenden.

Bij wijze van besluit is de Raad van het Instituut van mening dat de regels met betrekking tot het beroepsgeheim eveneens van toepassing zijn op de bevestigingsbrief, zoals elk ander document of bewijskrachtig gegeven gedekt door het beroepsgeheim dat de commissaris tijdens de uitvoering van auditwerkzaamheden heeft ontvangen.

De vierde vraag had betrekking op de vraag of de weigering om de bevestigingsbrief te ondertekenen al dan niet een overtreding door de leiding (bestuurders, zaakvoerders, enz.) van de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen uitmaakt, die strafrechtelijk worden gesanctioneerd krachtens artikel 170, 3° van dit Wetboek.

De Raad van het Instituut heeft verduidelijkt dat de weigering om de bevestigingsbrief te ondertekenen een beperking in de uitvoering van de controle van de commissaris (*scope limitation*) met zich zal meebrengen, hetgeen de commissaris ertoe brengt een voorbehoud in zijn verslag of een onthoudende verklaring op te nemen (paragraaf 4.2. van de norm “Bevestigingen van de leiding van de entiteit”).

De beperking in de uitvoering van de controle van de commissaris vloeit voort uit het feit dat de bevestigingsbrief vooral bevestigingen bevat van informatie die enkel door de leiding van de vennootschap kan worden verstrekt en die de commissaris niet zou kunnen bekomen via andere controletechnieken.

Daarentegen zou het ondertekenen van een bevestigingsbrief die niet strookt met de werkelijkheid kunnen worden beschouwd als een vervalsing in de zin van het Strafwetboek, voor zover de toepassingsvoorwaarden daartoe zijn vervuld.

De laatste vraag had betrekking op het begrip “waarborg”: is de bevestigingsbrief een door de gecontroleerde vennootschap aan de commissaris toegekende “waarborg” die krachtens artikel 134, § 6 (oud artikel 134, § 3) van het Wetboek van vennootschappen is verboden?

De Raad van het Instituut is van oordeel dat artikel 134 dient te worden geplaatst in verhouding tot het Wetboek van vennootschappen. Deze bepaling wordt vermeld in Titel VII met betrekking tot de controle van de jaarrekening en van de geconsolideerde jaarrekening en meer in het bijzonder in afdeling 2 met betrekking tot de bezoldiging van de commissarissen. Artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen verduidelijkt de regels inzake de bezoldiging van de commissaris.

De filosofie van paragraaf 6 van deze bepaling weerspiegelt zich in de voorlaatste zin die bepaalt dat de commissaris geen enkel voordeel, in welke vorm ook, van de vennootschap mag ontvangen. Bovendien bepaalt het tweede lid:

“De vennootschap mag hun geen leningen of voorschotten toestaan, noch te hunnen behoeve waarborgen stellen of geven.”

De term “waarborg” dient te worden verstaan in de zin van artikel 629 van het Wetboek van vennootschappen:

“Een naamloze vennootschap mag geen middelen voorschieten, leningen toestaan of zekerheden stellen (...).”

VIII

Met andere woorden, de term “waarborg” heeft hier betrekking op het begrip “zekerheid” of op andere juridische formuleringen die leiden tot analoge gevolgen als deze van een zekerheid.

Aangezien de bepaling trouwens nauwkeurig en duidelijk is en bijgevolg niet vatbaar voor interpretatie is, kan de betekenis van de term overigens worden omschreven in omgangstaal. In dit opzicht omschrijven de *Petit Larousse Illustré* en Van Dale de term “waarborg” als volgt:

1. *Ce qui assure l'exécution, le respect des termes d'un contrat (...)*
2. *(...) qui procure à un créancier une sûreté, en garantie de l'engagement pris par le débiteur (par un cautionnement, une hypothèque), (...)*
3. *(...) onderpand, zekerheid, garantie: iets ten waarborg geven; een waarborg stellen; (...).”*

Bijgevolg is de Raad van het Instituut van oordeel dat de bevestigingsbrief aldus geen waarborg biedt in de zin van artikel 134, § 6 van het Wetboek van vennootschappen.

8.4. Commissie Prospectus

<i>Voorzitter:</i>	de heer H. VAN PASSEL
<i>Leden:</i>	de heren P. D'HONDT, P. HEMSCHOOTE, L. VAN BRUSSEL, G. VANHEES en R. SNIJKERS
<i>Secretariaat:</i>	mevrouw N. HOUYOUX en de heer D. SCHOCKAERT
<i>Technisch deskundige:</i>	de heer J. DELMOTTE

De Commissie Prospectus heeft haar werkzaamheden verdergezet inzake de opdrachten van de bedrijfsrevisor betreffende het prospectus dat moet worden gepubliceerd wanneer effecten aan het publiek worden aangeboden of tot de handel worden toegelaten.

De Commissie heeft zich onder meer gebogen over de opdrachten van de bedrijfsrevisor met betrekking tot de historische financiële informatie, de winstvooruitzichten of -schattingen, de *pro forma* financiële informatie en de tussentijdse financiële informatie.

8.5. Andere werkzaamheden van de Commissie

VIII

De Commissie Normen voor de beroepsuitoefening heeft bijgedragen tot de bijwerking en grondige herziening van het in 1998 door het Instituut gepubliceerde boek in de reeks Studies IBR met als titel “Het controleverslag – principes en toepassingen”.

De nieuwe brochure met als titel “Het commissarisverslag opgesteld overeenkomstig de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen” uitgebracht door de stichting ICCI is bijgewerkt tot 15 april 2007.

Dit werk heeft ten doel diverse voorbeelden van situaties waarmee de commissaris kan worden geconfronteerd en het effect daarvan op het commissarisverslag te bespreken.

Dit werk werd opgesteld met de medewerking van talrijke bedrijfsrevisoren, van leden van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening (vroeger “Commissie Controlenormen”) en meer in het bijzonder de confraters Hugo VAN PASSEL, Freddy CALUWAERTS, Luc VLECK en Félix FANK en dit onder de deskundige leiding van confrater Jacques VANDERNOOT,

alsmede ondersteund door Nathalie HOUYOUX, Attaché verbonden aan het Instituut, en Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de beroepsuitoefening van het Instituut, en met de medewerking van een leescomité bestaande uit Prof. Dr. Marleen WILLEKENS en de heer Robert-Henri FRANSOLET.

8.6. Mededeling aan de HREB van het normatieve kader

In september 2007 heeft de Raad van het Instituut, overeenkomstig artikel 35, § 3 van het Huishoudelijk reglement van het Instituut, zijn normen en aanbevelingen zoals goedgekeurd vóór 31 augustus 2007 medegedeeld aan de HREB.

De Raad van het Instituut heeft aan de HREB verduidelijkt dat het huidige normatieve kader bestaat uit de volgende normen:

1. Algemene controlenormen;
2. Norm inzake de bevestigingen van de leiding van de entiteit;
3. Norm inzake de controle van het jaarverslag over de (geconsolideerde) jaarrekening;
4. Normen inzake de controle van fusie- en splitsingsverrichtingen van handelsvennootschappen;
5. Normen inzake de controle bij het voorstel tot ontbinding van vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid;
6. Normen betreffende de opdracht van de bedrijfsrevisor bij de ondernemingsraad;
7. Normen inzake het verslag op te stellen bij de omzetting van een vennootschap;
8. Normen inzake controle van inbreng in natura en quasi-inbreng;
9. Normen inzake de certificatie van de geconsolideerde jaarrekening;
10. Norm voor permanente vorming;
11. Normen inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris;
12. Normen inzake de kwaliteitscontrole;
13. Normen inzake de controle op de verzekeringsondernemingen;
14. Normen inzake de controle van kredietinstellingen;

Evenals uit de volgende aanbevelingen:

1. Aanbeveling “Aanvaarding van een controleopdracht door een bedrijfsrevisor”;
2. Aanbeveling “Controleprogramma”;
3. Aanbeveling “Werkdocumenten van de bedrijfsrevisor”;
4. Aanbeveling “Kwaliteitsbeheersing van de controlewerkzaamheden”;
5. Aanbeveling “Controlerisico”;
6. Aanbeveling “Impact van de interne controle op de controlewerkzaamheden”;
7. Aanbeveling “Controle in een omgeving waarin gebruik wordt gemaakt van geautomatiseerde informatiesystemen”;
8. Aanbeveling “Doelstelling van de controle van de jaarrekening”;
9. Aanbeveling “Fraude en onwettige handelingen”;
10. Aanbeveling “Controle van een vennootschap in moeilijkheden”;
11. Aanbeveling “Extern bewijskrachtig materiaal”;
12. Aanbeveling “Gebruik van de werkzaamheden van een andere revisor”;
13. Aanbeveling “Gebruik van het werk van een interne afdeling”;
14. Aanbeveling “Gebruikmaken van de werkzaamheden van deskundigen”;
15. Aanbeveling “Controle van de voorraadopname”;
16. Aanbeveling “Analytisch onderzoek”;
17. Aanbeveling “Steekproeven in de controle”;
18. Aanbeveling “Controle van de boekhoudkundige ramingen”;
19. Aanbeveling “Controle van de inlichtingen opgenomen in de toelichting”;
20. Aanbeveling “Controle van de vormvereisten in verband met de vaststelling, de goedkeuring en de bekendmaking van de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening”;
21. Aanbeveling “Uitvoering van een beperkt nazicht door de commissaris bij een tussentijdse toestand”;
22. Aanbeveling inzake de controle van ziekenhuizen.

Overeenkomstig artikel 30, § 4 van de wet van 22 juli 1953 gecoördineerd op 30 april 2007, heeft de Raad van het Instituut aan de HREB een papieren en elektronische versie van voornoemde normen en aanbevelingen meegedeeld.

De vóór 31 augustus 2007 goedgekeurde adviezen, omzendbrieven en mededelingen zullen later aan de HREB worden medegedeeld. De raad van het Instituut zal tevens een werkprogramma inzake de modernisering van de normen en aanbevelingen aan de HREB communiceren.

8.7. Commissie Bijzondere Opdrachten

Voorzitters: de heren L. DE PUYSSSELEYR (tot 20 augustus 2007), H. FRONVILLE (vanaf 20 augustus 2007) (IBR) en J. VAN WEMMEL (IAB)

Leden IBR: mevrouw I. SAEYS, de heren Ph. BARTHELEMY, J. DELMOTTE, R. JOOS, J.-C. PITON, B. POUSEELE en P. WEYERS

Leden IAB: de heren J. COLSON, J.-G. DIDIER, L. CEULEMANS, C. JANSSENS, J. MARKO en J. VERHOEYE

Secretariaat:

Voor het IBR: mevrouw V. VAN DE WALLE (tot 31 augustus 2007) en de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI (vanaf 25 juni 2007)

Voor het IAB: mevrouw T. LUYTEN (vanaf 15 september 2007) en de heren E. STEGHERS en R. VAN BOVEN (tot 15 september 2007)

VIII

8.7.1. *Mission Statement*

Deze gemengde Commissie van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten heeft als doelstelling na te denken over de noodzaak om al dan niet normen, aanbevelingen of technische nota's te publiceren inzake opdrachten die aan de leden van beide Instituten tezelfdertijd worden toevertrouwd in het Wetboek van vennootschappen of in andere wetgevingen. In voorkomend geval worden de opdrachten in een Subcommissie bestudeerd. Er worden desgevallend voorstellen van de gemengde Commissie aan de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening geformuleerd.

8.7.2. *Kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan*

Zoals reeds vermeld in het *Jaarverslag 2006*, p. 261 werden de werkzaamheden inzake de opdracht van de beroepsbeoefenaar in het kader van een

kapitaalparticipatie- en aandelenoptieplan opgeschort in afwachting van het uitwerken van normatieve teksten aangaande de waardering van ondernemingen (*cf. infra*, § 8.7.3.).

8.7.3. Werkzaamheden inzake de waarderingen van ondernemingen

Eind 2007 heeft de gemengde Commissie de bespreking van de ontwerp-teksten inzake de waarderingen van ondernemingen beëindigd.

Deze ontwerp-teksten behandelen respectievelijk het toepassingsgebied, de algemene aspecten voor de uitvoering van de opdracht, het onderzoek van de boekhoudkundige aspecten, het onderzoek naar andere aspecten die de waarde kunnen beïnvloeden, de keuze en de verantwoording van de gehanteerde waarderingmethoden, het verslag en het besluit.

8.7.4. Ontbinding en vereffening

In het kader van de wet van 2 juni 2006 werd een Subcommissie opgericht met de volgende vertegenwoordigers van de drie Instituten, van de gerechtelijke macht en van het notariaat:

- Voorzitter:* de heer J. VAN WEMMEL (IAB)
Leden IBR: mevrouw I. SAEYS en de heer M. GRIGNARD
Leden IAB: de heren J. COLSON, J.-G. DIDIER, en C. JANSSENS
Leden BIBF: de heren E. ARPIGNY en J. VANNESTE
Notariaat: de heer C. BLINDEMAN
Balie: de heer M. HERSENS

Deze Subcommissie heeft een tijdsbalk en een tussentijdse staat van toestand van de vereffening uitgewerkt die chronologisch de voornaamste handelingen weergeeft die moeten worden gesteld ter gelegenheid van een ontbinding en vereffening van een vennootschap.

Verder heeft deze Subcommissie erop gewezen dat sedert het Bodem-saneringsdecreet van 20 oktober 2006 (*B.S.* 22 januari 2007), een meld- en onderzoeksplicht weegt op de vereffenaar van een vennootschap die als “risico-inrichting” wordt beschouwd. In dit verband stelt zich de vraag of de beroepsbeoefenaar nog een verslag zonder voorbehoud kan afleveren.

Ten slotte werd vastgesteld dat het besluit in het verslag zal moeten worden aangepast. De gemengde Commissie heeft besloten om na te gaan welke de specifieke gevolgen zijn van de nieuwe wet op deze normen.

Wat de benoeming van de vereffenaar betreft, is de gemengde Commissie voorstander van de automatische goedkeuring van de benoeming als vereffenaar van een lid van het IBR, IAB of BIBE.

8.7.5. Administratieve vereenvoudiging: fusies en splitsingen

In de loop van 2007 nam de gemengde Commissie kennis van twee documenten van de Europese Commissie betreffende de verslaggeving van de beroepsbeoefenaar inzake fusies en splitsingen:

1. het voorstel van Richtlijn d.d. 6 maart 2007⁽¹⁾, goedgekeurd op 13 november 2007;
2. de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een administratieve vereenvoudiging en de beslissing van de Raad van de Europese Unie van 23 november 2007 (*cf. supra*, § 1.3.)⁽²⁾.

Teneinde deze documenten te bestuderen werd in de schoot van de gemengde Commissie de Subcommissie Fusie opgericht, voorgezeten door confrater Inge SAEYS, Raadslid van het Instituut en eveneens samengesteld door de confraters Philippe BARTHÉLEMY, Johnny DELMOTTE, Jean-Guy DIDIER en Jean-Claude PITON.

Deze Subcommissie stelde vast dat het Europees Parlement op 11 juli een voorstel van Richtlijn van de Europese Commissie⁽³⁾ heeft aangenomen waarbij een lid 4 in artikel 10 van de Derde Richtlijn inzake vennootschapsrecht wordt ingevoerd, luidende: “*Indien alle aandeelhouders en houders van andere effecten waaraan stemrecht is verbonden van alle vennootschappen die*

(1) Voorstel van richtlijn d.d. 6 maart 2007 tot wijziging van de fusie- en splitsingsrichtlijnen 78/855/EEG en 82/891/EEG op het vlak van de vereisten van een verslag van een deskundige naar aanleiding van een fusie of splitsing (COM (2007) 91).

(2) Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van het vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen (in het bijzonder op pagina's 6 en 7 (punt 3.1.1.) en p. 12-13 (Bijlage 2) ivm maatregelen ter vereenvoudiging van de derde en de zesde richtlijn vennootschapsrecht)) (COM (2007) 394).

(3) http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/simplification/com_2007_91_proposal_directive_nl.pdf.

aan de fusie deelnemen hiermee hebben ingestemd, is noch een onderzoek van het fusievoorstel, noch een deskundigenverslag vereist". Tegen 31 december 2008 dient dit in Belgische wetgeving te zijn omgezet.

Deze Subcommissie achtte het nuttig om na te kijken of de Instituten bij de omzetting kunnen worden betrokken.

Punt 3.1.1. van de voormelde Mededeling stelt *in fine*: "*Belanghebbenden wordt daarom verzocht zich uit te spreken over de vraag of*

- *de in de derde en de zesde richtlijn vervatte voorschriften betreffende binnenlandse fusies en splitsingen;*
- *de in de tweede richtlijn vervatte voorschriften betreffende het kapitaal van naamloze vennootschappen, of althans het bij die richtlijn ingevoerde stelsel voor de instandhouding van kapitaal; en/of*
- *de in de twaalfde richtlijn vervatte voorschriften inzake eenpersoonsvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid*

geheel of gedeeltelijk moeten worden ingetrokken.

Indien intrekking niet wenselijk wordt geacht, dient te worden uitgelegd welke voordelen er aan het bestaan van deze voorschriften op EU-niveau verbonden zijn en waarom deze voordelen opwegen tegen de aan deze voorschriften verbonden kosten."

VIII

Deze Subcommissie was ten eerste verwonderd dat de Europese Commissie overweegt om de tweede, derde en zesde Richtlijn inzake vennootschapsrecht geheel of gedeeltelijk in te trekken.

In een eerste reactie heeft deze Subcommissie de volgende argumenten naar voren geschoven bij afwezigheid van een verslag van een deskundige naar aanleiding van een binnenlandse fusie of splitsing:

1. er gebeurt geen verificatie van de ruilverhouding of, in voorkomend geval, van de tussentijdse staat;
2. het gevaar bestaat dat *stakeholders* (schuldeisers, banken, leveranciers) niet voldoende beschermd zijn;
3. het gevaar bestaat dat de fusie- of splitsingsverrichting niet als fiscaal neutraal in de zin van artikel 211 W.I.B. wordt beschouwd;
4. het revisoraal verslag inzake fusie en splitsing fungeert als een 'verzekeringpremie' voor de bestuurders; zonder dit verslag zal hun aansprakelijkheid *de facto* toenemen;
5. er is geen informatieverstrekking aan de ondernemingsraad;

6. het wordt moeilijker voor de notaris om de wettigheid van de fusie- of splitsingsverrichting na te gaan, in het bijzonder wat de ruilverhouding bij een fusie betreft.

Afhankelijk van de evoluties op Europees vlak en op vraag van de Raden van de beide Instituten zal deze Subcommissie desgevallend in 2008 haar werkzaamheden voorzetten.

8.7.6. Nieuwe wetgeving betreffende het deskundigenonderzoek

Op 22 augustus 2007 verscheen in het *Belgisch Staatsblad* de wet van 15 mei 2007 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het deskundigenonderzoek en tot herstel van artikel 509^{quater} van het Strafwetboek. Deze wet is in werking getreden op 1 september 2007.

Teneinde deze nieuw wetgeving te bestuderen werd er in de schoot van de gemengde Commissie de Subcommissie Deskundigenonderzoek opgericht, voorgezeten door confrater Peter WEYERS en eveneens samengesteld door mevrouw Estella VERSCHUEREN en de heren Claude JANSSENS, Lucien CEULEMANS, Joseph MARKO en confrater Bertin POUSSELE.

De doelstellingen van de Subcommissie Deskundigenonderzoek kunnen worden beschreven als volgt:

1. contacten leggen binnen hoven en rechtbanken om de praktische gevolgen van de nieuwe wetgeving na te gaan voor bedrijfsrevisoren en externe accountants die als deskundigen in burgerlijke zaken benoemd worden (met inbegrip van deskundigen in jeugdrechtbanken en arbeidsrechtbanken);
2. systematisch opvolgen van de rechtspraak inzake de nieuwe wetgeving;
3. zoveel mogelijk personen die actief zijn in het deskundigenonderzoek betrekken;
4. een inventaris opmaken van alle seminaries en alle werken die op het gebied van deskundigenonderzoek werden geschreven.

Deze Subcommissie zal haar werkzaamheden in 2008 voortzetten.

IX

Hoofdstuk IX

OPENBAAR REGISTER

9.1. Analyse van de ledenlijst

De hieronder opgenomen analyse is gebaseerd op de ledenlijst zoals afgesloten per 31 december 2006.

Deze analyse houdt aldus geen rekening met de wijzigingen doorgevoerd aan de ledenlijst in 2007 teneinde aan te sluiten met de analyse van de in 2006 uitgevoerde activiteiten op basis van de jaarlijkse mededelingen.

Evenmin houdt deze analyse rekening met de overgang per 31 augustus 2007 van de ledenlijst naar het openbaar register (*cf. infra*, § 9.3.).

9.1.1. Natuurlijke personen

A. Aantal bedrijfsrevisoren natuurlijke personen

Per 31 december 2006 stonden er 990 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen op de ledenlijst ingeschreven.

De indeling van de bedrijfsrevisoren volgens datum van eedaflegging kan als volgt worden voorgesteld:

Jaarklasse	Aantal	Percentage
1965-69	7	1 %
1970-74	14	1 %
1975-79	39	4 %
1980-84	97	10 %
1985-89	226	23 %
1990-94	179	18 %
1995-99	186	19 %
2000-04	154	15 %
2005-06	88	9 %
	990	100 %

IX

Eind 2006 waren nog 131 bedrijfsrevisoren op de ledenlijst ingeschreven die de titel hebben verworven in het kader van de overgangperiode van 1985. 224 personen hadden toen van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Op de ledenlijst staan 23 bedrijfsrevisoren ingeschreven die niet de Belgische nationaliteit bezitten. 22 onder hen behoren tot een Lidstaat van de Europese Unie, één bezit de Marokkaanse nationaliteit.

B. Regionale spreiding van de beroepsactiviteit

De spreiding van de uitoefening van de beroepsactiviteit per provincie kan als volgt worden voorgesteld:

Plaats van beroepsuitoefening	Aantal
Antwerpen	233
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	165
Henegouwen	51
Limburg	40
Luik	69
Luxemburg	5
Namen	22
Oost-Vlaanderen	141
Vlaams Brabant	156
Waals Brabant	35
West-Vlaanderen	64
Buitenland	9
	990

Er wordt vastgesteld dat van het totaal aantal bedrijfsrevisoren 60 % kantoor houdt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in de provincies Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Antwerpen.

IX

C. De leeftijdspiramide

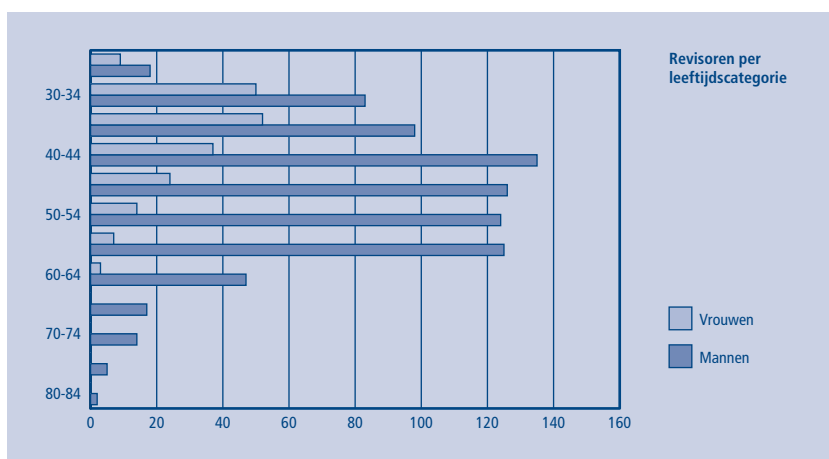
De leeftijdspiramide geeft de volgende voorstelling:

Leeftijdscategorie	Mannen	Vrouwen	Totaal
80-84	2	0	2
75-79	5	0	5
70-74	14	0	14
65-69	17	0	17
60-64	47	3	50
55-59	125	7	132
50-54	124	14	138
45-49	126	24	150
40-44	135	37	172
35-39	98	52	150
30-34	83	50	133
25-29	18	9	27
	794	196	990

Uit voormelde cijfers blijkt nog steeds dat het aantal revisoren dat de eed aflegt vóór de leeftijd van 30 jaar eerder beperkt is. De dames vertegenwoordigen 20 % van het beroep. De leeftijdscategorie tussen de 25-39 jaar vertegenwoordigt 31 % van het beroep.

Vergeleken met de cijfers die in 2000 werden gepubliceerd⁽¹⁾, stelt men een verschuiving vast van de leeftijdscategorie tussen de 25-39 jaar naar de leeftijdscategorie tussen de 45-59 jaar. De leeftijdscategorie tussen de 45-59 jaar vertegenwoordigde toen 35 % van het beroep en steeg tot het huidige percentage van 42 %. De leeftijdscategorie tussen de 25-39 jaar kent in dezelfde periode een daling van 42 % naar 31 %, wat het gebrek aan interesse vanwege de jongeren in ons beroep illustreert.

Het aantal dames bedrijfsrevisoren kent in dezelfde periode (2000-2006) een stijging van 16 %.

De sterkst vertegenwoordigde leeftijdscategorie is de klasse van de personen tussen de 40-44 jaar.

De gemiddelde leeftijd van de bedrijfsrevisoren op 31 december 2006 bedraagt 46 jaar (47 jaar voor de heren en 40 jaar voor de dames).

(1) E. VAN MEENSEL en V. VAN DE WALLE, "Cijfermatige benadering van het Instituut der Bedrijfsrevisoren", in *Liber Amicorum Henri Olivier*, Brugge, die Keure, 2000, p. 583-591.

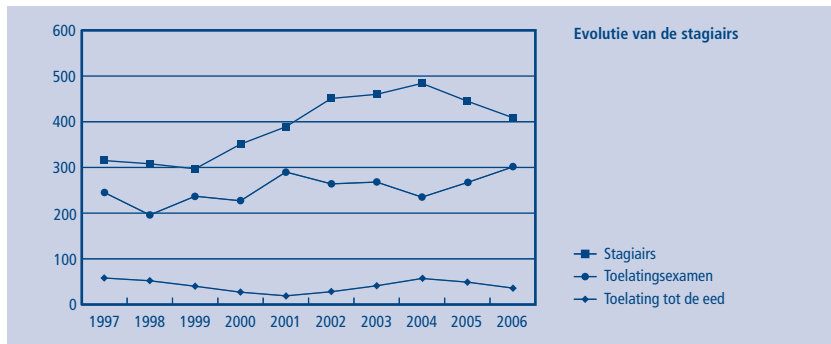
9.1.2. Bedrijfsrevisorenvennootschappen

Op 31 december 2006 stonden 498 bedrijfsrevisorenvennootschappen ingeschreven op de ledenlijst.

De indeling van de bedrijfsrevisorenvennootschappen op basis van de datum van toelating als lid en hun rechtsvorm kan als volgt worden voorgesteld:

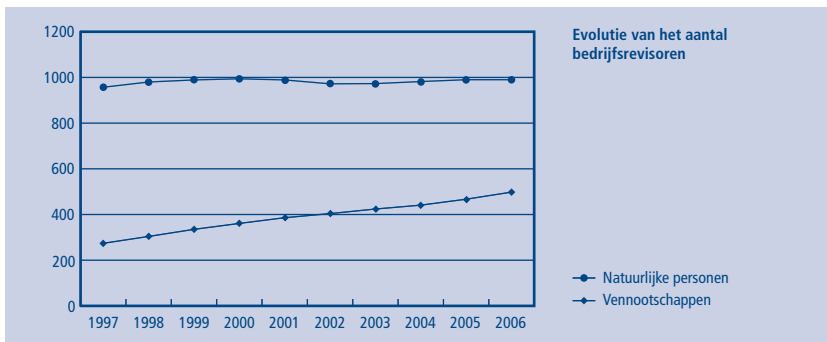
Jaar van inschrijving	Rechtsvorm		Totaal aantal op 31/12/06
	CVBA	BVBA	
1985-89	18	38	56
1990-94	7	50	57
1995-99	10	135	145
2000-04	6	147	153
2005-06	1	86	87
	42	456	498

9.1.3. Stagiairs

Het aantal personen dat deelneemt aan de toelatingsexamens tot de stage steeg in 2006 tot boven de 300 uit, terwijl in datzelfde jaar slechts 51 stagiairs tot de eed werden toegelaten (cf. *supra*, § 5.12.).

9.1.4. Evolutie van het aantal bedrijfsrevisoren over de laatste tien jaar

Uit bovenstaande tabel blijkt duidelijk dat het aantal bedrijfsrevisoren natuurlijke personen vrij stabiel is gebleven en de laatste tien jaar steeds juist onder de 1.000 leden is gebleven.

Deze stabiele situatie kan worden verduidelijkt door een stabiel aantal eedafleggingen over dezelfde periode, gepaard gaande met een stabiel aantal weglatingen uit de ledenlijst (overlijdens, ontslagnemingen, tijdelijke weglatingen, schrappingen, enz.).

Daarentegen is sinds 1997 het aantal bedrijfsrevisorenvennootschappen praktisch verdubbeld (274 in 1997 en 498 op 31 december 2006).

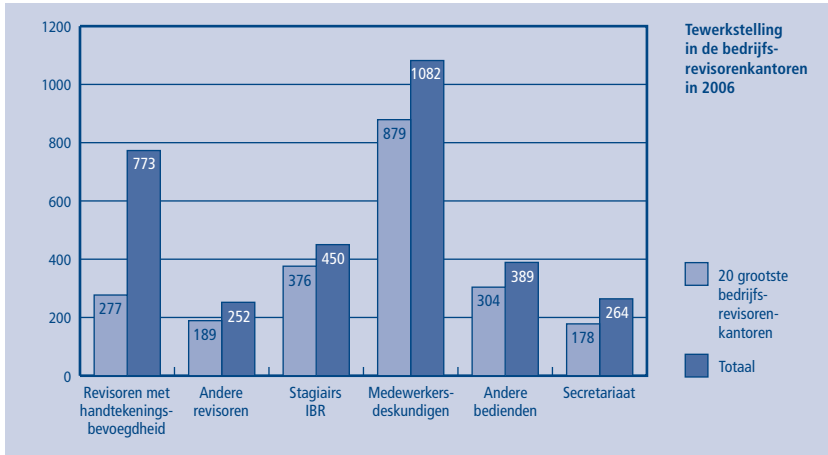
IX

9.2. Analyse inzake de activiteit van de bedrijfsrevisoren

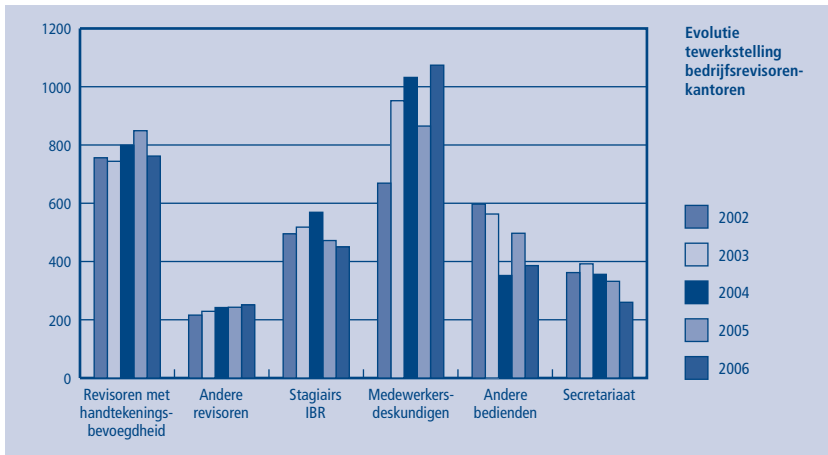
9.2.1. Structuur van de bedrijfsrevisorenkantoren

In de hierna volgende grafiek wordt voor het jaar 2006 een overzicht gegeven van de totale tewerkstelling binnen de bedrijfsrevisorenkantoren, als ook het aandeel van de 20 grootste bedrijfsrevisorenkantoren, in vergelijking met de totale tewerkstelling binnen de bedrijfsrevisorenkantoren als geheel.

In 2006 noteert men in de bedrijfsrevisorenkantoren een tewerkstelling van 3.209 personen in voltijdse equivalenten⁽¹⁾ (tegen 2.806 in 2002). Hiervan waren er 2.203 actief in de 20 belangrijkste bedrijfsrevisorenkantoren, hetgeen 69 % vertegenwoordigt van het totaal.

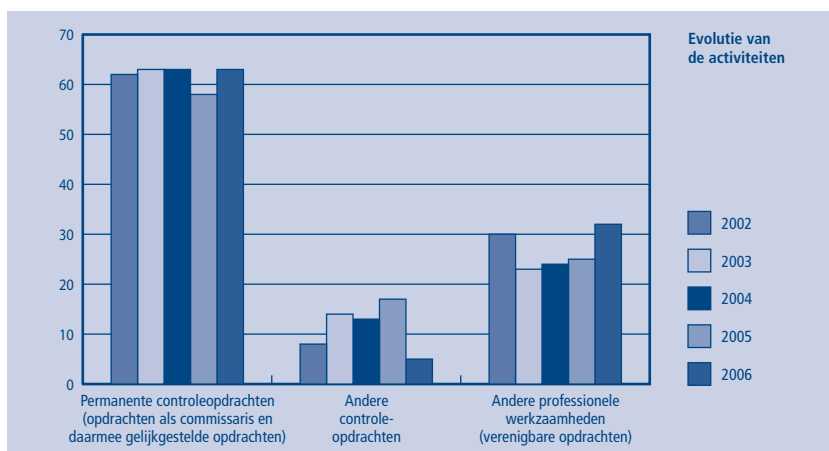
In de onderstaande tabel wordt de evolutie van de tewerkstelling (in voltijdse equivalenten) gegeven voor de periode 2002 tot en met 2006.

(1) De op deze pagina opgenomen tabellen verschillen van de tabel opgenomen in paragraaf 9.1.1. in die zin dat de eerstgenoemde tabellen cijfers omvatten die uitgedrukt zijn in voltijdse equivalenten.

9.2.2. Activiteit van de bedrijfsrevisorenkantoren

De jaarlijkse mededeling van elke bedrijfsrevisor wordt geanalyseerd door de diensten van het Instituut. Ze laat met name toe dat er een opsplitsing wordt gemaakt van de professionele werkzaamheden naar de aard van de opdrachten die door de bedrijfsrevisoren worden uitgevoerd. De werkzaamheden uitgevoerd voor rekening van andere bedrijfsrevisoren worden hier buiten beschouwing gelaten. Deze verdeling wordt in de hierna volgende grafiek voor de jaren 2002 tot en met 2006 voorgesteld.

De proportionele daling van de andere controleopdrachten wordt deels verklaard door de sterke daling van de *Sarbanes-Oxley* (SOX) opdrachten. In voorgaande jaren waren de bedrijfsrevisoren perfect geplaatst om de bedrijven bij te staan hun procedures met de *Sarbanes-Oxley Act* in overeenstemming te brengen. Nu deze procedures grotendeels geïmplementeerd zijn daalt de grootteorde van deze opdrachten.

9.3. Het openbaar register van de bedrijfsrevisoren

9.3.1. De instelling van een openbaar register

In artikel 15 van de Auditrichtlijn wordt benadrukt dat ter bescherming van derden alle toegelaten wettelijke auditors en auditkantoren dienen te worden ingeschreven in een register dat toegankelijk is voor het publiek

en dat alle essentiële gegevens over wettelijke auditors en auditkantoren bevat.

De wetgever heeft deze bepaling omgezet in artikel 10 van de gecoördineerde wet⁽¹⁾ van 1953 dat het volgende bepaalt:

“§ 1. De Raad houdt een openbaar register bij waarin de bedrijfsrevisoren worden geregistreerd.

De auditors en de auditorganisaties van derde landen die overeenkomstig artikel 7, § 4 zijn geregistreerd, worden in die hoedanigheid afzonderlijk in het openbaar register vermeld.

§ 2. De registratiegegevens worden in elektronische vorm in het register opgeslagen. Eenieder kan deze te allen tijde op de website van het Instituut consulteren.

§ 3. Elke bedrijfsrevisor natuurlijke persoon en elk bedrijfsrevisorenkantoor worden door een individueel nummer in het openbaar register geïdentificeerd.

§ 4. Het openbaar register bevat de naam en het adres van de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de registratie, het toezicht, de kwaliteitscontrole, de sancties, en het publiek toezicht.

§ 5. De modaliteiten inzake actualisering en toegang tot het openbaar register worden door de Koning bepaald.”

Het openbaar register van het “Instituut van de Bedrijfsrevisoren” vervangt de ledenlijst van het “Instituut der Bedrijfsrevisoren”. Dit openbaar register is in werking getreden op 31 augustus 2007.

9.3.2. Overgang naar het openbaar register

Artikel 22, § 1 van het erkenningsreglement stelt: *“De bedrijfsrevisoren ingeschreven op de “ledenlijst van het Instituut der Bedrijfsrevisoren” op datum van 31 augustus 2007 worden beschouwd als zijnde toegelaten tot overdracht naar het “openbaar register van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren”.”*

(1) Koninklijk besluit van 30 april 2007 houdende coördinatie van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor en van het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad.

Verder wordt in § 2 van hetzelfde artikel gesteld: *“De Raad neemt de nodige maatregelen voor de overdracht van gegevens uit de “ledenlijst van het Instituut der Bedrijfsrevisoren” naar het openbaar register, zoals bedoeld in de artikelen 9 tot 11, binnen een termijn van zes maanden na de inwerkingtreding van dit besluit.”*.

In het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het erkenningsreglement wordt onder meer verder verduidelijkt:

“Teneinde de bevestiging van de wens tot overschrijving van de “ledenlijst van het Instituut der Bedrijfsrevisoren” in het nieuwe openbaar register eenvormig en gestructureerd te laten verlopen, zal de Raad de bedrijfsrevisoren de nodige formulieren, al dan niet elektronisch invulbaar, ter beschikking stellen. Deze zullen hen toelaten de gegevens bij te werken die in het openbaar register voor de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen (artikel 9) en voor de bedrijfsrevisorenkantoren (artikel 10) moeten worden bekendgemaakt.

Op alle bedrijfsrevisoren rust de verplichting tot actualisering – zoals bedoeld in artikel 15 van dit besluit – van de voor overschrijving in het openbaar register verstrekte registergegevens.”

9.3.3. Indeling van het openbaar register

Het openbaar register bevat de volgende gegevens:

- de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen (art. 9, § 1 van het erkenningsreglement);
- de auditoren van derde landen (als dusdanig ingeschreven bij een bevoegde autoriteit buiten de EU) die overeenkomstig artikel 7, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953 zullen worden ingeschreven (art. 9, § 2 van het erkenningsreglement);
- de bedrijfsrevisorenkantoren (art. 10, § 1 van het erkenningsreglement); en
- de auditorganisaties van derde landen (als dusdanig ingeschreven bij een bevoegde autoriteit buiten de EU) die overeenkomstig artikel 7, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953 zullen worden ingeschreven (art. 10, § 2 van het erkenningsreglement).

De Raad van het Instituut besliste om in het openbaar register ten aanzien van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen twee luiken te voorzien, namelijk:

- dit van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die revisorale opdrachten kunnen uitvoeren; en
- dit van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die tijdelijk zijn verhinderd om revisorale opdrachten uit te voeren om reden van onverenigbaarheden zoals bedoeld in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

De verhoging zal een aanvang nemen op de dag dat de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon zich verhinderd verklaart en eindigen op de dag dat de bedrijfsrevisor verklaart opnieuw revisorale opdrachten te kunnen uitvoeren met naleving van de daaruit voortvloeiende verplichtingen. Dit wordt medegedeeld middels haar/zijn actualisatie van haar/zijn persoonlijke gegevens.

9.3.4. De gegevens die in het openbaar register worden getoond

De Raad van het Instituut is de mening toegedaan dat de toepassing van de artikelen 9 en 10 van het erkenningsreglement met betrekking tot de gegevens die tenminste in het openbaar register moeten worden getoond, respectievelijk ten aanzien van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en ten aanzien van de bedrijfsrevisorenkantoren, een maximale garantie moet bieden ten aanzien van de privacy van de geregistreerden.

IX

De Raad van het Instituut meent dat, in dit kader, aan de betrokken natuurlijke personen de mogelijkheid moet worden geboden om de gegevens ten aanzien van hun privé-adres niet te laten tonen. De uitdrukking “woonplaats” dient te worden begrepen als een adres waar elke betekening, kennisgeving of mededeling kan worden gericht. Ook in artikel 16, lid 1, a) van de Auditrichtlijn wordt het begrip “adres” opgenomen. Elke geregistreerde zal dan ook de mogelijkheid worden geboden om hetzij de woonplaats, hetzij de plaats waar hij kantoor houdt, te laten openbaar maken. Een en ander betekent echter niet dat het Instituut niet in het bezit moet worden gesteld van de gegevens van de woonplaats.

A. Ten aanzien van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen zal aldus in het openbaar register worden getoond overeenkomstig het erkenningsreglement:

a. krachtens artikel 9, § 1, 1° van het erkenningsreglement:

- de naam: te beschouwen als familienaam en voornaam;
- de woonplaats: het adres (straat, huisnummer, postcode van de gemeente en de naam van de gemeente) en het land, overeenstemmend met plaats waar de persoon in het bevolkingsregister is ingeschreven, dan wel, indien uitdrukkelijk gewent, het adres waar de persoon kantoor houdt;
- de gekozen taalgroep: Nederlands of Frans;
- het jaar van eedaflegging;
- het registratienummer bij het Instituut.

Bovendien kunnen de volgende optionele contactgegevens door de geregistreerde worden opgenomen:

- gekoppeld aan de woonplaats: een telefoonnummer en een faxnummer;
- niet gekoppeld aan de woonplaats: een GSM-nummer en een e-mailadres.

b. krachtens artikel 5, 1° van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 9, § 1, 2° van het erkenningsreglement:

- vestigingsadres in België met naleving van artikel 5, 1° van de gecoördineerde wet van 1953⁽¹⁾ en in voorkomend geval, naam (aangevuld met de rechtsvorm), vestigingsadres, internetadres en registratienummer van de bedrijfsrevisorenkantoren waarbij de betrokken bedrijfsrevisor natuurlijke persoon werkzaam is of waaraan hij als vennoot (bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die zijn beroepsactiviteit inbrengt in het bedrijfsrevisorenkantoor) of anderszins verbonden is.

c. krachtens artikel 9, § 1, 3° van het erkenningsreglement:

- elke andere inschrijving als wettelijke auditor bij de bevoegde autoriteiten van andere Lidstaten van de Europese Unie en als

(1) Artikel 5, 1° van de wet van 22 juli 1953 stelt: “in de veronderstelling dat een persoon zijn woonplaats niet in België heeft, dient hij er te beschikken over een vestiging”.

auditor in derde landen (buiten de EU), met inbegrip van de na(a)m(en) van de registratieautoriteit(en) en, in voorkomend geval, het/de registratienummer(s).

B. Ten aanzien van de bedrijfsrevisorenkantoren zal aldus in het openbaar register worden getoond overeenkomstig het erkenningsreglement:

a. krachtens artikel 10, § 1, 1° van het erkenningsreglement:

- registratienummer, jaar van inschrijving, naam, adres van de zetel en ondernemingsnummer bij de Kruispuntbank van Ondernemingen.

Bovendien kunnen de volgende optionele contactgegevens door het geregistreerde bedrijfsrevisorenkantoor worden opgenomen, gekoppeld aan het adres van de zetel: een telefoonnummer en een faxnummer.

b. krachtens artikel 10, § 1, 2° van het erkenningsreglement:

- de rechtsvorm van de geregistreerde rechtspersoon.

c. krachtens artikel 10, § 1, 3° van het erkenningsreglement:

- contactgegevens: het adres waar de voornaamste contactpersoon kan worden aangeschreven eventueel optioneel aangevuld met diens telefoonnummer, faxnummer, GSM en e-mailadres;
- naam van de voornaamste contactpersoon: familienaam en voor-naam; in het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register wordt verder verduidelijkt: *“Onder “voornaamste contactpersoon” (artikel 10, § 1, 3°) wordt verstaan de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die binnen de entiteit de verantwoordelijkheid draagt voor de organisatie van de controleactiviteiten.”*;
- in voorkomend geval, internetadres van de website van het bedrijfrevisorenkantoor.

d. krachtens artikel 10, § 1, 4° van het erkenningsreglement:

- het adres van elke vestiging in België met zijn nummer van vestigingseenheid bij de Kruispuntbank van Ondernemingen.

Als optionele contactgegevens kunnen door het geregistreerde bedrijfsrevisorenkantoor worden opgenomen, gekoppeld aan het adres van de vestiging: een telefoonnummer en een faxnummer.

- e. krachtens artikel 10, § 1, 5° van het erkenningsreglement:
- naam (familienaam en voornaam) en registratienummer van alle bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die bij het bedrijfsrevisorenkantoor werkzaam zijn of die als venoot (bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die zijn beroepsactiviteit inbrengt in het bedrijfsrevisorenkantoor) of anderszins aan het kantoor verbonden zijn; dit zonder enig onderscheid in alfabetische volgorde.
- f. krachtens artikel 10, § 1, 6° van het erkenningsreglement:
- naam (familienaam en voornaam van de natuurlijke persoon, of rechtsvorm en naam van de rechtspersoon) en kantooradres van alle eigenaars en aandeelhouders (personen die participeren in het kapitaal van het bedrijfsrevisorenkantoor), dit zonder enig onderscheid in alfabetische volgorde.
- g. krachtens artikel 10, § 1, 7° van het erkenningsreglement:
- naam (familienaam en voornaam van de natuurlijke persoon of rechtsvorm en naam van de rechtspersoon) en kantooradres van alle leden van het leidinggevende of bestuursorgaan, dit zonder enig onderscheid in alfabetische volgorde.
- h. krachtens artikel 10, § 1, 8° van het erkenningsreglement:
- in voorkomend geval, het lidmaatschap van een netwerk en de lijst van de namen en adressen van de daartoe behorende kantoren in België, alsook een beschrijving in hoofdlijnen van de onderdelen van het netwerk die zich buiten België bevinden, of de vermelding waar deze gegevens toegankelijk zijn voor het publiek⁽¹⁾.
- i. krachtens artikel 10, § 1, 9° van het erkenningsreglement:
- elke andere inschrijving als auditkantoor bij de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten (in de EU) en als auditorganisatie

(1) Cf. commentaar dienaangaande opgenomen in het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, p. 29105.

in derde landen (buiten de EU), met inbegrip van de na(a)m(en) van de met de registratie belaste autoriteit(en) en in voorkomend geval het/de registratienummer(s).

9.3.5. Actualisering van de gegevens opgenomen in het openbaar register

De gegevens getoond in het openbaar register, zoals dit voor het publiek toegankelijk is op de website van het Instituut, worden gevoed door een database. Deze database bevat de gegevens, die de bedrijfsrevisoren met naleving van de artikelen 2 tot en met 15 van het erkenningsreglement hebben verstrekt en/of geactualiseerd. Elke geregistreerde zal langs elektronische weg zijn persoonlijke gegevens kunnen actualiseren.

De bedrijfsrevisoren delen het Instituut, overeenkomstig artikel 15 van het erkenningsreglement, binnen de maand spontaan alle wijzigingen mede die zijn aangebracht in de gegevens bedoeld in de artikelen 9 (te tonen gegevens in het openbaar register voor de natuurlijke personen), 10 (te tonen gegevens in het openbaar register voor de rechtspersonen), 13 en 14 (dossiergegevens) van het erkenningsreglement.

Het openbaar register zal tevens voor elke bedrijfsrevisor de laatste actualisering tonen die aan de gegevens van het openbaar register werd aangebracht, overeenkomstig artikel 11, § 1 van het erkenningsreglement.

IX

9.3.6. Vermelding van de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de registratie, het toezicht, de kwaliteitscontrole, de sancties en het publiek toezicht

Artikel 10, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953 stelt: “*Het openbaar register bevat de naam en het adres van de bevoegde autoriteiten die belast zijn met de registratie, het toezicht, de kwaliteitscontrole, de sancties, en het publiek toezicht.*”.

Het openbaar register vermeldt aldus als gelast met:

- de registratie, het toezicht en de kwaliteitscontrole van de bedrijfsrevisoren: de Raad van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren – Arenbergstraat 13 – 1000 Brussel;
- de sancties: de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep – Arenbergstraat 13 – 1000 Brussel;

- het publiek toezicht⁽¹⁾:
 - de Minister bevoegd voor Economie (normen en controlestandaarden) Brederodestraat 9 – 1000 Brussel;
 - de Procureur-generaal (toelating en registerinschrijving) – College van Procureurs-Generaal – Ernest Allardstraat 42 – 1000 Brussel;
 - de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (normen en controlestandaarden) – North Gate III, 6de verdieping – Albert II-laan 16 – 1000 Brussel;
 - het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (adviezen inzake onafhankelijkheid van de commissaris in afwijking van de “one to one”-regel en verwijzing naar de tuchtinstanties omtrent de onafhankelijkheid van de commissaris) – North Gate III, 6de verdieping – Albert II-laan 16 – 1000 Brussel;
 - de Kamer van verwijzing en instaatstelling (permanente vorming, kwaliteitscontrole en onderzoeksregelingen) – Arenbergstraat 13 – 1000 Brussel;
 - de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep (tuchtregelingen) – Arenbergstraat 13 – 1000 Brussel.

9.4. Het vestigingsadres van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon

IX

Artikel 5, eerste lid, 1° van de gecoördineerde wet van 1953 stelt onder meer als een toelatingsvoorwaarde tot de hoedanigheid van bedrijfsrevisor voor natuurlijke personen: “*in de veronderstelling dat een persoon zijn woonplaats niet in België heeft, dient hij er te beschikken over een vestiging*”.

Verder wordt ook in artikel 8, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 gesteld dat de hoedanigheid van bedrijfsrevisor door de Raad van het Instituut wordt ingetrokken wanneer aan de voorwaarden voor de toekenning van deze hoedanigheid niet langer wordt voldaan, zodat het

(1) Cf. Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad.

niet zonder belang is voor de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon om een vestiging in België aan te houden wanneer hij er geen woonplaats heeft.

Artikel 32, § 3 van het huishoudelijk reglement stelt verder:

“In het geval dat de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon zijn woonplaats niet in België heeft of het bedrijfsrevisorenkantoor waaraan hij verbonden is niet in België gevestigd is, dient deze in België over een vestiging te beschikken. De dossiers, akten, documenten en briefwisseling die verband houden met de beroepsactiviteit in België dienen er te worden bewaard behoudens in geval van tijdelijke afwezigheid om redenen van de opdracht en onder de verantwoordelijkheid van de bedrijfsrevisor.”

In het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 7 juni 2007, wordt ten aanzien van voormelde bepaling verder ook verduidelijkt:

“Gelet op de afwezigheid in de huidige stand van zaken van harmonisering van de bescherming van het beroepsgeheim in de Europese Unie, wordt voorgeschreven dat, met het oog op de uitoefening van het toezicht en de kwaliteitscontrole op de bedrijfsrevisoren door het Instituut, deze een vestiging in België dienen te hebben waar ze hun dossiers, akten, documenten en briefwisseling die verband houdt met de beroepsactiviteit in België, bewaren. Het Instituut zal hen ook enkel op dit adres alle briefwisseling richten.”

IX

De vestiging blijkt dus duidelijk de plaats te zijn waar de bedrijfsrevisoren hun dossiers, akten, documenten en briefwisseling die verband houden met de beroepsactiviteit in België, bewaren. Het Instituut kan hen dan ook voor alle officiële mededelingen, die op de één of andere wijze met hun hoedanigheid van bedrijfsrevisor verband houden, op dit adres aanschrijven.

9.5. Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die onder onverenigbaarheden vallen zoals bedoeld in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953

9.5.1. Regelgevende context

Artikel 3 van de gecoördineerde wet van 1953 bepaalt:

“Het Instituut heeft als doel te waken over de opleiding en te voorzien in de bestendige organisatie van een korps specialisten die bekwaam zijn de functie van bedrijfsrevisor te vervullen zoals deze bepaald wordt in artikel 4 (die als hoofdtaak hebben alle opdrachten uit te voeren die bij of krachtens de wet aan de bedrijfsrevisoren uitsluitend zijn toevertrouwd en op algemene wijze, alle revisorale opdrachten te vervullen met betrekking tot financiële overzichten, verricht met toepassing van of krachtens de wet), met al de vereiste waarborgen in zake bevoegdheid, onafhankelijkheid en beroepseerlijkheid en toezicht uit te oefenen op de behoorlijke uitvoering van aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwde opdrachten”.

De revisorale opdracht wordt als volgt gedefinieerd in artikel 2, 17° van de gecoördineerde wet van 1953: *“onverminderd het bepaalde in artikel 4 van deze wet, elke opdracht die ertoe strekt een deskundig oordeel te geven over de getrouwheid en de waarachtigheid van een jaarrekening, van een tussentijdse financiële staat, van een waardering of van andere economische en financiële informatie, verschaft door een onderneming of instelling; dit begrip omvat eveneens de ontleding en de verklaring van de economische en financiële inlichtingen aan de leden van de ondernemingsraad.”*

Bovendien stelt artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953:

“Het is de bedrijfsrevisor niet toegelaten revisorale opdrachten uit te voeren in de volgende omstandigheden:

- a) de functie van bediende uit te oefenen, behoudens bij een andere bedrijfsrevisor of een ander bedrijfsrevisorenkantoor;*
- b) rechtstreeks of onrechtstreeks een handelsactiviteit uit te oefenen, onder andere in de hoedanigheid van bestuurder van een handelsvennootschap; het uit oefenen van een mandaat van bestuurder in burgerlijke vennootschappen die de rechts-*

vorm van een handelsvennootschap hebben aangenomen, wordt niet bedoeld door deze omverenigbaarheid;

c) *de functie van Minister of Staatssecretaris bekleden”.*

De Raad van het Instituut is van oordeel dat de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen zich tijdelijk verhinderd kunnen en moeten verklaren om revisorale opdrachten uit te voeren wanneer zij zich in één van de voormelde omstandigheden bevinden en dit uiteraard alleen in deze omstandigheden. Voor zover zij de verplichtingen naleven die voor alle bedrijfsrevisoren gelden, kunnen zij alsdusdanig in het openbaar register van het Instituut geregistreerd blijven.

9.5.2. Implicaties ten aanzien van het openbaar register

Het lijkt de Raad van het Instituut uiteraard noodzakelijk dat het openbaar register duidelijk melding maakt van deze tijdelijke verhinderding om revisorale opdrachten uit te oefenen, omwille van de transparantie naar derden toe (*cf. supra*, § 9.3.3.).

De verhinderding zal een aanvang nemen op de dag dat de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon verklaart verhinderd te zijn en eindigen op de dag dat de bedrijfsrevisor verklaart opnieuw revisorale opdrachten te kunnen uitvoeren met naleving van de daaruit voortvloeiende verplichtingen.

De gecoördineerde wet van 1953 alsmede haar uitvoeringsbesluiten blijven uiteraard toepasselijk op de verhinderde bedrijfsrevisor natuurlijke persoon.

Op de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen rust dan ook de verplichting om de registergegevens ten aanzien van de tijdelijke verhinderding zonder uitstel bij te werken.

Het feit dat een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon verklaart verhinderd te zijn staat noch in de weg dat hij eigenaar en/of aandeelhouder is van een bedrijfsrevisorenkantoor, noch om lid te zijn van het leidinggevend of bestuursorgaan van een bedrijfsrevisorenkantoor, weliswaar telkens onder het voorbehoud dat hij in geen van beide gevallen over een meerderheidsstem mag beschikken.

9.5.3. Verplichtingen

De verplichtingen die op de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen rusten in hoofde van hun inschrijving in het openbaar register kunnen als volgt worden onderscheiden:

- de verplichtingen die gelden voor alle bedrijfsrevisoren, namelijk de basisverplichtingen;
- de verplichtingen die daarenboven meer bepaald gelden voor de bedrijfsrevisoren die revisorale opdrachten uitvoeren; en
- de verplichtingen die daarenboven meer bepaald gelden voor bedrijfsrevisoren die opdrachten uitvoeren in organisaties van openbaar belang.

Hierna volgt een niet-exhaustieve schets van de verplichtingen die voor alle bedrijfsrevisoren natuurlijke personen gelden:

- het naleven van de toekenningsvoorwaarden voor de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, zoals vastgelegd in artikel 5 van de gecoördineerde wet van 1953, wat ondermeer ook met zich meebrengt dat de persoon die zijn woonplaats niet in België heeft, over een vestiging dient te beschikken;
- het naleven van de plicht tot actualisering van de gegevens opgenomen in het openbaar register en in het dossier van de bedrijfsrevisor (art. 10 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 15 van het erkenningsreglement);
- het naleven van de bijdrageverplichtingen (art. 12 van de gecoördineerde wet van 1953);
- zich onthouden van het stellen van daden die onverenigbaar zijn met de waardigheid of de onafhankelijkheid van zijn functie (art. 13, §1 van de gecoördineerde wet van 1953);
- het naleven van de vereisten tot permanente vorming met het oog op de uitvoering van revisorale opdrachten (art. 14, § 4 en art. 31 van de gecoördineerde wet van 1953);
- zich onderwerpen aan het toezicht en de kwaliteitscontrole door het Instituut (art. 33, §1 van de gecoördineerde wet van 1953);
- het naleven van de verplichtingen tot informatieverstrekking inzake procedures en het mededelen van inlichtingen of documenten (*cf.* onder meer art. 32, § 2 en art. 41 van de gecoördineerde wet van 1953).

9.6. Registratie door een bedrijfsrevisor van een domeinnaam verwijzend naar de beroepstitel

Een confrater stelde de vraag of er vanwege het Instituut enig probleem zou zijn dat als domeinnaam de titel “bedrijfsrevisor” zou laten registreren.

De Raad van het Instituut achtte dat het zich toe-eigenen van het gebruik van de beroepstitel door één enkele bedrijfsrevisor middels registratie van deze titel als domeinnaam in strijd is met de waardigheid, die de bedrijfsrevisor in acht moet nemen.

9.7. Rechtsvormen van de rechtspersonen of entiteiten ingeschreven of in te schrijven in het openbaar register

Overeenkomstig artikel 10, § 1, 2° van het erkenningsreglement zal het openbaar register de rechtsvorm van het bedrijfsrevisorenkantoor vermelden.

In het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 21 april 2007 tot omzetting van de Auditrichtlijn wordt ten aanzien van artikel 103 gesteld:

“De artikelen 28 tot 33 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren, zoals ze bestonden vóór de wijziging van deze wet door onderhavig koninklijk besluit, worden opgeheven.

Het artikel 33 stipuleerde dat een vennootschap de hoedanigheid van bedrijfsrevisor kon verkrijgen op voorwaarde dat haar rechtsvorm een BVBA, CVBA of VOF is.

Op grond van artikel 3 in fine van de Richtlijn kunnen lidstaten enkel bijkomende voorwaarden stellen met betrekking tot het bestuur van een auditkantoor. Dit impliceert dat lidstaten geen eisen mogen stellen qua rechtsvorm van het auditkantoor. Alle in artikel 2 van het Wetboek van vennootschappen vermelde rechtsvormen zijn derhalve toegelaten op voorwaarde dat de aandelen op naam zijn.”

In de Belgische context kunnen de volgende rechtsvormen worden aangenomen en in het openbaar register worden vermeld:

- de maatschap;
- de vennootschap onder firma, afgekort VOF;

- de gewone commanditaire vennootschap, afgekort Comm.V;
- de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, afgekort BVBA;
- de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, afgekort CVBA;
- de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, afgekort CVOA;
- de naamloze vennootschap, afgekort NV;
- de commanditaire vennootschap op aandelen, afgekort Comm. VA;
- het economisch samenwerkingsverband, afgekort ESV;
- de Europese vennootschap, afgekort EV;
- de Europese coöperatieve vennootschap, afgekort ECV;
- de vereniging zonder winstoogmerk, afgekort vzw;
- de internationale vereniging zonder winstoogmerk, afgekort ivzw,
- de private stichting;
- de stichting van openbaar nut.

De Franse benamingen van deze rechtsvormen luiden als volgt:

- *société de droit commun*;
- *la société en nom collectif*, afgekort SNC;
- *la société en commandite simple*, afgekort SCS;
- *la société privée à responsabilité limitée*, afgekort SPRL;
- *la société coopérative à responsabilité limitée*, afgekort SCRL;
- *la société coopérative à responsabilité illimitée*, afgekort SCRI;
- *la société anonyme*, afgekort SA;
- *la société en commandite par actions*, afgekort SCA;
- *le groupement d'intérêt économique*, afgekort GIE;
- *la société européenne*, afgekort SE;
- *la société coopérative européenne*, afgekort SCE;
- *l'association sans but lucratif*, afgekort ASBL;
- *l'association internationale sans but lucratif*, afgekort AISBL;
- *la fondation privée*;
- *la fondation d'utilité publique*.

Voor de eenvoud zal in het openbaar register voor buitenlandse entiteiten worden vermeld: *buitenlandse rechtsvorm*.

9.8. Statuten van een bedrijfsrevisorenkantoor na 31 augustus 2007

De toelatingsvoorwaarden voor bedrijfsrevisorenkantoren zijn ingrijpend gewijzigd. Als gevolg daarvan werden de hiernavolgende beslissingen genomen.

9.8.1. Toelatingsvoorwaarden – principiële beslissing

De vraag rijst of de toelatingsvoorwaarden in het nieuwe artikel 6, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 in de statuten van het bedrijfsrevisorenkantoor dienen te worden vermeld.

Op voorstel van het Uitvoerend Comité keurde de Raad van het Instituut de volgende principiële beslissing goed betreffende de inschrijving van bedrijfsrevisorenkantoren in het openbaar register:

- a) Aangezien de toelatingsvoorwaarden limitatief zijn, laat de wet niet toe om een vermelding in de statuten te eisen, rekening houdend ook met het feit dat kantoren zonder rechtspersoonlijkheid (en derhalve zonder statuten) kunnen worden ingeschreven in de hoedanigheid van bedrijfsrevisorenkantoor;
- b) Indien de toelatingsvoorwaarden niet langer vervuld zijn, dient het kantoor zijn weglating te vragen;
- c) De Raad van het Instituut dient de Procureur-generaal te informeren over de beslissing tot inschrijving door hem op de hoogte te brengen van het recht op beroep overeenkomstig artikel 64, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

9.8.2. Reeds op de ledenlijst ingeschreven bedrijfsrevisorenvennootschappen

Naar aanleiding van de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 6 kan men zich afvragen of reeds op 31 augustus 2007 bestaande en op de ledenlijst ingeschreven bedrijfsrevisorenvennootschappen hun statuten moeten aanpassen aan de nieuwe wetgeving.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat de statuten van reeds op 31 augustus 2007 op de ledenlijst ingeschreven bedrijfsrevisorenvennootschappen strenger dan de nieuwe wetgeving zijn en derhalve niet moeten worden aangepast.

Wanneer op 31 augustus reeds ingeschreven bedrijfsrevisorenvennootschappen de minderheid van de aan hun aandelen verbonden stemrechten en/of de minderheid van de leden van hun bestuursorgaan willen openstellen voor andere personen dan wettelijke auditors of auditkantoren, zullen ze voorafgaandelijk tot een statutenwijziging dienen over te gaan.

9.8.3. Toelatingsdossier

Het koninklijk besluit van 15 mei 1985 werd opgeheven (art. 36 van het huishoudelijk reglement).

Overeenkomstig artikel 3, § 1 en § 2 van het erkenningsreglement moet de aanvraag tot toelating tot de hoedanigheid van bedrijfsrevisor, ingediend ter uitvoering van artikel 6 van de gecoördineerde wet van 1953, worden aan het Instituut gericht.

De Raad van het Instituut is van mening dat alle aanvragen tot toelating als bedrijfsrevisorenkantoor vanaf 31 augustus 2007 een dossier met de in voormeld artikel 3 van het erkenningsreglement opgenomen gegevens dienen te bevatten.

Wat het ondernemings- en vestigingseenheidsnummer van een nieuw opgericht bedrijfsrevisorenkantoor (art. 3, § 2, 3° van het erkenningsreglement) betreft, is de Raad van het Instituut, op voorstel van het Uitvoerend Comité, echter van oordeel dat het bekomen van deze nummers geen voorafgaande voorwaarde is om het bedrijfsrevisorenkantoor in het openbaar register in te schrijven.

9.8.4. Opheffing van het exclusief karakter van de deelneming als vennoot natuurlijk persoon

Over dit onderwerp heeft de Voorzitter op 12 december 2007 een Mededeling aan de bedrijfsrevisoren gezonden.

A. Hoedanigheid van vennoot in meerdere bedrijfsrevisorenkantoren

Het oude artikel 29, eerste lid van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 bepaalde dat een bedrijfsrevisor die vennoot is in een bedrijfsrevisorenvennootschap het beroep enkel uitoefent in de hoedanigheid van vennoot.

Voormeld artikel 29 werd door artikel 35, § 2 van het huishoudelijk reglement opgeheven. Het huishoudelijk reglement is op 31 augustus 2007 in werking getreden.

Artikel 9, § 1, 2° van het erkenningsreglement stelt dat het openbaar register de naam, het vestigingsadres, internetadres en registratienummer van de bedrijfsrevisorenkantoren bevat waarbij de betrokken bedrijfsrevisor natuurlijke persoon werkzaam is of waaraan hij als vennoot of anderszins verbonden is.

Bijgevolg kan volgens de Raad van het Instituut een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon voortaan vennoot zijn in meer dan één bedrijfsrevisorenkantoor.

B. Vermoeden van uitoefening van een mandaat voor rekening van het kantoor

IX Overeenkomstig de gebruiken en de statutaire bepalingen van de bedrijfsrevisorenkantoren en de organisatie van de kwaliteitscontrole en het toezicht bestaat er een vermoeden dat een mandaat, dat een bedrijfsrevisor in persoonlijke naam uitoefent, wordt uitgeoefend voor rekening van het bedrijfsrevisorenkantoor waaraan hij als vennoot of anderszins is verbonden. Dit vermoeden kan worden weerlegd door het tegenbewijs ervan te leveren, b.v. ingeval de bedrijfsrevisor als vennoot of anderszins verbonden is met meerdere bedrijfsrevisorenkantoren.

In ieder geval kan de facturatie van prestaties aan derden enkel gebeuren via een bedrijfsrevisor en niet via een middelvennootschap. Het blijft trouwens voor een bedrijfsrevisor verboden om het beheer van zijn mandaten te verhuren aan een bedrijfsrevisorenkantoor. Op advies van de Juridische Commissie is de Raad van het Instituut van mening dat deze praktijk een commerciële aanpak inhoudt die strijdig is met de waardigheid van de bedrijfsrevisor overeenkomstig artikel 3 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994.

9.8.5. Voorwaarden inzake uitoefening van revisorale opdrachten

Op basis van het nieuwe artikel 6, § 2, 3° van de gecoördineerde wet van 1953 kan een bedrijfsrevisorenkantoor een maatschappelijk doel hebben dat ruimer is dan de uitoefening van revisorale opdrachten. Bijgevolg rijst

de vraag of het mogelijk is dat het maatschappelijk doel van een bedrijfsrevisorenkantoor gedeeltelijk van commerciële aard is.

Volgens de Raad van het Instituut is dit niet mogelijk aangezien het, overeenkomstig artikel 13, § 2, b) van de gecoördineerde wet van 1953, een bedrijfsrevisor niet toegelaten is om rechtstreeks of onrechtstreeks een handelsactiviteit uit te oefenen, behoudens een afwijking toegekend door de Raad van het Instituut, na gunstig advies van het ACCOM.

9.8.6. Facturatie van prestaties voor revisorale opdrachten via een middenvennootschap

In de context van artikel 3.4. van de Auditrichtlijn dat uitdrukkelijk toelaat dat andere personen dan wettelijke auditors in het kapitaal participeren en deelnemen aan het bestuur van een bedrijfsrevisorenkantoor, zijn de vereisten (oud artikel 8, § 2 tot § 4 van de wet van 22 juli 1953 en artikelen 29 tot 32 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994) inzake de oprichtingsmodaliteiten, evenals de voorafgaande toelating van de Raad van het Instituut voor de oprichting van professionele of interprofessionele middenvennootschappen en – verenigingen, overbodig geworden en derhalve opgeheven.

Bijgevolg kan men zich afvragen of een bedrijfsrevisor sinds 31 augustus 2007 een middenvennootschap dan wel een éénpersoonsmiddenvennootschap mag oprichten, waarvan het maatschappelijk doel niet bestaat uit het uitvoeren van revisorale opdrachten maar wel uit het factureren door de vennoot of door een andere bedrijfsrevisor aan het bedrijfsrevisorenkantoor namens wie deze vennoot dan wel deze andere bedrijfsrevisor revisorale opdrachten uitvoert.

Een bedrijfsrevisor, die werkzaamheden verricht voor een bedrijfsrevisorenkantoor, mag de prestaties voor deze werkzaamheden factureren via een vennootschap die niet noodzakelijk de hoedanigheid van bedrijfsrevisorenkantoor dient te hebben.

De Raad van het Instituut is daarentegen wel van oordeel dat de facturatie aan derden van revisorale opdrachten via een middenvennootschap niet mogelijk is omdat een middenvennootschap, vermits ze geen bedrijfsrevisor is, geen revisorale opdrachten kan uitvoeren enerzijds en derden recht hebben op duidelijkheid dat een revisorale opdracht door een

bedrijfsrevisor werd uitgevoerd anderzijds. Dit geldt evenzeer voor de facturatie van andere prestaties uitgevoerd door een bedrijfsrevisor die eventueel onder het monopolie van de leden van het IAB en het BIBF vallen.

9.8.7. Benaming van een bedrijfsrevisorenkantoor – principiële beslissing

In het kader van de versoepeling van de toelatingsvoorwaarden stelde een bedrijfsrevisor de vraag of in de benaming van een bedrijfsrevisorenkantoor het woord “audit” en een plaatsnaam mag voorkomen.

De Raad van het Instituut keurde de volgende principiële beslissing goed betreffende de benaming van bedrijfsrevisorenkantoren.

De enige voorwaarde die de nieuwe wetgeving stelt betreffende de benaming van een bedrijfsrevisorenkantoor is dat deze geen aanleiding kan zijn voor derden om zich te vergissen wat de hoedanigheid van bedrijfsrevisor of andere eigenschappen van de rechtspersoon of van de entiteit betreft (art. 6, § 2, 3° van de gecoördineerde wet van 1953).

In het algemeen mag de benaming niet indruisen tegen de goede zeden.

In casu gaven het woord “audit” en de vermelding van een plaatsnaam geen aanleiding tot vergissingen wat de hoedanigheid van bedrijfsrevisor of andere eigenschappen van de rechtspersoon of van de entiteit betreft.

9.8.8. Benaming van een éénpersoonsbedrijfsrevisorenkantoor

De term “bedrijfsrevisoren” in de benaming van een éénpersoonsvennootschap is volgens het Uitvoerend Comité strijdig met de geest van de beslissing van de Raad van het Instituut gepubliceerd in het *Jaarverslag*, 2002 (p. 55) en het *Jaarverslag*, 2003 (p. 181) volgens dewelke de benaming van éénpersoonsvennootschappen aan de realiteit dient te beantwoorden.

De Raad van het Instituut is van oordeel dat ook onder de nieuwe wetgeving, die op 31 augustus 2007 in werking is getreden, het gebruik van het meervoud verboden blijft tenzij wordt aangetoond dat de éénpersoonsvennootschap onder haar medewerkers minstens één bedrijfsrevisor

telt naast de vennoot bedrijfsrevisor. De benaming mag inderdaad geen aanleiding zijn voor derden om zich te vergissen wat de hoedanigheid van bedrijfsrevisor of andere eigenschappen van de rechtspersoon of van de entiteit betreft (art. 6, § 2, 3° van de gecoördineerde wet van 1953).

9.8.9. Plaatsvervangende zaakvoerder in een éénpersoons-bedrijfsrevisorenkantoor

Hoewel sinds 31 augustus 2007 de minderheid van de leden van het bestuursorgaan van een bedrijfsrevisorenkantoor uit niet-auditkantoren of niet-wettelijke auditors kan bestaan, dient er ten minste één zaakvoerder te zijn die de hoedanigheid van auditor of wettelijke auditor heeft (art. 6, § 1, 3° van de gecoördineerde wet van 1953). Hetzelfde geldt voor de plaatsvervangende zaakvoerder.

Bijgevolg wordt er door de gewijzigde wetgeving geen afbreuk gedaan aan de doelstelling in omzendbrief D.010 van 22 januari 1988 van een plaatsvervangende zaakvoerder in een bedrijfsrevisorenkantoor die de vorm van een EBVBA heeft aangenomen.

9.9. Vormvereisten ten aanzien van het ontslag van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon en van het bedrijfsrevisorenkantoor

IX

De nieuwe reglementering ten aanzien van het beroep wijzigt tevens de formaliteiten die in acht dienen te worden genomen in geval van ontslag.

Artikel 17, tweede lid van het erkenningsreglement stelt ten aanzien van het ontslag van de *bedrijfsrevisor natuurlijke persoon* en het *bedrijfsrevisorenkantoor*:

Om geldig te zijn, moet het ontslag bij de Raad worden ingediend en de verklaring bevatten dat de ontslagnemende bedrijfsrevisor alle opdrachten, waarmee hij als bedrijfsrevisor werd belast, tot een goed einde heeft gebracht of aan een andere bedrijfsrevisor heeft toevertrouwd, evenals de verklaring dat hij geen mandaat of functie bedoeld in artikel 133, § 3 van het Wetboek van vennootschappen heeft aanvaard. (...).

Het *bedrijfsrevisorenkantoor* dat ontslag neemt zal vervolgens daarenboven, overeenkomstig artikel 17, derde lid van het erkenningsreglement,

“het bewijs leveren dat de statuten, of in voorkomend geval de gelijkwaardige overeenkomst, niet langer verwijst naar de uitoefening van het beroep van bedrijfsrevisor”.

9.10. Niet-ingeschreven rechtspersonen of andere entiteiten met om het even welke rechtsvorm

Artikel 6, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 bepaalt, in navolging van de Auditrichtlijn: *“De hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt door de Raad toegekend aan iedere rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm, met zetel in een Lidstaat van de Europese Unie, (...)”.*

Het feit dat in het openbaar register op een of andere wijze zou verwezen worden naar een *“rechtspersoon of een andere entiteit met om het even welke rechtsvorm”*, die niet in het register van de bedrijfsrevisoren is ingeschreven, zou nu inderdaad tot gevolg kunnen hebben dat derden ten onrechte denken dat dergelijke *“rechtspersoon of andere entiteit”* de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft. Het openbaar register mag deze indruk hoe dan ook niet wekken.

IX De Raad van het Instituut heeft eveneens beslist dat elke *“rechtspersoon of andere entiteit met om het even welke rechtsvorm”*, die in België mogelijk de indruk wekt ingeschreven te zijn in het openbaar register, het Instituut moet verzoeken om de hoedanigheid van bedrijfsrevisor te bekomen met naleving van artikel 6, § 1 van de gecoördineerde wet van 1953 en dit door het indienen van een aanvraag tot inschrijving in het openbaar register overeenkomstig artikel 3 van het erkenningsreglement.

9.11. Kan de bedrijfsrevisor die verhinderd is om revisorale opdrachten uit te voeren optreden als vennoot van een bedrijfsrevisorenkantoor?

Artikel 2, 14° van de gecoördineerde wet van 1953 stelt dat onder vennoot moet worden verstaan: *“de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die zijn beroepsactiviteit inbrengt in een bedrijfsrevisorenkantoor”.*

De Raad van het Instituut is de mening toegedaan dat een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die zich in één van de omstandigheden bevindt

opgesomd in artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 en hierdoor verhinderd is om revisorale opdrachten uit te voeren niet kan optreden als vennoot van een bedrijfsrevisorenkantoor. Hij kan echter wel de functie van aandeelhouder en/of lid van het bestuursorgaan in een bedrijfsrevisorenkantoor bekleden.

9.12. Interpretatie van artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953

De Raad van het Instituut is van oordeel dat – in het kader van de Europese regels met betrekking tot het vrij verkeer en de non-discriminatie het artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 als volgt moet worden gelezen:

“§ 2. Het is de bedrijfsrevisor niet toegelaten revisorale opdrachten uit te voeren in de volgende omstandigheden:

- a) de functie van bediende uitoefenen, behoudens bij een andere bedrijfsrevisor (of wettelijke auditor) of een ander bedrijfsrevisorenkantoor” (of auditkantoor); (...).”*

9.13. Wijzigingen in het register in 2007⁽¹⁾

9.13.1. Overlijdens

In de loop van het jaar heeft de Raad van het Instituut met leedwezen het overlijden vernomen van bedrijfsrevisoren BLANCKAERT Dirk (A00755) en DAELMAN Marc (A01002), alsook van de erebedrijfsrevisor VANDENBORRE Roger (A00545).

In naam van het beroep heeft de Raad van het Instituut aan de familie van de overleden confraters zijn oprechte deelneming betuigd.

(1) Opgemaakt op basis van de gegevens medegedeeld door de bedrijfsrevisoren op 28 januari 2008.

9.13.2. Ontslagnemingen

De Raad van het Instituut aanvaardde tot 30 augustus 2007 overeenkomstig artikel 5, § 4 van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989) en vervolgens overeenkomstig artikel 17 van het erkenningsreglement (koninklijk besluit van 30 april 2007) het ontslag van de hiernavolgende bedrijfsrevisoren:

BARTSOEN Jacques (A01839), BEEKENS Patrick (A01920), BOGAERTS Alain (A01477), BUYTAERT Raymond (A00447), CAERLENS Willy (A01067), CARDYN Piet (A00414), CEUSTERMANS Jozef (A00928), CLERINX Jean-Pierre (A00908), DECLEVE Anne (A00733), DE DEKEN Guy (A00904), DE JONCKHEERE Marc (A00478), DESMET Benoit (A02118), FABRE Johan (A01859), HEPNER Georges (A00921), INDIGNE Achille (A01054), LAPEIRRE Jaak (A01130), LEVAUX Pascale (A01699), OPSTEYN Albert (A00845), PODEVIJN Willy (A01009), RAEMDONCK Frederik (A01955), RAPPE Paul (A00488), ROELANTS Philippe (A00711), ROUVROY André (A01005), STASSEN Cedric (A02097), VAN DALE Vicky (A01953), VANGEEL Hugo (A00884), VAN GOETHEM Gerald (A00991), VERMEIR Remi (A00786), VINCKE Jean Pierre (A00826) en WESTEN Edwin (A00588).

IX

9.13.3. Schrapping uit het register

In uitvoering van definitief geworden uitspraken van de tuchtinstanties ging de Raad van het Instituut – overeenkomstig artikel 73, § 4 van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953 en artikel 33, § 1 van het tuchtreglement – over tot schrapping van de hiernavolgende bedrijfsrevisoren uit het register: STOCKBROEKX Emmanuel (A00395) en WEYDERS Stéphane (A01886).

9.13.4. Tijdelijke weglatingen uit de ledenlijst

Overeenkomstig artikel 5, § 5 van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989), willigde de Raad van het Instituut vóór 31 augustus 2007 het verzoek in tot tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hiernavolgende bedrijfsrevisoren:

BREW-CUVELIER Alodie (A01818), DUMOULIN Francis (A02057), LINCER FALSE WASSERTHAL Katrien (A01922), HAEGEMAN Jean-Michel

(A02111), HANSON Jeanne (A02109), LAMBRECHT Annie (A01535), LIKIN Xavier (A02155), MERTENS Lieve (A01988) en WYGAERTS Guy (A00821).

9.13.5. Verlenging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst

Overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989), heeft de Raad van het Instituut vóór 31 augustus 2007 de verlenging toegestaan van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hiernavolgende bedrijfsrevisoren:

BAELE Caroline (A01876), COPPENS Rika (A01903), DE KLERCK Bruno (A01310), LEPOUR Wathelet (A01755), MAES Karl (A01924), MARIS David (A01921), MEUNIER Isabelle (A02020), VAN CAESTER Luc (A00816), VAN DEN BRANDEN Eric (A01795) en VELGHE Mieke (A01784).

9.13.6. Beëindiging van tijdelijke weglating uit de ledenlijst

De tijdelijke weglating uit de ledenlijst van de hierna volgende bedrijfsrevisoren werd op hun betekening van wederinschrijving vóór 31 augustus 2007 – overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989) – beëindigd:

DENAYER Yves (A01229) en DE MEU Koenraad (A02060)

IX

9.13.7. Doorhaling per einde tijdelijke weglating

De hiernavolgende bedrijfsrevisoren hebben bij het verstrijken van de termijn van weglating noch een verzoek tot verlenging van de termijn ingediend, noch hun wederinschrijving betekend en werden vóór 31 augustus 2007 – overeenkomstig artikel 5, § 5, derde lid van het huishoudelijk reglement – geacht ontslag te hebben genomen:

PRIMS Josephus (A01144) en VANDERBEMDEN Ingo (A00784).

9.13.8. Beëindiging van de tijdelijke weglating uit de ledenlijst en van de verhinderende wegens uitoefening van een politiek mandaat overeenkomstig artikel 21 van het erkenningsreglement

Bedrijfsrevisoren met tijdelijke weglating uit de ledenlijst	op 31.12.2006	op 31.08.2007
	105	110

A. Beëindiging van de tijdelijke weglating door ontslagneming:

DEL RUE Martine (A01812), LEMBERGER Henri (A00853) en LENAERTS Luc (A00622).

B. Beëindiging van de tijdelijke weglating door inschrijving in het openbaar register:

DEKEYSER Yann (A01745), DE KLERCK Bruno (A01310), DENIS Valérie (A02067), GOYENS Bart (A02100), HAEGEMAN Jean Michel (A02111), ODENT Philippe (A00842) en TESNIERE Bruno (A01596).

C. Beëindiging van de tijdelijke weglating met inschrijving in het openbaar register, doch met verhinderende om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953:

ALGOET Inge (A01275), BLOMME Hilde (A01589), COPPENS Rika (A01903), DEDOYARD Noël (A01878), DEPAEPE Marcel (A02103), DE ROUCK Farah (A02040), DIRIX Didier (A01726), DUMOULIN Francis (A02057), FIVEZ Pol (A00734), FRAITURE Emmanuel (A01849), FRANCOIS Luc (A01698), FRANSOLET Robert-Henri (A00500), FRISQUE Hugues (A01811), GIANGRECO Laura (A02086), GYSENS Tom (A01952), HANSON Jeanne (A02109), HAQUET Sabrina (A01742), HERMANS Sigrid (A01967), HOEBRECHS Veerle (A01758), IDES Christophe (A02089), LAPERAL Anastasio (A01968), LEPOUR Wathélet (A01755), LEVERT Cédric (A02018), LINCER FALSE WASSERTHAL Katrien (A01922), MAES Karl (A01924), MARIS David (A01921), MERTENS Lieve (A01988), MEUNIER Isabelle (A02020), MOMMENS Patrick (A01572), MOTMANS Tom (A02015), NIJS Luc (A01781), PLAS Patricia (A01546), PLAS Thierry (A01506), RAVIGNAT Christophe (A02034), SAMYN Frans (A00876), SWINNEN Nico (A01856), VALCKX Patrick (A01402),

VAN DEN BRANDEN Erik (A01795), VANDENBUSSCHE Hendrik (A01376), VAN DER BORGHT Mark (A01595), VAN ELSACKER Luk (A01808), VAN GEET Hugo (A00704), VELGHE Mieke (A01784), VERBEEK Annemie (A01930), VERBEKE Katrien (A01538), VERBIST Ludovic (A01740), VERELLEN Geert (A01829) en VERSCHUERE Willy (A01334).

D. Beëindiging van de verhindering wegens uitoefening van een politiek mandaat door inschrijving in het openbaar register:

DAERDEN Frederic (A01562).

E. Beëindiging van de verhindering wegens uitoefening van een politiek mandaat met inschrijving in het openbaar register, doch met verhindering om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953:

DAERDEN Michel (A00521).

F. Worden geacht ontslag te hebben genomen overeenkomstig artikel 21, § 3 van het erkenningsreglement:

BAELE Caroline (A01876), BERTEN Ann (A02004), BOLETTE Cécile (A01993), BOOMANS Alain (A01211), BREW-CUVELIER Alodie (A01818), CHARLIER Damien (A01820), COLARD-ALLONSIUS Viviane (A00627), COSAERT Marc (A01338), DE BACKER Karen (A01991), DE JONGHE Patrik (A01375), DENDONCKER Ann (A01381), DERUYTTERE Bernard (A01981), DIEUSAERT Annelies (A02053), DUCHESNE Olivier (A02084), DUFOURNY Bernard (A01526), Fiset Alain (A02028), GIELEN Ilse (A02019), GOHY-BOON Gaëtan (A01895), GONNISEN Lutgarde (A01440), HENDRIX Stefan (A01456), HOUET André (A01934), JANSSENS Scarlet (A01902), LAMBRECHT Annie (A01535), LARMUSEAU Veerle (A01224), LIKIN Xavier (A02155), LODEWICK Robert (A00770), MOL Viviane (A01973), MOONEN Bart (A01996), NEEFS Rita (A01828), PEETERS Joan (A00764), PEETERS Wim (A01891), REYNTJENS Dominique (A01963), ROSIER-LEGRAND Sylvie (A00731), STRYBOL Paul (A01700), VAN CAESTER Luc (A00816), VANDERVEREN Jan (A01257), VANDERVORST Guido (A01762), WELCHE Jacques (A01096) en WYGAERTS Guy (A00821).

G. Dossiers ingediend na 30 augustus en vóór 31 december 2007, waarbij aanvullende inlichtingen werden gevraagd aan de betrokkenen om het dossier te kunnen beoordelen:

DE BLIECK Caroline (A01860), GEENS Evan (A02058), HOUTTEMAN Franky (A01964), LAMBIN Marc (A01992), LEMMENS Winny (A01789), MAESEN Eddy (A00624), MALFAIT Mieke (A01404), MORREEL Jan (A01629), NICKS Isabelle (A01885), SPILLIAERT Viviane (01151), TEERLYNCK Johan (A01405), TIMMERMAN Els (A02048) en WIRIX Patrik (A01896).

9.13.9. **Bedrijfsrevisoren natuurlijke personen die zich tijdelijk verhinderd verklaarden om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de wet van 22 juli 1953:**

CRETEN Godelieve (A01590), GULDENTOPS Michel (A02014), LAGET Lutgard (A01349), MERTENS Els (A01760), MEYVAERT Steven (A01965), THIRION Jean Philippe (A02078) en WITTEMANS Hilde (A01731).

9.13.10. **Inschrijvingen van bedrijfsrevisoren natuurlijke personen in het register**

De Raad van het Instituut ging – tot 30 augustus 2007 overeenkomstig artikel 2, § 1 van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989) en daarna overeenkomstig artikel 2, laatste lid van het erkenningsreglement (koninklijk besluit van 30 april 2007) – over tot inschrijving in het register op voorlegging van het uittreksel van het proces-verbaal van eedaflegging van hiernavolgende bedrijfsrevisoren:

BERLAMONT Philippe (A02176), BERVOETS Raf (A02168), BOELENS Francis (A02177), BOSMAN Bart (A02161), CEULEMANS Filip (A02174), CREMER Guy (A02165), DE COCQUEAU DES MOTTE Cédric (A02178), DE LAET Jan (A02172), DE LOORE David (A02173), DE SCHACHT David (A02159), DE SCHRIJVER Marijke (A02169), DELVAUX Pierre (A02171), GABRIEL Vincent (A02179), HERALY Laurence (A02180), JACKERS Götwin (A02158), LACHMAN Daphné (A02181), LEPINE Gonzague (A02162), MICHAUX Jean-Philippe (A02182), NUYTS Ine (A02183), PEETERS Cindy (A02184), PELSSER Véronique (A02185), PULINX Eric (A02186),

RAS Davy (A02187), ROELANDT Luk (A02167), ROSIER Stéphane (A02170), RYCKAERT Véronique (A02160), SERHIR Hakim (A02188), SMITS Brecht (A02166), SNOEKS Ken (A02189), STEVENS Kristien (A02190), STROECKX Filip (A02191), VAN LOON Kim (A02192), VAN DALE Vicky (A02175), VASTMANS Ingrid (A02164), VERMEIRE Kenneth (A02157), VETS Kurt (A02193), WAGEMANS Pieter (A02194) en ZAVARELLA Giovanni-Battista (A02163).

Ingeschreven natuurlijke personen	op 31.12.2006	op 31.12.2007
TOTAAL	990	1042 ⁽¹⁾
eedaflegging in het Nederlands	646	675
eedaflegging in het Frans	344	367

9.13.11. Inschrijvingen van bedrijfsrevisorenkantoren in het register

De Raad van het Instituut kende – tot 30 augustus 2007 overeenkomstig artikel 2, § 2 van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989) en vervolgens overeenkomstig artikel 3 van het erkenningsreglement – de hoedanigheid van bedrijfsrevisor toe aan en ging over tot inschrijving in het register van de hiernavolgende rechtspersonen:

B00657 - BVBA Maaïke 't Jampens Bedrijfsrevisor
 B00661 - BVBA POUSEELE BERTIN BEDRIJFSREVISOR
 B00662 - SPRL CABINET LECOQ Michel, Reviseur d'entreprises
 B00663 - SPRL DGST - Gatz - Lecoq - Reviseurs d'entreprises
 B00664 - SCRL GGJ & Partners Reviseurs d'Entreprises
 B00665 - BVBA DIDIER CORTHOUTS
 B00666 - BVBA IGODT KRIS BEDRIJFSREVISOR
 B00667 - BVBA JACKERS BEDRIJFSREVISOR
 B00668 - BVBA CARON FRANKY BEDRIJFSREVISOR
 B00669 - SPRL Philippe BERIOT
 B00670 - SPRL Jacques Tison
 B00671 - BVBA WILLEM WAETERLOOS BEDRIJFSREVISOR
 B00672 - SPRL Anne DORTHU, Reviseur d'Entreprises
 B00673 - BVBA FABIO DE CLERCQ

(1) Waarvan 56 bedrijfreviseurs die zich tijdelijk verhinderd verklaarden om revisorale opdrachten uit te voeren overeenkomstig artikel 13, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953.

B00674 - BVBA BEDRIJFSREVISOR ANN VAN VLAENDEREN
 B00675 - BVBA SERGE COSIJNS BEDRIJFSREVISOR
 B00676 - BVBA Bedrijfsrevisor Frank Huybrechts
 B00677 - BVBA B & F Bedrijfsrevisoren
 B00678 - SPRL Michel HOFMAN
 B00679 - BVBA Willy Doms Bedrijfsrevisor B.V.B.A.
 B00680 - BVBA ELI VERSTAPPEN BEDRIJFSREVISOR
 B00681 - SPRL Renaud de Borman, Reviseur d'entreprises-Bedrijfsrevisor
 B00682 - BVBA Ronald VAN DEN ECKER
 B00683 - BVBA Brabants Bedrijfsrevisor
 B00684 - SPRL Joëlle DENYS, Reviseur d'Entreprises
 B00685 - SPRL Olivier KERKHOF & Co
 B00686 - SPRL LAURENT VAN DER LINDEN
 B00687 - SPRL Eric VAN HOOF
 B00688 - CVBA BERGER & Co. BEDRIJFSREVISOREN
 B00689 - BVBA Frank Lapeirre
 B00690 - SPRL BOSSAERT MOREAU SAMAN & C°
 B00691 - BVBA Bedrijfsrevisor Graré & Co
 B00692 - BVBA Bedrijfsrevisor De Lille & Co
 B00693 - BVBA Hedwig Vander Donckt, Bedrijfsrevisor
 B00694 - VOF Koenraad De Meu Bedrijfsrevisor
 B00695 - BVBA VINCIANE MARICQ
 B00696 - SPRL Christelle GILLES, Réviseur d'entreprises
 B00697 - SPRL JOËL BOUAKICHA, REVISEUR D'ENTREPRISES
 B00698 - SPRL FREDERIC VERSET & CO
 B00699 - SPRL PIERRE BOGAERTS & C°

9.13.12. Doorhaling van bedrijfsrevisorenkantoren

Hiernavolgende bedrijfsrevisorenkantoren werden door de Raad van het Instituut doorgehaald in het register:

B00036 - BVBA VERDEGEM, PODEVIJN & C°
 B00105 - SPRL DECLEVE & C°, reviseurs d'entreprises
 B00119 - BVBA DE JONCKHEERE
 B00120 - BVBA Bedrijfsrevisoren DE LILLE, GRARÉ & C°
 B00145 - BVBA POUSEELE B. & C°, Bedrijfsrevisoren
 B00147 - BVBA VANGEEL & C°
 B00225 - BVBA Guy WYGAERTS

B00226 - SPRL GEORGES HEPNER
 B00233 - SPRL VINCKE & C°
 B00242 - SPRL BIGONVILLE, DELHOVE & C°
 B00297 - SPRL GOSSART, JOOS & ASSOCIES, Reviseurs d'Entreprises
 B00357 - BVBA Remi VERMEIR
 B00422 - BVBA Tony MOREELS Bedrijfsrevisor
 B00479 - BVBA Beekens & Partners
 B00482 - BVBA Bogaerts, Bedrijfsrevisor
 B00487 - SPRL DST Réviseurs d'entreprises - Bedrijfsrevisoren
 B00572 - BVBA D'HOORE, Bedrijfsrevisor
 B00607 - BVBA Lieve Mertens Bedrijfsrevisor

Ingeschreven revisorenvennootschappen	op 31.12.2006	op 31.12.2007
TOTAAL	496	518
Rechtsvorm: VOF	0	1
BVBA	455	474
CV	41	43

9.13.13. Lijst van de erebedrijfsrevisoren

De Raad van het Instituut heeft – overeenkomstig artikel 11, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 en artikel 4 van het huishoudelijk reglement – aan hierna volgende bedrijfsrevisoren, die hun ontslag aanboden, de titel van erebedrijfsrevisor toegekend:

CEUSTERMANS Jozef (A00928), DE JONCKHEERE Marc (A00478),
 ROELANTS Philippe (A00711), ROUVROY André (A01005),
 VINCKE Jean Pierre (A00826).

Erebedrijfsrevisoren	op 31.12.2006 ⁽¹⁾	op 31.12.2007
	137	141

(1) Aantal aangepast met de overlijdens vóór 1 januari 2007, die in de loop van 2007 aan het Instituut werden medegedeeld.

Hoofdstuk X

BEHEER EN WERKING
VAN HET INSTITUUT

10.1. Algemene vergadering

De gewone algemene vergadering van het Instituut werd, overeenkomstig artikel 9 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement, gehouden op vrijdag 27 april 2007 te Brussel. Zij werd bijgewoond door 184 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en 56 bedrijfsrevisorenkantoren. Verder werden 23 bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en zeven bedrijfsrevisorenkantoren vertegenwoordigd bij volmacht.

De vergadering hield één minuut stilte ter nagedachtenis van de in het voorbije jaar overleden confraters.

Hierna ging de algemene vergadering over tot de verkiezingen. Overeenkomstig artikel 17 van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989) (het aantal voorgedragen kandidaten is gelijk aan het aantal te begeven mandaten) verklaarde de Voorzitter van het Instituut tot verkozen:

- tot Voorzitter: de heer Pierre P. BERGER.
- tot Ondervoorzitter: de heer Michel DE WOLF.
- tot Nederlandstalige Raadsleden: mevrouw Inge SAEYS, de heren Lieven ACKE, Luc DE PUYSELEYR, Philip MAEYAERT, Dirk SMETS en Daniel VAN CUTSEM.
- tot Franstalige Raadsleden: de heren Vincent ETIENNE, Félix FANK, Hugues FRONVILLE, Daniel KROES, Eric MATHAY en Raynald VERMOESEN.
- tot commissarissen: Mevrouw Joëlle BACQ en de heer Joris MERTENS.
- tot plaatsvervangend lid van de Franstalige kamer van de Commissie van Beroep: de heer Alexis PALM.
- tot plaatsvervangend lid van de Nederlandstalige Kamer van de Commissie van Beroep: de heer Hugo VAN PASSEL.

Na de afkondiging van de verkiezingsuitslagen, gaf de Secretaris-generaal van het Instituut, de heer David SZAFRAN, een overzicht van het Jaarverslag 2006. De bedrijfsrevisoren kunnen kennis nemen van de transparanten op het extranet van het Instituut.

De jaarrekening 2006 werd vervolgens door de Secretaris-Penningmeester, confrater Luc DE PUYSELEYR, toegelicht. De transparanten gebruikt voor deze uiteenzetting kunnen worden geconsulteerd op het extranet van het Instituut.

De algemene vergadering keurde – na bespreking met tussenkomst van een confrater – de jaarrekening goed, verleende de Raad van het Instituut kwijting voor zijn beheer en de commissarissen voor hun opdracht.

Vervolgens stelde de Secretaris-Penningmeester de ontwerpbegroting 2007 voor. De transparanten gebruikt voor deze uiteenzetting werden op het extranet van het Instituut gepubliceerd.

Na de bespreking met tussenkomst van een confrater werd de begroting door de algemene vergadering goedgekeurd.

Overeenkomstig de artikelen 7, derde lid en 11, eerste lid van het huishoudelijk reglement (koninklijk besluit van 20 april 1989) werden de bijdragen, door de algemene vergadering, voor het jaar 2007 als volgt vastgelegd: de vaste bijdrage van de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen op 1.000 EUR (inbegrepen de forfaitaire vormingsbijdrage van 250 EUR) en de vaste bijdrage van de bedrijfsrevisorenkantoren op 880 EUR, terwijl de veranderlijke bijdrage wordt bepaald op 1,05 % van de aan de B.T.W. onderworpen omzet.

De vergadering vernam dat de Raad van het Instituut in het afgelopen jaar aan negen bedrijfsrevisoren die hun ontslag aanboden als lid van het Instituut de titel van erebedrijfsrevisor toekende.

Vervolgens bracht de vergadering hulde aan de confraters die 25, 30 en 35 jaar ingeschreven zijn op de ledenlijst van het Instituut.

De uittredende Voorzitter, confrater André KILESE, de nieuw verkozen Voorzitter, confrater Pierre P. BERGER en de Secretaris-generaal, de heer David SZAFRAN geven toelichting bij de omzetting van de Auditrichtlijn en beantwoorden de vragen die dien aangaande werden gesteld.

Tot slot van het administratieve gedeelte van de algemene vergadering richt de uittredende Voorzitter, confrater André KILESE, het woord tot de vergadering en dankt hierbij allen die hem gedurende zijn voorzitterschap hebben gesteund en bijgestaan.

Het administratief gedeelte werd gevolgd door een academische zitting waarop achtereenvolgens de uittredende Voorzitter en de nieuwe Voorzitter van het Instituut, alsook de heer Jacques POTDEVIN, Voorzitter van de FEE, en de heer Piet VAN BAEVEGHEM, vertegenwoordiger van de Minister van Economie, de vergadering toespraken.

In uitvoering van de beslissing van de Raad van het Instituut genomen in 2006⁽¹⁾ werden de notulen van de algemene vergadering medegedeeld aan de bedrijfsrevisoren en aan de stagiairs via het extranet van het Instituut onder de rubriek “Nieuws – Korte berichtgeving – IBR nieuws”.

10.2. Raad en Uitvoerend Comité

10.2.1. Algemeen

Het Instituut staat overeenkomstig artikel 22 van de gecoördineerde wet van 1953 onder de leiding van een Raad, die instaat voor de werking van het Instituut en die het dagelijks bestuur toevertrouwt aan verschillende van zijn leden, die, onder de leiding van de Voorzitter van het Instituut en onder de voorwaarden voorzien in het huishoudelijk reglement, het Uitvoerend Comité vormen.

10.2.2. Vergaderingen

De Raad van het Instituut heeft in het jaar 2007 15 maal vergaderd.

Het Uitvoerend Comité is in het afgelopen jaar 20 maal bijeengekomen.

10.2.3. Taken die door de Raad aan het Uitvoerend Comité werden gedelegeerd

De Raad van het Instituut besliste, in uitvoering van artikel 16 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, de volgende taken aan het Uitvoerend Comité te delegeren:

- a. nagaan en vaststellen of een kandidaat-bedrijfsrevisor of de entiteit voldoet aan de voorwaarden voorzien in de artikelen 5 tot 7 van de wet en, in voorkomend geval, hem als bedrijfsrevisor toelaten;
- b. toezicht houden op het opmaken en het bijwerken van het openbaar register (hieronder wordt eveneens verstaan: aanvaarding van het ontslag van bedrijfsrevisoren natuurlijke personen en bedrijfsrevisorenkantoren,

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2006, p. 290-291.

- aanvaarding van naamswijzigingen van bedrijfsrevisorenkantoren, enz.) overeenkomstig de door onderhavig reglement opgestelde regels;
- c. verzorgen van de publieke toegankelijkheid van de nodige in het openbaar register opgeslagen gegevens, zoals voorzien in artikel 11 van het koninklijk besluit van 30 april 2007 betreffende de erkenning van bedrijfsrevisoren en het openbaar register;
 - d. de verzekeringscontracten inzake de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisoren goedkeuren;
 - e. het personeel van het Instituut aanwerven of ontslaan en hun bezoldigingen vaststellen, binnen de limiet van de begroting, en met uitzondering van de leden van de directie en van de nieuw te creëren functies;
 - f. aanduiden van het Raadslid of het gewezen Raadslid dat zal instaan voor de Raad te vertegenwoordigen in geval van huiszoeking ten huize van een bedrijfsrevisor.

10.3. Juridische Commissie - samenstelling

Voorzitter: de heren P.P. BERGER (bedrijfsrevisor) (tot 27 april 2007) en M. DE WOLF (bedrijfsrevisor) (vanaf 27 april 2007)

Leden: de dames C. DARVILLE (Vereniging van Belgische Ondernemingen) A. DIRKX (Commissie voor het Bank-, Financien en Assurantiewezen), A. JACOBS (ABVV) en G. RAUCQ (ere-notaris) (plaatsvervangster S. MAQUET (notaris)), de heren L. ACKE (bedrijfsrevisor), J.Ph. BONTE (bedrijfsjurist), H. BRAECKMANS (advocaat), P.A. FORIERS (advocaat), H. FRONVILLE (bedrijfsrevisor), J.-P. KOEVOETS (bedrijfsrevisor), Ph. MAEYAERT (bedrijfsrevisor), H. OLIVIER (FEE), L. OSTYN (bedrijfsrevisor), B. TILLEMAN (professor), D. VAN CUTSEM (bedrijfsrevisor) (vanaf 6 juli 2007), Ph. VERDONCK (kabinet van de Minister van Middenstand en Landbouw) en F. WALSCHOT (bedrijfsjurist)

Secretariaat: mevrouw V. VAN DE WALLE (tot 31 augustus 2007), de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI (vanaf 25 juni 2007)

De Juridische Commissie heeft in de loop van het jaar 2007 vijfmaal vergaderd.

De Juridische Commissie heeft antwoorden verstrekt op specifieke aan haar voorgelegde vragen. Daarnaast heeft ze adviezen met een algemene draagwijdte uitgewerkt. Een selectie van deze adviezen wordt in onderhavig jaarverslag van de Raad van het Instituut opgenomen (*cf. supra*, § 2.2.).

10.4. Functionele verdeling van de kosten

Teneinde een inzicht te geven in de kostenstructuur⁽¹⁾, die gekoppeld is aan de verschillende activiteiten van het Instituut, wordt een functionele voorstelling van de kosten, opgenomen in de resultatenrekening 2006, aan de bedrijfsrevisoren ter beschikking gesteld.

Deze verdeling van de kosten werd, samen met de jaarrekening 2006 en de begroting 2007, opgenomen in de brochure “Financiële documenten”, die de bedrijfsrevisoren ontvingen met het oog op de algemene vergadering van april 2007.

De Raad van het Instituut achtte het verder aangewezen om, in een geest van transparantie, voormelde financiële documenten tevens publiek te maken op de website van het Instituut onder de rubriek “Documentatie – Jaarverslagen”⁽²⁾.

X

10.5. Forfaitaire administratiekosten voor nalatigheid

De algemene vergadering van 30 april 2004 keurde het voorstel van de Raad van het Instituut goed om forfaitaire administratiekosten toe te rekenen voor nalatigheid⁽³⁾.

Met de goedkeuring van de begroting 2007 door de algemene vergadering van 27 april 2007, werden de forfaitaire administratiekosten voor aanmaningsbrieven vastgesteld op 250 EUR en de kosten voor vervroegde kwaliteitscontrole vastgesteld op 1.000 EUR.

(1) *Cf. IBR, Jaarverslag*, 2006, p. 293.

(2) www.ibr-ire.be/ned/pub_jaarverslag.aspx.

(3) *Cf. IBR, Jaarverslag*, 2004, p. 244.

De Raad van het Instituut wenst eens te meer aan te stippen dat de aanrekening van forfaitaire administratiekosten voor plichtverzuim niet wegneemt dat de betrokken bedrijfsrevisoren de regelgeving van het Instituut veronachtzamen, wat inhoudt dat de procedure van de terechtwijzing, bijvoorbeeld, haar verder verloop kent (*cf. infra*, § 10.7.3.).

10.6. Toekenning van de titel van erevoorzitter

De Raad van het Instituut heeft, met toepassing van artikel 4, § 4 van het huishoudelijk reglement, de titel van erevoorzitter toegekend aan de hierna volgende “*Past-Presidents*” van het Instituut, die – desgevallend, behoudens de hoedanigheid van bedrijfsrevisor hebbend – beantwoorden aan de verkiezingsvoorwaarden tot raadslid:

- ROCHETTE Jules;
- VAN DER MEULEN Oswald;
- PENNA Alfred;
- VAN OOSTVELDT Karel;
- EECKHOUT Raymond;
- CATS Jean-François;
- SWOLFS Ludo; en
- KILESSE André.

X

10.7. De bijdragen in de werkingskosten van het Instituut

10.7.1. Wettelijke basis

De basis van de bijdrageverplichting in de werkingskosten van het Instituut wordt gelegd in artikel 12 van gecoördineerde wet van 1953, dat meer bepaald stelt:

“De bedrijfsrevisoren en de auditors en auditorganisaties van een derde land, die in België geregistreerd zijn, betalen jaarlijkse bijdragen ter financiering van de werkingskosten van het Instituut, waarvan het bedrag door de algemene vergadering van het Instituut wordt vastgesteld binnen de grenzen en volgens de modaliteiten bepaald in het huishoudelijk reglement van het Instituut.”.

De regelgeving ten aanzien van de bijdragen in de werkingskosten van het Instituut wordt verder uitgewerkt in het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren⁽¹⁾.

10.7.2. Het vaststellen, het opvragen en het innen van de bijdragen in de werkingskosten

De artikelen 2 en 3 van het tweede hoofdstuk van het huishoudelijk reglement betreffen het vaststellen, het opvragen en het innen van vaste en/of aanvullende veranderlijke bijdragen verschuldigd ter financiering van de werkingskosten van het Instituut en stellen:

“Art. 2. § 1. De bedrijfsrevisoren, alsook de auditoren en auditororganisaties van derde landen ingeschreven in het openbaar register overeenkomstig artikel 7, § 4 van de wet betalen jaarlijks ter financiering van de werkingskosten van het Instituut:

- a) een vaste bijdrage waarvan het bedrag niet hoger mag zijn dan 5.000 EUR, aangepast aan de index van de consumptieprijzen;*
- b) een aanvullende veranderlijke bijdrage, die wordt berekend steunend op de omzet; deze bijdrage mag niet hoger zijn dan 2 % en kan op een minimum bedrag worden vastgelegd.*

§ 2. Jaarlijks bepaalt de algemene vergadering het bedrag van de vaste bijdragen en ook in voorkomend geval het percentage van de veranderlijke bijdragen. Ze stelt alle bijzondere voorwaarden vast die nuttig zijn voor de berekening van deze bijdragen.

§ 3. De bedrijfsrevisoren delen hun omzet ten laatste op 31 maart van elk jaar mee door middel van een aangifteformulier, opgesteld door de Raad.

§ 4. De vaste en de veranderlijke bijdragen worden telkens voor de helft halfjaarlijks opgevraagd. De eerste helft van de veranderlijke bijdrage is een voorschot berekend op basis van de aangifte van het vorige jaar.

De bijdragen zijn betaalbaar binnen de maand na de door de penningmeester toegezonden oproep.

(1) B.S., 29 juni 2007.

§ 5. De Raad stelt de inningsvoorwaarden van de vaste en veranderlijke bijdrage vast, met naleving van de beslissingen van de algemene vergadering en de bepalingen van onderhavig reglement.

§ 6. De bedrijfsrevisor natuurlijke persoon die ontslag neemt of het bedrijfsrevisorenkantoor dat vraagt om doorgehaald te worden in het openbaar register, is de bijdragen verschuldigd voor het halfjaar waarin het ontslag of de doorbaling wordt aanvaard.

§ 7. De vennoten van een bedrijfsrevisorenkantoor zijn per hoofdelijk aandeel aansprakelijk voor de betaling van de bijdragen toegerekend aan het bedrijfsrevisorenkantoor.”.

“Art. 3. § 1. De bedrijfsrevisorenkantoren in vereffening betalen bijdragen overeenkomstig artikel 2. Onverminderd artikel 2, § 7 worden de bijdragen opgevraagd vanaf de datum van de in vereffeningstelling beschouwd als lasten van de vereffening.

§ 2. De vereffenaars van een bedrijfsrevisorenkantoor delen aan de hand van het in artikel 2, § 3 bedoeld aangifteformulier de omzet mee van de vennootschap tot aan haar doorbaling op het openbaar register, dit ter afrekening van de nog verschuldigde veranderlijke bijdrage.”

Ten aanzien van de vaste bijdrage wordt in het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 7 juni 2007 verder verduidelijkt:

“Er wordt voorgesteld om het maximale bedrag van de vaste bijdragen te brengen van 1.250 EUR op 5.000 EUR, aangepast aan de index van de consumptieprijzen in België. Dit moet toelaten de lasten van het Instituut op een meer billijke wijze te laten dragen door alle bedrijfsrevisoren. Een bedrijfsrevisor die weinig activiteiten heeft, brengt immers administratieve kosten van toezicht en kwaliteitscontrole met zich mee, die vaak te vergelijken zijn met deze van andere bedrijfsrevisoren die een grotere activiteit hebben.”.

Ten aanzien van de veranderlijke bijdrage wordt in het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 7 juni 2007 hiernavolgende verduidelijking opgenomen:

“In antwoord op een vraag van de Raad van State in zijn advies 42.940/1 van 15 mei 2007 is het passend in onderhavig Verslag aan de Koning te verduidelijken dat het aan de algemene vergadering van het Instituut toekomt om het begrip omzet bedoeld in artikel 2, § 1, b) van onderhavig koninklijk besluit te bepalen.

Artikel 7, eerste lid van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren bepaalde dat de veranderlijke bijdrage “wordt berekend op de aan BTW onderworpen omzet zoals aangegeven in de loop van het burgerlijk jaar dat vooraf gaat aan het jaar waarin de bijdrage is verschuldigd”. Deze bijkomende bepaling wordt niet meer opgenomen in het besluit, om de mogelijkheid open te laten ten aanzien van de wijze waarop de omzet wordt bepaald. De omzetting van de Richtlijn in het Belgisch recht kan inderdaad aanleiding geven tot een nieuwe omgeving waarin het beroep zal worden uitgevoerd en waarbij de aan BTW onderworpen omzet niet langer een geschikt gegeven zal zijn om daarop de veranderlijke bijdrage te berekenen.”.

10.7.3. De terechtwijzing bij veronachtzaming van de bijdrageverplichtingen

Artikel 8, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953 bepaalt:

“De hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt ingetrokken wanneer de bedrijfsrevisoren, drie maanden na de terechtwijzing voorzien in artikel 37, in gebreke blijven van het betalen van alle of een gedeelte van de bijdragen of van het indienen van documenten tot vaststelling van de bijdrage, of nog van het meedelen van inlichtingen of documenten die ze moeten meedelen aan het Instituut.”.

In artikel 33, opgenomen in het tiende hoofdstuk van het huishoudelijk reglement worden de maatregelen die van toepassing zijn bij een “terrechtwijzing”, wanneer de bedrijfsrevisor verzuimt om zijn bijdragen tijdig te betalen of het document over te maken dat bedoeld is tot vaststelling van een bijdrage, als volgt verder toegelicht:

“Art. 33. § 1. Onverminderd andere strengere wettelijke of reglementaire bepalingen, zal, overeenkomstig artikel 37 van de wet, een terechtwijzing worden gericht aan elke bedrijfsrevisor die verzuimt om het Instituut, binnen de voorziene termijnen, mededeling te doen van inlichtingen of documenten waartoe hij is gehouden.

Hetzelfde geldt voor een bedrijfsrevisor die in gebreke blijft om binnen de voorziene termijnen alle of een gedeelte van de bijdragen, waaraan hij is onderworpen, te betalen of het document over te maken dat bedoeld is tot vaststelling van een bijdrage.

§ 2. De hoedanigheid van bedrijfsrevisor wordt door de Raad ingetrokken in de gevallen bedoeld in artikel 8, § 3 van de wet.”.

Artikel 33 van het huishoudelijk reglement vraagt dat de Raad van het Instituut, overeenkomstig artikel 37, § 1, eerste lid van de gecoördineerde wet van 1953, ambtshalve een terechtwijzing zal richten aan de bedrijfsrevisor:

- die meer dan een maand na de hem toegezonden oproep door de Secretaris-Penningmeester in gebreke blijft om *een bijdrage* betalen (*cf.* art. 2, § 4, tweede lid van het huishoudelijk reglement);
- die heeft nagelaten vóór 1 april de omzet mede te delen ter berekening van de veranderlijke bijdrage door middel van een aangifteformulier, opgesteld door de Raad (zie art. 2, § 3 van het huishoudelijk reglement).

De Raad van het Instituut informeert de Kamer van verwijzing en instaatstelling over de beslissing tot terechtwijzing (zie art. 37, § 1, tweede lid van de gecoördineerde wet van 1953).

Verder dient aangestipt dat een terechtwijzing kan worden beslist, onverminderd de eventuele verwijzing van de bedrijfsrevisor naar de tuchtinstanties voor dezelfde feiten als deze die aan de basis liggen van de terechtwijzing (*cf.* art. 37, § 1, derde lid van de gecoördineerde wet van 1953).

De bedrijfsrevisor die de terechtwijzing niet aanvaardt, kan de Commissie van Beroep adiëren binnen een termijn van één maand nadat de terechtwijzing hem werd betekend en dit met het oog op een tegensprekelijk debat. Dit beroep is opschortend (*cf.* art. 37, § 2, derde lid van de gecoördineerde wet van 1953). De Commissie van Beroep kan de terechtwijzing hervormen of bevestigen dan wel, met unanimititeit, één van de in artikel 73 voorziene sancties in de plaats stellen (art. 37, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953).

Iedere definitief geworden terechtwijzing – dit is één maand na de betekening, behoudens adiëring van de Commissie van Beroep – wordt vermeld in het dossier van de bedrijfsrevisor gedurende vijf jaar, het moment waarop deze automatisch wordt uitgewist. Indien gedurende deze termijn de bedrijfsrevisor het voorwerp is van een aanhangigmaking of een andere aanhangigmaking bij de Tuchtcommissie of de Commissie van Beroep, wordt deze tuchtinstantie speciaal geïnformeerd over de beslissing tot terechtwijzing (art. 37, § 4 van de gecoördineerde wet van 1953).

Indien het verzuim nog aanhoudt meer dan één maand na de terechtwijzing zal de Secretaris-Penningmeester van het Instituut, overeenkomstig de gevestigde gebruiken, de betrokken bedrijfsrevisor het bedrag opvragen dat door de Raad van het Instituut werd bepaald als forfaitaire administratiekosten voor nalatigheid en aan de algemene vergadering mededelen.

Indien het verzuim nog aanhoudt meer dan drie maanden na de terechtwijzing, zal de Raad van het Instituut de hoedanigheid van bedrijfsrevisor van de betrokkene intrekken overeenkomstig artikel 8, § 3 van de gecoördineerde wet van 1953.

10.8. Informatica: stand van zaken

Zoals medegedeeld in IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 249, besliste de Raad van het Instituut in 2004 om de informatica-infrastructuur en -programmatuur van het Instituut te moderniseren, dit met het oog op de creatie van een doeltreffend communicatiesysteem met de bedrijfsrevisoren en de stagiairs van het Instituut.

Daartoe diende een op maat geschreven software te worden ontwikkeld, die de hedendaagse en toekomstige werking van het Instituut verzekert.

De ontwikkeling van de op maat geschreven software werd aangevat in april 2006 en verdergezet in 2007.

Bij de ontwikkeling diende rekening te worden gehouden met het gewijzigde wetgevend kader waarbinnen het beroep nu wordt uitgeoefend, wat dan ook bijkomende werkzaamheden teweegbrengt.

Hoofdstuk XI

INSTITUTIONELE
ACTIVITEITEN

11.1. Organen van publiek toezicht

11.1.1. Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB)

A. Huidig normatief kader medegedeeld aan de HREB

Het Instituut heeft op 13 september 2007 het huidige normatieve kader medegedeeld aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB), overeenkomstig artikel 35, § 3 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren⁽¹⁾ (*cf. supra*, § 8.6.).

B. Verslag over de activiteiten van het IBR medegedeeld aan de HREB

Het Instituut heeft, naar gewoonte, in 2007 haar verslag over de activiteiten in 2006 voorgesteld aan de leden van de HREB.

C. Adviezen van de HREB inzake de bedrijfsrevisoren

In 2007 heeft de Raad van het Instituut kennis genomen van de volgende adviezen van de HREB, die op de website van de HREB ter beschikking zullen worden gesteld (www.cspe-hreb.be):

- advies van 12 december 2006 omtrent de ontwerpnormen inzake bepaalde aspecten verbonden met de onafhankelijkheid van de commissaris;
- advies van 12 februari 2007 betreffende het ontwerp van technische nota betreffende de verplichtingen voor de bedrijfsrevisor inzake witwassen van geld en financiering van terrorisme;
- advies van 13 februari 2007 inzake de koninklijke besluiten die Richtlijn 2006/43/EG van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen beogen om te zetten;
- advies van 7 mei 2007 over de wijziging van het koninklijk besluit van 22 november 1990 betreffende de diploma's van de kandidaat-accountants en de kandidaat-belastingsconsulenten;
- advies van 29 juni 2007 omtrent het ontwerp van norm voor permanente vorming van het Instituut.

(1) *K.B.*, 29 juni 2007.

11.1.2. Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI)

Het Instituut heeft in 2007 diverse contacten gehad met de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI), één van de organen die deel uitmaken van het nieuw systeem van publiek toezicht, samengesteld uit drie directeurs, die extern aan het beroep en door de Koning benoemd zijn, die de door de Auditrichtlijn vereiste bekwaamheden aantonen.

Zo werden onder meer informatie en ideeën uitgewisseld met betrekking tot:

- de Auditrichtlijn en de omzetting daarvan in het Belgisch recht;
- de bevoegdheden van de KVI;
- de organisatie en werking van de Commissie van Toezicht binnen het Instituut;
- de organisatie en werking van de Commissie Kwaliteitscontrole binnen het Instituut;
- de bepalingen met betrekking tot de infrastructuur ter beschikking gesteld door het Instituut.

11.1.3. Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM)

Het Instituut heeft in 2007 diverse contacten gehad met het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM). Zo werden onder meer informatie en ideeën uitgewisseld met betrekking tot:

- de Auditrichtlijn;
- de “one to one” -regel en de rol van het auditcomité;
- de wijzigingen aan de artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen;
- het ontwerp van normen inzake onafhankelijkheid;
- de administratieve vereenvoudiging;
- de bevoegdheden van het ACCOM;
- definitie van de kleine vennootschappen overeenkomstig artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen.

Het Instituut heeft in het kader van de nieuwe wettelijke bepalingen tevens het advies gevraagd aan het ACCOM omtrent de toekenning van een afwijking op de onverenigbaarheden (handelaars, werknemers, enz.) voorzien in artikel 13 van de gecoördineerde wet van 1953.

11.1.4. Minister van economie

Sedert de inwerkingtreding van het nieuwe zorgvuldig proces inzake het opstellen en goedkeuren van de normen en aanbevelingen (*cf. supra*, 11.2.,M), kunnen de normatieve teksten die door het Instituut worden geformuleerd slechts uitwerking krijgen na goedkeuring door de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Minister die bevoegd is voor Economie (artikel 30 van de gecoördineerde wet van 1953).

Het Instituut zal in de loop van het jaar 2008 met de Minister van Economie contact opnemen inzake de ontwerpen van normatieve teksten.

11.1.5. College van Procureurs-generaal

In 2007 hebben de Voorzitter van het Instituut Pierre P. BERGER en de Secretaris-generaal David SZAFRAN een ontmoeting gehad met de heer LIÉGOIS, Voorzitter van het College van Procureurs-generaal.

De Voorzitter van het Instituut Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter Michel DE WOLF en de Secretaris-generaal David SZAFRAN, hebben tevens de Advocaat-generaal LOTZ ontmoet.

Tijdens deze vergaderingen werden verschillende punten besproken met betrekking tot de nieuwe bevoegdheid van het Parket-generaal ingevolge de wijziging van de wet van 1953.

11.1.6. Ontmoeting met de tuchtinstanties

In juni 2007 heeft de Raad van het Instituut, naar aloude traditie, een ontmoeting georganiseerd die in het bijzonder door de leden van de tuchtinstanties werd gewaardeerd.

De Voorzitter van het Instituut Pierre P. BERGER opende de vergadering met een welkomsttoespraak. Het bijzonder belang van de vergadering werd onderlijnd in het licht van zowel de wijzigingen die het beroep van bedrijfsrevisor in België aanbelangen als de gevolgen die zij voor het tuchtsysteem zullen hebben.

Erevoorzitter André KILESESE gaf een overzicht van de belangrijkste wijzigingen voor het beroep die voortvloeiden uit het aannemen van de bepalingen die de Auditrichtlijn gedeeltelijk omzetten. Bijzondere aandacht werd besteed aan de oprichting van de Kamer van verwijzing en instaatstelling,

aan de mogelijkheid die aan de Raad van het Instituut wordt toegekend om voorlopige ordemaatregelen te nemen alsmede aan de mogelijkheid om een terechtwijzing te richten aan een bedrijfsrevisor die een feit of een foutieve daad heeft begaan maar die geen tuchtsanctie rechtvaardigt.

Vervolgens heeft Professor Bernard TILLEMAN zijn analyse van de tuchtrechtspraak van de bedrijfsrevisoren becommentarieerd. Verscheidende thema's werden aangesneden die zowel op de procedurele aspecten als op de inhoud betrekking hadden (*cf. infra*, Bijlage 4).

Professor VAN DER ELST gaf een zeer gewaardeerde analyse van het Belgisch systeem van “*public oversight*”, de verschillende bestanddelen (ACCOM, Hoge Raad voor de Economische Beroepen, Procureur-generaal, Kamer van verwijzing en instaatstelling, Tuchtcommissie en Commissie van Beroep) alsmede van de verenigbaarheid ervan in het licht van de internationale verplichtingen en vereisten.

De werkvergadering werd beëindigd met een uitwisseling van standpunten omtrent verscheidene vragen die betrekking hebben op aangelegenheden inzake het tuchtrecht.

11.2. Interinstututencomité

11.2.1. Vergadering van het Interinstututencomité

Het Interinstututencomité heeft op trimestriële basis vergaderd en heeft verschillende thema's besproken waaronder het huishoudelijk reglement van het Comité, de administratieve vereenvoudiging, artikel 15 van het Wetboek van vennootschappen, het koninklijk besluit tot omzetting van de Europese Richtlijn van 7 september 2005 betreffende de erkenning van beroepskwalificaties, het deontologisch akkoord tussen de drie Instututen, alsmede de beperking van de aansprakelijkheid.

11.2.2. Voorstel tot organisatie van verschillende regionale namiddagontmoetingen over de toekomstige organisatie van kantoren

Het BIBF, het IAB en het Instituut hebben op 2 oktober 2007 vergaderd betreffende een voorstel om deel te nemen aan de organisatie in 2008 van vier regionale namiddagontmoetingen betreffende de toekomstige organisatie van kantoren.

De volgende thema's zullen op deze ontmoetingen worden behandeld: het begrip van netwerk, de rendabiliteit en ICT.

De Raad van het Instituut is verheugd over het voorstel en zal deze namiddagontmoetingen bij de bedrijfsrevisoren aanbevelen.

11.3. Gemeenschappelijke Raad IBR-IAB

Op 10 september 2007 vond de gemeenschappelijke Raad van het IBR en het IAB plaats. Tijdens deze gemeenschappelijke Raad werden verschillende onderwerpen aangesneden.

Met betrekking tot de administratieve vereenvoudiging wensen het IBR en het IAB de kwaliteit van de financiële verslaggeving te vrijwaren. Zij hebben dit standpunt samen met de CBN medegedeeld aan de Europese Commissie (*cf. supra*, § 1.3.2.).

Op deze vergadering werden tevens de omzetting van de Auditrichtlijn met betrekking tot de erkenning van de vakbekwaamheid alsmede een ontwerp van gedragslijnen inzake de beroeprelaties tussen de bedrijfsrevisoren en de leden van het IAB en het BIBF besproken.

Het IAB is voorstander om zijn leden toe te staan de burgerrechtelijke aansprakelijkheid voor de contractuele opdrachten te beperken overeenkomstig het gemeen recht. Het Instituut wenst dit voorstel te steunen ten aanzien van de politieke overheden.

Bovendien hebben de Raden van het IBR en het IAB ingestemd om een wetsontwerp voor te leggen teneinde de verplichting voor de beheerders van mede-eigendommen in te voeren om naar keuze hetzij een accountant, hetzij een commissaris aan te stellen teneinde de jaarrekening van de beheerders aan een professioneel onderzoek te onderwerpen.

11.4. Algemene vergaderingen van het IAB en het BIBF

Op de algemene vergadering van het IAB van 21 april 2007 werden de heer André BERT en mevrouw Micheline CLAES tot respectievelijk Voorzitter en Ondervoorzitter van het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB) verkozen.

Op 4 mei 2007 vond de algemene vergadering van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF) plaats. Ter gelegenheid hiervan werden de heer Roland SMETS en mevrouw Maria PLOUMEN tot respectievelijk Voorzitter en Ondervoorzitter verkozen.

11.5. Vergaderingen en rondetafelconferentie van de FVIB

Op 27 november 2007 heeft de FVIB (Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen) twee evenementen georganiseerd:

1. Een overlegvergadering met de beroepsorganisaties van de juridische sector waarop de Instituten die in België de cijferberoepen vertegenwoordigen (het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten alsmede het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten) werden uitgenodigd. Het centrale thema van die vergadering was het koninklijk besluit van 3 juni 2007 tot uitvoering van artikel 14*quinquies* van de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en meer bepaald de interpretatie en toepassing van de bepalingen van dit besluit die voor de beroepsbeoefenaren bindend zijn.
2. Een rondetafelconferentie met betrekking tot de problematiek van de eventuele beperking van de burgerlijke aansprakelijkheid van de vrije beroepen, waarop vertegenwoordigers van diverse vrije beroepen (architecten, dokters, economische beroepen, enz.) waren uitgenodigd. De heer Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, heeft aan deze rondetafelconferentie deelgenomen in de hoedanigheid van spreker en heeft uiteengezet dat de aansprakelijkheidsbeperking het beroep aanmoedigt om meer informatie te attesteren en beter aan de verwachtingen van het publiek te beantwoorden (toekomstgerichte informatie, *corporate governance*, enz.). De besprekingen hebben bovendien aangetoond dat de advocaten niet meer persoonlijk aansprakelijk zouden zijn wanneer zij in de structuur van een vereniging met rechtspersoonlijkheid werkzaam zijn.

De FVIB heeft eveneens de leden van haar deskundigencomité “Kenniscentrum Samenwerken in Associatie”, waaronder het Instituut,

uitgenodigd op de vergadering tot afsluiting van dit project die plaatsvond op 21 december 2007. Het Instituut werd op deze vergadering vertegenwoordigd door de heer Dirk SMETS, Raadslid. De FVIB heeft dit project laten evalueren door de leden van voormeld comité en het Instituut heeft haar commentaren hieromtrent medegedeeld.

Tijdens de vergadering van het Interinstitutencomité van december 2007 werd beslist dat de Voorzitter van het IAB de drie Instituten zal vertegenwoordigen in het Bestuurscomité van de FVIB.

11.6. Diverse contacten

11.6.1. IIA – IIA *Belgium*

Het *Institute of Internal Auditors Inc.* (IIA) is een vereniging van beoefenaren van het beroep van interne auditor. Het Instituut werd uitgenodigd om deel te nemen aan het seminarie over *Fraude prevention & investigation for internal auditors* dat op 27 en 28 februari 2007 door het IFA en het IIA te Brussel werd georganiseerd.

Het *Institute of Internal Auditors Belgium* (IIA *Belgium*) is aangesloten bij het *Institute of Internal Auditors Inc.* en organiseert tevens de opleiding van de interne auditoren. Het IIA *Belgium* telt meer dan 1.200 leden voor een totaal van meer dan 350 ondernemingen, waarvan slechts een tiental bedrijfsrevisoren, hetgeen 8 à 10 % van het totaal vertegenwoordigt, en een honderdtal accountants. De leden van IIA *Belgium* werken zowel in de private als in de openbare sector.

Tijdens een vergadering tussen het IBR en het IIA *Belgium* in april 2007 heeft het Instituut de wil uitgedrukt om voor de bedrijfsrevisoren een vrijstelling te bekomen voor het examen van *Certified Internal Auditor* (CIA). De vrijstelling voor het CIA-examen kan slechts worden bekomen voor deel IV van dit examen dat betrekking heeft op de *Business management skills*. Het Instituut heeft derhalve zijn verzoek tot vrijstelling voor deel IV van het CIA-examen gericht aan het IIA *Belgium* dat het op zijn beurt heeft doorgestuurd naar het IIA.

Het IIA heeft bij beslissing van 20 augustus 2007 de Raad van het Instituut ingelicht dat de confraters, in hun hoedanigheid van bedrijfsrevisor, van een vrijstelling genieten wat betreft de toegang tot het beroep

van interne auditor (*Certified Internal Auditor*, hierna “CIA”). Deze vrijstelling heeft betrekking op deel IV van het CIA-examen.

Het IIA heeft aldus de bedrijfsrevisoren de mogelijkheid geboden om de vrijstelling te bekomen van deel IV van het CIA-examen. Deze beslissing is in werking getreden met onmiddellijk gevolg, hetgeen inhoudt dat elke bedrijfsrevisor ingeschreven voor het CIA-examen of als nieuwe kandidaat vanaf 20 augustus 2007 een vrijstelling kan bekomen (*Professionnal Recognition Credit*) voor het daarmee overeenstemmende gedeelte van het examen.

Er bestaat geen verplichting om lid van het IIA te worden na het bekomen van de titel van *Certified Internal Auditor*. Deze titel wordt toegekend na het slagen voor het CIA-examen en niet tijdens de inschrijving als lid van het IIA.

Bovendien heeft IIA *Belgium* aan het Instituut voorgesteld om een *Common position paper* op te stellen over de rol van de externe en interne audit om deze problematiek ten aanzien van het grote publiek te verduidelijken. De Raad van het Instituut heeft de volgende drie bedrijfsrevisoren benoemd om deel te nemen aan de werkgroep die het document zal opstellen: de confraters Dirk SMETS, Lieven ACKE en Raynald VERMOESEN.

11.6.2. *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières*

In 2004 heeft het *Institut des Professionnels Associés à l'Ordre des Experts-Comptables* (IPAO) in Parijs de *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières* opgericht⁽¹⁾.

De *Académie* heeft ten doel in Frankrijk en het buitenland de beroepsbeoefenaren op het vlak van boekhouding, audit, management en geldwezen samen te brengen met het oog op het bevorderen van de uitwisseling van ideeën en het ter beschikking stellen aan de leden van de *Académie* van wetenschappelijke en technische documentatie.

Op 14 april 2007 werd de vzw *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières – section belge* opgericht. De leden-stichters van deze vereniging zijn het IBR, het IAB, het IPAO en de Franse afdeling van de *Académie des Sciences et Techniques Comptables et Financières*.

(1) Cf. www.lacademie.info.

De instellingen die lid zijn van de Belgische afdeling van de *Académie* zijn tot op heden: het Rekenhof, de *Université Libre de Bruxelles*, de *Facultés Universitaires Catholiques de Mons*, de *Université Catholique de Louvain-la-Neuve*, het Verbond van Belgische Ondernemingen, *The Institute of Internal Auditors* en *The Financial Executive Institute of Belgium*.

Er werden werkgroepen gevormd rond het thema “Welke functie zal de bedrijfsrevisor hebben ten aanzien van duurzaam ondernemen (*corporate social responsibility*), dienen er regels te worden opgesteld, wie zal de CSR-verslagen goedkeuren, welke indicatoren dienen te worden opgenomen in de CSR-verslagen?” In november 2008 zal een studiedag of studienamiddag over dit thema worden georganiseerd.

11.6.3. XBRL België

Op 13 maart 2007 vond de algemene vergadering van de vzw XBRL België plaats. Het Instituut was hierop vertegenwoordigd door de heer Eric VAN MEENSEL, Directeur Administratie van het Instituut.

Tijdens de algemene vergadering werden de nieuwe leden, het verslag van de raad van bestuur over de jaarrekening alsmede de begroting voor 2007 voorgesteld.

11.6.4. Stichting *Corporate Governance*

Op 7 mei 2007 werd de “Stichting *Corporate Governance*”⁽¹⁾ door graaf Maurice LIPPENS, het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) en Euronext opgericht.

De Secretaris-generaal van het Instituut David SZAFRAN werd aangeduid als lid van de Raad van deze Stichting.

De Voorzitter van het Instituut Pierre P. BERGER werd door de Raad van het Instituut (eind augustus) als bestuurder van de Stichting voorgesteld.

11.6.5. Colloquium “Dubbele boekhouding voor de overheid”

Op 16 januari 2007 vond het colloquium “Dubbele boekhouding voor de overheid” plaats te Brussel, georganiseerd door Kamer van Volksvertegenwoordigers.

(1) Neerlegging van de akte ter griffie op 23 mei 2007.

Als themata werden onder meer behandeld:

- de boekhouding van de gewestelijke overheden;
- de boekhouding van de steden en gemeenten.

Het Instituut werd vertegenwoordigd door de Voorzitter Pierre P. BERGER.

11.6.6. *Belgian Governance Institute*

De Erevoorzitter André KILESE, de Secretaris-generaal David SZAFRAN en de Verantwoordelijke Standaarden voor de beroepsuitoefening Dries SCHOCKAERT, hebben op 28 februari 2007 een vergadering bijgewoond met de vertegenwoordigers van het *Belgian Governance Institute* (BGI) en de Associatie van Bestuurders in België (AB), gericht op het verstrekken van meer uitleg inzake de door het Instituut op 15 december 2006 opgestelde nieuwe normen en in het bijzonder de nieuwe norm betreffende de bevestigingsbrief (*cf. supra*, § 8.3.1.).

Bovendien heeft Erevoorzitter André KILESE op 21 maart 2007 de Algemene Vergadering van het *Belgian Governance Institute* bijgewoond. Deze vergadering vond plaats tegelijkertijd met de Algemene Vergadering van de Associatie van Bestuurders in België. Tijdens deze vergadering hebben de twee instellingen hun fusie aangekondigd. De vzw die hieruit voortkomt draagt de naam “Instituut voor Bestuurders (GUBERNA)”.

Op 18 september 2007 werd de vergadering van de raad van bestuur van het Instituut voor Bestuurders gehouden te Brussel. Het Instituut werd vertegenwoordigd door de Secretaris-generaal David SZAFRAN.

11.6.7. *Ordre de Barreaux Francophones et Germanophones de Belgique*

Op 22 maart 2007 heeft de *Ordre de Barreaux Francophones et Germanophones de Belgique* (OBFGB) zijn congres georganiseerd met als titel “*Etre Avocat demain, à quel prix?*”.

Het Instituut werd vertegenwoordigd door confrater Hugues FRONVILLE, Raadslid, die een uiteenzetting heeft gegeven met als thema “*La cession de clientèle – Valorisation*”.

11.6.8. Salon Ondernemen 2007

Op 28 en 29 maart 2007 heeft het IBR, aan de zijde van het IAB en het BIBF, deelgenomen aan het Salon Ondernemen 2007. De Commissie SME/SMP heeft zijn medewerking verleend aan het openhouden van een stand, evenals aan de georganiseerde conferenties en *workshops* (cf. *supra*, § 4.6.3.). Het Instituut werd vertegenwoordigd door de confraters Inge SAEYS, Raadslid, Caroline VAN OOTEGEM, Philip MAEYAERT, Raadslid, Thierry DUPONT, Wim VAN DE WALLE, Jacques CLOCQUET, Yves JANSSENS, David LENAERTS en Benoît DEVAUX, evenals door mevrouw Vicky COESSENS.

11.6.9. Ontmoeting met de Voorzitter van het Hof van Beroep van Antwerpen

Op 2 oktober 2007 hebben de Voorzitter Pierre P. BERGER en de Secretaris-generaal van het Instituut, David SZAFRAN, de Voorzitter van het Hof van beroep van Antwerpen ontmoet.

Tijdens deze vergadering werden de nieuwe bevoegdheden van het Hof van beroep ingevolgd de wijziging van de wet van 1953 besproken.

11.6.10. UNIZO (Code BUYSE)

In 2007 heeft het Team Behoorlijk Bestuur dat eind 2006 door UNIZO werd opgericht in opvolging van de Code BUYSE vijfmaal vergaderd. Het Instituut werd vertegenwoordigd door de Voorzitter Pierre P. BERGER, de confrater Inge SAEYS, Raadslid, en Juridisch Verantwoordelijke Erwin VANDERSTAPPEN.

Op 4 mei 2007 vond een eerste vergadering van het Netwerk Code BUYSE plaats onder het Voorzitterschap van Baron Paul BUYSE, in aanwezigheid van mevrouw Kathleen VAN BREMPT, Vlaams Minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen. Op deze vergadering werd de “Coach Behoorlijk Bestuur – Instrumenten voor de KMO” voorgesteld. Het gaat concreet om tien thematische toetsingslijsten die men kan consulteren op www.behoorlijkbestuur.be.

Midden 2007 werden in 20 KMO's adviesraden geïnstalleerd. De adviesraad bestaat uit externen en vertegenwoordigers van de onderneming en is één van de aanbevelingen van de Code BUYSE. Op basis van de ervaring van deze adviesraden zal op de tweede vergadering van het

Netwerk Code BUYSE in het voorjaar van 2008 de Handleiding voor de adviesraad in de KMO worden voorgesteld.

11.6.11. Instituut voor het Familiebedrijf

Op 17 oktober 2007 heeft het Instituut voor het Familiebedrijf (IFB) een informatiedag met betrekking tot de werking van een familiebedrijf georganiseerd, met speciale aandacht voor:

- de toepassing van de regels inzake *corporate governance*;
- het behoud van efficiëntie inzake de prestaties geleverd binnen het familiebedrijf;
- de zes hefboomen gericht op het harmoniseren van de visies en standpunten van de familie, het bedrijf, de aandeelhouders en de individuele familieleden, met name de gedeelde eigenaarsvisie, de *governance* van het bedrijf en van de familie, de goede onderlinge relaties, de strategie en het professioneel management, de planning van de opvolging en het leiderschap.

Op deze informatiedag werd het Instituut vertegenwoordigd door zijn Voorzitter, de heer Pierre P. BERGER.

11.6.12. Studiedag IAB – Bijzondere opdrachten

Op 23 maart 2007 organiseerde het IAB in het Auditorium 2000 op de Heizel een studiedag rond het thema “Bijzondere Opdrachten”.

Op deze studiedag werden achtereenvolgens behandeld: de bijstand of vertegenwoordiging in het kader van de individuele onderzoeks- en controlebevoegdheid van vennoten, de opdracht voor de externe accountant in het kader van de omzetting van een vennootschap, de fusie/splitsing van een vennootschap, de ontbinding/vereffening van een vennootschap alsmede de pijnpunten op het terrein van de gewijzigde vereffeningprocedure.

Begin 2008 zal bij uitgeverij Die Keure het boek met als titel “de meest courante wettelijke opdrachten uit het Wetboek van vennootschappen” worden uitgegeven.

11.6.13. Ontmoeting met de Directie-Generaal Ontwikkelings-samenwerking met betrekking tot de controle van NGO's

In november 2007 heeft de Secretaris-generaal David SZAFRAN een ontmoeting gehad met twee verantwoordelijken van de niet-gouvernementele programma's van de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (hierna "DGOS" genoemd).

Modellen van financiële verslagen worden recentelijk ontwikkeld in de schoot van de DGOS. Deze modellen hebben meer bepaald ten doel voor de NGO's een hulpmiddel te bieden bij het beter verantwoorden van hun subsidies.

De DGOS wenst met het Instituut samen te werken teneinde rekening te houden met het standpunt van het Instituut bij het opstellen van ontwerpen van modelverslagen inzake de financiële situatie van NGO's.

Een vergadering met de coördinatieceel NGO's werd in het begin van het jaar 2008 gepland.

XVII

Hoofdstuk XII

INTERNATIONALE
RELATIES

12.1. IFAC

12.1.1. Forum van de IFAC en vergadering van de IAASB CAG van 28 en 29 juni 2007 te Brussel

Op 28 juni 2007 vond het Forum van de IFAC plaats te Brussel in aanwezigheid van vertegenwoordigers van diverse beroepsinstellingen (Zuid-Afrika, Estonië, Hong Kong, enz.), van organen van publiek toezicht (Europese Commissie, CESR, enz.), evenals van gebruikers van financiële overzichten (Wereldbank, enz.).

Op 29 juni 2007 heeft de IAASB CAG (*International Auditing and Assurance Standards Board-Consultative Advisory Group*) vergaderd te Brussel.

De verschillende thema's die tijdens het Forum en de vergadering van de CAG werden behandeld hebben hoofdzakelijk betrekking op de ISA's en in het bijzonder het "*Clarity project*", de rol van de Europese Commissie met betrekking tot de goedkeuring van de ISA's in de Europese Unie, de ontwerpen van vertaling van de ISA's alsmede de toepassing van de ISA's op de *Small and Medium-Sized Entities* (SMEs).

Het Instituut werd vertegenwoordigd door David SZAFRAN, Secretaris-generaal, Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening en Nathalie HOUYOUX, Attaché.

Het Instituut heeft ter gelegenheid van deze belangrijke vergaderingen te Brussel op 27 juni 2007 een diner georganiseerd waarop een aantal deelnemers aan het Forum van de IFAC, de leden van de IAASB CAG, een aantal leden van de HREB, van de CBFA en van de Europese Commissie alsmede een aantal universiteitsprofessoren waren uitgenodigd.

12.1.2. Vergadering met de IFAC *President* en CEO

Op 16 oktober 2007 hebben de *President van de International Federation of Accountants* (IFAC), de heer Fermin DEL VALLE, en de CEO van IFAC, de heer Ian BALL, een vergadering belegd in de kantoren van het Instituut met de Voorzitter van het Instituut Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter Michel DE WOLF, de Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen Sandrine VAN BELLINGHEN en de Secretaris-Generaal David SZAFRAN.

Zo werden onder meer de volgende onderwerpen besproken:

- de invoering van de ISA's en ISQC 1 in het normatieve kader (*cf. supra*, § 8.2.2.);
- het project van de Europese Commissie inzake “vereenvoudiging” (*cf. supra*, § 1.3.);
- de rol die voor het Instituut kan weggelegd zijn in het kader van de vertegenwoordiging binnen de werkgroepen van de IFAC.

12.1.3. *Council meeting in Mexico*

Naar aanleiding van zijn dertigjarig bestaan heeft de IFAC een reeks van evenementen gepland gedurende de week van de vergadering van de IFAC *Council* die heeft plaatsgevonden te Mexico City van 13 tot 16 november 2007. Zo werden bijvoorbeeld een technisch seminarie met als titel “*The Financial Reporting Environment in the 21st Century*” alsmede diverse *workshops* georganiseerd. Vertegenwoordigers van de ledenorganisaties van IFAC, *Past Presidents* van IFAC en zijn commissies, normstellers, regelgevers en andere belanghebbenden werden hiervoor uitgenodigd.

Het Instituut werd vertegenwoordigd door de Voorzitter van het Instituut, de heer Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter, de heer Michel DE WOLF, de Erevoorzitter, de heer Jean-François CATS, de Secretaris-generaal, de heer David SZAFRAN, de Verantwoordelijke Internationale Betrekkingen mevrouw Sandrine VAN BELLINGHEN, alsmede de Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening, de heer Dries SCHOCKAERT.

12.1.4. *Verklaring inzake de verplichtingen van de ledenorganisaties van de IFAC*

In 2007 heeft het Instituut van de Bedrijfsrevisoren de vragenlijsten ingevuld inzake het conformiteitsprogramma (*compliance program*) van de IFAC.

Dit conformiteitsprogramma heeft ten doel een evaluatie te maken van de inspanningen die de ledenorganisaties ondernemen teneinde de verplichtingen die het lidmaatschap van IFAC met zich meebrengt (opgenomen in de *Statement of Membership Obligations*, SMO's) na te komen.

Jaarlijks rapporteert het Instituut over de wijze waarop het de internationale standaarden, opgesteld door de IFAC, bevordert en hoe een bijdrage wordt geleverd bij het uitwerken ervan⁽¹⁾.

12.1.5. Activiteiten van de IAASB

Het Instituut, vertegenwoordigd door de heer Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening, heeft aan diverse vergaderingen van de *International Auditing and Assurance Standards Board* (IAASB) deelgenomen, met name:

- de vergadering te New York (februari 2007);
- de vergadering te Sydney (april 2007);
- de vergadering te Madrid (september 2007);
- de vergadering te Washington (december 2007).

Deze deelname bevestigt het engagement van het Instituut in het proces van normstelling (*standard setting process*) op internationaal niveau en levert een bijdrage aan de werkzaamheden van de Commissie Normen voor de Beroepsuitoefening op het vlak van de modernisering van de normen en aanbevelingen (*cf. supra*, § 8.2.2.).

12.2. *Fédération des Experts Comptables Européens*

12.2.1. Algemeenheden

Gedurende het jaar heeft de *Fédération des Experts Comptables Européens* (FEE) zijn twintigste verjaardag gevierd. Hiertoe werd op 11 december 2007 te Brussel een receptie georganiseerd.

Het Instituut heeft zijn actieve rol in de FEE voortgezet, meer bepaald in de 18 werkgroepen (*Working Parties* en subgroepen) van de FEE waarin het is vertegenwoordigd.

Het Jaarverslag 2007 van de FEE zal beschikbaar zijn op de website van de FEE⁽²⁾. De diverse werkgroepen waaraan het Instituut deelneemt met vermelding van de naam van de vertegenwoordigers die erin zetelen,

(1) Cf. www.ifac.org/ComplianceProgram/.

(2) Cf. www.fee.be, rubriek *Publications*, subrubriek *Annual Reports*.

werden opgenomen in de tabel die op pagina 320 van dit jaarverslag werd voorgesteld.

12.2.2. Een Belgische confrater als *Vice-President*

De Raad van het Instituut is bijzonder trots op het feit dat onze confrater André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut, de functie van *Vice-President* van de FEE bekleedt en in deze functie deel uitmaakt van het *Executive Committee* van de FEE. Tevens neemt hij het Voorzitterschap waar van de *Liberalisation & Qualification Working Party*.

Sedert de oprichting in 1987 van de FEE is het de tweede keer dat een Belgische confrater *Vice-President* van de FEE is geworden. Confrater Georges TIMMERMAN bekleedde deze functie in 1995-1996 toen de Europese Unie veel minder lidstaten omvatte.

Onze Erevoorzitter heeft meer bepaald veel inspanningen geleverd om Europese actoren bewust te maken van het project van de “administratieve vereenvoudiging” (Mededeling van de Europese Commissie *d.d.* 10 juli 2007, *cf. supra*, § 1.3.). Hierover heeft hij geconfereneerd in Parijs, Amsterdam, Frankfurt, Budapest, Athene, Berlijn, enz.

12.2.3. Publicaties van de FEE

Op de website van de FEE⁽¹⁾, kan de lezer onder de rubriek “*Publications*” de volgende subrubrieken raadplegen:

- *Annual reports*;
- *Comment letters*;
- *Fact sheets*;
- *Newsletters*;
- *Position papers*;
- *Press releases*.

In de loop van het jaar 2007 heeft de FEE onder meer de volgende teksten gepubliceerd:

- FEE paper “*Internal Market for Services and the Accountancy Profession. Qualifications and Recognition*” – November 2007 – 68 p.;

(1) *Cf.* www.fee.be.

- FEE Discussion Paper “Audit and Assurance Engagements in the Public Sector” – 6 December 2007 – 24 p.;
- FEE paper “Selected Issues In Relation to Financial Statement Audits” – October 2007 – 103 p.;
- EC Consultative Communication on Simplification – FEE Comment Letter – 19 October 2007 – 11 p.;
- FEE Comment Letter to the European Commission on Possible Contents of the future Commission Recommendation on Quality Assurance for Statutory Auditors and Audit Firms Auditing Public Interest Entities – 18 October 2007 – 7 p.;
- FEE Discussion Paper “Continuous Professional Education in the European Accountancy Profession – A Survey of Current Practices” – FEE Discussion Paper - 18 October 2007 – 36 p.;
- FEE Survey on the Network Firm Definitions Across Europe – FEE Survey – 08 October 2007 – 24 p.;
- FEE Discussion Paper on Alternatives to Capital Maintenance Regimes – FEE Discussion Paper – 28 September 2007 – 218 p.;
- FEE Survey on the Interest and Royalties Directive and its Implementation – FEE Survey – 18 April 2007 – 41 p.;
- Further Preliminary FEE Position in Relation to Simplification for SMEs: Accounting and Auditing Aspects – FEE Position Paper – 17 April 2007 – 22 p.;
- Quality Assurance Arrangements Across Europe – FEE Position Paper – 18 January 2007 – 220 p.

12.2.4. Werkzaamheden van de Council

De FEE wordt bestuurd door een *Council* die is samengesteld uit telkens één vertegenwoordiger per land waarvan minstens één beroeps-instituut lid is van de FEE. Enkel de *Council*, onder de leiding van Voorzitter Jacques POTDEVIN, is gemachtigd tot het nemen van de beleids-beslissingen van de FEE. Het kan de praktische toepassing van deze beslissingen aan het FEE *Executive Committee* delegeren.

Het *Executive Committee* van de FEE is sinds de beslissing van de *Council* van december 2006 als volgt samengesteld:

- J. POTDEVIN, *President* (Frankrijk);
- H. VAN DAMME, *Deputy President* (Nederland);
- J. M. BOVE, *Vice-President* (Spanje);
- T. HAANING, *Vice-President* (Denemarken);
- P. JOHNSON, *Vice-President* (Verenigd Koninkrijk);
- A. KILESE, *Vice-President* (België);
- K.-G. KLEIN, *Vice-President* (Duitsland);
- P. KRIZ, *Vice-President* (Tsjechoslowakije);
- S. MARCHESE, *Vice-President* (Italië).

De heer Olivier BOUTELLIS-TAFT is de *Chief Executive Officer* van de FEE.

Het Secretariaat-Generaal van de FEE wordt waargenomen door de heer Henri OLIVIER.

In 2007 heeft de *Council* van de FEE meer bepaald de evoluties van het Europees wettelijk kader opgevolgd.

In de loop van 2007 hebben het *Executive Committee* en de *Council* het merendeel van hun activiteiten gericht op de analyse en de opvolging van het project “administratieve vereenvoudiging”.

De *Council* heeft bovendien zijn werkzaamheden voortgezet op meerdere vlakken waaronder de ontwikkeling van de standpunten van Europa in het kader van de discussieontwerpen van de normaliserende instanties op internationaal vlak, zoals de IASB op het vlak van financiële verslaggeving en de IAASB met betrekking tot aangelegenheden inzake audit en *assurance*. De *Council* heeft ook meerdere studies gepubliceerd over thema's zoals de boekhouding in de publieke sector, de convergentie van stelsels inzake financiële verslaggeving, de onafhankelijkheid van auditors, risico-beheersing en interne beheersing.

Andere belangrijke projecten werden tevens voorzien, waaronder een commentaar op de Richtlijn inzake vrij verkeer van beroepsuitoefening in Europa, alsmede standpunten over problemen inzake de omzetting van de Auditrichtlijn.

12.2.5. *Accounting Working Party*

De *Accounting Working Party* heeft in 2007 in grote mate bijgedragen tot de projecten van de IASB, zoals:

- *IASB Discussion Paper on Fair Value Measurements*;
- *Management Commentary and the Conceptual Framework*;
- *Endorsement Advice on Amendments to IAS 1 Presentation of Financial Statements (Revised 06.09.2007)*;
- *IASB Exposure Draft of Proposed Amendments to IAS 24 Related Party Disclosures: State-Controlled Entities and the Definition of a Related Party. Proposed Amendments to IFRS 1 First-time Adoption of IFRS: Cost of an Investment in a Subsidiary*;
- *Need for Positive Endorsement Advice on IFRS 8 “Operating Segments”*.

Alsook aan de projecten betreffende de interpretaties:

- *IFRIC 11 Group and Treasury Share Transactions*;
- *IFRIC 12 Service Concession Arrangements*;
- *IFRIC 13 Customer Loyalty Programmes*;
- *IFRIC 14 The Limit on a Defined Benefit Asset, Minimum Funding Requirements and their Interaction*;
- *IFRIC D21 Real Estate Sales*;
- *IFRIC D22 Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation*.

De FEE heeft tevens een significante rol vervuld ten overstaan van de EFRAG, bv. door een bijdrage te leveren betreffende de volgende onderwerpen:

- *PAAinE Discussion Papers “Elements of the Framework Debate – The Conceptual Framework: Starting from the right place?” and “The Performance Reporting Debate”*;
- *EFRAG Draft Endorsement Advice on IAS 23 Borrowing Costs*;
- *EFRAG Draft Comment Letter on IFRIC D21 Real Estate Sales*.

12.2.6. *Auditing Working Party*

De *Auditing Working Party* heeft van nabij de internationale ontwikkelingen inzake de ISA's opgevolgd en heeft ook bijgedragen tot het goedkeuringsproces van de ISA's in Europa, onder meer via de organisatie van twee vergaderingen van de *European Auditing Standard Setters*.

De *Auditing Subgroup on IAASB Exposure Drafts* heeft bemerkingen geformuleerd op de discussieontwerpen van de IAASB, meer bepaald die teksten die uit het “Clarity project” resulteren (cf. *supra*, § 8.2.3.).

De *Auditing Working Party* heeft een document goedgekeurd inzake de *Inherent limitations of an audit* (95 pagina's; *executive summary* van 6 pagina's), opgesteld op vraag van de diensten van de Europese Commissie, dat op 29 maart 2007 aan de EGAOB werd voorgelegd. Deze tekst heeft tevens het voorwerp uitgemaakt van een Mededeling gericht aan de Voorzitter van de IAASB in het kader van de “verduidelijking” van ISA 200.

De FEE *Auditing Working Party* heeft ook een vergadering georganiseerd met de diensten van de Europese Commissie teneinde de verschillende aspecten inzake de goedkeuring van de ISA's binnen de Europese Unie te analyseren.

12.2.7. *Ethics Working Party*

De *Ethics Working Party* heeft de analyse voortgezet van de werkzaamheden van de *International Ethics Standards Board for Accountants* (IESBA) onder meer met betrekking tot de ontwerp teksten (december 2006, 80 p. en juli 2007, 11 p.) inzake wijzigingen aangebracht aan de IFAC *Code of Ethics*, en in het bijzonder aan de secties 290 en 291 inzake onafhankelijkheid.

Gevolggewend aan deze analyses, heeft de Voorzitter van de FEE, de heer Jacques POTDEVIN, twee commentaarbrieven gericht aan de IESBA respectievelijk op 18 april 2007 en op 11 oktober 2007, beschikbaar op de website van de FEE: www.fee.be onder de rubriek “*Our Work - Ethics Working Party Publications*”.

Bovendien werd een commentaarbrief gestuurd naar de IESBA op 6 september 2007 betreffende het strategisch en operationeel beleid voor 2008-2009. Deze brief is beschikbaar onder dezelfde rubriek op de website van de FEE.

Ten slotte heeft de *Ethics Working Party* op 8 oktober 2007 een “*Survey on the Network Firm Definitions Across Europe*” (24 p.) gepubliceerd. Deze enquête, die eveneens beschikbaar is onder dezelfde rubriek van de website van de FEE, is erop gericht de harmonisatie te bevorderen door de Lidstaten van de Europese Unie ertoe aan te sporen de definitie van netwerk bepaald in artikel 2.7. van de Auditrichtlijn aan te nemen.

12.2.8. *Liberalisation – Qualification Working Party*

De werkgroep *Liberalisation – Qualification* heeft, onder het Voorzitterschap van Erevoorzitter André KILESE, het effect van de Auditrichtlijn, de Richtlijn betreffende de erkenning van beroepskwalificaties en de Dienstenrichtlijn op de toegang tot het beroep en op de erkenning van beroepskwalificaties in Europa geanalyseerd.

De werkgroep heeft een Paper gepubliceerd betreffende “*International Market for Services and the Accountancy Profession: Qualification and Recognition*”.

Vertegenwoordigers van de werkgroep hebben meermaals de vertegenwoordigers van de Europese Commissie die verantwoordelijkheid dragen voor de implementatie van de hierboven vermelde Richtlijnen gesproken.

12.2.9. *Education Subgroup Working Party*

De *Education Subgroup Working Party* heeft zich gebogen over het systeem van permanente vorming en over de toegang tot het beroep zoals deze is georganiseerd bij de ledenorganisaties van de FEE, zijnde 44 beroepsorganisaties van accountants die vertegenwoordigd zijn in de 27 Lidstaten van de Europese Unie alsmede in drie landen die lid zijn van de Europese Vrijhandel Associatie (EVA).

Op basis van een vragenlijst werd een analyse gemaakt in elk van deze landen van de overeenstemming van de systemen inzake permanente vorming met de vereisten van *International Education Standard* (IES) 7 van de IFAC en van de Auditrichtlijn.

Aansluitend op deze analyse heeft de *Subgroup* een rapport opgesteld waarin de verschillende benaderingswijzen, alsmede de wijze waarop het naleven van de vereisten inzake permanente vorming wordt gecontroleerd en, desgevallend, de wijze waarop de toegepaste sancties werden bestudeerd.

Tevens werd een tweede vragenlijst opgesteld inzake de toegang tot het beroep gericht op het analyseren van de overeenstemming van de systemen inzake deze toegang met hoofdzakelijk IES 5 maar ook met IES 2, 3 en 4. De *Subgroup* zal in 2008 de werkzaamheden inzake het opstellen van een rapport op basis van de ontvangen antwoorden op deze vragenlijst voortzetten.

12.2.10. *Banks Working Party*

In 2007 heeft de *Banks Working Party* de voorstellen tot aanpassing van IAS 39 opgevolgd die betrekking hebben op de dekking van de interestmarge en op de verrichtingen die als dekkingsverrichtingen kunnen worden beschouwd.

Verder heeft de *Banks Working Party* bijgedragen tot de discussies van de IASB inzake IFRS 7 en de bijkomend door de banken in de jaarrekening op te nemen toelichtingen betreffende financiële instrumenten, door in het bijzonder de moeilijkheden te onderzoeken die verband houden met de technieken inzake de controle van waarderingen aan reële waarde. De groep heeft tevens de problemen onderzocht die eigen zijn aan de toepassing van IFRS 8 op de ondernemingen in de financiële sector.

Ten slotte heeft de werkgroep zijn samenwerking verdergezet betreffende de consultaties over de prudentiële controle over de financiële informatie en over het risicobeheer van kredietinstellingen, door in het bijzonder een studie te maken over de evolutie van de rapporten “COREP/FINREP⁽¹⁾” en de verwachte deelname van auditors in het prudentieel proces van evaluatie van de toepassing van de “Bazel II”-regels. Hij heeft tevens geopteerd om een studie te maken over de referentievoorwaarden, een ontwerprapport inzake de opdracht die aan auditors van vereffeningsinstellingen wordt toevertrouwd teneinde te bevestigen dat deze entiteiten de door de sector gedefinieerde gedragscode naleven, alsmede over de rol die door de Europese Commissie aan auditors van kredietinstellingen wordt toevertrouwd inzake het naleven van een aantal bepalingen van de MiFID Richtlijn.

12.2.11. *Company Law and Corporate Governance Working Party*

In 2007 heeft de *Company Law and Corporate Governance Working Party* zich voornamelijk over de volgende items gebogen:

- de openbare raadpleging van de Europese Commissie over een eventueel statuut voor de Europese besloten vennootschap van 19 juli 2007 (15 p.);
- de aangelegenheid inzake het communautaire recht van vennootschappen in het kader van de Mededeling van de Europese Commissie van

(1) *Common Reporting/Financial Reporting*.

- 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen van 10 juli 2007 (19 p.); de groep heeft aan de Commissie een alternatieve oplossing voor de systemen van *Capital maintenance* gebaseerd op de *Solvency Test* voorgesteld;
- de rol van de wettelijke auditor met betrekking tot de verklaring omtrent het deugdelijk bestuur waarin een beschrijving van de interne controle is opgenomen, zoals voorzien in de Richtlijn 2006/46/EG van 14 juni 2006 tot wijziging van de Vierde en Zevende Europese Richtlijn;
 - de relatie tussen de wettelijke auditor en het auditcomité zoals bepaald in de Auditrichtlijn;
 - de transatlantische dialoog met betrekking tot deugdelijk bestuur in samenwerking met ECGI (*cf. infra*, § 12.8.12.).

12.2.12. *Public Sector Working Party*

De *Public Sector Working Party* heeft in 2007 twee studies besproken. De eerste bespreking heeft betrekking op de studie “*The New Public Management (NPM). A perspective for finance practitioner*”, die handelt over de karakteristieken van NPM, evenals over de gevolgen van NPM voor de accountants en auditors. De tweede studie handelt over “*Accrual accounting in the public sector*”, waarbij het verschil tussen *cash-accounting* en *accrual-accounting* wordt verduidelijkt, evenals de voor- en nadelen van *accrual-accounting* vanuit het oogpunt van de publieke sector.

Tevens werd de wijze bestudeerd waarop *accrual accounting* in de Lidstaten van de Europese Unie werd ingevoerd. In België gebeurt de invoering daarvan via *bottom-up* benadering, nl. eerst de lokale overheden (OCMW's – gemeenten – provincies) en daarna de hogere overheden (de gemeenschappen en gewesten – de federale overheid). In sommige Europese Lidstaten gebeurt de implementatie via een *top-down* benadering, nl. eerst de hogere en daarna de lokale overheden.

Er dient bovendien te worden opgemerkt dat de *International Public Sector Accounting Standards* (IPSAS) op de website van de IFAC werden gepubliceerd. De IPSAS creëren op internationaal vlak het boekhoudkundig kader voor de publieke en de non-profitsector. Zij werden reeds door verschillende overheidsorganisaties (bv. de NAVO) geïmplementeerd.

12.2.13. *SME/SMP Working Party*

De *SME/SMP Working Party* heeft bijgedragen tot de werkzaamheden met betrekking tot fraude, netwerken en IFRS voor KMO's.

De werkgroep heeft verder een informele *input* geleverd aan de *Auditing Working Party* inzake de SME/SMP aspecten van de discussie-ontwerpen van de ISA's en het "*Clarity Project*" van de IAASB.

De *SME/SMP Working Party* heeft mede het zeer succesvolle FEE-congres georganiseerd inzake KMO's dat in september 2007 in Scheveningen heeft plaatsgevonden (*cf. infra*, § 12.2.18.).

De werkgroep heeft voorgesteld een *SME Advisory Panel* op te richten.

12.2.14. *Direct Tax Working Party*

De *Direct Tax Working Party* heeft ten doel de ontwikkelingen op Europees vlak met betrekking tot directe fiscaliteit op te volgen, zowel wat de wetgeving, de rechtspraak, als de samenwerking op administratief vlak betreft. De werkgroep valoriseert de technische deskundigheid van de boekhoudkundige beroepsbeoefenaren bij de Europese Commissie en bereidt de politieke stellingnames van de FEE voor.

Thans hebben de werkzaamheden vooral betrekking op het ontwerp van de Commissie inzake een gemeenschappelijke grondslag voor de belasting van vennootschappen in Europa ("*Common consolidated corporate tax base*", CCCTB), waarvan de FEE de grondbeginselen steunt. In april 2007 werd overigens een studie over de Richtlijn "interessen en belastingen" en de implementatie daarvan gepubliceerd. Er wordt tevens aandacht besteed aan de gevolgen van de onafhankelijkheidsregels van de wettelijke auditor voor de fiscale werkzaamheden van de netwerken.

XII

12.2.15. *Regulatory Task Force on the New Directive on Statutory Audit*

De in 2006 in de schoot van de FEE opgerichte *Information Task Force* (ITF), samengesteld uit vertegenwoordigers van de ledenorganisaties van de FEE, heeft besprekingen gevoerd met betrekking tot de omzetting in het Europees recht van de Auditrichtlijn.

In navolging van deze werkzaamheden heeft de *Regulatory Task Force* (RTF), onder het voorzitterschap van de heer Klaus-Günter KLEIN, *Vice-President* van de FEE, en samengesteld uit vertegenwoordigers van de verschillende FEE *Working Parties*, diverse punten behandeld waaronder de inschrijving in de Europese Unie van auditororganisaties van derde landen.

Tijdens deze vergaderingen van februari en april 2007 heeft Erevoorzitter André KILESE de nodige toelichtingen over de recente evoluties in België verstrekt.

Het is de bedoeling dat de ledenorganisaties op het extranet van de FEE op regelmatige basis informatie plaatsen over de evolutie van de omzetting van de Auditrichtlijn.

12.2.16. *Liability Forum*

Op 24 april 2007 heeft de FEE een forum georganiseerd betreffende de beperking van de aansprakelijkheid van wettelijke auditors. Een dergelijke beperking zou naar aanleiding van de door *London Economics*⁽¹⁾ gevoerde studie de vorm kunnen aannemen van een *cap on liability*. De Europese Commissie zal de mogelijke invoering van een dergelijke *cap* moeten onderzoeken in het kader van het geheel van de thema's die het auditberoep aanbelangen.

12.2.17. *Annual Seminar on EU Development*

Op 5 en 6 maart 2007 heeft de FEE in Brussel haar jaarlijks seminarie georganiseerd met als thema de recente ontwikkelingen op Europees vlak, meer bepaald:

- het evenwicht tussen de bevoegdheden van de Europese Commissie, het Europees Parlement en de *Council*;
- het beoordelen van de impact van de door de Europese Commissie uitgevaardigde regelgeving;
- de wijze waarop inlichtingen van voormelde drie Europese instellingen worden ingewonnen;

(1) Deze studie is beschikbaar op de website van de Europese Commissie (Cf. “*Study on the Economic Impact of Auditors’ Liability Regimes (MARKT/2005/24/F)*”, opgenomen op de website ec.europa.eu/internal_market/auditing/docs/liability/auditors-final-report_en.pdf).

- de goedkeuring van de internationale standaarden (*endorsement*) door middel van de Comitologieprocedure;
- IFRS normen voor KMO's;
- andere actuele aangelegenheden met betrekking tot de financiële verslaggeving.

Het Instituut was vertegenwoordigd door de heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut, evenals door de heer Daniel VAN CUTSEM, Raadslid van het Instituut.

12.2.18. Europees congres van de FEE inzake KMO's

Tijdens het congres van de FEE dat plaatsvond te Scheveningen op 6 en 7 september 2007 met als onderwerp "*Transparency, Finance and Simplification in a European context. New opportunities for SMPs and SMEs*" werd het Instituut vertegenwoordigd door de heer Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, de heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut en *Vice-President* van de FEE, confrater Inge SAEYS, Raadslid van het Instituut, de heer David SZAFRAN, Secretaris-generaal van het Instituut, de heer Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening van het Instituut en mevrouw Stéphanie QUINTART, Adviseur.

Tijdens dit congres werden verschillende thema's behandeld, onder meer de toegang tot de financiële markten, het aspect "*networking*", met inbegrip van de voordelen verbonden aan de oprichting van verenigingen, de *assurance*-opdrachten (*assurance engagements*) voor KMO's, de financiële verslaggeving die binnen de KMO's moet worden voorbereid, de aan de jonge beroepsbeoefenaren geboden opportuniteiten binnen auditkantoren, de voor- en nadelen op het vlak van fiscaliteit, evenals de recente ontwikkelingen inzake XBRL.

12.2.19. Studiedag "*Audit Regulation*"

Naar aanleiding van de omzetting binnen de Europese Unie van de Auditrichtlijn heeft de FEE op dinsdag 27 november 2007 een conferentie georganiseerd met als onderwerp de Regulering in het auditberoep (*Audit Regulation*).

Tijdens deze studiedag hebben belangrijke sprekers het woord genomen, waaronder de heer Charlie MCCREEVY, *European Commissioner for Internal Market and Services*, de heer Mark OLSON, *Chairman of the US Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)*, evenals de heer Michel PRADA, *President of the French securities regulator (AMF)* en *Chairman of the Technical Committee of International Organisation of Securities Commissions (IOSCO)*.

12.2.20. Vergadering van de Voorzitters en de CEO's van de ledenorganisaties van de FEE

De heer David SZAFRAN, Secretaris-generaal van het Instituut, heeft op 31 mei 2007 deelgenomen aan de vergadering van de CEO's van de ledenorganisaties van de FEE die plaatsvond in Londen. Hierop werden volgende onderwerpen aangehaald:

- de mededeling van de FEE ten opzichte van de ledenorganisaties;
- de strategie van de FEE inzake de evoluties van het beroep, meer bepaald:
 - a. de toenemende rol van China en de eventuele oprichting van een netwerk;
 - b. de administratieve vereenvoudiging;
 - c. de evolutie naar een Europees Instituut (bv. weblink naar de openbare registers en coördinatie van de werkzaamheden).

12.2.21. Vergadering met de CEO van de FEE

Op 29 juni 2007 hebben de heren Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, Michel DE WOLF, Ondervoorzitter van het Instituut, en David SZAFRAN, Secretaris-generaal van het Instituut, vergaderd met de *Chief Executive* van de FEE, de heer Olivier BOUTELLIS-TAFT. Naar aanleiding van deze ontmoeting heeft de FEE de Voorzitters van alle Instituten in Europa aangeschreven teneinde te wijzen op het risico verbonden aan de door de Europese Commissie voorgestelde administratieve vereenvoudiging.

WERKGROEPEN

VOORZITTERS	IBR VERTEGENWOORDIGERS	PLAATSVERVANGERS	
Council			
J. POTDEVIN	A. KILESE	P.P. BERGER	(2007-2008)
Executive			
J. POTDEVIN	A. KILESE		(2007-2008)
Accounting			
B. LEBRUN	D. VAN CUTSEM	L. BOXUS	(2007-2009)
Auditing			
P. JOHNSON	D. KROES	H. VAN PASSEL	(2007-2009)
Subgroup on IAASB Exposure Drafts			
T. BINGHAM	D. KROES	F. FANK	(2007-2009)
Subgroup on Quality Assurance			
X. AUBRY	R. VERMOESEN	L. ACKE	(2007-2009)
Subgroup on Reporting on Internal Control			
R. HODGKINSON	L. ACKE	V. KOOPMAN	(2005-2008)
Subgroup on Inherent Limitations of an Audit			
M. GEWEHR	H. VAN PASSEL	D. KROES	(2006-2007)
Subgroup on Money Laundering			
K. SILCOCK	P. MAEYAERT	P. COOX	(2005-2008)
Ethics			
M. NIEHEUS	A. KILESE	P.P. BERGER	(2005-2008)
Liberalisation-Qualification			
A. KILESE	A. KILESE	P. VAN IMPE	(2006-2009)
Education subgroup			
W. MOLEVELD	P. VAN IMPE	D. SMETS	(2006-2009)
Banks			
H. VAN DAMME	V. NIJS	R. PEIRCE	(2003-2006)
Capital Markets Reporting Project			
J. BUISMAN	R. PIERCE	M. VAN DOOREN	(2005-2008)
Insurance			
G. GEIB	I. RASMONT	J. TISON	(2006-2009)
Company Law and Corporate Governance			
E. KANDLER	M. DE WOLF	S. BRABANTS	(2004-2007)
Subgroup on Assurance on Corporate Governance Statements			
E. KANDLER	A. KILESE	L. SWOLFS	(2007-2009)
Public Sector			
C. MAWHOOD	J. DE COOMAN	P. VAN CAUTER	(2005-2008)
SME			
J.M. BOVÉ	I. SAEYS	T. DUPONT	(2005-2008)
Direct Tax			
S. MARCHESE	M. DE WOLF	J.-P. KOEVOETS	(2006-2009)

12.3. *Fédération Internationale des Experts-comptables Francophones (FIDEF)*

De raad van bestuur van de FIDEF heeft twee vergaderingen gehouden, meer bepaald op 25 mei 2007 te Tunis en op 3 oktober 2007 te Rijsel.

De FIDEF zet zich in voor:

- het bevorderen van de culturele diversiteit binnen internationale organisaties en meer in het bijzonder binnen de IFAC (op het vlak van de samenstelling van de organen, het openstellen van posten aan een zeker conceptueel pluralisme, of van meer gerichte acties zoals het organiseren van een gemeenschappelijke stand van leden-instituten van de FIDEF naar aanleiding van internationale congressen);
- het bevorderen van de vertalingen naar het Frans van de teksten van de IFAC (het IBR en de CNCC spelen in dit opzicht een doorslaggevende rol), alsmede het verspreiden van samenvattingen van de standaarden.

De raad van bestuur heeft beslist om een comité inzake strategische oriëntatie op te richten met als doel de doeltreffendheid van de FIDEF in bepaalde als prioritair vastgelegde domeinen te verhogen (vorming van studenten, toegang tot de Franstalige en internationale documentatie, vertalingen, vertegenwoordiging binnen internationale organisaties). Confrater Michel DE WOLF maakt hiervan deel uit.

De vergadering te Tunis werd georganiseerd in het kader van een congres van de *Ordre des experts-comptables de Tunisie* met als thema “IAS-IFRS: goedkeuring of aanpassing en de impact op de KMO's”.

De vergadering van de Algemene Vergadering werd georganiseerd op 2 oktober 2007 te Rijsel in het kader van het congres van de *Ordre des Experts-Comptables* van Frankrijk (*cf. infra*, § 12.8.7.).

De belangrijkste discussiepunten hadden betrekking op de Europese Unie:

- enerzijds, de omzetting van de Auditrichtlijn (die mogelijk ernstige problemen veroorzaakt voor de ontwikkelingslanden waarvoor twijfel bestaat of ze van een akkoord van wederzijdse erkenning door de Unie zullen genieten);

- anderzijds, de mededeling van de Europese Commissie inzake de administratieve ‘vereenvoudiging’ (waarvan de onderliggende filosofie weinig vergelijkbaar is met de traditie inzake bescherming van leveranciers die door heel wat latijnse landen wordt gedeeld).

Werden tevens behandeld:

- de stand van zaken inzake de vertalingen naar het Frans van de internationale teksten, in het bijzonder de teksten van de IFAC;
- het bevorderen van de culturele en linguïstieke diversiteit in de internationale organisaties (de FIDEF is verheugd dat de IFAC zich opstelt voor een zekere meertaligheid);
- de rekeningen en begrotingen (*status quo* voor de bijdragen);
- het reglement van interne orde (gericht op het verduidelijken van zowel het institutioneel als het *intuitu personae*-karakter van de mandaten aan het hoofd van de FIDEF);
- de aanstelling van de volgende algemene (permanente) vertegenwoordiger van de FIDEF.

Een nieuw gewoon lid en twee nieuwe geassocieerde leden (die niet over alle rechten van de gewone leden beschikken) werden toegelaten, afkomstig van respectievelijk Centraal Afrika, Oekraïne en Moldavië.

De heer Daniel KAPSSU (Cameroen) werd aangesteld als toekomstig Voorzitter van de FIDEF (met inwerkingtreding van zijn functie naar aanleiding van de Algemene Vergadering 2008, voorzien te Dakar op 21 december 2007).

Op diezelfde dag werd een buitengewone algemene vergadering georganiseerd die de overdracht heeft goedgekeurd van de maatschappelijke zetel van de FIDEF naar het volgende adres: 153 Rue de Courcelles, 75017 Paris, France.

XII

Het Instituut werd op de Algemene Vergadering vertegenwoordigd door Michel DE WOLF, secretaris van de Raad van de FIDEF, de Erevoorzitter André KILESE, en Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening.

12.4. Belgisch-Nederlandse gespreksgroep

Afvaardiging van het IBR: de heren Ph. MAEYAERT (delegatievoorzitter), L.H. JOOS, F. VAN RIE, J. VERCAUTEREN en E. VAN MEENSEL

Aan de Belgisch-Nederlandse gespreksgroep nemen delegaties deel van het NIVRA, de NOvAA, het IAB en het IBR.

De Belgisch-Nederlandse gespreksgroep is er steeds op gericht geweest om op een informele basis gegevens uit te wisselen over het beroep in beide landen.

De gespreksgroep vergaderde, zoals gebruikelijk, tweemaal in het voorbije jaar.

De eerste vergadering, waarop het voorzitterschap over ging in handen van het NIVRA voor twee jaar, vond plaats in België op 21 maart 2007 en de tweede vergadering in Nederland op 18 oktober 2007.

In deze twee vergaderingen kwamen onder meer volgende onderwerpen ter sprake:

- de evolutie van de economische beroepen in België;
- de reactie van het IAB ten aanzien van de anti-witwaswetgeving;
- de versoepeling van de “one to one”-regel ten aanzien van de commissaris;
- de omzetting van de Auditrichtlijn van 17 mei 2006 en invoering van een nieuw toezichtorgaan in België;
- de invoering van de Ethische Code van de IFAC door de Nederlandse Instituten;
- de toekenning van de eerste vergunningen door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) in Nederland voor de uitoefening van de wettelijke controle van organisaties van openbaar belang (OOB) en uitstel van de toekenning van de vergunning voor wettelijke controles bij andere organisaties;
- de implicaties van de imperfectie van de kapitaalmarkt in Nederland;
- de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 inzake administratieve vereenvoudiging die onder meer zou leiden tot een vermindering van verplichtingen inzake de financiële verslaggeving en de controle van jaarrekeningen door een commissaris, alsmede de reactie van de Belgische Instituten die op deze mededeling werd geformuleerd.

12.5. Bilateraal Frans-Belgisch Comité

In 2005 heeft de Raad van het Instituut, samen met de CNCC, naar analogie met de oprichting van het bilateraal Belgisch-Nederlands Comité, een bilateraal Frans-Belgisch Comité opgericht⁽¹⁾. Het is samengesteld uit Erevoorzitter André KILESE, Ondervoorzitter Michel DE WOLF en confrater Baudouin THEUNISSEN, evenals uit de Secretaris-generaal David SZAFRAN.

Het Comité heeft te Brussel op 26 maart 2007 en te Parijs op 26 november 2007 vergaderd. Het Comité heeft zich onder meer gebogen over de volgende thema's: de administratieve vereenvoudiging, de audit in de KMO's, de Tweede Richtlijn betreffende het behoud van het kapitaal, de omzetting van de Auditrichtlijn en de vertaling van de ethische Code van de IFAC naar het Frans. Tevens werd het door de CNCC en het IBR opgestelde Protocol met betrekking tot de vertaling van de "verduidelijkte" ISA's ondertekend (cf. *supra*, 8.2.4.).

12.6. *Transparency international*

Transparency International (TI) is een NGO die in 1993 werd opgericht ter bestrijding van de corruptie bij internationale transacties en waarvan het secretariaat in Berlijn is gevestigd. Deze NGO geniet de financiële steun van grote internationale organisaties, publieke ontwikkelingsinstanties, diverse maatschappelijke stichtingen, beroepsverenigingen en bedrijven. De activiteiten van TI worden in elk land overgenomen door ongeveer 90 nationale koepels gespreid over de hele wereld, waarvan de vertegenwoordigers zetelen in de algemene vergadering van TI en de leden van de raad van bestuur verkiezen. TI dient in de eerste plaats als de gesprekspartner van de internationale instanties te worden beschouwd, terwijl de nationale koepels, die een grote praktijkervaring hebben, op een meer lokaal niveau handelen.

Transparency International-Brussels, nationale Belgische koepel van TI die de vorm heeft aangenomen van een vzw naar Belgisch recht, werd tot 10 juli 2007 voorgezeten door Baron Jean GODEAUX, Eregouverneur van de Nationale Bank van België.

(1) IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 273.

Het Instituut, vertegenwoordigd door zijn Secretaris-generaal David SZAFRAN, is permanent lid en bestuurder van de vzw.

TI-Brussels krijgt adviezen van een Raadgevend Comité samengesteld uit tien leden waaronder bedrijfsleiders, magistraten en advocaten.

De activiteiten van TI kunnen als volgt worden samengevat:

- a. de publieke opinie sensibiliseren voor de kwalijke gevolgen van de corruptie;
- b. actie ondernemen bij de internationale en nationale overheden met het oog op het op punt stellen van internationale instrumenten, wetgevende en reglementaire maatregelen en specifieke actiemiddelen voor een doeltreffende strijd tegen de corruptie;
- c. met het oog hierop haar technische bijstand verlenen, in het bijzonder in de opkomende landen.

Transparency International stelt geen onderzoek in naar individuele gevallen van corruptie.

12.7. Relaties met de Democratische Republiek van Congo

Het Instituut heeft zijn contacten met verschillende gesprekspartners voortgezet om de stappen van de Congolese partners te vergemakkelijken met het oog op de toepassing van de Overeenkomst getekend in 2005 tussen de *Conseil Permanent de la Comptabilité au Congo*, het *Institut des Réviseurs Comptables de la République Démocratique du Congo* en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren⁽¹⁾.

De overeenkomst heeft ten doel de vorming van bedrijfsrevisoren van de Democratische Republiek van Congo, evenals de vorming van toekomstige Congolese bedrijfsrevisoren gedeeltelijk binnen Belgische kantoren. Deze vervolgen nadien hun vorming in de Democratische Republiek van Congo.

Het Instituut, onder meer door het bezorgen van documentatie nuttig voor het beroep, waakt erover het beroep te steunen in de Democratische Republiek van Congo.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 279.

12.8. Diverse contacten

12.8.1. Het Europees Hof van Justitie

Op 23 januari 2007 brachten de Ere-Voorzitter André KILESSE, de Voorzitter Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter Michel DE WOLF, de Secretaris-generaal David SZAFRAN en de Juridisch Verantwoordelijke Erwin VANDERSTAPPEN, in aanwezigheid van de heren Piet VAN BAEVEGHEM, voormalig Adjunct-Directeur van het Kabinet van de Minister van Economie en de heer Paul VAN GEYT, Adviseur bij de FOD Economie, een bezoek aan het Europees Hof van Justitie te Luxemburg.

In het kader van dit bezoek vond er een ontmoeting plaats met de Ondervoorzitter van het Hof, professor Koen LENAERTS, professor Sean VAN RAEPENBUSCH, rechter bij het Gerecht voor ambtenarenzaken en de referendaris bij het Europees Hof van Justitie, de heer Jean-Marc BINON. Tijdens deze ontmoeting werd er van gedachten gewisseld omtrent de omzetting van de Auditrichtlijn en meer in het bijzonder omtrent het vrij verkeer van diensten, de vrije vestiging en het gebrek aan uniformiteit inzake het beroepsgeheim in de Europese Unie.

12.8.2. Europese Commissie

De Voorzitter Pierre P. BERGER, de Ondervoorzitter Michel DE WOLF en de Secretaris-generaal David SZAFRAN hebben in 2007 vergaderd met de heer Jürgen TIEDJE, *Head of the Audit & Accounting Unit* binnen de Europese Commissie, met betrekking tot de Auditrichtlijn.

12.8.3. Compagnie Nationale des Commissaires aux Comptes (CNCC)

De Voorzitter Pierre P. BERGER, Ondervoorzitter Michel DE WOLF en Secretaris-generaal David SZAFRAN hebben het Instituut vertegenwoordigd tijdens de “20èmes Assises de la CNCC” die plaatsvonden op 30 november 2007 te Parijs en waarop de volgende onderwerpen werden behandeld:

- de verklaring van de Minister van Justitie en van andere vertegenwoordigers uit de politiek die indruist tegen de door de Europese Commissie vooropgestelde maatregelen inzake administratieve vereenvoudiging;
- het budget van de *Haut Conseil du Commissariat aux Comptes* (H3C);

- de herziening van de deontologische code inzake aangelegenheden zoals de waarschijnlijke territoriale effecten (moedervennootschappen in het buitenland) ingevolge de ingebrekestelling van de Europese Commissie;
- de overeenstemming van het Franse recht met de Europese Richtlijnen.

12.8.4. *European Forum of Accountants and Auditors 2007*

Op 11 mei 2007 vond het tweede *European Forum of Accountants and Auditors* plaats te Riga (Litouwen).

De onderwerpen ‘Europese evoluties inzake interne beheersing’ en ‘verklaring inzake *corporate governance*’ (*corporate governance statement*) werden gepresenteerd door de heer David SZAFRAN, Secretaris-generaal van het Instituut, waarbij de recente evoluties inzake het Europese jaarrekeningrecht werden toegelicht.

12.8.5. *Congres van de Ordre des Experts-Comptables van Marokko*

Het 5e congres van de *Ordre des Experts-Comptables* te Marokko werd van 22 tot 23 november 2007 gehouden te Marrakech. Het onderwerp van het congres was “*La transparence Financière. Acquis et Perspectives d’Amélioration*”.

Naar aanleiding van dit congres heeft Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening van het Instituut, plenaire uiteenzettingen gegeven over de nieuwe procedure inzake de totstandkoming van normen en aanbevelingen in België (*cf. supra*, § 1.1.2.,M) alsmede over de recente evoluties inzake de ISA’s (“*Clarity*” Project, *cf. supra*, § 8.2.3.).

12.8.6. ICAEW

Op 19 oktober 2007 vond de presentatie van het rapport “*EU Implementation of IFRS and the Fair Value Directive. A report for the European Commission*”⁽¹⁾ plaats te Brussel, georganiseerd door het *Institute of Chartered Accountants in England and Wales* (ICAEW).

(1) Deze studie kan worden gedownload via de website: www.icaew.com/index.cfm?route=145392.

Deze studie heeft betrekking op de implementatie in de EU van de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) door zowel beursgenoteerde als niet beursgenoteerde vennootschappen. De studie besluit met de stelling dat deze implementatie een uitdaging voor de toekomst blijft, doch dat op heden over het algemeen meer vergelijkbaarheid en een hogere mate van kwaliteit werd gerealiseerd op het vlak van financiële verslaggeving binnen de EU.

Het Instituut was hierop vertegenwoordigd door de heer Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening.

12.8.7. Congres van de *Ordre des Experts-Comptables* van Frankrijk

Het 62e congres van de *Ordre des Experts-Comptables* te Frankrijk werd van 5 tot 6 oktober 2007 gehouden te Rijsel. Het onderwerp van het congres was “Europa en de Ondernemingen. Opportuniteiten voor de accountant”.

Naar aanleiding van dit congres heeft de heer Valéry GISCARD D’ESTAING, *Past President* van de Franse Republiek, zijn visie op het toekomstige Europa kenbaar gemaakt.

Plenaire sessies werden georganiseerd over diverse themata, waaronder:

- de “*best practices*” inzake de ontwikkeling van ondernemingen, en in het bijzonder van KMO’s;
- de uitdagingen en opportuniteiten die Europa voor de ondernemingen en de accountants met zich meebrengt;
- het fiscale Europa: neutraliteit, een beperking dan wel een opportuniteit;
- het effect van Europese regelgeving op de toekomstige activiteiten van de accountant;
- het effect van de Auditrichtlijn op de controleopdrachten en boekhoudkundige opdrachten.

Het Instituut werd vertegenwoordigd door zijn Voorzitter, Pierre P. BERGER, de Secretaris-generaal, David SZAFRAN, de Verantwoordelijke Stage, Olivier COSTA en de Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening, Dries SCHOCKAERT.

12.8.8. ICAS

Op 18 september 2007 vond de rondetafel “*Principles-based accounting and the challenges of implementation*” plaats te Brussel, georganiseerd door het *Institute of Chartered Accountants of Scotland* (ICAS) en de FEE.

Als themata werden onder meer behandeld:

- de diverse Europese perspectieven betreffende *principles-based accounting standards*;
- de vraag hoe deze standaarden op een consistente wijze doorheen de EU kunnen worden verplicht gemaakt.

Het Instituut was hierop vertegenwoordigd door de Secretaris-generaal, de heer David SZAFRAN.

12.8.9. Hongaars Instituut

Op 25 oktober 2007 hebben Erevoorzitter André KILESE en de Secretaris-generaal David SZAFRAN het Instituut vertegenwoordigd op het congres van het Hongaars Instituut ter gelegenheid van hun 75-jarig bestaan te Boedapest. Erevoorzitter André KILESE heeft een uiteenzetting gegeven over de beperkte aansprakelijkheid in het auditberoep.

12.8.10. UNCTAD/ISAR

Naar aanleiding van de XXIVe zitting van UNCTAD – ISAR (*International Standards of Accounting and Reporting*) die heeft plaatsgevonden van 30 oktober tot 1 november 2007 te Génève, heeft de Secretaris-generaal David SZAFRAN, het Instituut vertegenwoordigd.

De volgende onderwerpen werden besproken: de IFRS normen voor KMO's, de ISA's en de administratieve vereenvoudiging. Het Britse Instituut ICAEW heeft bovendien zijn studie inzake de inwerkingtreding van de IFRS normen in Europa gepresenteerd.

12.8.11. *Instituto de Censores Jurados de Cuentas de Espana* (ICJCE)

Op 21 en 22 november 2007 heeft het 16de congres van het *Instituto de Censores Jurados de Cuentas de Espana* (ICJCE) plaatsgevonden in Tenerife.

De heer Jacques POTDEVIN, Voorzitter van de FEE, heeft tijdens de openingssessie van het congres een recente stand van zaken gegeven van het Europese project inzake administratieve vereenvoudiging (*cf. supra*, § 1.3.).

Op het congres werden de volgende themata behandeld:

- de zeer recente wijziging van het Spaanse vennootschapsrecht en boekhoudrecht (vanaf 1 januari 2008), met de nadruk op de introductie van een nieuwe boekhoudfilosofie, die zeer dicht aanleunt bij de internationale standaarden voor de jaarrekeningen (IFRS-IFRIC);
- de introductie van de ISA's in het Spaans referentiestelsel inzake controlestandaarden;
- het boekhoudrecht van ondernemingen in faling, alsmede de audit en de informatica-tools die daarbij kunnen helpen; en
- de bijzondere opdrachten rond waardering en *due diligence*.

Het Instituut werd vertegenwoordigd door confrater Dirk SMETS, Raadslid.

12.8.12. *European Corporate Governance Institute (ECGI)*

De Voorzitter, de Ondervoorzitter, de Secretaris-generaal, de Voorzitter van de Commissie Kwaliteitscontrole en de Directeur Kwaliteitscontrole en Toezicht hebben in 2007 het Instituut vertegenwoordigd tijdens de jaarlijkse conferentie “*Transatlantic Corporate Governance Dialogue*” dat plaatsvond op 9 oktober 2007 in de kantoren van de SEC te Washington D.C. Deze conferentie werd door het ECGI en het “*American Law Institute*” georganiseerd en had als thema het analyseren van de relatie tussen de *Corporate Governance Standards* en de competitiviteit van de kapitaalmarkten. Hierbij werd onder meer de aandacht gevestigd op empirisch financieel bewijsmateriaal tegenover de wettelijke bepalingen. Tevens werd een panel georganiseerd waarin de verschillende facetten van de werkzaamheden inzake *corporate governance* in Europa en Amerika aan bod kwamen.

12.8.13. *Securities and Exchange Commission (SEC)*

Ter gelegenheid van de deelname aan het “*Transatlantic Corporate Governance Dialogue*” (*cf. supra*, § 12.8.12.) heeft het Instituut de gelegenheid gehad om informeel contacten te hebben met vertegenwoordigers van de SEC.

Volgende onderwerpen werden aangekaart:

- beknopte beschrijving inzake de omzetting van de Auditrichtlijn in het Belgisch recht;
- inbreng in natura;
- fusies;
- “*Cap on Liability*” zoals van toepassing in het Belgisch recht.

12.8.14. *Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB)*

Ter gelegenheid van de deelname aan het “*Transatlantic Corporate Governance Dialogue*” (cf. *supra*, § 12.8.12.) heeft het Instituut de gelegenheid gehad informeel contacten te hebben met vertegenwoordigers van de PCAOB.

Tijdens deze vergadering werd het stelsel van de Belgische kwaliteitscontrole toegelicht, zoals dit in het Belgisch recht werd omgezet naar aanleiding van de Auditrichtlijn.

12.8.15. *World Bank Centre for Financial Reporting Reform*

Op 30 november 2007 werden de nieuwe kantoren van de Wereldbank te Wenen ingehuldigd onder de naam “*World Bank Centre for Financial Reporting Reform*”. Voortaan worden alle activiteiten van de Wereldbank inzake financiële verslaggeving vanuit Wenen gestuurd voor zover deze betrekking hebben op Europa en Centraal-Azië. Zo zal de Wereldbank in 2008, in samenwerking met de *International Federation of Accountants* (IFAC), meer betrokken worden bij de op wereldvlak bestaande projecten inzake de vertaling van IFRS en ISA naar het Russisch, Arabisch, Frans, Duits, Portugees en Spaans.

Het Instituut was op de openingssessie vertegenwoordigd door de heer Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening.

XII

12.9. *Consultation paper EC auditors liability*

De Europese Commissie heeft op 15 januari 2007 de Lidstaten geraadpleegd over de aansprakelijkheid van de wettelijke auditors en de gevolgen daarvan voor de Europese kapitaalmarkten.

Het Instituut heeft op 9 maart 2007 in zijn antwoord aan de Europese Commissie bevestigd dat het noodzakelijk is de aansprakelijkheid van de wettelijke auditor te beperken en dat het tevens instemt met de toepassing van deze beperking in alle Lidstaten van de Europese Unie.

Hoofdstuk XIII

VORMING

13.1. Samenstelling van de Commissie Vorming

Voorzitter: de heer P. VAN IMPE

Raadslid: de heer D. SMETS

Leden: de heren M. DE RIDDER, A. HUBERT, Ph. PIRE (tot 1 juni 2007), P. ROTTIERS, E. VAN DEN BRANDEN, L. VAN MONTFORT, K. TANGHE (vanaf 6 juli 2007)

Secretarissen: de dames S. QUINTART en C. THIENPONDY (vanaf 15 mei 2007)

13.2. Norm voor permanente vorming

Op 30 augustus 2007 heeft de Raad van het Instituut een nieuwe norm voor permanente vorming goedgekeurd (*cf. infra*, Bijlage 2). Deze nieuwe norm beoogt enerzijds overeenstemming te bereiken met de in mei 2004 door de *International Federation of Accountants* goedgekeurde *International Education Standard for Professional Accountants* (hierna “IES 7” genoemd) en anderzijds de wijzigingen na te leven die in het Belgisch recht werden aangebracht door het koninklijk besluit tot omzetting van de Auditrichtlijn (*cf. infra*, § 1.1.). Deze norm treedt in werking op 1 januari 2008.

Het in 2006 opgestelde ontwerp van norm werd tussen 28 september en 31 oktober 2006 ter advies aan de bedrijfsrevisoren voorgelegd. Na invoeging in dit ontwerp van de verkregen opmerkingen heeft de Raad van het Instituut op 24 mei 2007 de aangepaste tekst aan de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) voorgelegd.

In vergelijking met het ontwerp van 2006 heeft de Raad van het Instituut rekening gehouden met de opmerkingen van de confraters, evenals met alle bemerkingen van de HREB zoals verwoord in zijn advies van 29 juni 2007 met betrekking tot het ontwerp van norm voor permanente vorming van het Instituut (*cf. infra*, § 1.7.).

Rekening houdende met voormelde opmerkingen, hebben de belangrijkste wijzigingen aangebracht aan de in 2007 van toepassing zijnde norm voor permanente vorming onder meer betrekking op:

- 1) het toepassingsgebied;
- 2) het statuut en de taken van de Commissie Vorming;

- 3) de vakgebieden van de vorming en de activiteiten die bijdragen tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor;
- 4) het bewijs van het naleven van het aantal uren permanente vorming;
- 5) de controle van het naleven van het aantal uren permanente vorming;
- 6) de opnemng van een procedure van overdracht van de informatie aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling;
- 7) de voorziene sancties in geval van het niet naleven van de norm.

13.3. Programma 2007

In 2007 heeft de Commissie Vorming van het Instituut, zoals in de voorgaande jaren, een gedetailleerd vormingsprogramma opgesteld bestemd voor de bedrijfsrevisoren en hun professionele medewerkers.

Het vormingsprogramma van het Instituut is ingedeeld in verschillende categorieën:

- a) De *seminaries* hebben ten doel specifieke topics binnen de klassieke vakgebieden zoals audit en controle, fiscaliteit, plichtenleer en recht, consolidatie en informatica te actualiseren en uit te diepen.
- b) Tijdens het jaar 2007 werd de organisatie van interactieve *workshops*, gelet op hun succes tijdens hun invoering in 2006, uitgebreid; deze *workshops* richten zich naar bedrijfsrevisoren die reeds relevante ervaring in het behandelde domein hebben. De vorming, gericht op een specifiek thema, wordt geleid door een moderator en spitst zich toe op één of twee *casestudy's*. Deze *workshops* zijn erop gericht de deelnemers actief te betrekken bij het debat alsmede concrete ervaringen uit te wisselen.
- c) Zoals de voorgaande jaren werd ook in 2007 een *vormingscyclus* georganiseerd die gewijd is aan de ISA's. De aanpak van deze vormingscyclus op basis van modules maakt het voor de deelnemers mogelijk een volledige en gedetailleerde kijk te verkrijgen op de behandelde onderwerpen. Het belang van de ISA's is des te groter omdat de Auditrichtlijn voorziet dat deze standaarden van toepassing zouden zijn voor de wettelijke controles van jaarrekeningen en dit onafhankelijk van de grootte van de gecontroleerde entiteit.

- d) Het Instituut heeft tevens haar *specialisatiecycli* inzake de IFRS-normen voortgezet. Deze cycli hebben de deelnemers in staat gesteld hun kennis van deze normen te verdiepen en de praktische toepassing ervan te verduidelijken. Bij deze vormingssessies was echter een voorafgaande kennis van de geanalyseerde normen aangewezen.
- e) Tenslotte werden, zoals in 2006, een aantal regionale avondontmoetingen georganiseerd. Deze ontmoetingen hebben ten doel de professionele en vriendschappelijke contacten tussen de confraters te bevorderen alsmede de uitwisseling van informatie in verband met onderwerpen die eigen zijn aan het beroep te versterken.

Het Instituut heeft op 12 oktober 2007 een studiedag georganiseerd, onder het voorzitterschap van Erevoorzitter André KILESSE, teneinde aan de confraters de gevolgen voor het beroep van de wet in het licht van de Auditrichtlijn uiteen te zetten. In de voormiddag kwamen beroepsbeoefenaars aan het woord en in de namiddag waren externe sprekers uitgenodigd waaronder mevrouw Anne SPIRITUS-DASSESE, Voorzitster van de Kamer van verwijzing en instaatstelling, de heer Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de heer Piet VAN BAEVEGHEM, gewezen Adjunct-Directeur van het Ministerie van Economie (*cf. infra*, §14.3.1.).

Verder heeft het Instituut haar medewerking verleend aan de organisatie van drie studiedagen in samenwerking met andere instellingen en organisaties: op 14 juni 2007 over “De boekhoudkundige aspecten van de social-profitsector”, op 7 november 2007 betreffende “De rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad” en op 12 december 2007 inzake de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen (*cf. infra*, § 14.3.4.).

In de loop van het jaar 2007 werden in totaal 93 seminaries georganiseerd (ten opzichte van 102 seminaries in 2006), waarvan met name een informatiesessie inzake de omzetting van de Auditrichtlijn die op 10 juli 2007 heeft plaatsgevonden (*cf. infra*, § 14.4.). 3.489 personen hebben aan alle seminaries deelgenomen (ten opzichte van ongeveer 3.487 in 2006).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Aantal seminaries	87	91	90	94	102	93
Aantal deelnemers	3.440	3.828	3.553	3.676	3.487	3.489
Gemiddelde deelname	40	42	40	39	34	36

13.4. Evaluatie van het programma 2007

Het vormingsprogramma wordt jaarlijks geëvalueerd. De deelnemers aan de seminaries worden uitgenodigd de vormingen te beoordelen aan de hand van een evaluatieformulier. Deze evaluatieformulieren worden door de dienst Vorming doorgelicht. In 2007 werden 1.483 evaluatieformulieren ingediend. De resultaten ervan worden hieronder opgenomen.

De diverse waardemeters en hun gemiddelden zijn:

	2005	2006	2007
A Globale evaluatie van het seminarie	78 %	79 %	80 %
B Didactische benadering	80 %	82 %	82 %
C Documentatie	78 %	78 %	80 %
D Organisatie en infrastructuur	81 %	82 %	82 %

13.5. Werkzaamheden van de Commissie Vorming

De Commissie Vorming van het Instituut vergaderde zes maal in 2007. Tijdens hun vergaderingen hebben de leden zich toegelegd op het samenstellen van het programma van de permanente vorming 2008 en op het evalueren van het programma van het lopende jaar. De Commissie Vorming heeft zich tevens toegelegd op het opstellen van de nieuwe norm voor permanente vorming en op de praktische tenuitvoerlegging daarvan (uitwerking van procedures met betrekking tot de opvolging van de vormingshistorieken van de confraters en de voorafgaande goedkeuring van de door de bedrijfsrevisorenkantoren georganiseerde vormingen, standaardformulieren, enz.) voorzien voor 1 januari 2008.

13.6. Programma 2008

Zoals elk jaar waakt de Commissie Vorming erover een programma aan te bieden dat voldoet aan de vereisten van de IFAC betreffende de permanente vorming. Het programma 2008 houdt tevens rekening met de norm voor permanente vorming die op 1 januari 2008 in werking zal treden.

Het programma 2008 bevat opnieuw seminaries alsmede een vormingscyclus binnen de vakgebieden audit en controle, fiscaliteit, plichtenleer, recht alsmede “management en communicatie”. Dit jaar bevat het programma tevens een aantal praktische seminaries alsmede seminaries met betrekking tot consolidatie.

De vorming betreffende IFRS zal worden gegeven in de vorm van *specialisatieseminaries* die ten doel hebben alle normen apart te onderzoeken over een tijdsperiode van twee jaar. Een niet onbelangrijk deel van het programma wordt aan deze specialisatieseminaries gewijd die ten doel hebben de kennis van deze normen te verdiepen alsmede de praktische toepassing daarvan te verduidelijken, waarbij voorafgaande kennis vereist is.

Ook dit jaar werden vormingen betreffende ISA's opgenomen in het vormingsprogramma, onder meer betreffende ISQC 1. De aandacht van de confraters zal worden gevestigd op het feit dat de ISA's binnenkort in België van toepassing zullen zijn. Ingevolge het verzoek van de bedrijfsrevisoren die aan de sessies van 2007 hebben deelgenomen, zal binnen de vorming inzake de ISA's eveneens meer aandacht worden besteed aan de praktische uitwerking ervan.

Gelet op het toenemende succes van de *workshops* werd deze formule op grotere schaal in het programma 2008 toegepast. Immers, alle *workshops* van 2007 werden hernomen, nieuwe *workshops* werden ingevoerd en seminaries werden omgezet in *workshops*, zoals deze betreffende de bedrijfsrevisoren en de ondernemingsraad.

Ten slotte bevat het vormingsprogramma twee studiedagen, betreffende de bevestigingsbrief enerzijds alsmede de interne controle en het deugdelijk bestuur in de verenigingen anderzijds.

13.7. Ondernemerschapsportefeuille en opleidingscheques

Er dient te worden herinnerd aan het feit dat het Instituut de door de Vlaamse Gemeenschap beheerde ondernemerschapsportefeuille als betalingsinstrument aanvaardt voor vormingen die door derden en medewerkers van bedrijfsrevisoren werden gevolgd. Voor de bedrijfsrevisoren en de stagiairs is de vorming kosteloos. Dit systeem vervangt de opleidingscheques. Dit betaalmiddel mag evenwel niet worden gebruikt voor de vergoeding die in geval van afwezigheid door het Instituut wordt aangerekend.

Tot op heden kent de Franse Gemeenschap geen gelijksoortig betalingsstelsel voor opleidingen.

13.8. Dankwoord

De Raad van het Instituut en de Commissie Vorming wensen de sprekers van de opleidingen hartelijk te danken voor hun inzet. Hun inzet en gespecialiseerde kennis van de onderwezen onderwerpen waarborgen aan de deelnemers seminars van een zeer hoog kwalitatief niveau.

XIV

Hoofdstuk XIV

OVERIGE DIENSTVERLENING
AAN DE LEDEN VAN HET IBR

14.1. IBR website en extranet

De gemeenschappelijke website www.accountancy.be van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten bestaat uit een gemeenschappelijke portaalsite met voor ieder instituut een eigen gedeelte (internet) en een eigen extranet. De bedrijfsrevisoren en accountants hebben toegang tot het extranet (private gedeelte) van elk van de twee Instituten en dit door gebruik te maken van hun gebruikersnaam en paswoord.

De Instituut pagina's kenden 119.127 unieke bezoekers in 2007. Dit komt neer op een gemiddelde van 9.927 unieke bezoekers per maand; welke gedurende het jaar in totaal meer dan 1.113.900 pagina's van de website bezochten.

Van het extranet, exclusief voorbehouden aan de bedrijfsrevisoren en stagiairs (privaat gedeelte), dat een meer uitgebreide bron van informatie vormt, maakten 744 bedrijfsrevisoren van het Instituut en 328 stagiairs van het Instituut gebruik (tegenover 712 en 320 in 2006).

Net als in de voorgaande jaren⁽¹⁾ werden aan het publiek gedeelte van de IBR-pagina's nieuwe informatie en/of functionaliteiten toegevoegd. Dit gedeelte van de website heeft in de eerste plaats ten doel het ruime publiek te laten kennis maken met het beroep en schetst summier de omgeving waarin de bedrijfsrevisoren hun beroep uitoefenen.

Bovendien werden, als gevolg van de wijziging van het wetgevend kader waarbinnen het beroep wordt uitgeoefend, heel wat pagina's van de website aangepast en/of geactualiseerd.

Het extranet van het Instituut zal in de toekomst verder evolueren naar een interactief communicatieplatform tussen de bedrijfsrevisoren en het Instituut. Hiertoe werden in 2007 een groot aantal voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd.

(1) Cf. IBR, *Jaarverslag*, 2005, p. 293 en *Jaarverslag*, 2006, p. 347-348.

14.2. Publicaties

14.2.1. Vademecum

Begin september werd Deel II: “Wetgeving, normen en aanbevelingen” uitgegeven.

De aanleiding hiervoor was de inwerkingtreding op 31 augustus 2007 van de wijzigingen aangebracht aan de wetgeving door de bijzondere volmachtenbesluiten van 21 en 25 april 2007 en de diverse uitvoeringsbesluiten betreffende het toezicht, de kwaliteitscontrole, het tuchtreglement, de toegang tot het beroep, de erkenning en het openbaar register en het huishoudelijk reglement van het Instituut.

Deel III: “Toegang tot het beroep” werd begin december gepubliceerd.

Deel I: “Rechtsleer”, editie 2005, zal in de loop van 2008 aan de gewijzigde wetgeving worden aangepast.

14.2.2. KMO-brochures

De Commissie SME/SMP (*cf. supra*, § 4.6.2.) heeft in 2007 een brochure gepubliceerd met als titel: “Hoe neem ik een onderneming over? Over het belang van overname-audits.”.

Deze brochure vormt het sluitstuk van een reeks van vier KMO-brochures bestemd voor de leiders van kleine en middelgrote ondernemingen. De vier brochures zijn eveneens beschikbaar op de website van het Instituut.

14.2.3. *Tax Audit & Accountancy*

Tax Audit & Accountancy is het gemeenschappelijk tijdschrift van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten alsmede het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, ontwikkeld in 2006 en waarvan het redactiecomité als volgt is samengesteld:

- Voorzitter:* de heer M. DE WOLF
- Leden:*
- Voor het IBR:* de heer P.P. BERGER (naast de heer M. DE WOLF)
 - Voor het IAB:* de heer A. BERT en mevrouw M. CLAES
 - Voor het BIBF:* de heren P. COLAERT en S. MERCIER
 - Anderen:* de heren Ch. FISCHER en Ch. VAN DER ELST
 - Secretariaat:* de heer S. MASSAGE (externe partner)

In 2007 zijn er zes nummers verschenen. De publicatie komt tot stand met een externe partner (die Keure) en wordt op 20.000 exemplaren verspreid.

De publicatie omvat artikels inzake de domeinen audit, accountancy en fiscaliteit. Er wordt ook een gemeenschappelijk editoriaal opgesteld, evenals een rubriek “Institutioneel nieuws”, met fotomateriaal over de activiteiten van de drie Instituten. Voor de IBR-bestemmingen wordt elk nummer voorzien van de “IBR-Berichten”, namelijk een bijlage met specifieke informatie over het Instituut (editoriaal van de Voorzitter, werkzaamheden van de Raad, wijzigingen op de ledenlijst, IBR-website, IBR-evenementen).

In 2007 werden de volgende artikels gepubliceerd:

Inhoud 7/2007

- Editoriaal
- Het nieuwe commissarisverslag over de jaarrekening
- Leidt IFRS tot een hogere kwaliteit van financiële informatie?
- Horen, zien en zwijgen? Een analyse van de draagwijdte van de fiscale meewerkverplichting van de accountant, belastingconsulent, erkende boekhouder en bedrijfsrevisor
- Laatste berichtgeving van de IASB (1 december 2006 - 31 januari 2007)
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 8/2007

- Editoriaal
- Enkele moeilijkheden die grote verenigingen ondervinden bij het vervullen van hun nieuwe boekhoudkundige verplichtingen
- Interview met Minister VERWILGHEN: “De grootste hervorming van het revisoraat sinds meer dan 20 jaar.”

- Btw-eenheid biedt kansen tot besparingen en vereenvoudigingen
- Belangrijkste wijzigingen inzake de neerlegging van jaarrekeningen vanaf 1 april 2007
- Laatste berichtgeving van de IASB (1 februari 2007 - 31 maart 2007)
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 9/2007

- Overzicht van drie jaar voorzitterschap op het IBR, het IAB en het BIBF
- Horen, zien en zwijgen? Een analyse van de draagwijdte van de fiscale meewerkverplichting van de accountant, belastingconsulent, erkende boekhouder en bedrijfsrevisor
- Wetenschappelijke bevindingen omtrent prijs- en productdifferentiatie in de Belgische auditmarkt
- Wijzigingen aan de Tweede Vennootschapsrichtlijn: een overzicht
- Laatste berichtgeving van de IASB (1 april 2007 - 31 mei 2007)
- IFRS voor KMO's: Samenvatting van het voorstel van standaard en beschouwingen bij de toepassing ervan
- Voorstelling van de drie nieuwe Voorzitters
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 10/2007

- Onze memoranda
- Een blik op de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen (IV), de Programmawet van 27 april 2007 en andere teksten opgesteld op het einde van de legislatuur
- Enkele recente arresten van het Hof van Justitie inzake BTW en de gevolgen daarvan voor het Belgisch recht
- Gesprek met André KILESE, *Vice-President* van de FEE
- Laatste berichtgeving van de IASB (1 juni 2007 - 31 juli 2007)
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 11/2007

- Vermindering administratieve lasten voor ondernemingen geëvalueerd
- De Bazel-II hervorming. Gevolgen voor de banken en hun klanten
- De wijzigingen aan de fiscale procedure: een stand van zaken

- Boekhoudkundige verwerking van “onderzoeksfondsen” in hogescholen en universiteiten
- Laatste berichtgeving van de IASB (1 augustus 2007 - 30 september 2007)
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

Inhoud 12/2007

- De administratieve vereenvoudiging (*bis*) voor ondernemingen geëvalueerd
- Minimale verplichtingen voor de kantoren van de cijferberoepen inzake witwassen
- Afschaffing van effecten aan toonder: enkele referentiepunten
- Openbare overnamebiedingen – Een nieuw tijdperk
- Laatste berichtgeving van de IASB (1 oktober 2007 – 30 november 2007)
- Institutioneel nieuws IBR, IAB en BIBF

De leden kunnen deze artikels raadplegen op het extranet van het Instituut onder de rubriek “Documentatie”.

14.3. Studiedagen

14.3.1. De boekhoudkundige aspecten van de social-profitsector

Op donderdag 14 juni 2007 werd een studiedag aan “de boekhoudkundige aspecten van de social-profitsector” gewijd. Tijdens dit colloquium kwamen de sectoren van cultuur, volksgezondheid en welzijn, onderwijs en sport aan bod. Het werd gemeenschappelijk georganiseerd door de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten alsmede het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, met de steun van de Confederatie van Social-Profit Ondernemingen.

De dag ving aan met een persconferentie. Een tiental journalisten zijn op de uitnodiging ingegaan en hebben enerzijds, kennis genomen van de doelstellingen en de context van de studiedag en werden, anderzijds, ingelicht over de huidige situatie van de drie boekhoudkundige Instellingen. De nieuwe Voorzitters, de heren Pierre P. BERGER, André BERT en Roland SMETS hebben om beurten de specificiteiten van hun beroep evenals de doelstellingen en uitdagingen van hun voorzitterschap voorgesteld.

Deze gebeurtenis, onder het voorzitterschap van de heer Jean-Pierre MAES, Voorzitter van de CBN, heeft meer dan 400 deelnemers afkomstig uit economische beroepen en uit de social-profitsector bijeengebracht. In zijn inleiding heeft de heer Jean-Pierre MAES de nadruk gelegd op de grote boekhoudkundige diversiteit van de social-profitsector in België en op de noodzaak van een grotere uniformisering.

De Professoren Faska KHROUZ, van de *Solvay Business School*, ULB, en Johan CHRISTIAENS, van de Universiteit van Gent en Medevoorzitter van de werkgroep *Public sector and not-for-profit sector accounting* van de CBN, hebben hun uiteenzetting gestructureerd rond de gelijkwaardigheid in de boekhoudkundige sectorale regelgevingen en de jaarrekening van kleine, grote en zeer grote vzw's.

De heer Roland DE BODT, Mede-directeur voor onderzoek bij het Observatorium van het cultuurbeleid van het Ministerie van de Franse Gemeenschap, heeft de karakteristieken van de culturele sector voorgesteld. Hij heeft meer in het bijzonder de harmonisatie van de boekhoudkundige informatiegegevens van de gesubsidieerde cultuuroperatoren beschreven.

De sector van welzijn en volksgezondheid in Vlaanderen werd zeer uitvoerig voorgesteld door de heer Marcel LAUWERS, Teamverantwoordelijke Algemene Werking en Financiën, Afdeling Welzijn en Samenleving, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Mevrouw Emmanuelle HAVRENNE, Secretaris-generaal van het SeGEC, heeft vervolgens een uiteenzetting gegeven over de boekhoudkundige aspecten in de vzw's van het gesubsidieerd vrij onderwijs in de Franse Gemeenschap.

De boekhoudkundige sectorale regelgevingen in de sportsector hebben het voorwerp uitgemaakt van de uiteenzetting van de heer Stefaan TUYTTEN, Consultant, KMO & Consulting.

Ten slotte heeft de heer André KILESE, Erevoorzitter van het Instituut, de rol van de economische beroepen binnen de vzw's belicht.

De studiedag werd afgesloten door een uitwisseling in de vorm van een vraag-antwoordsessie die heeft aangetoond dat de talrijke deelnemers veel belangstelling voor de boekhoudkundige aspecten in de social-profitsector vertonen.

14.3.2. De wet van 1953 gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 2007 in het licht van de Auditrichtlijn

Een tweede studiedag vond plaats in Brussel op 12 oktober 2007, op initiatief van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en onder het voorzitterschap van de heer André KILESSE, Erevoorzitter van het Instituut. Deze studiedag met als thema “*De wet van 1953 gewijzigd door het koninklijk besluit van 21 april 2007 in het licht van de Auditrichtlijn*”, had betrekking op de gevolgen van de gecoördineerde wet van 1953 en van de omzetting van de Auditrichtlijn voor het beroep van bedrijfsrevisor in België. Meer dan 200 personen hebben aan dit evenement deelgenomen.

De voormiddag was voorbehouden voor het beroep. De heren André KILESSE, Erevoorzitter, Pierre P. BERGER, Voorzitter, David SZAFRAN, Secretaris-generaal en de heren Hugues FRONVILLE en Luc DE PUYSELEYR, beiden lid van de Raad van het Instituut, hebben de praktische uitwerkingen van de nieuwe Europese Richtlijn op het beroep van bedrijfsrevisor uiteengezet.

In de namiddag waren externe sprekers en deelnemers uitgenodigd. De heer Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, heeft de doelstellingen van de hervorming uiteengezet. Volgens mevrouw Anne SPIRITUS-DASSESE, Voorzitster van de Kamer van verwijzing en instaatstelling, een voorstelling gegeven van de Kamer van verwijzing en instaatstelling en van het nieuwe tuchtrecht. De heer Piet VAN BAEVEGHEM, voormalig Adjunct-Directeur van het kabinet van het Minister van Economie, heeft de conclusies van de dag medegedeeld.

14.3.3. De rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad

De studiedag die plaats vond te Brussel op 7 november 2007 had betrekking op de rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad. Deze dag was georganiseerd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, in samenwerking met de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Het doel ervan was aan te zetten tot een reflectie met betrekking tot de aan de ondernemingsraden mee te delen informatie met het oog op het verstrekken van relevante financiële informatie, die meer bepaald aan de verwachtingen van de ondernemingsraden beantwoordt alsmede een discussie op gang te

brengen over de taak van de bedrijfsrevisor in de ondernemingsraad op wettelijk, praktisch en pedagogisch vlak.

De dag werd voorgezeten door de heer Paul VAN GEYT, Adviseur van de FOD Economie en ingeleid door de heer Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut.

De heren Robert TOLLET, Voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, en Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, hebben beiden de rol van de bedrijfsrevisor, evenals het wettelijk en normatief kader voorgesteld. Het standpunt van de werkgeversorganisaties werd uiteengezet door mevrouw Christine DARVILLE, Eerste Juridisch Adviseur van het VBO. De heren Eddy VAN LANCKER, Federaal Secretaris van het ABVV, Bernard NOËL, Nationaal Secretaris van de ACLVB en Marc LEEMANS, Nationaal Secretaris van het ACV vertegenwoordigden de syndicale organisaties. Het standpunt van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren werd uiteengezet door de heer Daniel KROES, lid van de Raad van het Instituut.

De praktische aspecten van deze problematiek werden eveneens behandeld. De heer Ludo BECK, Waarnemend Adviseur-generaal van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, heeft de vaststelling van de Arbeidsinspectie toegelicht en de heer Paul COMHAIRE, bedrijfsrevisor, heeft de ervaring van de bedrijfsrevisor uiteengezet.

Vervolgens heeft de journalist Jean BLAVIER het debat geleid dat plaats vond tussen de dames en heren Christine DARVILLE, Eerste Juridisch Adviseur van het VBO; Bergie VAN DEN BOSSCHE, Medewerkster in de dienst Onderneming van het ACV; Ludo BECK; Waarnemend Adviseur-generaal van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg; Jean-Luc STRUYF, Adviseur in de dienst Ondernemingen van het ABVV en Daniel VAN CUTSEM, lid van de Raad van het Instituut.

Ten slotte werd deze studiedag afgesloten met de conclusies die door de heer Paul VAN GEYT werden geformuleerd. Deze dag kende een groot succes; immers 217 personen namen hieraan deel, zowel leden van het beroep als van syndicale en werkgeversorganisaties.

14.3.4. Zorgt Europa voor een ontmanteling van de Belgische financiële informatieverstrekking? Boekhoudkundige, fiscale en vennootschapsrechtelijke gevolgen

De studiedag van 12 december 2007, die in Brussels Expo werd georganiseerd in het kader van de wereldweek van de *Accountancy* ter gelegenheid van de 30ste verjaardag van de *International Federation of Accountants* (IFAC), was gericht op de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen. De studiedag, voorgezeten door de heer Bruno COLMANT, lid van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen en lid van de Hoge Raad voor Financiën, werd georganiseerd door het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, het Instituut van de Bedrijfsrevisoren alsmede het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten. Ongeveer 650 personen, waaronder erkende beoefenaren van cijferberoepen en vertegenwoordigers uit de socio-economische en politieke wereld hebben aan deze studiedag deelgenomen.

Tijdens deze studiedag hebben de drie Instituten getracht de nadruk te leggen op het onzekere en zelfs destabiliserende karakter van het voorstel van administratieve vereenvoudiging van de Europese Commissie voor de ondernemingen en de bedrijfswereld. Deze dag had eveneens ten doel een aantal voorstellen voor een ware administratieve vereenvoudiging nader te belichten (*cf. supra*, § 1.3.2.).

Gelet op het belang van de in de Mededeling van de Europese Commissie voorgestelde maatregelen werd tevens een persconferentie georganiseerd. Er werd veel publiciteit aan deze conferentie gegeven zowel door de algemene als de gespecialiseerde pers.

De namiddag werd gewijd aan uiteenzettingen en debatten. De heer André KILESE, in zijn hoedanigheid van *Vice-President* van de FEE, heeft de Mededeling van de Europese Commissie op gedetailleerde wijze voorgesteld. De noodzaak van het behouden van de primauteit van het boekhoudrecht in fiscalibus werd nader toegelicht door de heer Jan VERHOEYE, Gastprofessor aan de Universiteit van Gent en lid van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen. De heer Michel COIPEL, Gewoon hoogleraar emeritus aan de *Facultés universitaires Notre-Dame de la Paix à Namur*, heeft de kost inzake de beperkte aansprakelijkheid uiteengezet.

Mevrouw Marleen WILLEKENS, Professor aan de Faculteit ETEW – Dep. *Accountancy* van KUL, heeft haar studie over de toegevoegde waarde van boekhouding en audit voorgesteld.

Tijdens het debat geleid door de heer Bruno COLMANT hebben de volgende personen hun standpunten uitgewisseld: de heren Luc DUFRESNE, Onderdirecteur en Chef van het Departement Micro-economische Informatie van de Nationale Bank van België, Jean-Pierre MAES, Voorzitter van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, Jean-Paul SERVAIS, Voorzitter van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen en Robert TOLLET, Voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

Tot besluit heeft de heer Bruno COLMANT de belangrijke rol van de controle van de jaarrekening, die in de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 aan de kaak wordt gesteld, in herinnering gebracht. Hij heeft eveneens melding gemaakt van het belang van de openbaarmaking van de jaarrekening en van het verband tussen het boekhoudrecht en het fiscaal recht.

14.4. Informatiesessie inzake de omzetting in het Belgisch recht van de Auditrichtlijn en haar praktische gevolgen

Op 10 juli 2007 werd een informatiesessie inzake de omzetting in het Belgisch recht van de Auditrichtlijn geleid door de heren Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, en David SZAFRAN, Secretaris-generaal, verzorgd. Het doel van deze informatiesessie was het koninklijk besluit tot omzetting van de Auditrichtlijn, alsmede een aantal praktische gevolgen hiervan voor het beroep van bedrijfsrevisor (transparantieverlag, website van de kantoren, leeftijdsgrens, enz.) voor te stellen. Deze informatiesessie kende een groot succes met 193 aanwezige bedrijfsrevisoren en stagiairs (*cf. supra*, § 13.3.).

XIV

14.5. Regionale ontmoetingen

Volgens de wens van de Raad van het Instituut werden in 2007 meerdere regionale avondontmoetingen georganiseerd.

Deze bijeenkomsten streven een dubbel doel na:

- enerzijds het versterken van de contacten tussen de beroepsbeoefenaren van het revisoraat bevorderen; en
- anderzijds, het bevorderen van een betere uitwisseling van informatie inzake het beroep en bijhorende uitdagingen, tussen het Instituut en de bedrijfsrevisoren.

Tijdens een informeel diner hebben de leden van het beroep van gedachten kunnen wisselen over onderwerpen die het beroep aanbelangen. Verschillende Raadsleden hebben aan de organisatie van deze bijeenkomsten hun medewerking verleend.

De vier in 2007 georganiseerde avondontmoetingen hebben 225 bedrijfsrevisoren bijeengebracht:

- op dinsdag 22 mei 2007 zijn 45 personen bijeengekomen in Luik, in samenwerking met confrater Vincent ETIENNE;
- op maandag 18 juni 2007 zijn 42 deelnemers bijeengekomen in Brussel, onder de coördinatie van confrater Raynald VERMOESEN;
- op maandag 17 september 2007 zijn 73 personen samengekomen in Antwerpen, onder de coördinatie van confrater Lieven ACKE;
- op maandag 22 oktober 2007 zijn 65 bedrijfsrevisoren bijeengekomen in Sint-Martens-Latem, in samenwerking met confrater Inge SAEYS.

Gelet op het succes van deze formule wordt deze in 2008 verdergezet.

14.6. Communicatie en relatie met de pers

Teneinde de aanwezigheid en het imago van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren te versterken, werden goede betrekkingen met zowel de dagbladers als de financiële en economische pers uit het land als geheel aangeknoopt.

In dit kader organiseert het Instituut persconferenties, verspreidt het persberichten en geeft het interviews.

In 2007 werden drie persconferenties georganiseerd:

- een eerste tijdens de Algemene Vergadering van 27 april 2007;
- een tweede tijdens de studiedag van 14 juni 2007 over de boekhoudkundige aspecten van de social-profitsector; en

- een derde gezamenlijke persconferentie met het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, het Instituut van de Bedrijfsrevisoren en het Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten tijdens de studiedag van 12 december 2007 met betrekking tot de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen.

In 2007 heeft het Instituut eveneens zeven persberichten uitgegeven:

- op 27 april ter gelegenheid van de Algemene Vergadering;
- op 14 juni naar aanleiding van de verkiezing van de heer Pierre P. BERGER als nieuwe Voorzitter van het Instituut;
- op 18 juli tijdens de overhandiging van het Memorandum aan de toekomstige Regering;
- op 31 augustus ter verduidelijking van de grote hervorming van het beroep van bedrijfsrevisor;
- op 9 november met betrekking tot de studiedag van 7 november over de rol van de bedrijfsrevisor ten opzichte van de ondernemingsraad;
- op 20 november ter gelegenheid van de uitreiking van de Prijs 2007 voor het Beste Rapport Duurzaam Ondernemen;
- op 12 december met betrekking tot de studiedag van 12 december 2007 over de Mededeling van de Europese Commissie van 10 juli 2007 over een vereenvoudiging van het ondernemingsklimaat op het gebied van vennootschapsrecht, financiële verslaggeving en controle van jaarrekeningen.

Bovendien hebben de heren Pierre P. BERGER, Voorzitter van het Instituut, en David SZAFRAN, Secretaris-generaal, talrijke journalisten ontmoet ter gelegenheid van diverse interviews.

14.7. Documentatiedienst

XIV

Naast het gebruikelijke beheer op dagbasis van alle boeken en abonnementen worden in de bibliotheek tevens verschillende databanken van documenten beheerd en bijgewerkt.

Deze databanken van documenten worden gevoed door:

- enerzijds de zoekfunctie “informatie” (betrekking hebbend op een selectie van brondocumenten zowel op nationaal als op internationaal vlak); en
- anderzijds het doornemen van tijdschriften.

Alle behandelde informatie is geordend in databanken die via zoeksoftware in de bibliotheek consulteerbaar zijn. De raadpleging van deze brondocumenten wordt bij voorrang voorbehouden aan de leden en de stagiairs.

In 2007 heeft de dienst Documentatie 51 externe bezoekers ontvangen (tegenover 78 in 2006).

Onder deze bezoekers bevinden zich hoofdzakelijk studenten op zoek naar informatie over het beroep van bedrijfsrevisor die ze niet gemakkelijk in de bibliotheken van de eigen universiteit vinden. In dit kader tracht de bibliotheek bij te dragen tot het bevorderen van het beroep.

De bibliotheek verleent tevens diensten op het vlak van informatieverbreiding teneinde het personeel en de Raadsleden van het Instituut toe te laten de actualiteit met betrekking tot het beroep van bedrijfsrevisor op de voet te volgen.

14.8. Stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” (ICCI)

14.8.1. Raad van bestuur

De raad van bestuur van de stichting “Informatiecentrum voor het Bedrijfsrevisoraat” (ICCI) is in 2007 vijfmaal samengekomen. In de loop van 2007 traden de professoren Faska KHROUZ, Véronique WEETS, Marleen WILLEKENS en Charles VAN WYMEERSCH toe tot de raad van bestuur. Mevrouw Veerle VAN DE WALLE nam per 31 augustus 2007 ontslag als bestuurder en Secretaris-generaal.

Voortaan is de raad van bestuur als volgt samengesteld:

<i>Voorzitter:</i>	de heer M. DE WOLF (bedrijfsrevisor)
<i>Ondervoorzitter:</i>	de heer P. PAUWELS (bedrijfsrevisor)
<i>Leden:</i>	de dames V. WEETS (Prof. Dr. VUB) en M. WILLEKENS (Prof. Dr. KUL), de heren P.P. BERGER (bedrijfsrevisor), R.-H. FRANSOLET (bedrijfsrevisor), F. KHROUZ (Prof. Dr. ULB), J.P. VINCKE (ere-bedrijfsrevisor) en C. VAN WYMEERSCH (Prof. Dr. FUNDP)
<i>Secretariaat:</i>	de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI

14.8.2. Helpdesk

De Stichting heeft als taak adviezen te verstrekken:

- aan bedrijfsrevisoren over onderwerpen met betrekking tot de revisorale opdrachten, in de zin van artikel 2, 17° van de gecoördineerde wet van 22 juli 1953, tenzij ingevolge bijzondere omstandigheden het verlenen van een advies niet opportuun wordt geacht (litigieuze context, vragen van overwegend fiscale aard,...)
- aan derden, doch met de beperking dat niet wordt ingegaan op litigieuze vragen, controversiële vragen of onduidelijke vragen. Op boekhoudkundige of fiscale vragen van derden wordt evenmin geantwoord. Er wordt aan mondelinge vragen geen gevolg gegeven.

Vragen moeten steeds schriftelijk (bij voorkeur via het vraagformulier dat beschikbaar is op de website) aan de Stichting worden voorgelegd.

De vraagstellers worden verzocht hun vraag zo nauwkeurig mogelijk te omschrijven en hun standpunt mede te delen samen met de vraagstelling.

In 2007 werden er ongeveer 300 adviezen gegeven (ten overstaan van 215 in 2006 en 220 in 2005).

Daarnaast heeft de Stichting ten doel onder haar eigen verantwoordelijkheid objectieve en wetenschappelijke informatie over vraagstukken die het bedrijfsrevisoraat aanbelangen te verstrekken. De Stichting verzorgt de publicatie van de vroegere Studies IBR. De “institutionele” publicaties zoals het Vademecum, het Jaarverslag, en de IBR-Berichten in het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy* ressorteren onder de verantwoordelijkheid van de Raad van het Instituut en worden bijgevolg door het Instituut zelf uitgegeven.

14.8.3. Publicaties

In 2007 gaf de Stichting de volgende publicaties uit:

- IFRS in een Belgische context, ICCI, 2007, nr. 1;
- Het statuut van de commissaris, ICCI, 2007, nr. 2;
- Het commissarisverslag, ICCI, 2007, nr. 3.

Bedrijfsrevisoren kunnen deze brochures downloaden vanop het extranet van het Instituut.

Niet-bedrijfsrevisoren kunnen de beschrijving en de inhoudstafel van de brochures bekijken op de website *Business & Economics* van de uitgeverij Die Keure die deze brochures bovendien uitgeeft in zijn reeksen “*Tax, Audit & Accountancy*” of “Recht en onderneming”⁽¹⁾.

A. IFRS in een Belgische context

Voor het opstellen van hun geconsolideerde financiële overzichten schakelde de meerderheid van de genoteerde Belgische vennootschappen over van de Belgische boekhoudkundige bepalingen naar het IFRS-stelsel inzake financiële verslaggeving.

Sinds de inwerkingtreding van de Verordening 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen, waardoor het toepassen vanaf 2005 van de IFRS-normen bij het opstellen van de geconsolideerde overzichten voor op een gereguleerde Europese markt genoteerde vennootschappen wordt verplicht gemaakt, heeft het Instituut op regelmatige basis artikels gepubliceerd in de *Periodieke Berichten* (sinds 2006: *Tax Audit & Accountancy*) over dit onderwerp.

In de publicatie “IFRS in een Belgische context” wordt een bloemlezing gemaakt van deze talrijke artikels.

B. Het statuut van de commissaris

Deze publicatie van Prof. Dr. Bernard TILLEMAN (KUL) is een *update* van zijn gelijknamige IBR-Studie van 1997 en bevat een onafhankelijk uitgevoerde wetenschappelijke studie die onder andere de benoeming, de

(1) www.bande.be/NL/Reeksen.aspx?Banner=15596&sm=a_b.

beëindiging, de bezoldiging en de onderzoeksmogelijkheden van de commissaris.

Deze publicatie onderscheidt zich van de door het Instituut eerder uitgegeven praktijkgerichte publicaties zoals in 2004 “*De vennootschap en haar commissaris – praktische toepassingsgevallen*”. Het bewijs hiervan zijn de talrijke bibliografische referenties naar de rechtspraak en de rechtsleer, de rechtsvergelijkende analyse voornamelijk met Frankrijk en Nederland en de incorporatie van de tuchtrechtspraak van het Instituut.

C. Het commissarisverslag

Het ICCI heeft in augustus 2007 een geactualiseerde versie van de IBR-Studie van 1998 over het controleverslag met als titel “Het commissarisverslag opgesteld overeenkomstig de artikelen 144 en 148 van het Wetboek van vennootschappen” gepubliceerd.

Deze publicatie heeft ten doel diverse voorbeelden van situaties en het effect daarvan op het commissarisverslag te bespreken.

Deze publicatie werd opgesteld met de medewerking van talrijke bedrijfsrevisoren, van leden van de Commissie Normen voor de beroepsuitoefening en meer in het bijzonder de confraters Hugo VAN PASSEL, Freddy CALUWAERTS, Luc VLECK en Félix FANK en dit onder de deskundige leiding van confrater Jacques VANDERNOOT, alsmede ondersteund door Nathalie HOUYOUX, Attaché verbonden aan het Instituut en Dries SCHOCKAERT, Verantwoordelijke Standaarden voor de Beroepsuitoefening van het Instituut en met de medewerking van een leescomité bestaande uit Prof. Dr. Marleen WILLEKENS en de heer Robert-Henri FRANSOLET.

14.8.4. Website

Vanaf februari 2008 zal de Stichting over een eigen website beschikken: www.icci.be.

Naast algemene informatie over de Stichting kan men op de website een selectie van de relevante adviezen raadplegen die in de loop van 2007 werden verstrekt. Deze adviezen zijn geklasseerd op thema.

14.8.5. Subcommissie Publicaties

- Voorzitter:* de heer M. DE WOLF (bedrijfsrevisor)
Leden: mevrouw M. WILLEKENS (Prof. Dr. KUL), de heren P.P. BERGER (bedrijfsrevisor) en Ch. VAN WYMEERSCH (Prof. Dr. FUNDP)
Secretariaat: de heren E. VANDERSTAPPEN en V. YANGANDI

Gedurende het jaar 2007 is de Subcommissie Publicaties van de Stichting tweemaal samengekomen.

De Subcommissie Publicaties heeft voornamelijk de volgende onderwerpen behandeld:

- Evaluatie van het tijdschrift *Tax Audit & Accountancy*;
- Evaluatie publicaties 2007;
- Planning publicaties in 2008.

XV

Hoofdstuk XV
TUCHT

15.1. Samenstelling van de tuchtinstanties

Sinds de inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen van de gecoördineerde wet van 1953 is de samenstelling van de Tuchtcommissie gewijzigd.

De Tuchtcommissie zal voortaan samengesteld zijn uit een voorzitter, rechter in functie bij de Rechtbank van Koophandel, een lid onafhankelijk van het beroep van bedrijfsrevisor en tenslotte een bedrijfsrevisor benoemd door de Raad van het Instituut.

De Commissie van Beroep is samengesteld uit drie magistraten waarvan de voorzitter een raadsheer is bij het Hof van Beroep en twee bedrijfsrevisoren die door de algemene vergadering van het Instituut zijn benoemd.

Bijgevolg is de meerderheid van iedere instantie samengesteld uit leden die extern aan het beroep zijn.

Wat de exhaustieve samenstelling van de tuchtinstanties betreft, wordt verwezen naar de pagina's 10 en 11 van dit *Jaarverslag*.

De Raad van het Instituut wenst alle leden van de tuchtinstanties te bedanken voor de waardevolle samenwerking die ze aan het toezicht op de goede beroepsuitoefening door de bedrijfsrevisoren hebben verleend.

15.2. Tuchtstatistieken

15.2.1. Uitspraken in 2007

De beslissingen van de tuchtinstanties voor het jaar 2007⁽¹⁾⁽²⁾ (hetzij in eerste aanleg, hetzij in beroep) kunnen schematisch als volgt worden voorgesteld:

-
- (1) Alle in 2007 uitgesproken beslissingen betreffen procedures die werden ingeleid op basis van de procedure zoals deze van toepassing was tot 30 augustus 2007.
 - (2) Voor een overzicht van de tuchtuitspraken met aanduiding van trefwoorden, kan verwezen worden naar de internetsite van het Instituut www.ibr-ire.be (onder "Documentatie").

Tuchtuitspraken tegen bedrijfsrevisoren ⁽¹⁾	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Waarschuwing	2	3	–	1
Berisping	3	3	3	–
Schorsing	8	3	3	1
Schrapping	4	1	–	–
Gegronnd, maar geen sanctie	1	–	–	–
Ongegrond of ingetrokken	1	–	–	–
Tussenvonnis	5	–	–	2
Verbod bepaalde opdrachten te aanvaarden of verder te zetten	–	3	–	–
Subtotaal	24	13	6	4
Totaal	37		10	

Hierna volgt een gedetailleerd overzicht van het aantal schorsingen dat in 2007 door de tuchtinstanties is uitgesproken.

Schorsingen uitgesproken in 2007	Eerste aanleg		Beroep	
	N	F	N	F
Schorsing van 7 dagen	1	–	–	–
Schorsing van 14 dagen	2	–	2	–
Schorsing van 15 dagen	1	2	–	–
Schorsing van 1 maand	2	1	1	1
Schorsing van 2 maanden	2	–	–	–
Subtotaal	8	3	3	1
Totaal	11		4	

15.2.2. Nieuwe dossiers

In de loop van 2007 heeft de Raad van het Instituut beslist om 31⁽²⁾ nieuwe dossiers aan de Tuchtcommissie (Nederlandstalige of Franstalige kamer) over te maken:

- (1) Wanneer in eenzelfde dossier zowel de natuurlijke persoon als de rechtspersoon zijn gedagvaard en de sanctie die wordt uitgesproken is identiek, dan werd de sanctie slechts éénmaal geteld.
- (2) Dit cijfer betreft de dossiers die door de Raad van het Instituut zijn goedgekeurd en aan de tuchtinstanties zijn overgemaakt; er wordt hierbij geen rekening gehouden met de tuchtverwijzingen die in de schoot van de Commissie van Toezicht of de Commissie Kwaliteitscontrole in voorbereiding zijn.

21 dossiers (14 N en 7 F) hebben betrekking op deontologische en/of technische inbreuken.

10 dossiers (7 N en 3 F) hebben betrekking op administratieve tekortkomingen, zoals de niet-betaling van de bijdragen.

Hierna wordt een overzicht gegeven van het aantal tuchtdossiers dat de Raad van het Instituut aan de tuchtorganen tussen 1997 en 2007 heeft bezorgd.

Jaar	Aantal ingediende dossiers
1997	16
1998	9
1999	6
2000	2
2001	20
2002	37
2003	26
2004	34
2005	27
2006	26
2007	31

15.2.3. Zittingen van de tuchtinstanties in 2007

De Nederlandstalige kamer van de Tuchtcommissie heeft in 2007 12 keer gezeteld.

In 2007 heeft de Franstalige kamer van de Tuchtcommissie tien keer gezeteld (negen halve dagen en één volledige dag).

De Nederlandstalige kamer van de Commissie van Beroep heeft in 2007 negen keer gezeteld.

In 2007 heeft de Franstalige kamer van de Commissie van Beroep acht keer gezeteld.

15.3. Openbaarmaking van de kalender van de tuchtinstanties

Overeenkomstig artikel 24 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren zijn de tuchtinstanties ertoe gehouden om ieder jaar de kalender van hun zittingen vast te stellen.

Het Instituut heeft de vastgestelde kalenders van de zittingen openbaar gemaakt door deze *on line* op de website van het Instituut ter beschikking te stellen teneinde aan de vereisten van voormeld artikel 24 te voldoen.

15.4. Samenvatting van de tuchtbeslissingen

Gezien het feit dat het aantal tuchtbeslissingen de laatste jaren is toegenomen en dat de samenvatting ervan per definitie een zekere subjectiviteit met zich meebrengt, heeft de Raad van het Instituut sedert 2004 aan professor Bernard TILLEMAN, Gewoon Hoogleraar aan de K.U. Leuven, gevraagd om de samenvattingen van de tuchtspraken op te stellen. Professor TILLEMAN is, gezien zijn diverse publicaties inzake de tuchtrechtsspraak, hiervoor bijzonder goed geplaatst.

Zijn bijdrage over de tuchtrechtsspraak van 2007 wordt hierna opgenomen als bijlage “Overzicht van de tuchtrechtsspraak 2007”.

15.5. Impact van een komende of nog niet afgesloten kwaliteitscontrole op het verloop van een tuchtprocedure

De Tuchtcommissie heeft het nuttig geacht het onderzoek van een tuchtdossier betreffende technische tekortkomingen *sine die* uit te stellen in afwachting van het resultaat van een vervroegde komende kwaliteitscontrole tijdens het burgerlijk jaar. De Tuchtcommissie vroeg tevens aan de Raad van het Instituut een eventuele en nieuwe beslissing tot verwijzing te nemen na afloop van deze controle⁽¹⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer van de Tuchtcommissie IBR, 6 februari 2007, nr. 0325/06/N.

De Tuchtcommissie was van mening dat er kennis diende te worden genomen van het resultaat van de komende vervroegde kwaliteitscontrole alvorens zich ten gronde over de tenlasteleggingen uit te spreken.

De Raad van het Instituut heeft tegen deze beslissing beroep aangetekend aangezien hij van mening is dat de tuchtinstanties over geen enkele bevoegdheid beschikken met het oog op het verzoek gericht aan de Raad om een nieuwe beslissing tot verwijzing te nemen.

Overeenkomstig artikel 5 van het Gerechtelijk Wetboek was de Raad van het Instituut eveneens de mening toegedaan dat het niet toekwam aan de geldig geïndiepte instantie om op straffe van rechtsweigeren een beslissing te nemen en zijn rechtsbevoegdheid uit te putten.

De Commissie van Beroep heeft de door de Raad van het Instituut ontwikkelde redenering gevolgd en heeft een beslissing genomen zonder het resultaat van de komende kwaliteitscontrole af te wachten⁽¹⁾.

In het licht van de rechtspraak van de Commissie van Beroep heeft de Raad van het Instituut de principiële beslissing genomen om systematisch beroep aan te tekenen of zich te verzetten tegen beslissingen die het onderzoek van de tenlasteleggingen uitstellen in afwachting van een komende kwaliteitscontrole.

15.6. Mogelijkheid voor de Raad van het Instituut om zich voor de tuchtinstanties door een lid van de Commissie van Toezicht of de Commissie Kwaliteitscontrole te laten vertegenwoordigen

Onder het vroegere wettelijk systeem werd de Raad van het Instituut op de zitting voor de tuchtinstanties door één van zijn leden vertegenwoordigd.

Artikel 27 van het koninklijk besluit van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren schrijft voor dat de Raad van het Instituut zich kan laten bijstaan of vertegenwoordigen door een advocaat of een bedrijfsrevisor.

(1) Nederlandstalige Kamer van de Beroep IBR, 28 juni 2007, nr. 0325/06/N.

De Raad van het Instituut heeft beslist om zich de mogelijkheid voor te behouden om over te gaan tot de aanstelling van een bedrijfsrevisor, lid van de Commissie van Toezicht of van de Commissie Kwaliteitscontrole, die zich kandidaat stelt en over nuttige en voldoende ervaring terzake beschikt teneinde hem voor de tuchtinstanties te vertegenwoordigen.

Deze beslissing heeft als doel de werklast beter te verdelen door deze van de leden van de Raad van het Instituut in enige mate te verlichten, waarbij de verdediging van de belangen van het beroep wordt gewaarborgd door confraters die over een perfecte kennis van de dossiers en de aspecten verbonden met het recht en de tuchtprocedure beschikken.

15.7. Mogelijkheid voor een bedrijfsrevisorenkantoor om een schorsingssanctie in een geldboete om te zetten

De laatste 20 jaar was er een duidelijke stijging van het aantal bedrijfsrevisorenkantoren (rechtspersonen). Het bleek nuttig een alternatief systeem uit te werken voor vennootschappen. Dit systeem betreft de schorsingen voor korte duur van bedrijfsrevisorenkantoren, rekening houdend met de onredelijke gevolgen die dergelijke sancties, in bepaalde gevallen, zouden kunnen hebben voor vennoten die niet persoonlijk een tuchtrechtelijke fout hebben begaan, alsook voor de medewerkers en het personeel van het betrokken kantoor.

In antwoord op een wens van de Raad van het Instituut voorziet het nieuwe artikel 73 van de gecoördineerde wet van 1953 in de mogelijkheid om, ingeval van schorsing van maximum één maand, het bedrijfsrevisorenkantoor toe te laten zijn beroepsactiviteiten voort te zetten op voorwaarde dat een bedrag aan het Instituut wordt overgemaakt van 500 euro per vennoot die de hoedanigheid van bedrijfsrevisor heeft, vermenigvuldigd met het aantal kalenderdagen van de schorsing.

Het toenemend aantal bedrijfsrevisorenkantoren deed de vraag rijzen of het juridisch mogelijk was een bedrijfsrevisorenkantoor naar de tuchtinstanties door te verwijzen in het kader van tekortkomingen die werden vastgesteld in de uitoefening van een mandaat dat aan een vaste vertegenwoordiger van dat kantoor toevertrouwd was.

Het nieuwe artikel 72, § 2 van de gecoördineerde wet van 1953 bepaalt dat, ingeval van verwijzing van een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon naar de instanties, het bedrijfsrevisorenkantoor dat door de bedrijfsrevisor wordt vertegenwoordigd slechts wegens een onderscheiden fout kan worden doorverwezen.

De onderscheiden fout kan uit verkeerde procedures of instructies bestaan die door het bedrijfsrevisorenkantoor worden opgesteld of aangenomen alsmede er van kracht zijn.

Het huidige artikel 72, § 2 van de wet is een bevestiging van de principiële beslissing die voorheen door de Raad van het Instituut werd genomen.

BIJLAGEN

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs d'Entreprises
 Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referentie
DS/vl:svds

Uw referentie

Datum
30 augustus 2007

Geachte Confrater,

Betreft: Nieuwe normen van het IBR inzake bepaalde aspecten die verband houden met de onafhankelijkheid van de commissaris

U vindt in bijlage de nieuwe normen van het IBR inzake bepaalde aspecten die verband houden met de onafhankelijkheid van de commissaris, in overeenstemming gebracht met het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen.

Deze normen treden in werking op 29 juni 2008.

In vergelijking met de versie die u reeds werd medegedeeld in ontwerpvorm in 2006, heeft de Raad van het IBR rekening gehouden met al de opmerkingen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, zoals geformuleerd in haar advies van 12 december 2006 met betrekking tot het ontwerp van normen van het Instituut der Bedrijfsrevisoren inzake bepaalde aspecten verbonden aan de onafhankelijkheid van de commissaris :

- 1) de definitie van organisatie van openbaar belang en het verband met de wettelijke definitie (art. 2 van de wet van 22 juli 1953 ingevoerd door het bijzonder volmachtenbesluit van 21 april 2007);
- 2) de afschaffing van de extraterritoriale gevolgen door de relaties tussen het buitenlands netwerk en de buitenlandse entiteiten verbonden aan de gecontroleerde entiteit, op grond van het principe ingevoerd in artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen door de wet van 20 juli 2006, uit het toepassingsgebied te sluiten (voor het geheel van de norm);

Rue d'Arenbergstraat 13
 Brussel B-1000 Brussels
 TEL.: 02 512 51 36
 FAX: 02 512 75 05
 e-mail: info@ibr-ire.be
 RIBAN/Sanque: 000000953548

Créé par la loi du 22 juillet 1953
 Opposé par décret du 29 juin 1963

J..

■ Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs d'Entreprises

Koninklijk Instituut - Institut royal

Omzendbrief aan de leden op 30 augustus 2007

Pagina 2

- 3) de wachtperiode (twee jaar) en documenteren van de veiligheidsmaatregelen;
- 4) de omzetting van artikel 22.2. van de Europese richtlijn van 17 mei 2006 dat handelt over verschillende typen van relaties die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrang kunnen brengen, in het bijzonder op het gebied van bijkomende diensten bij de wettelijke controle van de jaarrekeningen;
- 5) het verbod van resultaatgebonden honoraria voor de commissaris en zijn netwerk in het geval van een wettelijke controle van de rekeningen enerzijds, en anderzijds een inschatting van de risico's die de onafhankelijkheid aantasten, en in voorkomend geval, van de veiligheidsmaatregelen in de andere gevallen;
- 6) de rotatie (vervangings van de permanente vertegenwoordiger binnen het revisorenkantoor of, in geval van een commissarismandaat dat uitgeoefend wordt door een revisor als natuurlijk persoon, vervanging van deze revisor);
- 7) de noodzaak om overgangsmaatregelen te voorzien.

Met confraternele groeten,

Pierre P. BERGER

Biilage: 1

**NORMEN VAN HET INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN
INZAKE BEPAALDE ASPECTEN VERBONDEN MET
DE ONAFHANKELIJKHEID VAN DE COMMISSARIS**

(in werking op 29 juni 2008)

**Tocpassing van de Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van
17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde
jaarrekeningen,
tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad,
en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad**

Gezien artikelen 133 en 134 van het Wetboek van vennootschappen,

Gezien de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren,

Gezien artikel 184 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen¹

Gezien het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren,

Gezien de Aanbeveling van de Europese Commissie van 16 mei 2002 aangaande de "onafhankelijkheid van de met de wettelijke controle belaste accountant in de EU: basisbeginselen",

Gezien de Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad,

Gezien de adviezen van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB) van 25 januari 2005² en van 12 december 2006,

Overwegende dat de Europese Unie een reeks bepalingen heeft uitgevaardigd met het oog op de harmonisatie, op een hoog kwalitatief niveau, van de regels met betrekking tot de wettelijke controle op de jaarrekening en met betrekking tot het beroep van wettelijke controleur van de rekeningen, met name door middel van de Richtlijn van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen (Internationale "auditrichtlijn"), de Aanbeveling van de Europese Commissie van 15 november 2000 met betrekking tot de minimumvereisten inzake waarborging van de kwaliteit van de wettelijke controle in de Europese Unie en de Aanbeveling van de Commissie van 16 mei 2002 met betrekking tot de onafhankelijkheid van de met de wettelijke controle belaste accountant in de EU,

¹ Zoals gewijzigd door het Koninklijk besluit van 4 april 2015 betreffende de prestaties die de onafhankelijkheid van de commissaris in het gedrag brengen genomen in uitvoering van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen (*Belgisch Staatsblad*, 19 mei 2015).

² *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen*, 19.11.2005, L 191/72 II.

³ De IIRLB stelt voor om de publicatie van een aanbeveling van het Instituut der Bedrijfsrevisoren inzake onafhankelijkheid van de commissaris uit te stellen tot de definitieve goedkeuring van de auditrichtlijn.

Overwegende dat deze normen er zodoende toe strekken om onder andere de bepalingen van de Europese richtlijn van 17 mei 2006 om te zetten, zich inspirerend op de bepalingen van de Europese aanbeveling van 16 mei 2002, die betrekking hebben op het algemeen onafhankelijkheidsprincipe, op de bezoldiging van het mandaat van de commissaris en van de andere diensten, en in het bijzonder de bepalingen betreffende de economische onafhankelijkheid en de resultaatgebonden honoraria (*contingent fees*).

Dat bovendien, inzake de onafhankelijkheid en in het bijzonder wat de organisaties van openbaar belang betreft, de audit richtlijn in overweging (26) bepaalt: *“Ter versterking van de onafhankelijkheid van de wettelijke auditors van organisaties van openbaar belang dient/dienen de voornaamste vennoot/vennoten die deze organisaties controleert/controleeren, te rouleren. Daartoe dienen de lidstaten te bepalen dat de voornaamste vennoot/vennoten bij een gecontroleerde organisatie wordt/worden vervangen, terwijl wordt toegestaan dat het auditkantoor waaraan de voornaamste vennoot/vennoten verbonden is/zijn, de wettelijke auditor van die instelling blijft (...)”*.

Dat de Lidstaten sinds meerdere jaren bepalingen toepassen met betrekking tot het houden van het openbaar register, de toegang tot het beroep, de permanente vorming, de kwaliteitscontrole, het toezicht, de tucht en het toezicht op de activiteiten van het beroep.

Dat in België de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren aan de basis ligt van bovenvermelde mechanismen,

Overwegende dat men met de term “permanente vertegenwoordiger” de bedrijfsrevisor(en) bedoelt die, naast de ondertekening van het verslag, de auditbeslissingen draagt/dragen) na, ten minste, een herziening van de door het auditteam uitgevoerde werkzaamheden.

Dat hij gebrek aan specifieke definities in onderhavige normen, de gebruikte termen in onderhavige normen, deze beogen zoals gedefinieerd in de toepassbare wetgeving en reglementering.

Overwegende dat de bepalingen van de Aanbeveling van de Europese Commissie van 16 mei 2002 aangaande de *“onafhankelijkheid van de met de wettelijke controle belaste accountant in de EU: basisbeginselen”* betrekking hebben op de bedrijfsrevisoren in het kader van de uitoefening van het mandaat van commissaris,

Dat voor het merendeel van deze bepalingen de regels reeds voorzien zijn in de Belgische wetgeving en reglementering, in het bijzonder in artikels 133 en volgende van het Wetboek van vennootschappen, artikels 183*bis* tot 183*sexies* van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen⁴, de Wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut der Bedrijfsrevisoren en het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisor,

Dat deze normen van toepassing zijn onverminderd de bovenvermelde regels en alle andere bijkomende wettelijke en reglementaire bepalingen,

Overwegende dat het past de toepassing van andere bepalingen van de Europese aanbeveling van 16 mei 2002 en van de nieuwe auditrichtlijn eveneens aan te bevelen aan de bedrijfsrevisoren in het kader van de uitoefening van hun mandaat als commissaris of een equivalent mandaat.

⁴ Zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot uitvoering van artikel 133 van het Wetboek van vennootschappen (*Belgisch Staatsblad*, 19 mei 2003).

Dat in bepaalde omstandigheden, gesopteerd wordt voor bepalingen die verdergaan dan de cisen voorzien in de auditrichtlijn, rekening houdend met het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beropen,

Overwegende dat het Verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisor bepaalt: *“De vraag naar de mogelijkheid of zelfs de wenselijkheid om een juridische definitie te formuleren voor een bij uitstek persoonlijk begrip als de onafhankelijkheid, kan gesteld worden. Ongeacht de toestand waar het probleem ter sprake komt, houdt de onafhankelijkheid verband met de persoonlijkheid van de beroepsbeoefenaar, zijn bekwaamheid, zijn karakter en zijn opvatting over zijn maatschappelijke rol”*;

Dat het raadzaam is voor de inwerkingtreding in principe een boekjaar te laten aan de bedrijfsrevisoren om alle maatregelen te treffen die vereist zijn door deze normen, echter met behoud van de uiterste datum voor de omzetting van de auditrichtlijn ten laatste op 29 juni 2008,

De Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren (IBR) heeft onderhavige normen tijdens de zitting van 30 augustus 2007 goedgekeurd.

1. Inleiding : conceptueel kader – risico's en veiligheidsmaatregelen

Deze normen passen in het kader van de omzetting van de auditrichtlijn die onder andere voorziet in bepalingen inzake de onafhankelijkheid. In overweging (11) van de auditrichtlijn wordt er zodoende uitdrukkelijk voorzien dat de Europese Commissie uitvoeringsmaatregelen inzake de onafhankelijkheid kan vaststellen en dat ze daarbij rekening zou kunnen houden met de beginselen in de Europese aanbeveling van 16 mei 2002 *“de onafhankelijk van de met de wettelijke controle belaste accountant in de EU : basisbeginselen”*. De aanbeveling stelt een conceptuele benadering voor, die erin bestaat een reeks beginselen te definiëren aangaande de onafhankelijkheid van de commissaris, die toestaat het hoofd te bieden aan voortdurende wijzigingen van specifieke omstandigheden, en die past in de wil om te komen tot harmonisatie op Europees en internationaal niveau.

Volgens de benadering “risico's en veiligheidsmaatregelen”, onderzoekt de commissaris of er een financiële, zakelijke, werkrelatie of relatie van enige andere aard bestaat tussen hemzelf, het bedrijfsrevisorenkantoor of het netwerk en de gecontroleerde entiteit die vatbaar is voor een inbreuk op de onafhankelijkheid. In dat geval, zal hij er over waken dat er veiligheidsmaatregelen worden toegepast om deze risico's te beperken.

Indien het belang van de risico's, vergeleken met de toegepaste veiligheidsmaatregelen, van die aard is dat de onafhankelijkheid in gevaar wordt gebracht, mag de bedrijfsrevisor of het bedrijfsrevisorenkantoor de wettelijke controle niet uitvoeren.

2. Toepassingsgebied

- 2.1.** Ongeacht de juridische vorm van de gecontroleerde entiteit, zijn onderhavige normen, zonder afbreuk te doen aan het specifieke toepassingsgebied onder punt 6.2., van toepassing op de commissarismandaten en de andere opdrachten met betrekking tot de certificering van de gepubliceerde of neergelegde enkelvoudige of geconsolideerde

jaarrekening en waarvan het verslag van de revisor gepubliceerd of neergelegd is.

Bijgevolg verwijst het woord commissaris eveneens naar de bedrijfsrevisor die andere certificeringsopdrachten uitvoert, zoals vermeld in de vorige alinea.

- 2.2. De rotatie, bedoeld in punt 6.2, is enkel van toepassing op het commissarismandaat bij een organisatie van openbaar belang en van de belangrijke Belgische of buitenlandse filialen van zo'n organisatie naar Belgisch recht wanneer deze geconsolideerde jaarrekeningen opstelt.

De organisaties van openbaar belang zijn deze zoals gedefinieerd in artikel 2, 7^e van de wet van 22 juli 1953.

- 2.3. Zonder afbreuk te doen aan het in punt 2.2. bedoelde toepassingsgebied, betreffen de bepalingen van onderhavige normen niet de diensten uitgevoerd door de buitenlandse leden van het netwerk van de commissaris ten aanzien van buitenlandse entiteiten verbonden met de gecontroleerde rechtspersoon.

3. Onafhankelijkheidsprincipe

- 3.1. Zonder afbreuk te doen aan de wettelijke en reglementaire bepalingen, moet de bedrijfsrevisor zich in alle onafhankelijkheid kwijten van zijn mandaten die hem zijn toevertrouwd als commissaris, zowel voor wat betreft de geestelijke als de schijnbare onafhankelijkheid.

De onafhankelijkheid van de commissaris bevat twee onafscheidbare aspecten:

- de geestesonafhankelijkheid, d.w.z. een morele houding waarbij alleen rekening wordt gehouden met de te nemen beslissingen in het kader van de uitvoering van het mandaat met alle overwegingen die voor de toevertrouwde taak van belang zijn;
- de schijnbare onafhankelijkheid, d.w.z. het vermijden van feiten en situaties die dermate van belang zijn dat zij een redelijk denkende en geïnformeerde derde ertoe kunnen brengen het vermogen van de bedrijfsrevisor om objectief te handelen, in twijfel te trekken.

- 3.2. Een bedrijfsrevisor natuurlijke persoon of een bedrijfsrevisorenkantoor mag geen wettelijke controle van de jaarrekening uitvoeren wanneer er een, rechtstreekse of onrechtstreekse, financiële, zakelijke-, werkrelatie of relatie van enige andere aard bestaat, met inbegrip van het leveren van bijkomende diensten andere dan auditediensten, tussen de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon, het bedrijfsrevisorenkantoor of het netwerk en de gecontroleerde entiteit die een redelijk denkende en terzake kundige objectieve derde partij ertoe zou leiden tot de conclusie te komen dat de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon of van het bedrijfsrevisorenkantoor in het gedrang is gebracht.

Indien de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon of van het bedrijfsrevisorenkantoor onderworpen is aan risico's zoals zelfcontrole, eigenbelang, belangenbechartiging, te grote familiariteit, te verregaand vertrouwen, of intimidatie, moet de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon of het bedrijfsrevisorenkantoor

veiligheidsmaatregelen toepassen om deze risico's te beperken.

Indien de omvang van de risico's in verhouding tot de toegepaste veiligheidsmaatregelen zodanig is dat zijn onafhankelijkheid in gevaar wordt gebracht, mag de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon of het bedrijfsrevisorcentraat de wettelijke controle van de jaarrekening niet verrichten.

4. Prestaties verricht binnen de twee jaar voorafgaand aan een benoeming als commissaris

4.1. Gedurende twee jaar voorafgaand aan de benoeming tot commissaris, mag de bedrijfsrevisor of zijn netwerk geen prestaties verrichten die hun onafhankelijkheid in het gedrang zouden brengen.

4.2. Indien het risico van schending van de onafhankelijkheid van de commissaris, zoals bedoeld in 4.1., onbelangrijk is, mag de bedrijfsrevisor het mandaat van commissaris aanvaarden voor zover hij veiligheidsmaatregelen zou toepassen die het risico van schending van zijn onafhankelijkheid op een aanvaardbaar niveau zou behouden.

De geïdentificeerde risico's evenals de genomen veiligheidsmaatregelen dienen te worden opgenomen in het controledossier van de commissaris bij de aanvaarding van het commissarismandaat.

4.3. In geval geen enkele veiligheidsmaatregel bedoeld in 4.2. passend zou lijken te zijn, moet de bedrijfsrevisor zich onthouden van een commissarismandaat.

4.4. In volgende gevallen is het risico van schending van de onafhankelijkheid zodanig dat het moeilijk kan worden beperkt door middel van een veiligheidsmaatregel. Behalve in uitzonderlijke naar behoren gemotiveerde gevallen zal de bedrijfsrevisor het mandaat moeten weigeren.

Het betreft gevallen waarin binnen de twee jaar voorafgaand aan zijn benoeming, de bedrijfsrevisor of een lid van zijn netwerk:

- a) regelmatig bijstand heeft verleend of heeft deelgenomen aan het voeren van de boekhouding of aan de opstelling van de jaarrekening of van de geconsolideerde jaarrekening van de betrokken vennootschap, van een Belgische vennootschap die haar controleert of één van haar belangrijke Belgische of buitenlandse dochtervennootschappen;
- b) tussengekomen is in de werving van personen die deel uitmaken van een orgaan of van het leidinggevend personeel van de betrokken vennootschap, van een Belgische vennootschap die haar controleert of van één van haar belangrijke Belgische of buitenlandse dochtervennootschappen.

5. Honoraria voor het commissarismandaat en andere diensten

5.1. Resultaatgebonden honoraria

5.1.1. De resultaatgebonden honoraria met betrekking tot de wettelijke controle van de jaarrekening zijn verboden.

5.1.2. Wanneer er opdrachten uitgevoerd worden door de commissaris of door zijn netwerk,

in een onderneming waarin de commissaris bevoegd is voor de wettelijke controle, of in een daaraan verbonden entiteit, is het niet toegestaan aan de commissaris of zijn netwerk opdrachten uit te voeren tegen vergoeding van resultaatgebonden honoraria, ongeacht de genomen veiligheidsmaatregelen.

- 5.1.3.** Zonder afbreuk te doen aan punt 5.1.2., kan de mogelijkheid worden voorzien wanneer er opdrachten uitgevoerd worden in een entiteit waarin de wettelijke controle van de rekeningen niet wordt uitgevoerd door een wettelijke auditor of een bedrijfsrevisorenkantoor, verbonden aan hetzelfde netwerk, een contract tussen de partijen af te sluiten waarin het resultaatgebonden honorarium wordt opgenomen. De onafhankelijkheidsrisico's moeten worden beoordeeld en de aangepaste veiligheidsmaatregelen moeten worden genomen zodanig dat het risico naar een aanvaardbaar niveau wordt gebracht. Het is bovendien van belang dat de onafhankelijkheidsrisico's, alsook de genomen veiligheidsmaatregelen opgenomen worden in het dossier van de beroepsbeoefenaar, zodanig dat dit een spoor bevat van de gedane beoordeling op het ogenblik van de aanvaarding van het mandaat. De opdrachtbrief zal eveneens melding moeten maken dat de honoraria resultaatgebonden zijn en dat gepaste veiligheidsmaatregelen genomen werden om het risico naar een aanvaardbaar niveau te brengen.
- 5.2. Verhouding tussen totale honoraria en totale inkomsten**
- 5.2.1.** Elke dienstverlening (commissarismandaat en andere diensten) door een commissaris, een bedrijfsrevisorenkantoor of een andere entiteit binnen zijn netwerk, aan een gecontroleerde rechtspersoon, en aan Belgische entiteiten die haar controleren alsook aan haar Belgische of buitenlandse dochtervennootschappen, mag geen financiële afhankelijkheid creëren ten aanzien van deze gecontroleerde rechtspersoon of groep rechtspersonen.
- 5.2.2.** Er wordt geacht sprake van financiële afhankelijkheid o.a. wanneer het totaal bedrag aan honoraria dat een commissaris en in voorkomend geval het bedrijfsrevisorenkantoor waartoe hij behoort van een gecontroleerde rechtspersoon en de met deze rechtspersoon verbonden entiteiten, voor om het even welke opdracht, ontvangst(ontvangen) of moet(en) ontvangen, gedurende een periode van drie jaar, 20% of meer uitmaakt van de totale inkomsten van deze commissaris en in voorkomend geval van het bedrijfsrevisorenkantoor waartoe hij behoort. Dergelijke evaluatie over de driejarige periode dient jaarlijks te worden uitgevoerd, rekening houdend met het lopende boekjaar en de twee voorgaande boekjaren.
- 5.2.3.** Men gaat er tevens van uit dat er sprake is van financiële afhankelijkheid o.a. wanneer het totaal bedrag aan honoraria dat de commissaris en zijn netwerk van een gecontroleerde rechtspersoon en de met deze rechtspersoon verbonden entiteiten, voor om het even welke opdracht, ontvangt of moet ontvangen, gedurende een periode van drie jaar, 20% of meer van de totale inkomsten van dit netwerk uitmaakt. Dergelijke evaluatie over de driejarige periode dient jaarlijks te worden uitgevoerd, rekening houdend met het lopende boekjaar en de twee voorgaande boekjaren.
- 5.2.4.** Voor de beoordeling van de grens van 20 %, past het rekening te houden met de honoraria ontvangen door de commissaris en zijn netwerk van de met de gecontroleerde rechtspersoon verbonden entiteiten en van de entiteiten binnen dewelke dezelfde persoon of dezelfde groep personen in rechte of in feite, een wezenlijke

invloed uitoefent op de aanstelling van de commissaris⁵.

5.2.5. Er zou kunnen aangenomen worden dat er verschillen opgemerkt worden ten opzichte van de bovenvermelde drempels tijdens de eerste jaren van uitoefening van het beroep of in andere gelijkaardige situaties. Voor wat betreft de bedrijfsrevisoren natuurlijke personen, betreft die zich voor de eerste keer in het beroep vestigen, worden de berekeningen, bedoeld in punten 5.2.2., 5.2.3. en 5.2.4., voor de eerste keer verricht vijf jaar na de inschrijving in het openbaar register. Tijdens deze periode van vijf jaar moeten deze bedrijfsrevisoren veiligheidsmaatregelen nemen, zoals, bij voorbeeld, het nazicht van de werkzaamheden door een andere revisor en het inrichten van een versterkte interne kwaliteitscontrole.

5.3. Verhouding tussen audit en non-audit-honoraria

De commissaris dient tevens te overwegen of het bedrag van de honoraria met betrekking tot andere opdrachten dan de controle van de rekeningen in de gecontroleerde entiteit en de daarmee verbonden entiteiten een risico van financiële afhankelijkheid kan teweeg brengen, in het bijzonder wanneer het bedrag van de honoraria voor non-auditdiensten het bedrag van de honoraria voor auditdiensten overschrijft. Deze overweging dient zelfs gemaakt te worden ten aanzien van niet beursgeoteerde vennootschappen en diegene die niet gehouden zijn tot het opstellen en openbaar maken van een geconsolideerde jaarrekening.

In het geval dat het risico als significant wordt beschouwd, en zonder afbreuk te doen aan de toepasselijke wettelijke bepalingen, moet de commissaris veiligheidsmaatregelen treffen om het risico te verminderen tot een aanvaardbaar niveau.

5.4. Onbetaalde honoraria

Wanneer er sprake is van een aanzienlijke achterstand bij de betaling van honoraria voor het commissarismandaat en andere opdrachten en dat het bedrag van deze onbetaalde honoraria, individueel of tezamen met de honoraria voor lopende opdrachten, als een lening van een aanzienlijke omvang kan worden opgevat, dan wordt de uit eigenbelang voortvloeiende bedreiging voor de onafhankelijkheid van de commissaris zodanig groot geacht dat deze een nieuwe opdracht moet weigeren en/of zijn lopend mandaat zou moeten neerleggen met inachtneming van de bepalingen voorzien in artikels 135 en 136 van het Wetboek van vennootschappen.

6. Rotatie

6.1. Er kunnen zich uit een te verre gaand vertrouwen of te grote familiariteit voortvloeiende bedreigingen voordoen wanneer bepaalde leden van het bij de commissarisopdracht betrokken team aan deze opdracht geregeld en voor lange tijd meewerken.

6.2. Om deze bedreigingen te beperken, is de commissaris verplicht, in het geval van een commissarismandaat bij een organisatie van openbaar belang:

a) ten minste de vaste vertegenwoordiger(s) van het bedrijfsrevisorenkantoor te

⁵ Cf. artikel 13 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994.

vervangen, of in het geval het mandaat wordt uitgeoefend door een commissaris natuurlijke persoon, het mandaat over te dragen aan een confrater na uiterlijk zes jaar na zijn/hun benoeming. De vervangen bedrijfsrevisor(en) mag/mogen slechts opnieuw aan de controle van de gecontroleerde entiteit deelnemen na verloop van een periode van tenminste twee jaar⁶.

- b) het onafhankelijkheidsrisico te onderzoeken dat kan voortvloeien uit de langdurige medewerking van andere leden van het bij de controle-opdracht betrokken team, en adequate veiligheidsmaatregelen te treffen om dit risico tot een aanvaardbaar niveau te herleiden.

7. Inwerkingtreding en overgangsbepalingen

7.1. Deze normen treden in werking op 29 juni 2008.

7.2. De bepalingen van punt 5.2. zijn van toepassing op de honoraria met betrekking tot de boekjaren van de commissaris, natuurlijke persoon en van het bedrijfsrevisorenkantoor die aanvangen ten vroegste de dag van de inwerkingtreding van deze normen, alsook op de honoraria van de twee boekjaren voorafgaand aan dit boekjaar.

7.3. De bepalingen van punt 6.2. zijn van toepassing op de commissarismandaten die aanvangen op 29 juni 2008 of op een later tijdstip waarvan de permanente vertegenwoordiger(s) van de bedrijfsrevisorenkantoren of de commissaris(sen), natuurlijke perso(o)n(en) in functie is/zijn in deze mandaten sedert zes jaar of meer. De rotatie moet toegepast worden bij alle mandaten die hernieuwd worden vanaf 29 juni 2008, ten laatste op het ogenblik dat de termijn van zes jaar wordt bereikt op het ogenblik van een hernieuwing van een mandaat⁷.

* * *

⁶ Zie ook het in 2.2. bedoelde toepassingsgebied.

⁷ In de mate waarin deze bepalingen van toepassing zijn op 29 juni 2008, zijn de bepalingen bedoeld in punt 7.3. van toepassing op het commissarismandaat met ingang van 29 juni 2008; bijvoorbeeld: (1) indien de commissaris herbenoemd is op 1 september 2007 en dat de vaste vertegenwoordiger in functie is sedert zes jaar op deze datum, zal deze laatste in functie kunnen blijven tot op het einde van het mandaat van de commissaris op 31 augustus 2010; (2) indien de commissaris herbenoemd is op 1 september 2008 en dat de vaste vertegenwoordiger in functie is sedert zes jaar of meer op deze datum, zal een andere vaste vertegenwoordiger aangeduid moeten worden op 1 september 2008; (3) indien de commissaris herbenoemd is op 1 september 2008 en dat de vaste vertegenwoordiger in functie is sedert vijf jaar op deze datum, zal de vaste vertegenwoordiger ten laatste vervangen moeten worden op 1 september 2011 of ten laatste op de datum van de eerstvolgende algemene vergadering die zich uitspreekt over de goedkeuring van de voor echt verklaarde rekeningen door zijn vaste vertegenwoordiger.

Instituut van de Bedrijfsrevisoren
Institut des Réviseurs d'Entreprises
 Koninklijk Instituut - Institut royal

MEDEDELING AAN DE LEDEN

De Voorzitter

Correspondent
 sg@ibr-ire.be

Ontv. referentie
 DS/SQ/rb

Uw referentie

Datum
 31 augustus 2007

Geachte Confrater,

Betreeft: Nieuwe Norm voor permanente vorming van het IBR

Gelieve als bijlage de nieuwe Norm voor permanente vorming van het IBR, zoals aangepast aan het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (HREB), te willen vinden.

Deze norm werd op 30 augustus 2007 door de Raad van het IBR goedgekeurd en treedt in werking op 1 januari 2008.

In vergelijking met de versie die u in 2006 in ontwerp werd meegedeeld, heeft de Raad van het IBR rekening gehouden met de opmerkingen van een aantal confraters, evenals met alle bemerkingen van de HREB zoals verwoord in het advies van 29 juni 2007, met betrekking tot het ontwerp van Norm voor permanente vorming van het IBR.

Rekening houdende met voormelde opmerkingen, werden de volgende belangrijke wijzigingen aan de actuele Norm voor permanente vorming aangebracht:

- 1) Toepassingsgebied: de nieuwe Norm is enkel van toepassing op de bedrijfsrevisor (artikel 1). De verwijzing naar de "professionele medewerkers" werd weggelaten, hetgeen inhoudt dat deze Norm niet van toepassing is op de stagiairs;
- 2) Berekening op basis van een tijdshorizon van meer dan één jaar (opmerking van de HREB): de bedrijfsrevisor moet op elk ogenblik de naleving van de criteria voor permanente vorming kunnen aantonen (artikel 1);

J..

Rue d'Enferstraat 13
 Brussel B-1000 Brussels
 TEL.: 02 512 91 36
 FAX: 02 512 78 86
 e-mail: info@ibr-ire.be

Bank/Sanque: 000-0039236-48

CRM par la loi du 22 juillet 1963
 Opgericht bij wet van 22 juli 1953

Mededeling aan de leden van 31 augustus 2007

Pagina 2

- 3) Statuut en taken van de Commissie permanente vorming (artikel 2, opmerking van de HREB);
- 4) Vakgebieden van de vorming: er werd een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de vakgebieden waarin de bedrijfsrevisor zich moet vervolmaken en waarin hij blijk moet geven van deskundigheid en anderzijds, de vakgebieden waarin hij blijk moet kunnen geven van een adequate kennis (artikel 4). Op vraag van de HREB werd punt 4 van dit artikel ("bedrijfs-economische en sociale vaardigheden") onderverdeeld in twee afzonderlijke punten;
- 5) Activiteiten die bijdragen tot de permanente vorming (artikel 5):
 - i. *e-learning* en deelname aan congressen zullen voortaan ook kunnen bijdragen tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor;
 - ii. seminars en studiedagen georganiseerd door het bedrijfsrevisorenkantoor ten behoeve van de bedrijfsrevisoren die daartoe behoren en die bijdragen tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor: de Raad heeft voor dit soort activiteiten rekening gehouden met het unaniem advies van de HREB met betrekking tot het handhaven van het systeem van voorafgaandelijke controle door de Raad, desgevallend bij volmacht. Er dient daarenboven voorrang te worden verleend aan de activiteiten georganiseerd buiten de bedrijfsrevisorenkantoren (artikel 5, § 1, 2. en § 3);
 - iii. individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur die bijdraagt tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor: de Raad heeft rekening gehouden met het unaniem advies van de HREB dat voorstelt om het percentage van 70 % dat sedert 1991 van toepassing is, te behouden voor de vormen die kunnen worden gerechtvaardigd en gecontroleerd. Deze activiteiten worden bedoeld in de punten 1, 2 en 3 van § 1 van artikel 5 van de Norm voor permanente vorming. De Norm is eveneens in overeenstemming met artikel 34 c) van de door de *International Federation of Accountants* (IFAC) opgestelde *International Education Standard* (IES) 7 omdat ze voorziet in de bewaring door de bedrijfsrevisor van de documenten met betrekking tot de permanente vorming en in de verzending naar het IBR van de historiek van de activiteiten op het vlak van permanente vorming (artikel 5, § 2 en artikel 6);

J..

- 6) Bewijs van de naleving van het aantal uren permanente vorming: elke bedrijfsrevisor moet op ieder ogenblik de naleving van het aantal in de Norm voorgeschreven uren permanente vorming kunnen aantonen, zowel tijdens een kwaliteitscontrole als tijdens een toevallige controle (artikel 1). In dit kader moet elke bedrijfsrevisor jaarlijks de historiek van zijn vormingsactiviteiten, die hij tot op heden enkel in zijn kantoor bewaarde, aan het IBR overmaken (artikel 6);
- 7) Controle van de naleving van het aantal uren permanente vorming: het nazicht van het vereiste aantal uren permanente vorming maakt voortaan een verplicht onderdeel uit van de kwaliteitscontrole. De bedrijfsrevisor kan echter ook vóór de kwaliteitscontrole door de Raad zelf of, desgevallend, via afvaardiging worden gecontroleerd (artikelen 1 en 7). De controle zal betrekking hebben op alle door de bedrijfsrevisor gevolgde vormingsactiviteiten. Deze controle zal betrekking hebben op de in artikel 1, paragraaf 1 bedoelde periodes, die eindigen op 31 december van het afgelopen kalenderjaar (artikel 7). Zo zal bijvoorbeeld, indien een bedrijfsrevisor is onderworpen aan een kwaliteitscontrole in 2009, de controle betrekking hebben op de naleving van de artikelen 1 en 5 van de Norm gedurende de kalenderjaren 2003 tot 2008. Indien deze bedrijfsrevisor de jaarrekening van entiteiten van openbaar belang controleert, zal dezelfde regel van toepassing zijn maar zal de controle betrekking hebben op de kalenderjaren 2006 tot 2008. Tenslotte wordt op verzoek van de HREB duidelijk vermeld dat indien de controle op het niveau van het bedrijfsrevisorenkantoor wordt uitgevoerd en indien de bedrijfsrevisor die tot dit bedrijfsrevisorenkantoor behoort, niet het voorwerp van een onderscheiden controle is geweest, hij, overeenkomstig artikel 7 van de Norm, opnieuw gecontroleerd kan worden (artikel 6);
- 8) Opneming van een procedure van overdracht van de informatie aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling (woord vooraf en artikelen 6 en 7): ten einde rekening te kunnen houden met de bemerkingen van de HREB hieromtrent, heeft de Raad de verwijzing naar de wet van 22 juli 1953, gecoördineerd door het koninklijk besluit van 30 april 2007, evenals naar het huishoudelijk reglement goedgekeurd door het koninklijk besluit van 7 juni 2007, die beiden in werking treden op 31 augustus 2007, opgenomen in de norm (woord vooraf en artikel 2 van de norm). In de norm wordt aldus voorzien dat de historiek van de activiteiten op het vlak van permanente vorming en een periodiek verslag van de controlwerkzaamheden met betrekking tot de naleving van het aantal uren vorming door de Raad aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling kan worden overgemaakt (artikelen 6 en 7);

J..

Mededeling aan de leden van 31 augustus 2007

Pagina 4

- 9) Sancties in geval van niet-naleving van de Norm: indien de activiteiten op het vlak van de permanente vorming als onvoldoende en de historiek als onbestaand of onvoldoende gedocumenteerd worden beschouwd zal de Raad, desgevallend via afvaardiging en/of ter gelegenheid van de kwaliteitscontrole, de nodige maatregelen kunnen treffen. Overeenkomstig de artikelen 37 en 38 tot 40 van de wet van 22 juli 1953 kan deze maatregel bestaan uit een tot de orde roepen, een voorlopige ordemaatregel of een verwijzing naar tucht (artikel 8). De sancties die worden bedoeld met de woorden "nodige maatregelen" werden verduidelijkt op vraag van de IIRI:B.

Met confraternele groeten,

Pierre P. BERGER

Bijlage: 1

NORM VAN HET INSTITUUT VAN DE BEDRIJFSREVISOREN VOOR PERMANENTE VORMING

Woord vooraf

Gezien de inwerkingtreding op 31 augustus 2007 van de wet van 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor gecoördineerd door het koninklijk besluit van 30 april 2007, en meer bepaald de artikelen 3, 14, §4, 22 en 30, evenals de artikelen 31, 33, § 1 tot 3 en 37 tot 40.

Gezien de inwerkingtreding op 31 augustus 2007 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, en meer bepaald het artikel 22.

Gezien het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren, en meer bepaald het artikel 2.

Gezien de wet van 22 april 1999 betreffende de boekhoudkundige en fiscale beroepen, in het bijzonder het artikel 54, § 1, vierde lid.

Gezien de artikelen 13 en 32, vierde lid, c van de richtlijn 2006/43/EG betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad en houdende intrekking van richtlijn 84/253/EEG van de Raad.

Gezien de International Education Standards opgesteld door de International Federation of Accountants, in het bijzonder IES-7 goedgekeurd in april 2004, die in werking is getreden op 1 januari 2006.

Gezien paragraaf 16, derde lid van de Code of Ethics van de International Federation of Accountants.

Gezien het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen van 29 juni 2007.

Heeft de Raad op zijn zitting van 30 augustus 2007 de hiernavolgende norm met betrekking tot de permanente vorming aangenomen.

Deze norm treedt in werking op 1 januari 2008 en vervangt de vorige norm van 5 juli 1991.

30 augustus 2007

1/6

Bijl. 2

I. PRINCIPES

ARTIKEL 1

- § 1. Elke revisor moet gemiddeld per jaar tenminste 40 effectieve uren aan activiteiten besteden die bijdragen tot zijn blijvende professionele ontwikkeling door het aanscherpen van zijn beroepskennis. Dit gemiddelde moet worden gchaald op basis van een tijdshorizon van drie kalenderjaren, met een absoluut minimum van 20 uren per kalenderjaar.
- § 2. Elke bedrijfsrevisor organiseert vrij en onder eigen verantwoordelijkheid zijn jaarlijks programma van permanente vorming. Hij zal rekening moeten houden met de voorwaarden vermeld in titel II van onderhavige norm. Het programma omvat de activiteiten die rechtstreeks bijdragen tot het aanscherpen van de kennis in de vakgebieden die tot de beroepsfeer behoren. Elke bedrijfsrevisor moet op ieder ogenblik de naleving van de criteria welke in § 1 worden opgesomd kunnen aantonen, zowel tijdens een kwaliteitscontrole als tijdens een toevallige controle.

ARTIKEL 2

De Raad wijzigt de benaming van de "Commissie opleiding en vervolmaking" in "Commissie vorming". Eerstgenoemde commissie werd opgericht overeenkomstig het artikel 25 van het koninklijk besluit van 20 april 1989 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en dat door het artikel 22 van het koninklijk besluit van 7 juni 2007 tot vaststelling van het huishoudelijk reglement van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren werd vervangen. De Commissie vorming is samengesteld uit een meerderheid van bedrijfsrevisoren.

De Commissie vorming heeft tot taak:

- alle nuttige aanbevelingen te doen met het oog op de permanente vorming van de leden van het Instituut;
- de besluiten van de Raad uit te voeren die beogen de in onderhavige norm vooropgestelde doelstellingen te bereiken.

II. CONTINUE PROFESSIONELE ONTWIKKELING

ARTIKEL 3

De bedrijfsrevisor dient over een aangepaste professionele documentatie te beschikken.

ARTIKEL 4

De bedrijfsrevisor tracht zich te vervolmaken in die vakgebieden die de door hem uitgevoerde opdrachten rechtstreeks aanbelangen, waar blijkt moet worden gegeven van vakbekwaamheid, bijvoorbeeld in de volgende vakgebieden:

1. De controle (met inbegrip van de ISA's)
2. De plichtenleer
3. De boekhouding, met inbegrip van de consolidatie.

Met datzelfde doel voor ogen dient de bedrijfsrevisor tevens blijk te kunnen geven van een adequate kennis, ondermeer in de volgende vakgebieden:

1. Het recht – De fiscaliteit
2. De informatica
3. Het management en het communiceren
4. De bedrijfseconomie
5. De sociale vaardigheden.

Gespreid over een meerjarige in artikel 1 bedoelde periode, moet een evenwicht worden nagestreefd tussen de verschillende bovenvermelde vakgebieden van de opleiding. Er moet over worden gewaakt dat de vorming niet te zeer beperkt blijft tot één kennisgebied.

ARTIKEL 5

§ 1. Volgende activiteiten bedoeld in artikel 1, § 1, onder de in artikel 4 bedoelde vakgebieden, dragen bij tot de permanente vorming van de bedrijfsrevisor, onder voorbehoud van hun relevantie:

1. seminars en studiedagen georganiseerd door het Instituut;
2. seminars en studiedagen georganiseerd door het revisorenkantoor ten behoeve van zijn bedrijfsrevisoren, na voorafgaandelijke goedkeuring van het programma door de Raad, desgevallend bij volmacht;
3. seminars en studiedagen georganiseerd door universiteiten, instellingen van hoger onderwijs, verenigingen of opleidingsdeskundigen;
4. voorbereiding van lessen, voordrachten en technische publicaties;
5. medewerking aan congressen en technische commissies;
6. individuele vorming door persoonlijke studie en lectuur en opleidingen op afstand.

§ 2. Elke bedrijfsrevisor zal voor zichzelf, met het oog op de controle van zijn permanente vorming die ten laatste in het kader van de kwaliteitscontrole wordt uitgevoerd, elk document bewaren dat erop gericht is, in het licht van onderhavige norm, de relevantie van de onderwerpen, evenals het aantal gevolgde uren opleiding te evalueren.

§ 3. In het jaarlijks programma van permanente vorming is het aan te bevelen voorrang te geven aan activiteiten van permanente vorming die buiten het revisorenkantoor worden georganiseerd. Bij het opstellen van zijn programma inzake permanente vorming zal de bedrijfsrevisor op driejaarlijkse basis zoals vermeld in artikel 1, trachten het volgende evenwicht in acht te nemen:

- 1° seminars en studiedagen vermeld onder de punten 1, 2, 3 van § 1, vertegenwoordigen minimum 70 % van het minimum vereiste aantal uren zoals voorzien in artikel 1, hetzij minstens 84 uren op driejaarlijkse basis;
- 2° een minimum van acht uren per jaar (hetzij twee halve dagen) moet worden gekozen uit het door het Instituut aangeboden vormingspakket.

30 augustus 2007

4/6

III. CONTROLEMAATREGELEN

ARTIKEL 6

De door onderhavige norm bedoelde personen moeten, overeenkomstig artikel 4, § 2 van onderhavige norm, de historiek van hun activiteiten op het vlak van permanente vorming bewaren op zijn minst tot aan de kwaliteitscontrole voorzien voor elke bedrijfsrevisor. Deze personen moeten deze historiek jaarlijks naar het Instituut toezenden. Tijdens deze controle worden de activiteiten van de bedrijfsrevisor op het vlak van permanente vorming aan een evaluatie onderworpen. Indien deze controle op het niveau van het revisorenkantoor wordt uitgevoerd en indien de bedrijfsrevisor die tot dit revisorenkantoor behoort niet het voorwerp van een onderscheiden controle is geweest, kan hij opnieuw gecontroleerd worden, overeenkomstig het artikel 7.

Op vraag van de Kamer van verwijzing en instaatstelling, zal de Raad, desgevallend bij volmacht, het overzicht van de activiteiten van de permanente vorming van de bedrijfsrevisoren meedelen.

ARTIKEL 7

De Raad zal, desgevallend via afvaardiging en/of ter gelegenheid van de kwaliteitscontrole, zich ervan vergewissen dat elke bedrijfsrevisor, gedurende de in artikel 1, paragraaf 1 bedoelde periodes, die eindigen op 31 december van het afgelopen kalenderjaar, het jaarlijks minimum aantal uren vorming, zoals bepaald in artikelen 1 en 5 van onderhavige norm, zal hebben gevolgd.

In overeenstemming met de geldende reglementering, maakt de Raad, in voorkomend geval bij volmacht, periodiek verslag over aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling van de controlewerkzaamheden uitgevoerd op grond van dit artikel.

IV. SANCTIES

ARTIKEL 8

Voor zover de Raad, desgevallend via afvaartiging en/of ter gelegenheid van de kwaliteitscontrole, de activiteiten op het vlak van de permanente vorming, op basis van onderhavige norm, als onvoldoende en de historiek als onbestaand of onvoldoende gedocumenteerd beschouwt, zal hij de nodige maatregelen treffen, zoals een tot de orde roepen of een voorlopige ordemaatregel overeenkomstig de artikelen 37 en 38 tot 40 van de wet van 22 juli 1953, desgevallend met inbegrip van een voorstel tot verwijzing naar tucht.

V. INWERKINGTREDING, OPHEFFING EN OVERGANGSBEPALINGEN

ARTIKEL 9

- § 1. Onderhavige norm treedt in werking op 1 januari van het kalenderjaar volgend op de goedkeuring daarvan door de Raad van het Instituut der Bedrijfsrevisoren en vervangt de norm van 5 juli 1991 die wordt opgeheven, uitgezonderd voor de in paragraaf 3 beoogde situaties.
- § 2. De berekening van de drempels en de controle van de vakgebieden bedoeld in de artikelen 1, 4 en 5 van onderhavige norm gebeuren voor het eerst vanaf 1 januari van het kalenderjaar volgend op de goedkeuring van onderhavige norm door de Raad.
- § 3. Indien de bepalingen van onderhavige norm strenger zijn dan de bepalingen van de norm van 5 juli 1991, zullen de berekening van de drempels en de controle van de vakgebieden bedoeld in de artikelen 1, 4 en 5 van onderhavige norm gebeuren op basis van de bepalingen van de vroegere norm met betrekking tot de permanente vorming gevolgd vóór de inwerkingtreding van onderhavige norm.

NIEUWE OPDRACHTEN VOOR DE BEDRIJFSREVISOREN IN 2007

- **Controle in de onderwijssector**

Communautair niveau

- Decreet van 19 juli 2007 houdende aanvulling van het mechanisme van democratisering van de hogere studies buiten de universiteiten ingesteld door de decreten van 20 juli 2005 en 20 juli 2006 (*B.S.*, 24 augustus 2007) – Artikel 7, § 3, derde lid.

- **Controle in de energiesector**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 8 juni 2007 betreffende de methodologie voor het vaststellen van het totale inkomen dat de billijke marge bevat, betreffende de algemene tariefstructuur, de basisprincipes en procedures inzake tarieven, de procedures, de bekendmaking van de tarieven, de jaarverslagen, de boekhouding, de kostenbeheersing, betreffende de inkomensverschillen van de beheerders en de objectieve indexeringsformule bedoeld in de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (*B.S.*, 19 juni 2007) – Artikel 21, § 2, 1° en § 2, 3°.
- Koninklijk besluit van 8 juni 2007 betreffende de algemene tariefstructuur en de basisprincipes en procedures inzake de tarieven en de boekhouding van de beheerders bedoeld in de wet van 12 april 1965 actief op het Belgisch grondgebied voor hun uitbreidingen van installaties of nieuwe aardgasvervoersinstallaties voor opslag van aardgas en voor hun uitbreidingen van installaties of nieuwe aardgasvervoersinstallaties voor LNG, alsook voor hun uitbreidingen van installaties of nieuwe aardgasvervoersnetten voor de capaciteit bestemd voor doorvoer, noodzakelijk om de ontwikkeling op lange termijn van deze installaties toe te laten (*B.S.*, 19 juni 2007) – Artikel 12, § 1, 1° en § 2, 2°.
- Koninklijk besluit van 8 juni 2007 betreffende de regels met betrekking tot de vaststelling van en de controle op het totaal inkomen en de billijke winstmarge, de algemene tariefstructuur, het saldo tussen kosten en ontvangsten en de basisprincipes en procedures inzake het voorstel en de goedkeuring van de tarieven, van de rapportering en kostenbeheersing door de beheerder van het nationaal transmissienet (*B.S.*, 29 juni 2007, Ed. 2) – Artikel 26, § 1, 2° en 4°, artikel 27, § 2, 2°.
- Koninklijk besluit van 8 juni 2007 betreffende de methodologie voor het vaststellen van het totale inkomen dat de billijke marge bevat, betreffende de algemene tariefstructuur, de basisprincipes en procedures inzake tarieven, de procedures, de bekendmaking van de tarieven, de jaarverslagen, de boekhouding, de kostenbeheersing,

betreffende de inkomensverschillen van de beheerders en de objectieve indexeringsformule bedoeld in de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen (*B.S.*, 29 juni 2007, Ed. 4) – Artikel 21, § 1, 1° en § 2, 3°.

Regionaal niveau

- Ordonnantie van 14 december 2006 tot wijziging van de ordonnantie van 19 juli 2001 en van 1 april 2004 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en de gasmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en tot opheffing van de ordonnantie van 11 juli 1991 met betrekking tot het recht op een minimumlevering van elektriciteit en de ordonnantie van 11 maart 1999 tot vaststelling van de maatregelen ter voorkoming van de schorsingen van de gaslevering voor huishoudelijk gebruik (*B.S.*, 9 januari 2007) – Artikel 45, § 2, derde lid, artikel 91, § 2, derde lid.

- **Controle in de mediasector**

Regionaal niveau

- Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juni 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 juni 2006 betreffende de procedure voor de Vlaamse Regulator voor de Media (*B.S.*, 6 juni 2007) – Artikel 1, § 1, 2°, tweede lid.

Federaal niveau

- Wet van 16 maart 2007 tot wijziging van de wet van 30 maart 1995 betreffende de netten voor distributie voor omroepuitzendingen en de uitoefening van omroepactiviteiten in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad alsook van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector (*B.S.*, 5 april 2007) – Artikel 50, § 9a, vierde en vijfde lid, § 11, achtste en negende lid, § 12, vijfde lid en artikel 51, § 3, tweede lid.

- **Controle van de verzekeringsondernemingen**

Federaal niveau

- Wet van 15 mei 2007 tot wijziging van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, wat de fusie door overname van onderlinge verzekeringsverenigingen betreft (*B.S.*, 13 juli 2007) – Artikel 78*quaterdecies*.

- **Controle in de vervoersector**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 21 april 2007 tot vaststelling van de voorwaarden voor de toegang tot het beroep van ondernemer van personenvervoer over de weg (*B.S.*, 27 april 2007, Ed. 3) – Artikel 35, § 2.

- **Controle van de intercommunales**

Regionaal niveau

- Decreet van 9 maart 2007 tot wijziging van Boek V van het eerste deel en van Boek I van het derde deel van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie (*B.S.*, 21 maart 2007) – Artikel 23, § 1.

- **Controle van de publiekrechtelijke vennootschappen**

Regionaal niveau

- Ordonnantie van 8 februari 2007 tot wijziging van de ordonnantie van 20 juli 2005 betreffende de maatschappij voor de verwerving van vastgoed (B.S., 16 februari 2007) – Artikel 11, artikel 13, § 2.

- **Controle in de sportsector**

Communautair niveau

- Besluit van de Regering van de Franse Gemeenschap van 6 juli 2007 tot vaststelling van de procedure voor de erkenning en de rangschikking van de sportfederaties, recreatieve sportfederaties en sportverenigingen, tot regeling van hun subsidiëring alsook die van de clubs aangesloten bij erkende verenigingen die aangepaste sportactiviteiten organiseren (B.S., 22 oktober 2007) – Artikel 21, 1°.
- Decreet van 8 december 2006 houdende organisatie en subsidiëring van de sport in de Franse Gemeenschap (B.S., 20 februari 2007, Ed. 3) – Artikel 35, vierde lid.

- **Controle van de ondernemingen die beleggingsdiensten verstrekken**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 19 juni 2007 tot goedkeuring van het reglement van de Commissie voor het Bank-, Financier- en Assurantiewezen betreffende organisatorische voorschriften voor instellingen die beleggingsdiensten verstrekken (B.S., 27 juni 2007) – Artikel 15, derde en vijfde lid, artikel 18, i).
- Wet van 15 mei 2007 tot wijziging van de wet van 22 maart 1993 op het statuut van en het toezicht op de kredietinstellingen, van de wet van 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen, de bemiddelaars en de beleggingsadviseurs, en van de wet van 20 juli 2004 betreffende bepaalde vormen van collectief beheer van beleggingsportefeuilles (B.S., 18 juni 2007) – Artikel 21, artikel 22, artikel 25, artikel 32, 3°, artikel 46, artikel 47, artikel 52, 3°.

- **Controle van de bedrijfspensioenvoorziening**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 5 juni 2007 betreffende de jaarrekening van de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (B.S., 27 juni 2007) – Artikel 10, tweede lid.

- **Controle van de private privak**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 23 mei 2007 met betrekking tot de private privak (B.S., 12 juni 2007) – Artikel 10.

- **Controle van de openbare overnamebiedingen**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 op de openbare overnamebiedingen (B.S., 23 mei 2007) – Artikel 22, 1° en 2°.

- **Controle van de openbare uitkoopbiedingen**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 op de openbare uitkoopbiedingen (*B.S.*, 23 mei 2007) – Artikel 5, 1° en 2°.

- **Controle in de milieusector**

Regionaal niveau

- Besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 maart 1996 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (*B.S.*, 2 maart 2007, Ed. 4) – Artikel 72, 6°, artikel 74, § 3.

- **Controle in de reissector**

Regionaal niveau

- Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot uitvoering van het decreet van 2 maart 2007 houdende het statuut van de reisbureaus (*B.S.*, 4 september 2007) – Artikel 3, derde lid, artikel 5, 3°.

- **Controle in de landbouwsector**

Regionaal niveau

- Besluit van de Waalse Regering van 24 mei 2007 betreffende steun aan de landbouw (*B.S.*, 13 september 2007) – Artikel 30.

- **Controle van de NGO's**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 7 februari 2007 voor de erkenning en betoelaging van de Federaties van de niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties (*B.S.*, 22 februari 2007) – Artikel 8, vierde lid.

- **Controle van de huisvesting**

Regionaal niveau

- Besluit van de Waalse Regering van 12 juli 2007 betreffende de bekwaamheids-, indienstnemings- en opleidingsvoorwaarden voor de uitoefening van de functie van commissaris bij een openbare huisvestingsmaatschappij (*B.S.*, 28 augustus 2007, Ed. 2).

- **Controle van de sluiting van de ondernemingen**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 23 maart 2007 tot uitvoering van de wet van 26 juni 2002 betreffende de sluiting van de ondernemingen (*B.S.*, 30 maart 2007, Ed. 3) – Artikel 44, Artikel 50, § 2.

- **Controle van de financiële instrumenten**

Federaal niveau

- Koninklijk besluit van 27 april 2007 tot omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de markten voor financiële instrumenten (*B.S.*, 31 mei 2007) – Artikel 48, § 7, artikel 83, § 7, artikel 107, § 10 en § 11.
- Koninklijk besluit van 3 juni tot bepaling van nadere regels tot omzetting van de richtlijn betreffende markten voor financiële instrumenten (*B.S.*, 18 juni 2007) – Artikel 93 en artikel 97.

OVERZICHT VAN DE TUCHTRECHTSPRAAK VAN HET IBR 2007

Bernard TILLEMAN
Gewoon Hoogleraar KULeuven

§ 1. TUCHTPROCEDURE

- A. Fundamentele principes inzake tuchtprocedure
- B. Initiatie van de tuchtprocedure
 - 1. Initiatie van het tuchtrechtelijk vooronderzoek door een klacht door een belanghebbende derde of door de Procureur-generaal
 - 2. Initiatie van tuchtprocedure na vooronderzoek van de Raad van het Instituut
 - 3. Rechtstreeks door het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris aanhangig maken van een zaak bij de tuchtorganen
- C. Rechtspleging en procedurele waarborgen voor de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep
 - a) Verzachtende omstandigheden
 - b) Verzwarende omstandigheden

§ 2. FUNDAMENTELE DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

- A. Verplichting tot waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid
 - 1. Overtredingen van het vennootschapsrecht of boekhoudrecht
 - 2. Verplichting tot naleving van normen en aanbevelingen van het Instituut
- B. Onafhankelijkheid van de commissaris/bedrijfsrevisor
 - 1. Algemeen
 - 2. Bestuur in rechte en in feite van een commerciële onderneming
 - 3. Bloed- of aanverwantschap
 - 4. Omvang en wijze van bezoldiging
 - a) Omvang van bezoldiging
 - b) Financiële onafhankelijkheid
- C. Verplichting tot rechtmatige achting t.o.v. het Instituut en zijn organen
 - 1. Verplichting tot rechtmatige achting t.o.v. het Instituut
 - 2. Informatieaanvragen door het Instituut
- D. Tuchtrechtelijke gesanctioneerde verplichting van hoffelijkheid tegenover confraters

OVERZICHT VAN DE TUCHTRECHTSPRAAK VAN HET IBR 2007

Bernard TILLEMAN
Gewoon Hoogleraar KULeuven

In dit overzicht wordt de tuchtrechtspraak beschreven van de periode van 2007. We gaan hierbij weliswaar uit van de toepassing van de nieuwe regels die in werking traden in 2007. De rechtspraak wordt dan ook geduid in het licht van de thans vigerende regels.

§ 1. TUCHTPROCEDURE

A. Fundamentele principes inzake tuchtprocedure

1. **NOODZAAK OM REDELIJKE TERMIJN BIJ VERVOLGING IN ACHT TE NEMEN** – In een aantal recente uitspraken wordt in dezelfde zin gewezen op de noodzaak om een redelijke termijn tot vervolging in acht te nemen. Aldus overwoog de Franstalige Kamer van de Commissie van Beroep van het Instituut dat bij een vervolging van inbreuken op 29 oktober 2007 op grond van een verslag van de Raad van het Instituut daterend van 12 juni 2003, de redelijke termijn voor vervolging gegarandeerd door artikel 6, 1 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens overschreden was. Het overschrijden van de redelijke termijn resulteert niet in de niet-ontvankelijkheid, nietigheid of uitdoving van de tuchtvordering, maar dient wel in aanmerking te worden genomen bij de bepaling van de eventuele strafmaat⁽¹⁾. Zo is het niet mogelijk dat men bij een overtreding van de plicht tot onafhankelijkheid een commissaris toelaat verder functies te laten vervullen in strijd met het beginsel van de onafhankelijkheid, omdat de redelijke termijn voor vervolging verstreken is⁽²⁾. Hierbij dient ook de houding van de bedrijfsrevisor bij de verdediging in acht te worden genomen. In een geval waar de geïncrimineerde feiten dateerden uit 1994 en 1995 en sinds de indiening van de klacht inmiddels negen jaar verstreken waren, overwoog de Commissie van Beroep dat de tuchtvordering aanhangig werd gemaakt in 2003 en de behandeling ervan gestrand is op een procedurele exceptie van een bedrijfsrevisor, hetgeen geen bekrispiseerbaar verweer vormt, maar wel de duur van de behandelingstermijn mee verklaart⁽³⁾.

(1) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 20 maart 2007, nr. 0339/06/F; Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 29 oktober 2007, nr. 0230/03/F; Cass. 21 juni 2001, www.juridar.be, nr. F20019621-24; Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 maart 2007, nr. 0318/06/F (kwijtschelding van straf omwille van overschrijding redelijke termijn).

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 maart 2007, nr. 0339/06/F.

(3) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 2 februari 2007, nr. 0287/05/N.

B. Initiatie van de tuchtvordering

1. *Initiatie van het tuchtrechtelijk vooronderzoek door een klacht door een belanghebbende derde of door de Procureur-generaal*
2. TUCHTRECHT IBR WIJKT AF VAN GEMEENRECHTELIJK TUCHTRECHT – Een tuchtprocedure door een bedrijfsrevisor kan al dan niet worden aangevat met een tuchtrechtelijk vooronderzoek. Dit tuchtrechtelijk vooronderzoek kan worden geïnitieerd door een klacht van een derde of van de Procureur-generaal. Het kan ook ambtshalve worden opgestart door de Raad van het Instituut dan wel door de Kamer van verwijzing en instaatstelling (KVI).

Iedere belanghebbende derde mag een klacht indienen tegen een bedrijfsrevisor, hetzij bij de Raad van het Instituut, hetzij bij de Kamer van verwijzing en instaatstelling (art. 48, § 1 van de wet van 22 juli 1953). Men merke op dat de vereiste dat de klager in de tuchtprocedure van het Instituut een belang dient aan te tonen, afwijkt van het gemeenrechtelijk tuchtrecht. Normaal wordt van de klager in een tuchtprocedure geen bewijs van een belang vereist. Het ontbreken van een vereiste inzake een belang sluit nauw aan bij de functie van de tuchtcolleges: zij waken in het belang van de beroepsgroep en de gemeenschap over de kwaliteit van het beroep. In het belang van de gemeenschap en de beroepsgroep zelf dient iedere aanwijzing van een inbreuk of tekortkoming te worden onderzocht⁽¹⁾. De klacht van een derde is één van de gelegenheden die aan de Raad van het Instituut worden geboden om informatie te ontvangen op grond waarvan hij soeverein kan beslissen een vooronderzoek te starten. In de mate dat de Raad van het Instituut ambtshalve een vooronderzoek mag starten, heeft de afwezigheid van het wettig belang dan ook geen impact op de wettigheid van het vooronderzoek⁽²⁾.

2. *Initiatie van tuchtprocedure na vooronderzoek van de Raad van het IBR*

3. INITIATIE VAN DE TUCHTVORDERING – De tuchtprocedure tegen een bedrijfsrevisor kan door de Kamer van verwijzing en instaatstelling worden geïnitieerd, na een vooronderzoek door de Raad van het Instituut, waarvan de Raad een verslag overmaakt, waardoor bij de Kamer van verwijzing en instaatstelling een zaak ahangig wordt gemaakt. Onder de vroegere procedure vatte het verslag van de Raad rechtstreeks de tuchtorganen.
4. VEREISTE GELDIGE SAMENSTELLING RAAD EN INACHTNAME MEERDERHEIDSVEREISTE – Opdat de opmaak van het verslag geldig zou zijn, dient de Raad van het Instituut geldig samengesteld te zijn en dient de beslissing met de vereiste meerderheid te zijn genomen. Zulks dient uit het tuchtdossier.

In een geval waar uit de beslissing van de Raad (tot verwijzing) niet bleek met welke meerderheid de beslissing werd genomen en de Tuchtcommissie niet kon uitmaken wie er aan de stemming had deelgenomen, stelde de Tuchtcommissie de zaak uit tot de Raad opheldering had verschaft of de personen aanwezig op de

(1) G. VAN DER BIESEN, Om de eer en de waardigheid? Tuchtrechtspraak in de vrije beroepen, Cahiers van het Instituut recht en samenleving, Faculteit Rechtsgeleerdheid, KULeuven, 1993, p. 43.
(2) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 29 oktober 2007, nr. 0230/03/F.

raadsvergadering die eveneens betrokken waren in het onderzoek voorafgaand aan de tenlastelegging ook hadden deelgenomen aan de stemming betreffende de verwijzing naar de Tuchtcommissie alsmede tot opheldering werd verschaft met welke meerderheid de beslissing tot verwijzing werd genomen⁽¹⁾.

3. *Rechtstreeks door het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris aanhangig maken van een zaak bij de Tuchtorganen*

5. RECHTSTREEKSE AANHANGIGMAKING – Het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris (ACCOM) dat opgericht werd om te waken over de onafhankelijke taakuitoefening van een commissaris kan een zaak rechtstreeks aanhangig maken bij het bevoegde orgaan van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren met betrekking tot de onafhankelijke taakuitoefening van een commissaris. Daartoe kan het alle nuttige informatie opvragen (art. 133, § 10 van het W. Venn., zoals gewijzigd door de wet *Corporate governance*).

In een geval waar een tuchtzaak door het ACCOM aanhangig werd gemaakt, betwiste een bedrijfsrevisor de formele geldigheid van het koninklijk besluit van 4 april 2003 tot uitvoering van het artikel 133, § 10, van het Wetboek van vennootschappen en tot oprichting van het Advies- en controlecomité op de onafhankelijkheid van de commissaris, omdat er ten onrechte een beroep werd gedaan op de mogelijkheid om het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State via een spoedbehandeling te bekomen, nu de uitwerking van dit koninklijk besluit een periode van twaalf maanden tijd in beslag had genomen. De Tuchtcommissie wees erop dat de hoogdringendheid echter ook kan bestaan uit de noodzaak tot een snelle publicatie, teneinde de rechtszekerheid te garanderen en de commissarissen toe te laten zich daarop voor te bereiden. De vraag om dit koninklijk besluit niet toe te passen op grond van artikel 159 van de Grondwet werd dan ook verworpen⁽²⁾. In hoger beroep oordeelde de Commissie van Beroep dat de beweerde onwettigheid sowieso geen impact had op de geldigheid van de tuchtvordering. Het ACCOM heeft rechtspersoonlijkheid en bestaat als dusdanig onafhankelijk van de beweerde onregelmatigheid van het besluit dat de samenstelling en werking daarvan regelt. Krachtens het beginsel van continuïteit van de openbare dienst moet deze dienst blijven functioneren. Zulks is het geval voor het ACCOM. Indien de leden van het ACCOM hun bevoegdheid op een onwettige grondslag zouden uitoefenen wegens de aangehaalde formele tekortkomingen, dan blijft nog dat de rechtshandelingen die ze als feitelijke ambtenaren hebben gesteld niet als onbestaande kunnen worden beschouwd. Overigens was de tuchtvordering *in casu* ook door de Raad van het Instituut aanhangig gemaakt, zodat in het geval de tuchtvordering van ACCOM niet ontvankelijk is, zij noch incidentie heeft op de beoordeling van de feiten noch op de in aanmerking te nemen rechtsgrond bij het vaststellen van de inbreuk⁽³⁾.

In dezelfde zaak rezen vragen over de rol van het ACCOM in de tuchtprocedure. Het ACCOM zelf wenste niet als partij te verschijnen in de tuchtprocedure. De Commissie van Beroep oordeelde dat, bij ontstentenis van wetsbepalingen die het

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 juni 2007, nr. 0332/06/N; Vergelijk in dezelfde zin: Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 9 februari 1993 inzake 0072/92/N.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 februari 2007, nr. 0296/05/N.

(3) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 september 2007, nr. 0296/05/N.

ACCOM ruimere bevoegdheid toewijzen, zoals om de rechtspleging te benaarslijgen, zijn bevoegdheid op tuchtrechtelijk vlak uitgeput is van zodra een zaak bij de tuchtinstantie aanhangig is gemaakt. De nota's die het ACCOM voorlegde, werden dan ook buiten beraad gehouden⁽¹⁾.

C. Rechtspleging en procedurele waarborgen voor de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep

6. TAAL VAN OPROEPING – De oproeping maakt samen met het verslag van de Raad van het Instituut of van de deskundige aangesteld door de Kamer van verwijzing en instaatstelling één geheel uit en moet als het exploit van rechtsingang worden beschouwd. Hierop is de wet van 15 juni 1935 op het gebruik van de talen van toepassing. Ingeval een bedrijfsrevisor tot de Nederlandse taalrol behoort, dient het exploit van rechtsingang in het Nederlands te zijn gesteld. Twee- of meertalige akten zijn strijdig met de grondbeginselen van de wet van 15 juni 1935 en derhalve nietig.

Een verslag van de Raad van het Instituut dat bepaalde passages in de Franse taal bevat, die als bewijs van de ten laste gelegde feiten werden aangevoerd, werd nietig bevonden. Dit impliceert dat de Tuchtcommissie oordeelde dat ze in dit geval derhalve niet rechtsgeldig gevat was⁽²⁾. In hoger beroep werd deze uitspraak weliswaar hervormd. De Commissie baseerde zich hiervoor op de cassatierechtpraak: *“Een akte moet worden geacht geheel in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld, wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van de akte in die taal zijn gesteld”*⁽³⁾. Aan de eentaligheid van de akte wordt geen afbreuk gedaan wanneer aan de vermelding die voor de regelmatigheid van de akte vereist is een vertaling is toegevoegd dan wel de zakelijke inhoud in de akte is weergegeven. *In casu* bevat het betrokken verslag acht vermeldingen die in het Frans zijn gesteld en die argumenten ter ondersteuning van de tenlasteleggingen inhouden. Van alle acht vermeldingen is een vertaling weergegeven in een voetnoot op de bladzijde waar de vermelding is aangebracht. Voor de rechtsgeldigheid van de vertaling of de weergave van de zakelijke inhoud is het zonder belang of deze zich bevindt in de tekst of in een voetnoot waarnaar in de tekst wordt verwezen⁽⁴⁾. In dezelfde zin werd geoordeeld dat het feit dat in de notulen met betrekking tot de verwijzing naar de Tuchtcommissie, de aanwezigheden van een bedrijfsrevisor van de Franse taalrol in het Nederlands waren genotuleerd, niet impliceerde dat het proces-verbaal als geheel nietig was. De rest van de notulen was immers in het Frans opgesteld zodat de aangevochten vermeldingen de rechten van verdediging van de revisor niet hadden geschonden. Bovendien had de Raad van het Instituut gebruik makend van artikel 58 van de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, het betreffende stuk regelmatig vervangen. Een dergelijke vervanging sorteert effect vanaf de regularisatie.

7. MOGELIJKHEID TOT SCHRIFTELIJK OF MONDELING VERWEER – Inzake de tuchtprocedure voor de bedrijfsrevisoren voorziet de wet nochtans in een uitzondering op de verplichting tot persoonlijke verschijning, in de mate dat het bepaalt dat de

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 september 2007, nr. 0296/05/N.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 11 oktober 2004, nr. 0155/03/N.

(3) *Cass.*, 9 juni 2006, nr. C050113N.

(4) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 17 november 2006, nr. 0287/05/N.

bedrijfsrevisor zijn verweer schriftelijk of mondeling doet gelden (art. 60, § 3 van de wet van 22 juli 1953). Wanneer de vervolgte bedrijfsrevisor niet in persoon verschijnt, kan de beslissing op tegenspraak worden genomen, mits hij zijn verweer schriftelijk heeft gevoerd⁽¹⁾.

8. RECHT TOT WRAKING – De bedrijfsrevisor heeft een recht van wraking in de gevallen bepaald bij artikel 828 van het Gerechtelijk Wetboek. Over de wraking beslist de Tuchtcommissie (art. 60, § 2 van de wet van 22 juli 1953) of de Commissie van Beroep (art. 65 *juncto* art. 60 van de wet van 22 juli 1953) die daartoe anders wordt samengesteld. In het gemeen recht behoort de beoordeling van wrakingsgronden niet meer toe aan de rechtsinstantie waarvan de leden worden gewraakt, maar aan de onmiddellijk hogere rechtsinstantie. Deze bepaling die de wetgever als een belangrijk element van het recht van verdediging beschouwt, heeft een algemene strekking en is in beginsel toepasselijk op alle tuchtrechtsplegingen. Weliswaar is de wetgever in een latere wet afgeweken van de gemeenschappelijke wrakingsprocedure voor bedrijfsrevisoren. In een geval waar de bedrijfsrevisor de leden van de beroepscommissie had gewraakt omwille van een incident bij een eerdere procedure werd de zaak *sine die* opgeschort in afwachting van een beslissing van de Commissie van Beroep die daartoe anders wordt samengesteld⁽²⁾.

9. TEGENSPREKELIJK KARAKTER VAN DE PROCEDURE T.O.V. HET INSTITUUT – De Raad van het Instituut wordt binnen de vijftien dagen door de Tuchtcommissie en de Commissie van Beroep op de hoogte gehouden van de zaken die bij hen aanhangig zijn gemaakt. De Raad van het Instituut kan op elk ogenblik beslissen om bij de Tuchtcommissie of de Commissie van Beroep tussen te komen met het oog op het naar voren schuiven van zijn standpunt omtrent de hangende zaken (art. 70 van de wet van 22 juli 1953). De Raad van het Instituut kan het volledige dossier van de procedure voor de Tuchtcommissie (art. 61, § 2 van de wet van 22 juli 1953) dan wel voor de Commissie van Beroep (art. 66, § 2 van de wet van 22 juli 1953) ter inzage vragen.

Onder de vroegere tuchtreglementering was de tuchtprocedure in principe niet tegensprekelijk t.o.v. het Instituut. Hoewel het Instituut als het ware eiser was bij de tuchtprocedure, hoefde het Instituut niet te worden uitgenodigd bij de Tuchtcommissie maar wel bij de Commissie van Beroep. De partij die zich voor de Tuchtcommissie verdedigt, is bovendien niet verplicht om bij zijn conclusie tot verweer de documenten waarvan hij in de tuchtprocedure gebruik wenst te maken, aan het Instituut mede te delen.

Het Instituut kan zich op de zitting laten bijstaan of vertegenwoordigen door een advocaat of een bedrijfsrevisor (art. 27, § 1 van het K.B. van 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren). Dit impliceert dan ook dat het Instituut noodzakelijkerwijze ter zitting kan worden gehoord. Een bedrijfsrevisor stelde dat het Instituut in de procedure als een Openbaar Ministerie handelt en zij het eerst het

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 maart 2007, nr. 0336/06/N; *Cass.* 12 juni 1987, *Arr.Cass.* 1986-87, nr. 623; J. DU JARDIN, "Rechtspraak in tuchtzaken door de beroepsorden: toetsing van de wettigheid door het Hof van Cassatie", *R.W.* 2000-01, 802.

(2) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 12 juni 2007, nr. 0230/03/F.

woord moet voeren in de procedure. Dit had in de betrokken procedure weinig zin, vermits de betrokken bedrijfsrevisor hoger beroep instelde zonder dit te motiveren, zodat het Instituut zonder kennis van de conclusies standpunt zou moeten innemen. De Commissie van Beroep verwierp weliswaar deze stelling. Wanneer in de voorbereidende werken de rol van het Instituut wordt vergeleken met die van een procureur, refereert zij enkel naar de rol van de bedrijfsrevisor in het vooronderzoek. Dit is weliswaar niet het geval bij de zitting. Wanneer hij daar immers de rol van Openbaar Ministerie zou vervullen, dan zou hij op iedere zitting moeten verschijnen, terwijl het Instituut enkel het recht en niet de plicht heeft om op de zitting te zijn vertegenwoordigd⁽¹⁾.

10. **SANCTIES: MOGELIJKHEID TOT SCHORSING VAN DE UTSpraak** – De Nederlandstalige Tuchtcommissie besloot in een aantal gevallen waarbij bedrijfsrevisoren in een confraternele kwaliteitscontrole de Algemene controlenormen niet naleefden en hierop een tuchtvordering werd aanhangig gemaakt, tot de opschorting van een uitspraak tot na een volgende confraternele controle⁽²⁾. Telkens oordeelde ze dat “de Raad van het Instituut te gelegenertijd een nieuwe beslissing zou nemen omtrent een verwijzing naar de Tuchtcommissie indien daartoe grond bestaat”. Ze overwoog dat het opportuun was om de evolutie van de werkwijze van de bedrijfsrevisor verder op te volgen teneinde na te gaan of hij zich in de toekomst naar de toepasselijke normen en aanbevelingen schikt. In één geval waar de bedrijfsrevisor had voorgesteld om te wachten op de vervroegde kwaliteitscontrole teneinde na te gaan of hij de aanbevelingen en verplichtingen betreffende de opvolging van de normen heeft gevolgd en zijn werkwijze heeft aangepast, verklaarde de vertegenwoordiger van de Raad van het Instituut ter zitting hiertegen geen bezwaar te maken⁽³⁾. De Raad van het Instituut ging echter in een ander geval in beroep tegen een dergelijke uitspraak omdat de Tuchtcommissie niet wettig kan oordelen dat aan een tuchtvordering geen gevolg werd verleend zonder te hebben vastgesteld dat ze onontvankelijk of niet gegrond was. De Commissie van Beroep oordeelde dat de Tuchtcommissie die regelmatig met een tuchtvordering werd geadiërd, hierover een einduitspraak moest doen. De Tuchtcommissie kon niet wettig oordelen dat aan een tuchtvordering geen gevolg wordt verleend, zonder te hebben vastgesteld dat deze vordering onontvankelijk of niet gegrond is. Een beslissing die niet handelt over de vraag of de ten laste gelegde inbreuken al dan niet bewezen zijn, maar tegelijkertijd inhoudt dat de tuchtvordering niet zal worden behandeld wegens inzichten nopens de opportuniteit van zulke vordering, heeft immers geen wettelijke grondslag⁽⁴⁾.
11. **SANCTIES: VERBOD OM BEPAALDE OPDRACHTEN TE AANVAARDEN OF VERDER TE ZETTEN** – In een geval waar een commissaris, zich beroepend op de zware gezondheidsproblemen van zijn echtgenote gedurende meer dan twee jaar, de werkzaamheden van de Commissie Kwaliteitscontrole belette, stelde de Tuchtcommissie

(1) Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 4 december 2007, nr. 0138/06/F.
(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 februari 2007, nr. 0325/06/N; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 3 april 2007, nr. 0322/06/N; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 13 november 2007, nr. 0350/07/N.
(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 februari 2007, nr. 0325/06/N.
(4) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 december 2007, nr. 0322/06/N.

dat zij weliswaar begrip kon opbrengen voor de moeilijke persoonlijke omstandigheden van de bedrijfsrevisor die gedurende twintig jaar onbesproken was, maar dat deze persoonlijke situatie de bedrijfsrevisor niet exonereerde van zijn professionele verplichtingen. Gelet op de ernst van de tekortkomingen werd een verbod opgelegd om elke opdracht als commissaris verder te zetten of te aanvaarden tot hij de Commissie Kwaliteitscontrole in staat heeft gesteld om na te gaan of de Algemene controlenormen werden in acht genomen. Deze beslissing gaat in feite verder dan de wettelijk voorziene sanctie, vermits zij op elke opdracht van een commissaris betrekking heeft⁽¹⁾.

Straftoemeting in de praktijk

a) Verzachtende omstandigheden

12. VOORBEELDEN – In de praktijk worden tal van verzachtende omstandigheden in acht genomen, waaronder:
- de afwezigheid van tuchtrechtelijke antecedenten⁽²⁾;
 - het feit dat de tekortkomingen niet van een dergelijke ernstige aard waren dat hieruit grote gevolgen konden voortvloeien⁽³⁾;
 - het feit dat de bedrijfsrevisor te goeder trouw handelde⁽⁴⁾;
 - de lange duur van beroepservaring zonder opmerkingen⁽⁵⁾.

b) Verzwarende omstandigheden

13. VOORBEELDEN – Enerzijds zullen bepaalde omstandigheden als (straf)verzwarende omstandigheden in aanmerking worden genomen, zoals een verdediging voor de Tuchtcommissie waaruit een gebrek aan ernst, bekwaamheid of technische kennis blijkt⁽⁶⁾ alsmede het feit van veroordeeld te zijn wegens een gelijkaardig tuchtrechtelijk vergrijp, m.a.w. de opvolging en herhaling van tuchtrechtelijke inbreuken. Anderzijds oordeelde de Commissie van Beroep recentelijk terecht dat een herhaling van dezelfde feiten niet automatisch aanleiding dient te geven tot een strafverzwaring. Ook bij herhaling moet een redelijke verhouding blijven bestaan tussen de aard van de tekortkoming en de zwaarte van de sanctie⁽⁷⁾.
14. HOGER BEROEP – TOEPASSELJKHEID ARTIKEL 48-57 VAN HET GERECHTELIJK WETBOEK INZAKE BEREKENING TERMIJNEN – Voor de concrete toepassing en berekening van de termijnen geeft de wet van 1953 geen uitsluitel. Het is logisch hiervoor te verwijzen naar de algemene rechtsprincipes, zoals opgenomen in het Gerechtelijk Wetboek. Meer in het bijzonder vinden de artikelen 48 tot 57 van het Gerechtelijk Wetboek in principe toepassing. Zo wordt bijvoorbeeld de termijn berekend van middernacht tot middernacht en vanaf de dag volgend op de gebeurtenis die de termijn doet ingaan. De termijn omvat alle dagen, inclusief een zaterdag, een zondag en wettelijke feestdagen.

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 maart 2007, nr. 0321/06/F en nr. 0335/06/F.
(2) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 28 juni 2007, nr. 0292/05/N (berisping).
(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 26 juni 2007, nr. 0343/07/N.
(4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 26 juni 2007, nr. 0343/07/N.
(5) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 26 juni 2007, nr. 0343/07/N.
(6) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 16 maart 2000, nr. 0147/98/N.
(7) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 21 december 2007, nr. 0347/07/N.

De beslissingen van de Tuchtcommissie (art. 61, § 1 van de wet van 22 juli 1953) worden onverwijld, bij een ter post aangetekende brief, ter kennis gebracht van de betrokken bedrijfsrevisor, van de Raad van het Instituut of in voorkomend geval van de door de Kamer van verwijzing en instaatstelling aangestelde expert, van de Kamer van verwijzing en instaatstelling en van de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep. Samen met deze betekening worden alle gepaste inlichtingen verstrekt betreffende de termijn van verzet en van cassatieberoep alsook de wijze waarop verzet of cassatieberoep tegen de beslissing kan worden ingesteld. Het lijdt geen twijfel dat de aanvangstermijn van de beroepstermijn een gepaste inlichting vormt, aangezien hij decisief is voor de tijdigheid van het beroep. In dit geval wordt wegens de kennisgeving per papieren drager, de termijn berekend volgens de regels bepaald in artikel 53*bis* van het Gerechtelijk Wetboek. De kennisgeving doet de termijn lopen vanaf de derde werkdag die volgt op de dag waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd⁽¹⁾. Bij ontstentenis van (de juistheid van) deze vermeldingen is de kennisgeving nietig. Een kennisgeving, die vermeldde dat een hoger beroep binnen dertig dagen dient te worden ingesteld, werd dan ook als nietig beschouwd.

§2. FUNDAMENTELE DEONTOLOGISCHE VERPLICHTINGEN

A. Verplichting tot waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid

1. Overtredingen van het vennootschapsrecht of boekhoudrecht

15. TEN ONRECHTE AFLEVEREN VERKLARING ZONDER VOORBEHOUD ONDANKS AFWEZIGHEID JAARVERSLAG EN NIET-GETROUW BEELD – Een bedrijfsrevisor is ertoe gehouden het naleven van het vennootschaps- en boekhoudrecht te toetsen (art. 144 W.Venn.). Artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen bepaalt dat het commissarisverslag een vermelding bevat die aangeeft of het jaarverslag de door artikelen 95 en 96 vereiste inlichtingen bevat en in overeenstemming is met de jaarrekening voor hetzelfde boekjaar. Een commissarisverslag bevatte deze vermelding niet en voldoet derhalve niet aan de wettelijke verplichtingen. Het feit dat de gecontroleerde intercommunale een lijvig verslag had gemaakt en de commissaris naderhand de rubriek “financiële gegevens” van dit verslag had gecontroleerd, is niet relevant. *In casu* werden bovendien geen afschrijvingen gedaan op de gemaakte investeringen. Dit impliceerde dan ook dat de jaarrekening geen getrouw beeld gaf. Hierdoor schond hij de bepalingen van paragrafen 3.4. en 3.4.2. van de Algemene controlenormen. De Tuchtcommissie overwoog dat dit zeer ernstige inbreuken waren, omdat zij betrekking hebben op de kerntaken van het beroep, waarvan de geloofwaardigheid afhangt van de ernst waarmee de normen inzake de beroepsuitoefening wordt nageleefd⁽²⁾.

Een bedrijfsrevisor gaf toe, bij de overname van een dossier, ten onrechte een verklaring zonder voorbehoud te hebben afgegeven, niettegenstaande de betrokken jaarrekening niet beantwoordde aan de vereiste van een getrouw beeld. De zaak was aan het licht gekomen tijdens een onderzoek naar aanleiding van een faillissement van de betrokken vennootschap een aantal jaren nadien. Hoewel de inbreuk

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 december 2007, nr. 0322/06/N.

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 4 juni 2007, nr. 0342/07/F (berisping).

werd toegegeven en dus vaststond, nam de Tuchtcommissie in overweging dat de commissaris volledig de verantwoordelijkheid op zich had genomen, de betrokken feiten dateerden van tien jaar geleden, het feit dat de commissaris nooit eerder tuchtrechtelijk werd vervolgd, hij naderhand (in de latere boekjaren) wel zijn verantwoordelijkheid had genomen in de betrokken vennootschap en hij ook de procedure van artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen had toegepast. Uiteindelijk werd slechts een berisping opgelegd⁽¹⁾.

16. Een commissaris moet erop toezien dat zijn commissarismandaat regelmatig wordt verlengd en de verlenging wordt openbaargemaakt. Zoniet maakt hij zich schuldig aan een deontologische fout⁽²⁾.

2. *Verplichting tot naleving van normen en aanbevelingen van het Instituut*

17. WETTELIJKE GRONDSLAG VERPLICHTING NALEVING NORMEN – Ingeval van een bewezen schending van de normen, kan een tuchtsanctie worden opgelegd. Artikel 72, § 1, 1° van de wet van 22 juli 1953 bepaalt dat tuchtsancties kunnen worden opgelegd aan de bedrijfsrevisoren die tekort gekomen zijn aan hun verplichtingen verbonden aan de uitoefening van het beroep. Artikel 2 van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren bepaalt dat de bedrijfsrevisor de wettelijke en reglementaire bepalingen moet naleven, evenals de gebruikelijke controlenormen van het Instituut⁽³⁾.

Een bedrijfsrevisor drukte zijn “intellectuele reserve” uit tegen de standaardisering van de commissarisverslagen, die hij strijdig achtte met het feit dat het revisorenberoep een vrij beroep is. Bij de uitoefening van een revisorale opdracht is een bedrijfsrevisor er weliswaar toe gehouden zich te schikken naar de normen. Het veelvuldig en opzettelijk karakter van de schending van de normen wees volgens de Tuchtcommissie dan ook op een gebrek aan respect en werd gekwalificeerd als een schending van de verplichting tot waardigheid, kiesheid en rechtvaardigheid⁽⁴⁾. Het verwijzen naar het feit dat de resultaten van de werkzaamheden volgens de gevolgde methode correct en betrouwbaar tot stand komen, verandert niets aan het feit dat de bedrijfsrevisoren de hen opgelegde normen dienen te volgen, teneinde te vermijden dat er bij gebrek aan het naleven van deze normen er onbetrouwbare en/of onjuiste conclusies zouden kunnen worden getrokken⁽⁵⁾. Wel is het mogelijk dat, wat de strafmaat betreft, rekening wordt gehouden met het formeel karakter van de inbreuken⁽⁶⁾. In een ander geval bleken de veelvuldige schendingen van de normen niet zoezet het gevolg van kwade trouw, maar veeleer van het feit dat de bedrijfsrevisor het slachtoffer was van zijn isolement en een progressieve decalage tussen zijn kennis en de evolutie van het beroep van bedrijfsrevisor. Gelet op de bereidheid om zich bij te scholen en gelet op de positieve bijstand van een confrater kan de houding van de bedrijfsrevisor

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 24 april 2007, nr. 0334/06/F.

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 december 2007, nr. 0363/07/F.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 9 januari 2004, nr. 0235/03/N.

(4) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 23 januari 2007, nr. 0331/06/F (schorsing van één maand).

(5) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 3 april 2007, nr. 0329/06/N (schorsing van 14 dagen).

(6) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 28 juni 2007, nr. 0292/05/N (berisping).

dan ook niet worden gelijkgesteld met een gebrek aan waardigheid, kiesheid en rechtschapenheid⁽¹⁾.

B. Onafhankelijkheid van de commissaris/bedrijfsrevisor

1. Algemeen

18. ONAFHANKELIJKHEID VAN DE COMMISSARISFUNCTIE – Artikel 133, §§ 1, 2 en 4 van het Wetboek van vennootschappen bevat een bijzondere regel voor de commissarisfunctie:

“§ 1. Diegenen die zich in een positie bevinden die een onafhankelijke taakuitoefening, overeenkomstig de regels geldend voor het beroep van bedrijfsrevisoren, in het gedrang kan brengen, kunnen niet tot commissaris benoemd worden. De commissarissen moeten erop toezien dat zij na hun benoeming niet in een dergelijke positie worden geplaatst.

§ 2. Aldus mogen de commissarissen in de vennootschap die aan hun controle is onderworpen, noch in een daarmee verbonden vennootschap of persoon zoals bepaald in artikel 11, een andere taak, mandaat of opdracht aanvaarden, die zal worden vervuld tijdens de duur van hun mandaat of erna, en die de onafhankelijke uitoefening van hun taak als commissaris in het gedrang zou kunnen brengen.

§ 4. Paragraaf 2 wordt ook uitgebreid op de personen met wie de commissaris een arbeids-overeenkomst heeft afgesloten, met wie hij beroepshalve in samenwerkingsverband staat of op de met de commissaris verbonden vennootschappen of personen zoals bepaald in artikel 11.”

Een dergelijk beroepshalve samenwerkingsverband werd vastgesteld in een geval waar de echtgenote van de vaste vertegenwoordiger van het bedrijfsrevisorenkantoor, de functie van gedelegeerd bestuurder waarneemt in een accountantskantoor. Het betrokken bedrijfsrevisorenkantoor nam bovendien het mandaat van commissaris waar in de vennootschappen waarin tegelijkertijd het accountantskantoor bijstand verleent of deelneemt aan het opstellen of het voeren van de boekhouding, of aan het opstellen van de jaarrekening van de gecontroleerde vennootschap. In een dergelijke omstandigheid kan de commissaris niet geacht worden onafhankelijke verklaringen af te leveren of afgeleverd te hebben⁽²⁾.

2. Bestuur in rechte en in feite van een commerciële onderneming

19. UITVOEREN VAN BOEKHOUDKUNDIGE (AUDIT)PRESTATIES DIE WORDEN DOORGEFACTUREERD NAAR HANDELSVENNOOTSCHAP – Bij een openbare instelling die een museum uitbaatte, werd een onverklaarbaar tekort vastgesteld bij de ticketafdeling. De bedrijfsrevisor, die de controle uitvoerde, werd met een onderzoeksopdracht belast. Het hiermee verbonden werk werd uitgevoerd en gefactureerd door twee vennootschappen met een zuiver commercieel doel, die geen personen in dienst hadden die aangesloten waren bij het BIBF of het IAB, maar die beroep deden op het bedrijfsrevisorenkantoor voor de effectieve uitvoering van de prestaties. De bedrijfsrevisor werd een gebrek aan onafhankelijkheid verweten in de mate dat vennootschappen uit de onmiddellijke omgeving (en invloedssfeer) van de bedrijfsrevisor tussenkomen en diensten verlenen, daar waar de betrokkene zelf het commissarisverslag dient op te stellen. De Commissie van Beroep verwierp weliswaar deze tenlastelegging. Geen enkele deontologische norm weerhoudt een

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 25 september 2007, nr. 0346/07/F.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 maart 2007, nr. 0333/06/N.

bedrijfsrevisor van het aanwenden van boekhoudkundige technieken die een gerichte audit beogen. Als deontologische tekortkoming werd wel weerhouden dat hij voor de uitoefening van beroepswerkzaamheden onrechtstreekse handelingen heeft gesteld via commerciële vennootschappen. De commissaris werd ook ten laste gelegd dat hij in zijn verslagen geen voorbehoud had gemaakt betreffende de tekortkomende interne controle voor wat betreft de afstemming tussen de rekeningen van het reserveringskantoor en de integratie ervan in de rekeningen en dat het voorbehoud ook in de rekening niet werd becijferd⁽¹⁾.

3. *Bloed- of aanverwantschap*

20. De bedrijfsrevisor mag geen enkele revisorale opdracht aanvaarden in een onderneming waarin hijzelf, zijn echtgenoot, een bloed- of aanverwant tot in de tweede graad één van de volgende posities bekleedt:

- voornaamste aandeelhouder van de vennootschap of eigenaar van de onderneming⁽²⁾;
- bestuurder, zaakvoerder, afgevaardigde voor het dagelijks bestuur of lid van het directiecomité van de vennootschap⁽³⁾.

Een bedrijfsrevisor aanvaardde telefonisch zijn aanstelling als commissaris voor twee vennootschappen. Bij kennisname van de notulen van zijn aanstelling, bleek dat de vader bestuurder was in de twee vennootschappen. Hij verwittigde hierop zijn vader, die zich bereid verklaarde ontslag te nemen. Hij deed zulks weliswaar pas na 2 jaar, waarop het nog 2 jaar duurde vooraleer het ontslag werd gepubliceerd. De Tuchtcommissie veroordeelde de onaanvaardbare lichtzinnigheid waarmee het commissarismandaat werd aanvaard. Het feit dat hij verkoos te steunen op een derde om aan de situatie te remediëren, kan natuurlijk de bedrijfsrevisor niet van zijn eigen professionele verplichtingen exonereren⁽⁴⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 2 februari 2007, nr. 0287/05/N (berisping).

(2) Zie voor toepassingen bv. Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 24 januari 1991, nr. 038/90/N; IBR, *Jaarverslag*, 1991, p. 132 en IBR, *Jaarverslag*, 1990, p. 140 (verslag inzake omvorming – vennootschap in handen van echtgenoot commissaris, die er ook gedelegeerd bestuurder was); Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 15 oktober 1992, nr. 035/90/F (verslag inzake omvorming van een boekhoudvennootschap opgemaakt door echtgenoot van de voornaamste aandeelhouder – berisping) hervormt (op vlak van strafmaat) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 21 februari 1991, nr. 035/90/F; IBR, *Jaarverslag*, 1992, p. 131 (waarschuwing); Franstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 16 december 1993, nr. 065/92/F (bedrijfsrevisor had het omzettingsverslag van een vennootschap waarvan hij meerderheidsaandeelhouder was voorbereid, om het nadien te laten ondertekenen door een confrater die deel uitmaakt van het bedrijfsrevisorenkantoor waartoe hij behoort – schorsing van twee maanden) bevestigt de Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 17 december 1992, nr. 065/92/F en nr. 066/92/F; IBR, *Jaarverslag*, 1992, 169.

(3) Zie voor een precedent: Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 29 april 1993, nr. 076/92/F (bedrijfsrevisor in vennootschap waar echtgenote bestuurder was – schrapping (mede omwille van schending van verbod tot deelname aan het dagelijks bestuur van handelsvennootschappen gedurende twee jaar o.m. door deelname aan de werkvergaderingen van het beheerscomité, ontvangst en schrijven van brieven i.v.m. de commerciële strategie en andere aspecten van zijn partnership, bijwonen voor de vennootschap van een raad van bestuur, bankvolmachten onafhankelijkheidsbeginsel en toedienen van slagen en verwondingen).

(4) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 28 augustus 2007, nr. 0346/07/F (berisping).

De heer X, vader van een revisor, werd gecoöpteerd tot bestuurder, een benoeming die hij aanvaardde. Hij werd bovendien verkozen als voorzitter van de raad van bestuur. Hij verklaarde echter dat hij deze functie niet kon uitoefenen zolang hij minister was. De zoon van de heer X werd samen met de vennoten van zijn bedrijfsrevisorenkantoor tuchtrechtelijk vervolgd omwille van de schending van de plicht tot onafhankelijkheid. Hij verweerde zich echter door te stellen dat zijn vader de functie van bestuurder tijdelijk niet uitoefende en hij ook niet vermeld was op de aanwezigheidslijst van de raad van bestuur. Terwijl de functie van voorzitter van de raad van bestuur niet wettelijk geregeld is, is dit wel het geval voor het bestuurdersmandaat. Geen enkele bepaling voorziet in de mogelijkheid van tijdelijke verhoging van uitoefening van het bestuurdersmandaat. Men kan zijn mandaat uitoefenen of ontslag nemen (art. 379 en 519 W.Venn.). Vermits geen ontslag werd gepubliceerd, werd dit verweer dan ook verworpen⁽¹⁾.

Een bedrijfsrevisorenkantoor was aangesteld als commissaris over intercommunales waarin de gemeente participeerde waarvan de revisor schepen was. Dit is uitdrukkelijk verboden door artikel L. 1525-6, § 4 *Code Wallon de la démocratie*. Dit verbod treft niet alleen de bedrijfsrevisor natuurlijke persoon, maar ook het bedrijfsrevisorenkantoor waarvan hij deel uitmaakt en alle vennoten die er deel uit van maken (art. 1, 3° van het K.B. van 10 januari 1994 betreffende de plichten van de bedrijfsrevisoren). De exceptie van ongrondwettigheid van deze bepaling werd verworpen, in de mate dat die bepaling gewoon een toepassing is van het gemeen recht op revisoren, waarvan het principe is vastgelegd in artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek⁽²⁾.

- werknemer of onafhankelijk beroepsbeoefenaar die op betekenisvolle wijze bijdraagt tot het houden van boeken of tot het opstellen van de jaarrekening of andere financiële overzichten die het voorwerp van een verklaring uitmaken.

Een bedrijfsrevisor werd tuchtrechtelijk vervolgd omdat in 23 vennootschappen, waarvan hijzelf of het bedrijfsrevisorenkantoor dat door hem werd vertegenwoordigd het mandaat van commissaris uitoefende, zijn echtgenote het accountantskantoor vertegenwoordigde dat daarenboven de naam van de bedrijfsrevisor in zijn benaming droeg. De bedrijfsrevisor had opgeworpen dat het algemeen bekend was dat hij feitelijk gescheiden leefde en dat hij bovendien sinds 2005 geen aandelen meer bezat. Bovendien had hij zijn huwelijksvermogensstelsel gewijzigd van het wettelijk stelsel in een stelsel van scheiding van goederen. De Commissie van Beroep oordeelde dat een toestand van feitelijke scheiding tussen echtgenoten de aan het huwelijk verbonden onverenigbaarheid met de onafhankelijkheid niet neutraliseert. In elk geval levert het voortbestaan van de huwelijksband een schijn van afhankelijkheid. De aangehaalde familiaalvermogensrechtelijke beschouwingen zijn ook irrelevant. Het verbod geldt immers ongeacht het huwelijksgoederenstelsel dat tussen de echtgenoten van kracht is. Bij de straftoemeting hield de

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR 20 maart 2007, nr. 0318/06/F (verbod om mandaten uit te voeren).

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR 20 maart 2007, nr. 0318/06/F (verbod om mandaten uit te voeren).

Commissie rekening met het feit dat uit de miskenning van het onafhankelijkheidsverbod geen bedoeling van georganiseerde inschikkelijkheid diende te worden afgeleid, vermits er een historische verklaring voor bestaat. Er bleken ook geen gevallen waar de onafhankelijkheid effectief prijs was gegeven en de betrokkene had ook geen tuchtrechtelijke antecedenten⁽¹⁾.

21. Krachtens artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 10 januari 1994 is “*elk voorschrijft dat toepasselijk is op een natuurlijke persoon, tevens van rechtswege toepasselijk op de revisorenvennootschap, waarvan deze persoon deel uitmaakt, alsook op alle vennoten van deze vennootschap*”. In tegenstelling tot bepaalde voorstellen die vroeger gedaan werden, heeft de wetgever niet als een gevaar voor verlies van onafhankelijkheid weerhouden, het geval van bloed- of aanverwantschap met de leiding van verbonden ondernemingen (dochter- of kleindochters), en evenmin bloed- of aanverwantschap tussen een medewerker, niet-vennoot van de bedrijfsrevisor en dezelfde personen. Een bedrijfsrevisor die tuchtrechtelijk werd vervolgd, omdat uit een reeks artikelen verschenen in de pers bleek dat zijn zoon een “leidinggevende” functie waarnam in een Tsjechische 100 % dochtervennootschap van een vennootschap waarvan hij commissaris was, werd dan ook om die reden vrijgesproken. Bovendien overwoog de Tuchtcommissie dat het *in casu* ten eerste de vraag was of de zoon wel degelijk leidinggevende functies uitoefende. De benaming alleen van zijn functie, zonder enige verduidelijking over hetgeen de zoon effectief uitoefende vormt geen bewijs van leidinggevende functies. Daaromtrent zouden minstens bepaalde stukken kunnen worden voorgelegd, waarbij bepaalde bestuurlijke beslissingen die door de zoon werden genomen en/of onderschreven moeten kunnen worden voorgelegd. Vermits dit *in casu* niet het geval was, werd de beweerde leiding van de dochtervennootschap niet voldoende in rechte bewezen geacht. In hetzelfde geval werd de bedrijfsrevisor ook ten laste gelegd dat zijn echtgenote een bestuursmandaat vervulde in de patrimoniumvennootschap van de hoofdaandeelhouder van de vennootschap die hij controleerde. De Tuchtcommissie was van oordeel dat er bezwaarlijk een verbandendheid kan weerhouden worden tussen de patrimoniumvennootschap van de hoofdaandeelhouder en de gecontroleerde vennootschap. Een patrimoniumvennootschap is niet echt een commerciële vennootschap die werkelijk verbonden is met de gecontroleerde vennootschap en die beslissingen zou kunnen nemen die werkelijk ingrijpend zijn voor haar. Een patrimoniumvennootschap wordt immers precies opgericht om het persoonlijk vermogen van de commerciële vennootschappen volledig af te scheiden en aan het risico van entrepreneurschap te onttrekken⁽²⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer Commissie van Beroep IBR, 7 september 2007, nr. 0296/05/N en 0302/05/N (schorsing van veertien dagen) hervormt gedeeltelijk Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 februari 2007, inzake nr. 0296/05/N.

(2) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 25 september 2007, inzake 0338/N.

4. Omvang en wijze van bezoldiging

a) Omvang van bezoldiging

22. VEREISTE VAN REDELIJKE BEZOLDIGING IN ACHT GENOMEN COMPLEXITEIT OPDRACHT – Het bedrag van het ereloon van de bedrijfsrevisor moet worden bepaald in functie van de complexiteit van de opdracht, de aard en de reikwijdte van de prestaties, die in naleving van de normen van het Instituut vereist zijn (art. 23 van het K.B. van 10 januari 1994). Een bedrijfsrevisor rekende een bezoldiging aan van 250 euro per jaar voor de controle van een EESV. Uit het dossier bleek dat de boekhouding van deze EESV 17 lijnen bedroeg en dat aan een uurtarief van 60 euro. Dit werd door de Tuchtcommissie gekwalificeerd als een bezoldiging die onmogelijk een kwaliteitswerk en de onafhankelijkheid van de bedrijfsrevisor kan garanderen. Een dergelijke lage vergoeding zou kunnen gerechtvaardigd zijn voor een kleine entiteit met een onberispelijke interne controle. Het argument dat deze lage bezoldiging gerechtvaardigd kon worden door het feit dat de commissaris een op correcte wijze vergoed mandaat uitoefende bij één van de leden van de EESV, kan niet worden ingeroepen. Indien men dit argument zou weerhouden zou dit neerkomen op een subsidiëring door één van de vennoten, wat minstens een schending inhoudt van de schijnbare onpartijdigheid van de commissaris⁽¹⁾. Het feit dat de gecontroleerde entiteit (*in casu* een intercommunale) ook aan andere controles is onderworpen, belet niet dat de bezoldiging voldoende hoog moet zijn om een voldoende kwaliteitsvolle en volledige controle te kunnen uitvoeren⁽²⁾.

b) Financiële onafhankelijkheid

23. De bedrijfsrevisoren mogen hun activiteit niet dermate beperken dat hun beroepsinkomsten uitsluitend afhankelijk zijn of van een zeer beperkt aantal onderscheiden opdrachten of functies, of van opdrachten en functies die concreet alle afhankelijk zijn van één enkele belangengroep of van éénzelfde gezag (art. 13 van het K.B. van 10 januari 1994).

Een bedrijfsrevisor beschikte over een jaarlijks globaal inkomen van 77.265 euro, waarvan 45.865 euro van één groep, zodat bij het wegvallen van de controle van deze groep hij slechts een bruto inkomen van 31.400 euro overhield, wat na aftrek van sociale en fiscale lasten hem een bescheiden inkomen van 16.000 à 17.000 euro overhield. Vermits zonder de inkomsten uit deze groep de inkomsten van de bedrijfsrevisor geen redelijk niveau zouden bereiken, werd hieruit afgeleid dat hij van deze groep financieel afhankelijk is, zodat hij zijn functie uitoefent met miskenning van het principe van de onafhankelijkheid. Gelet op het fundamenteel karakter van deze verplichting werd hem een verbod opgelegd om nog verder opdrachten voor deze groep uit te voeren⁽³⁾.

(1) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 10 december 2007, nr. 0367/07/E.

(2) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 4 juni 2007, nr. 0342/07/E.

(3) Franstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 20 maart 2007, nr. 0339/06/E.

C. Verplichting tot rechtmatige achting t.o.v. het Instituut en zijn organen

1. *Verplichting tot rechtmatige achting t.o.v. het Instituut*

24. Door het Volmachtbesluit tot omzetting van de Auditrichtlijn⁽¹⁾ werd een nieuwe grond voor het opleggen van tuchtsancties toegevoegd, met name tekortkoming aan de rechtmatige achting die verschuldigd is ten opzichte van het Instituut of zijn organen. In feite betreft het een wettelijke bevestiging van vroegere tucht-rechtspraak die wees op de noodzaak om in de omgang met het Instituut de nodige waardigheid, respect en welvoeglijkheid in acht te nemen.

Het herhaaldelijk niet tijdig beantwoorden van briefwisseling (waarbij in het ene geval twee en halve maand en in het tweede geval meer dan vier maanden werd getalmd om de gevraagde informatie te bezorgen), bleef niet te wijten te zijn aan kwade trouw maar aan een toegegeven verregaande onachtzaamheid. De Commissie van Beroep legde een schorsing op van veertien dagen⁽²⁾.

2. *Informatieaanvragen door het Instituut*

25. Door niet te antwoorden op verzoeken om informatie die aan hem door het Instituut worden gericht, belemmert de bedrijfsrevisor het Instituut in de uitoefening van de door de wet opgedragen taak om toezicht uit te oefenen op de behoorlijke uitvoering van de aan de bedrijfsrevisoren toevertrouwde opdrachten (art. 3 van de wet van 22 juli 1953).

Deze houding getuigt van een gebrek aan rechtmatige achting ten aanzien van confraters en het Instituut⁽³⁾.

Het niet loyaal meewerken aan de onderzoeksverrichtingen van de Commissie van Toezicht, waarbij hij zijn eigen agenda voorrang gaf, werd gesanctioneerd door een berisping⁽⁴⁾. Een bedrijfsrevisor die in strijd met artikel 144, 6° van het Wetboek van vennootschappen verschillende inbreuken op het Wetboek van vennootschappen niet heeft gemeld in zijn commissarisverslag, bleef ondanks diverse aanmaningen, weigeren om de werkdossiers over te maken. Ondanks het feit dat hij hiervoor werd geschorst voor zes maanden, herhaalde hij dat hij de werkdossiers niet zal voorleggen en verklaarde zelfs uitdrukkelijk dat hij deze aan de onderzoekswerkzaamheden heeft onttrokken door ze naar het buitenland te brengen. Aldus maakte hij het de Commissie van Toezicht onmogelijk om de mogelijke inbreuken na te gaan. Om deze redenen werd hij dan ook geschrapt⁽⁵⁾.

(1) Artikel 89 van het koninklijk besluit tot omzetting van de bepalingen van de Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 mei 2006 betreffende de wettelijke controles van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen, tot wijziging van de Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad, en houdende intrekking van Richtlijn 84/253/EEG van de Raad.

(2) Commissie van Beroep IBR, 21 december 2007, nr. 0347/07/N hervormt Tuchtcommissie IBR, 18 september 2007, nr. 0347/07/N die een schorsing van één maand had opgelegd.

(3) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 9 januari 2004, nr. 0235/03/N (schorsing van één maand opgelegd mede wegens overtreding Algemene controlenormen en schending van verplichting tot onafhankelijkheid).

(4) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 26 juni 2007, nr. 0344/07/N.

(5) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 6 februari 2007, nr. 0289/05/N; Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 25 september 2007, nr. 0289/05/N.

- D. Tuchtrechtelijke gesanctioneerde verplichting van hoffelijkheid t.o.v. confraters**
26. De bedrijfsrevisoren zijn gehouden tot wederzijdse hulp en hoffelijkheid. De bedrijfsrevisor moet zich onthouden van elke handeling of houding die in strijd zou zijn met het respect dat hij aan zijn confraters verschuldigd is (art. 3 van het K.B. van 10 januari 1994).
27. Het woordelijk en fysiek geweld waaraan een bedrijfsrevisor zich schuldig maakt t.o.v. een confrater waarvan hij het cliënteel heeft overgenomen kan bezwaarlijk worden beschouwd als een gedrag gekenmerkt door “waardigheid, rechtschapenheid of kiesheid”. Dit is te meer het geval nu de betrokkene geen spijt betuigt of voornemens is om dergelijke houding in de toekomst niet meer te vertonen⁽¹⁾.

(1) Nederlandstalige Kamer Tuchtcommissie IBR, 26 juni 2007, nr. 0344/07/N (berisping).